

Molnár Katalin

4D

**Diskurzus
a digitális didaktikai diverzitásról**

Beszélgetőkönyv

Dunakeszi

2021

Szakmai lektor:
Szakács Gábor

Borítóterv:
Timár András

Molnár Katalin, 2021

Minden jog fenntartva!
A könyv másolása és terjesztése, információs rendszerben tárolása, valamint
bármilyen célra való további felhasználása a szerző és a kiadó írásbeli
engedélye nélkül tilos.

Tilos továbbá terjeszteni másféle kötésben, borítóval
és tördelésben, mint amilyen formában kiadásra került.

ISBN 978-615-01-3579-3

TARTALOMJEGYZÉK

Lektori ajánlás.....	7
Kedves Olvasó!	10
Előszó	11
Digitális napló 1. rész Első alámerülésem az online oktatás tengerében	16
<i>Horváthné Gombár Ágnes: A virtuális mesterműhely .....</i>	<i>21</i>
Digitális napló 2. rész	23
Lassan belejövök... ..	23
<i>Mausch Zoltán: A 2020. november 28., szombati oktatási nap margójára .....</i>	<i>25</i>
Digitális napló 3. rész Online idővihar	26
<i>Egri Imre: A különös tanárnő .....</i>	<i>29</i>
Digitális napló 4. rész Nem a sok vagy a kevés, hanem a mit és a hogyan... ..	30
Digitális napló 5. rész Még hogy egy fecske nem csinál nyarat!?	32
<i>Boross Tamás: Kommunikációsok egymás közt.....</i>	<i>35</i>
Digitális vendégnaplók 1. Az első bátor vállalkozó.....	36
<i>Stréhli Georgina: Első digitális szárnypróbálgatásaim .....</i>	<i>36</i>
Digitális vendégnaplók 2. Akit nem kellett sokáig győzködni.....	38
<i>Gál Erika: Digitális vendég.....</i>	<i>38</i>
Digitális vendégnapló 3. Nemcsak Katát könnyű táncba vinni... ..	42
<i>Zsolt Péter: Amikor egy vegyész táncol... ..</i>	<i>43</i>
Digitális vendégnaplók 4. Mese, mese, Márta.....	45
<i>Fekete Márta: A hétfejű sárkány esete az online oktatással.....</i>	<i>45</i>
Digitális napló 6. rész Online vizsgák.....	48
<i>Molnárné Jancsik Beáta: Kedves Kata tanárnő naplója! .....</i>	<i>51</i>
Digitális vendégnaplók 5. A műfaj felszabadító ereje.....	52
<i>Hegedűs Judit: Napló-nosztalgia .....</i>	<i>52</i>
Digitális vendégnaplók 6. A legifjabb tanerő.....	55
<i>Papp Dávid: Digitális oktatás? Nem is olyan rossz! Nekem már jó... ..</i>	<i>55</i>
Digitális vendégnaplók 7. Rendőr vagy tanár? Nem lehetne inkább és?	59
<i>Sivadó Máté: Mintha mindig is erre a munkára készültem volna.....</i>	<i>60</i>
Digitális napló 7. rész A kreatív tündér esete a tanulással.....	62
<i>Kutyik Margit: Én hiszek a tündérekben.....</i>	<i>66</i>
<i>Molnár Csaba: A hallgatók kapcsolatának Margójára .....</i>	<i>67</i>
Digitális vendégnaplók 8. Kreatív moderálás.....	69
<i>Magasvári Adrienn: Bandi és a távoktatás.....</i>	<i>70</i>
Digitális napló 8. rész Online lámpaláz.....	73
<i>Tripponné Dobi Tünde: Kedves EtiKati Tanárnő!.....</i>	<i>77</i>
Digitális vendégnaplók 9. Kreatív tanulás – méghozzá idegen nyelven.....	79
<i>Barnucz Nóra: Izgulok... ..</i>	<i>79</i>
Digitális vendégnaplók 10. A digitális mentor	82
<i>Uricska Erna: Fogason hagyott emlékeim .....</i>	<i>82</i>
Digitális napló 9. Online gyorsvonal.....	85
<i>Zimoványi Kitti: EtiKati naplója.....</i>	<i>87</i>

Digitális vendégnaplók 11. Egy nyelvtanár, két egyetem, két szaknyelv.....	88
Kovács Éva: Félig digitális, félig analóg	88
Digitális vendégnaplók 12. Kortársak.....	97
Szabó Andrea: Babi néni és a távtanítás	97
Digitális vendégnaplók 13. Maradandó élmény és pedagógia.....	97
Cieleszky Péter: Ez jó mulatság.....	98
Digitális napló 10. rész Digitálisdiák-dialógusok.....	101
Puchinszki László: Az eltűnt ~~idő~~ tárgyak nyomában, avagy kalandjaim integrált Társadalomtudományiában.....	102
Suba László: Józsi jelenléti oktatás vámjoggal vagy hasonlóval töltve	104
Digitális napló 11. rész Kollegiális kollokviumok.....	105
Uricska Erna: Kedves Napló!.....	107
Digitális napló 12. rész Online tanulók online tanítani.....	108
Pallai Éva: Amikor a tanárok tanulnak – online tanítani.....	110
Digitális napló 13. rész Demóváltozat	113
James Bond: Mi ez az egész???	115
Bartók György: Újra iskolapadban – de kicsit másképp	117
Digitális napló 14. rész Tanári (kar)mesterség: a teljes verzió.....	118
Digitális vendégnaplók 14. Hol van már a tavalyi hó?.....	120
Pólyáné Balla Julianna: Távoktatás a rendészeti pályaeorientációban	120
Digitális vendégnaplók 15. A kedves napl(ól)opó	123
Bándli Tibor: Thriller vagy doku?	123
Digitális vendégnaplók 16. A szelíd (tan)erő.....	127
Klajné Patai Andrea: Hiányérzetek.....	128
Digitális napló 15. rész Online boldogság-tréning.....	130
Digitális vendégnaplók 17. A cukrászból lett rendőrből lett oktató.....	133
Császár Erzsébet: Naplónagyakozás	134
Digitális vendégnaplók 18. Tollkoptató.....	136
Nagy Ákos: Ember és/vagy technika?	137
Digitális napló 16. rész Hospitálási naplót nyitok	140
Kiss Gábor: Hospitálás előtt, közben, után	143
Digitális napló 17. rész Virtuális igazgatóság – ez már a jövő?.....	145
Erdős Ákos – Magasvári Adrienn: Igen, ez már a jövő!.....	147
Digitális napló 18. rész Távhospitálás, mint sajátos tér- és időutazás	149
Bándli Tibor: Hospitálás	153
Nagy Ákos: Kíméletesen őszinte visszajelzés – és a hatása	154
Digitális vendégnaplók 19. Kommentár egy kommentár(gyűjtemény) elé	155
Karmazsinné dr. Srágli Izabella: A boldogság napján boldognak lenni az online térben.....	155
Digitális napló 19. rész Router, fogpiszkáló, rendészeti kommunikáció	160
Szilágyi Attila: Születésnapunkra.....	162
Digitális napló 20. rész Vissza a jövőbe!	164
Milus Gábor: Kolléga, diáktárs, tanár?	168
Digitális napló 21. rész Kölcsön hospitálás és néhány régi hallgató is visszajár	169
Amberg Erzsébet: A mit és a hogyan.....	171

Digitális napló 22. rész Online tanítók online tanítani	172
<i>Gergely György: Potyautasok VIP jeggyel</i>	175
Digitális vendégnaplók 20. Jogászbál helyett	176
Szilvássy György Péter: A jognak online asztalánál mind egyaránt foglalunk helyet?	177
Digitális vendégnaplók 21. Tanítványból szerzőtárs majd kolléga	179
Amberg Erzsébet: Professzionális tanulástámogatási ambíciók	180
Digitális vendégnaplók 22. Büntetőeljárás – a mumus	182
Vári Vince: Eljárásjogi tudásgyár – digitális változat.....	183
Digitális vendégnaplók 23. Tévétorna?	186
Doroszlai András: Az online oktatás és a testnevelés	187
Digitális napló 23. rész Különleges doktori (külön)órak	189
<i>Felföldi Péter: A mérnök és a retorika</i>	192
<i>Németh Ágota: Mozart, az írás meg a csoki</i>	194
<i>Kalmár Ádám: A kiselsősök és a nyelvi és kommunikációs készségek</i>	196
Digitális vendégnaplók 24. Futtában	198
Héra Gábor: Óh, azok a boldog békeidők!.....	199
Digitális napló 24. rész Hibrid szakzáró dolgozatok	202
<i>Molnár Ildikó: Ilyen hamar elkészült?</i>	205
<i>Moni Eszter: KATALizátor</i>	206
<i>Mészáros József: Az örök optimista</i>	207
<i>Dakos Csaba: „A konzulensek rémálma...”</i>	208
Digitális vendégnaplók 25. Biztosítva áll már a jövő?	211
Molnár Réka: Iskola dolog nénikémnek	212
Digitális napló 25. rész Pedagógusnapra: T/each other with love	214
<i>Gál Erika – Papp Dávid: Üzenet a szerkesztőnek</i>	217
Ráadás digitális vendégnaplók 1. Szigorúan titkos?	219
Drusza Tamás: Digitális oktatás – A nemzetbiztonsági képzés lehetőségei.....	219
Ráadás digitális vendégnaplók 2. Három etűd	222
Gál Erika – Fekete Csaba – Kis Márton Zoltán: A gyakorlat	222

LEKTORI AJÁNLÁS

A „Beszélgetőkönyv” megálmodója és az ötlet kivitelezésében központi szerepet vállaló szerző-szerkesztő, Molnár Katalin saját benyomásainak közreadása mellett még 61 fő (pedagógus, egyetemi hallgató, rendészeti szakember) személyes hangvételű írását gyűjtötte csokorba a COVID-19 járvány kitörése miatt a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Karán is kötelezően bevezetett digitális oktatás fogadtatásáról, következményeiről, a tanításra, illetve a tanulásra, az emberi kapcsolatokra és számtalan egyéb tényezőre gyakorolt hatásairól. A 2020 novembere és 2021 júniusa közötti időszakot átfogó naplóbejegyzésekből kirajzolódik az a rögzös út, amelyet a szerző – a naplóírás szabályainak megfelelően – nagyon szemléletesen, magával ragadóan, egyéni és őszinte hangvétellel ad közre a digitális – vagy ha tetszik, a távolléti – oktatás bevezetéséről a téma, illetve a folyamat iránt érdeklődők számára.

Molnár Katalin a kényszerűen megélt változásokhoz való megfelelő alkalmazkodás, „a hozd ki az adott helyzetből a legjobbat” pozitív hozzáállás követendő példáját kínálja valamennyi érintett számára. Kezdve az adott helyzet okozta első megdöbbenéssel, félelemmel, bizonytalanságérzéssel való szembenézéssel, majd a gátló tényezők, zavaró attitűdök leküzdésével. Folytatva a vélelmezett és a megtapasztalt problémaforrások beazonosításával, egészen a lehetséges megoldások (szemléleti, oktatás-módszertani, oktatástechnikai, kommunikációs, pszichológiai stb.) megtalálásáig, kipróbálásáig, az elkövetett hibák kijavításáig, az új, innovatív módszerek bevezetéséig, a személyes tapasztalatok ismertetéséig. Végül, de nem utolsósorban a hasonló helyzetben lévők bevonásáig a problémák közös megoldásába, a legjobb gyakorlatok összegyűjtésébe, a folyamatos, alkotó szemléletű kommunikációba, a tényleges tudásmegosztásba.

A „Beszélgetőkönyv” egyik legnagyobb érdeme, hogy a változásmenedzsment elméleti alapvetéseit, folyamatát sikerült a szerzőnek és a hozzá önként csatlakozóknak a gyakorlatba átültetnie, és azt egy nagyon is valós, addig nem tapasztalt, a felsőoktatásban jelentkező fontos probléma megoldásához eredményesen felhasználnia. A napló, amely immáron nemcsak a folyamatot elindító szerző sajátja, hanem a véleményt formálóké és lényegében valamennyi olvasóé, arról is tanúskodik, hogy miként lehet együttműködésre kész csapatot formálni, alkotó kollektívát létrehozni és azt közösségi értékeket teremtve működtetni.

Az összegyűjtött írások további érdeme, hogy közvetlen és közvetett formában emelik ki a pedagógiai tudás, illetve érzék, a didaktikai felkészültség fontosságát a tárgyalt szituáció kapcsán felmerülő váratlan helyzetek sikeres, hallgatóközpontú megoldásában. A közreadott példák bizonyítják, hogy a színes módszertani készlettel, megfelelő technikai tudással rendelkező, ugyanakkor humánus, motiváló, érdeklődést felkeltő, kihívó feladatokat adó, a humor eszközével operáló, empatikus, példát mutató, hiteles pedagógus a – hallgatók számára szintén szokatlan – digitális térben is képes feladatának jó színvonalon eleget tenni és önbecsülését megőrizni.

A naplóban olvasható hallgatói bejegyzések is az imént leírtakat igazolják vissza. Arról számolnak be, hogy a kezdeti passzivitásból a hallgatók zöme hogyan, milyen oktatói, tréneri hatásoknak „engedve állt át” az aktív, magát megmutató, véleményét, tudását megosztó, a tanár részére visszajelzést adó oldalra. A sikeresnek és hatékonynak tartott digitális oktatás megvalósításához a napló szerzőinek egybehangzó véleménye szerint – a szükséges technikai tudás megszerzése mellett – lényegében ugyanarra az értékrendre és humánus szemléletre van szükség, mint a magas színvonalú hagyományos pedagógiai munkához.

A naplóbejegyzésekből megállapítható: a többség annak ellenére, hogy felismerte a digitális oktatásban rejlő új lehetőségeket és kihívásokat, inkább a hagyományos oktatáshoz, a jelenléti képzéshez térne vissza, ugyanakkor felhasználná a tárgyalt időszakban megszerzett és a másoktól átvett gyakorlati tapasztalatokat, a távoktatásban rejlő lehetőségeket, és azokat beépítené a napi gyakorlatba. Érdekes módon a tárgyalt különleges helyzet rávilágított arra is, hogy az érdemi együttműködés, illetve az együtt gondolkodás, a közös problémamegoldás nehezen képzelhető el a rendészet szervezeti kultúrájának reformja és a demokratizálódási folyamat következetes végig vitele nélkül. A „Beszélgetőkönyv” szerzői közül többen rámutattak arra, hogy a jelzett reformfolyamatok elősegíthetik az egyetemi oktatás modernizációját, a gyakorlatiasabb képzés megvalósítását is – éppen a távoktatás kínálat lehetőségei tudatos felhasználásával.

A napló szinte valamennyi bejegyzésén „átsüt” a humánus gondolkodás, a pedagógiai munka szeretete, a hallgatók elvárásainak, igényeinek kielégítése, fejlesztésük elősegítése, az értük érzett pedagógusi felelősség, az elkötelezett feladatmegoldás és az új, innovatív feladatteljesítés keresése iránti igény. A véleményt nyilvánítók – hasonlóan a kötet szerzőjéhez – őszintén beszámoltak problémáikról, nehézségeikről. Ezeket figyelembe véve, a javasolt kiutakat megfontolva minden a felsőoktatás iránt érdeklődő megtalálhatja a maga számára elfogadható és megfelelő alternatív megoldásokat. Ezek alapján megállapítható, hogy a „Beszélgetőkönyv” a digitális és a hagyományos felsőoktatás módszertani tárházát kínálja az olvasók számára. Ugyanakkor bemutatja azt is, hogy a különböző előképzettséggel és pedagógiai felkészültséggel rendelkező oktatók, trénerek hogyan, milyen megoldások révén találták meg a rájuk váró nehézségek rendezéséhez vezető helyes utat, és hogyan jutottak el – szinte kivétel nélkül – az egymáséhoz nagyon közel eső problémamegoldáshoz.

A szerző által írt részek a tartalmat, a közlendőt, a stílust, a problémamegoldás módozatait, a pedagógiai gondolkodásmódot, az alkalmazott módszeregyüttest tekintve iránytűként szolgáltak, illetve szolgálnak a naplóíráásra vállalkozók számára. Olyan kiérlelt, magas színvonalú elméleti és gyakorlati tudással rendelkező tanárt jelenítettek meg, aki képes a többség számára elfogadható, követhető mintául szolgálni, segítséget, útmutatást, bátorítást adni az ezt igénylőknek. Az emberközpontúság, a hallgatók szolgálata, fókuszba állítása, a tudatosan használt kommunikációs technikák, a jó helyen és jókor alkalmazott humor, a dolgok helyén kezelése – és még

sorolhatnánk – mind-mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a szerző gondolataival, munkásságával sokan azonosulnak.

A „Beszélgetőkönyv” szerkesztése külön kiemelését érdemel. A tudatosan átgondolt struktúrába rendezett szövegrészek egységes egésznek alkotnak. Rugalmasan használható keretet biztosítanak a mondandó számára. Szemléletesen mutatják be azt a fejlődési folyamatot, amelyet a szerző és a kapcsolódó naplóiírók, valamint a bejegyzést, a véleményt tevők a digitális oktatás egyik napról a másikra történő kényszerű bevezetésekor megéltek, illetve ahogy a nehézségeken úrrá lettek. A szerkesztés a digitális oktatásra ható tényezők többoldalú megismerésének, az alternatív feladatmegoldás lehetőségeinek, az esetlegesen eltérő vélemények, nézetkülönbségek ütköztetésének is megfelelő keretét adja. A szerkesztő nagy gondot fordított arra, hogy a közlendők alapján az olvasó állást tudjon foglalni, összegezhesse véleményét, és levonhassa a maga számára fontosnak tartott tanulságokat.

„Katanárnő” és a hozzá csatlakozó naplóiírók munkáját nem csak a Nemzeti Közzolgálati Egyetem oktatói, kutatói, hallgatói és a rendészeti szakemberek figyelmébe ajánlom, hanem valamennyi felsőoktatásban érintett számára is nagy haszonnal bír, tudományos igényvel megírt és szerkesztett munkának tartom. A könyvben foglaltak akkor lesznek igazán hasznosak, ha a felsőoktatás visszatérhet a hagyományosnak nevezett képzéshez. Mégpedig ahhoz a formájához, amely már megfelelő súllyal és formában képes a digitális oktatás módszer- és eszközrendszerét a pedagógiai folyamat szerves részévé tenni.

Göd, 2021. június 26.

Szakács Gábor

KEDVES OLVASÓ!

Egy nem hagyományos könyvhöz előszót írni sosem egyszerű feladat, mégis nagy örömmel vállalkoztam rá, amikor kedves kolléganőm, Molnár Katalin megkért. Úgy gondolom, egyfajta mérföldkönek tekinthető, hogy a Beszélgetőkönyv megjelenhetett. Miért? Röviden: mert rólunk, az oktatást hivatásukul választókról szól, a mi közös történeteinkről és megéléseinkről, melyek a gondos szerkesztői kezek között mégis uniszónóként csendülnek fel.

Bővebben kifejtve: a Beszélgetőkönyv azokat a nehéz és egyben örömteli pillanatokot gyűjti egy csokorba, amelyeket átéltünk a pandémia miatt elkerülhetetlenné vált távoktatás alatt. Azokat az oktatói dilemmáinkat, amelyekről talán nem is szoktunk „hangosan” beszélni. Azt hiszem, hogy az az egyik legnagyobb értéke a könyvnek, hogy az oktatók, tanárok, hallgatók hangja egyszerre teret kaphatott – hiszen olyan ritkán kíváncsiak arra, hogy mi is történik a színpalak mögött, milyen háttértényezők befolyásolnak egy-egy órát, vagy miként éljük meg a kihívásokat.

A Beszélgetőkönyv értelmi szerzője szinte lehetetlennek tűnő feladatra vállalkozott. Arra ösztönzött minket, tanártársait, kollégáit, hallgatóit, hogy osszuk meg a nagy nyilvánossággal, hogy mit éltünk át azokban a hónapokban, amikor a járványhelyzet miatt az osztályteremből az otthonainkba és az online térbe szorultunk. Ráadásul gondolatainkat egy sokunk számára új műfajban, naplóbejegyzésként vessük – papír helyett – szakmai blogjának újonnan nyitott Digitális vendégnapló című rovatának oldalaira. Ha nagyon didaktikus szeretnék lenni, akkor ezzel a naplótulajdonos a reflektív gondolkodásra ösztönzött minket, ami olyan nagyon elengedhetetlen az oktatói munkában. Aki képes pedagógiai tevékenységét folyamatosan és tudatosan elemezni és a levont következtetések alapján fejleszteni önmagát, a legnagyobb értéket képviseli.

Ebben a könyvben, amelyet most kezében tart az Olvasó, a szerzővel együtt 61 olyan szakember „beszélget”, akik láthatóan elköteleződtek a reflektív gondolkodást magától értetődően fontosnak tartó pedagógiai paradigmaváltás mellett. De mit is jelent ez? Az itt összegyűjtött írásokból egyértelműen tükröződik: az önreflexiót, a tanulási eredményekben való gondolkodást, a fejlesztő értékelést, a kompetenciafejlesztést, a módszertani sokszínűséget, a kooperációt mind a hallgatókkal, mind az oktatótársakkal, a hallgatói aktivitást, a megváltozott tanári/oktatói szerepet, az önfejlődésbe vetett hitet és a mindezekért való fáradhatatlan munkát. Nagyon hálás vagyok Katának azért, hogy naplójában és annak vendégoldalain megmutatta nekünk, hogy mennyi értékes kolléga, hallgató van körülöttünk, akik a megváltozott oktatási körülmények emberi, szubjektív oldalát is képesek írásaikban példaértékűen megragadni.

Ajánlom ezt a sokszínű digitális diskurzust mindazoknak, akik személyes hangvétellő, szívvel íródott gondolatokat szeretnének olvasni az oktatói és hallgatói munka szépségeiről és kihívásairól a pandémia időszakában.

Tököl, 2021. augusztus 28.

Hegedűs Judit, tanszékvezető

ELŐSZÓ

„Az elkövetkezendő évtizedekben a kritikai érzék és a kreativitás lesz a legfontosabb a hatékony tevékenységhez, ezekre kéne kiképződni ifjúkorban. A mi iskoláinkban ezeket utálják. A kritikai érzék szemtelenségnek minősül, a kreativitást pedig a maga ezerfelé szétfutó (divergens) gondolkodásával figyelmetlenségnek tartják ('Ne hadoválj, édes fiam, válaszolj a kérdésre!'), mert az iskola csak a konvergens gondolkodást szereti: meghatározott sínen jön a feladat, ugyanezen az úton küldd vissza az egyetlen lehetséges megoldást. Egyetlen lehetséges megoldás azonban a leggyakrabban nincs. Egyetlen lehetséges út pedig soha sincs.”

(Vekerdy Tamás: *Belső szabadság*)

25 saját naplóbejegyzésből, a hozzájuk fűzött 40 kommentárból és a Digitális vendégnaplóba készített 25+2 írásból szerkesztett, vállaltan szubjektív válogatást tart kezében az olvasó. Velem együtt 62 szerző tollával ékeskedik ez a kötet. Szövegeik több mint egy éven át szerzett élményeik eredményeként rendeződtek egybe. Aki diákként vagy tanárként végigcsinálta az elmúlt kis híján három online (vagy még pontosabban hibrid) félévet a rendészeti képzésben, azt bizonyára érdekelni fogja, hogyan birkóztak meg a nem mindennapi feladattal mások.

2020. november 22-én osztottam meg a nyelvilektoralas.hu nevű szakmai honlapom az első bejegyzést a *Digitális napló* rovatban.

Ahogy teltek a hetek, hónapok, egyre több kedves tanár kollégával beszélgettem arról, ők hogyan küzdenek-barátkoznak a helyzettel. Volt, akitől biztatást, mástól technikai segítséget, inspirációt kaptam, míg egyesek hozzám fordultak tanácsért. Kezdett összejönni annyi muníció, hogy arra gondoltam, ezekből a beszélgetésekből is kikerekedhet valami egész. Aztán 2021. január 2-án gondoltam egyet, és elkezdtem megszólongatni kollégáimat, hogy írjanak a naplómba ők is. Az akkor csak játéknak tűnő sorozat a *Digitális vendégnaplók* címet kapta. Egymás után csatlakoztak, s végül a vendégnapló-bejegyzések száma is ugyanannyi lett, mint a sajátoké. A két ráadás a digitális „lapzártá” után érkezett, ezért a honlapra már nem kerültek fel, de ebbe a kötetbe örömmel fogadta be őket az egyszemélyes szerkesztőség.

A honlapomon hétről hétre hol egyik írás előzte be a másikat, hol fordítva, máskor fej fej mellett haladtunk vendégeimmel. Mindebből aztán olyan digitális diskurzus vette kezdetét, ami arra a döntésre készítetett, hogy legyen belőle kötet. Amolyan beszélgetőkönyv – hiszen ez végül is éppen az. A rendezővel egyszerű: a keletkezés sorrendjében illesztettem egymás után a szövegeket. Ezek ugyanis keresztbe-kasba egymásra utalnak, összekapcsolódnak. Mert nyilván nem meglepő, hogy nekem is és minden meghívott vendégszerzőnek intenzív és felszabadító inspirációt jelentettek a többiek gondolatai. Ennek nyomán aztán egy időnként lankásabb, máskor meredekebb utakon közlekedő érzelmi hullámvasúton találtuk magunkat, amelyik a felfedezésre váró digitális oktatásmódszertan kies és sokszínű erdején vezet át. A kötet címe is ezért lett az

elsőre talán kissé idegenül csengő **Diskurzus a digitális didaktikai diverzitásról**. Azaz **4D**. Így azonban talán érthető, miért ezt éreztem a legtalálóbbnak.

A kötetben való megjelenés belépője a naplómhoz való csatlakozás volt – kivéve a két ráadás írást. Amikor már látszott, hogy a digitális naplóírás ragadós – persze volt ebben a részemről némi szándékos ragasztás, hiszen a vendégírók cinkostárssá tétele felkérésre, egyenként, fokozatosan történt –, nem volt megállás. Sőt, egy idő után kifejezetten online gyorsvonaton éreztem magam, és társasutazássá nőtte ki magát a vállalkozás.

Eleinte nem lehetett tudni, meddig tart a móka, és észrevétlenül fordult át komolyságba. Mint ahogy 2020 tavaszán abban sem lehettünk bizonyosak, legfeljebb csak éreztük-sejtettük, hogy visszatérhet a pandémia, és ősszel, ha két hónap kihagyással is, de folytatódik a digitális oktatás. Pontosabban akkor élesedik be csak igazán. Mindenki várta az új évet, a januárt, de aztán a második szemesztert is távoktatásban kezdtük. És úgy is fejeztük be.

Utólag elárulom, hogy amikor a tanártársak sorra igent mondtak a felkérésre, egyikük sem sejtette, hogy ezekből az írásokból kötet lesz. Bennem is csak a harmadik darab után merült fel az ötlet, onnantól kezdve viszont még tudatosabban válogattam a meghívandó vendégeket. Feltétlenül összeköti őket, hogy a rendészeti szakemberek képzésében – vagy ott is – dolgoznak. Döntő részük a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Karának nappali, levelező, mester és doktori képzéseiben tanít. Az intézményválasztás azért volt magától értetődő, mert én is itt dolgozom, és innen ismerem őket. Van, akit majdnem harminc éve. Vagyis nemcsak az elmúlt egy esztendő tapasztalata rejlik soraik mögött, s kapcsolódásunk se új keletű, és nemcsak a világhálóznak köszönhető. Ám azt egyértelműen az online üzemmód tette lehetővé, hogy könnyedén részt vehessünk egymás óráin, és a hospitálás műfaját felelevenítve egymástól is tanulhassunk. A naplón belül a hospitálási napló ezért külön fejezetet kapott.

A kötetben vendégszerzőként tizenhét, a Rendészettudományi Karon oktató kolléga szerepel. Két további trénerársat sikerült bevonnom az Államtudományi és Nemzetközi Tanulmányok Karról, de nekik is van kötődésük vagy lazábban, csak egy szemeszternyi időre a tisztjelöltekhez, vagy szorosabban a rendészeti vezetőképzési tréningekhez. És mindkettejüknek hozzáam is, természetesen. Közös tanulás, tanítás, kutatás és írás köt össze bennünket évek óta. A vendégírók közül ketten a Miskolci Rendvédelmi Technikum oktatói, hárman pedig a középiskolai rendészeti pályaaorientációs képzésben terelgetik a fiatalokat a rendőri pálya irányába. Általuk az iskolarendszerű rendészeti képzés szinte teljes vertikumáról képet kaphatunk. Továbbá az is szempont volt, hogy a rendészeti szakterületek mindegyike megjelenjen, illetve mind a hivatásos, mind pedig a civil attitűd érvényesülhessen a tanárok személyén keresztül.

A további vendégszerzők közül kettő a saját tanítványom, egy tőlem független egyetemi hallgató, illetve a sort felső tagozatos unokahúgom zárja. Ez talán némi magyarázatra szorul, bár felkonferálásából majd részletesen kiderül, miért kértem, hogy írjon a naplóba. A Molnár névhez méltón ugyanis

már most meglehetősen élesen látja az oktatási rendszer hiányosságait. És hát ő a jövő. Már nem is Z, hanem Alfa generációs...

A vendégírók életkora 13-tól 65-ig terjed, vagyis több korosztályt képviselnek. Igyekeztem a válogatás során kiegyenlíteni a digitális bevándorlók és az inkább digitális bennszülöttek arányát. A férfiak és nők aránya is szinte fele-fele. Amint a fentiekből látható, a diverzitást minden értelemben komolyan gondoltam.

A téma adott volt. A saját naplómban is taglalt digitális oktatás tág fogalmi körében minden olyasmiről írhattak, ami számukra bármilyen szempontból érdekes és fontos volt, és két-három oldalnyi terjedelemben belefér. Amihez szerkesztőként ragaszkodtam, az egyedül a napló formátum volt. Egyrészt mert magam így kezdtem el az írást. Másrészt pedig mert ez a műfaj a szerzőknek nagy stílári szabadságot engedett. Kifejezetten a személyes élmények érdekeltek, hiszen ahányan vagyunk, annyiféle módon próbálkoztunk – nemcsak magunknak, de a tanulóknak is – hasznossá, érdekessé, nem pedig csupán elviselhetővé, túlélhetővé tenni az online oktatást. Meghívott szerzőim mindegyikéről tudtam, hogy állandóan a diákokért fáradozva keresik az újabbnál újabb módszertani megoldásokat, a tanulást segítő szándék vezeti őket digitális járatlan útjain is. A cél egyszerű: a tanulók szakmai tudásának gyarapítása és szociális készségeik fejlesztése. Mert hisszük, hogy csak ezek tudatos és harmonikus összeillesztése révén válhatnak kompetens szakemberekké. És ebből a szempontból (is) mindegy, hogy a rendészeti képzés melyik szintjén vagyunk.

A *Digitális vendégnaplók* című rovat szabályai – mint ahogyan az előzményeként a szakmai honlapomon 2019. február 19-én indult *Vendégoldal*¹ is – ugyanazok. A meghívott szerző személyéről egy rövid bevezetést írok, amelyet ő előre nem olvashat. Ő is tőlem függetlenül írja meg saját szövegét. Amikor elkészülünk, jelezzük, és keresztbe küldjük egymásnak és elolvassuk az irományokat. Majd összeillesztem a két részt, elvégzem a szükséges apró simításokat, visszamutatom a szerzőnek, és ha részéről is rendben, akkor fölteszem a honlapra. Ebben a kötetben az eredeti szövegeken nem módosítottam. Hiszen, mint mondtam, már a harmadik vendégnapló-bejegyzéstől kezdve megvolt a koncepcióm. Így, mondhatni, előre dolgoztam, és amikor a kéziratot összeállítottam, szinte csak egymás mellé kellett rendezgetni a szövegeket.

Sokan követték a honlapomon megjelent és a Facebookon mindahányszor megosztott napló- és vendégnapló-sorozatot. Sőt, voltak, akik bevallották: bizonyos értelemben függővé válva alig várták, ki lesz a következő vendég, vagy mivel rukkolok elő én magam. Amivel viszont a leghűségesebb olvasók sem találkozhattak, azok a kommentárok, amelyeket menet közben gyűjtöttem. Az egyes saját naplók után keretbe illesztve közlöm őket, hogy így közvetlenül összevethetők legyenek az élmények. Ezek nagyobbik része felkérésre született, kisebbik részük pedig spontán visszajelzés. Ahol a tartalom azt kívánta, kollégáimat kértem véleményük kifejtésére, és tették is első szóra, szívesen.

---

¹ Lásd: <http://www.nyelvillektoralas.hu/tag/vendegoldal/>

Reflexióik kedvesen elfogultak, de ha ezt levonom, azt hiszem, akkor is nyugodt lehet a lelkiismeretem. Jó érzés megállni így negyed század után – mert idén ősszel épp ennyi ideje, hogy a rendészeti felsőoktatásban tanítok –, s mérleget vonni, mire tartják az embert az általa tisztelt kollégái. Külön büszkeség, hogy a kötetben vendégszerzőként és/vagy kommentelőként szereplő huszonnégy egyetemi kolléga közül kilencen a tanítványaim.

Ám a mérleg féloldalas lenne, ha a hallgatói visszajelzéseknek egy tanításról szóló kötetben nem adnék teret. Így hát a kommentárok döntő többsége hallgatóktól származik. Néhány spontán született, nagyobbik részüket kifejezetten a felkérésemre írták azok a kedves tanítványaim, akik az adott blognak apropót adó élményt szintén átélték. A saját naplóbejegyzéseim után helyeztem el őket, éppen azért, hogy ott mindjárt kiderüljön, az érintettek hogyan látták azt, amit én úgy, ahogyan az élmény után nem sokkal megírtam. Igyekeztem minden képzési formából és korosztályból és szakterületről válogatni őket, ügyelve az ő sokszínűségükre is. Írásaikból kiderül, hogy nem esett nehezükre visszaidézni az emlékeket, és – az egyetlen, stílusosan James Bond fedőnéven álcázott szerzőt leszámítva – szívesen adták hozzá nevüket is. A terjedelmet körülbelül egy oldalban maximáltam, de ha több lett, azt se bántam. A műfajt tetszőlegesen választották. A hangnem a komolytól az egészen lazáig, viccesig sokféle lett, (ön)kritikus, ironikus is, természetesen. Digitális tanári kísérleteim alanyainak ezúton is köszönöm, hogy ők is beszálltak a játékba, nem is akárhogyan. És a soraikból áradó szeretetet sem lehet nem kihallani. Az ok végtelenül egyszerű: „csak” visszhang ez, mert pontosan tudják-érezik, mennyire szeretem őket. Utolsó naplóbejegyzésemben – már a címében is – szerepel egy szlogen, lapozzon oda a kedves olvasó, ha már most kíváncsi rá. A titkot egy szójátékban megleli.

Komolyan hiszem, hogy tanárként a hallgatót és az ő tanulását hatékonyaságát kell a fókuszba helyezni, és állandó interakcióban alakítani. Úgy is mondhatnám: kifejezetten a hallgatói visszajelzésekre kell építeni tevékenységünket. És mi is rengeteget tanulhatunk tőlük – főleg a digitális kompetenciák terén. Így volt ez ebben a különleges időszakban is. Sőt, a kommunikáció sajnálatosan leszűkült digitális csatornáin talán még inkább egymásra voltunk utalva, ami – már ha a szükségből képesek voltunk erényt kovácsolni –, még hasznára is válhatott a különösen a rendészeti képzésben nem ritkán jellemző formális, távolságtartó tanár–diák kapcsolatnak. Bármilyen furcsa, de azokat, akik komolyan vették magukat és egymást, ez a távolléti oktatási időszak bizonyos értelemben mégis közelebb hozta egymáshoz.

Folytatva a visszajelzések szerepét: az a tanár, akinek van önreflexió igénye, egyáltalán nem tesz úgy, mintha mindent tudna. Nem titkolja és nem szégyelli bevallani toporgását, lassú haladását vagy épp tévelygését a digitális sztrádán, akár azok előtt is, akik azon száguldanak – mint például a huszonéves korosztályok. A kötetben megszólaló valamennyi vendégszerző az apróbb-nagyobb sikerei mellett őszintén számol be a saját csetlés-botlásaival, kudarcaival, újrakezdéseivel kapcsolatos dilemmáiról is. Amikor ezekről beszélgettünk, rájöttünk, hogy mindenki hasonló nehézségeken megy keresztül. És arra is, hogy mindenki másképp csinálja. Ha viszont tapasztalatainkat és

ötleteinket – félelmeinkkel és örömeinkkel együtt – megosztjuk egymással, és nem mindenkinek külön-külön kell rájönnie valami olyasmire, amit más valaki már kitalált, mindannyian jobban járunk. Nem beszélve a tanulókról. Azaz hogy nagyon is beszélve róluk, sőt, velük! Néha azt érzem, nehezen értjük egymást, mintha más-más nyelvet beszélnének. A kötet címe – Diskurzus a digitális didaktikai diverzitásról – egyszerre jelzi a távolságot és a közeledés szándékát is. Akik nem szeretik az idegen szavakat, nyugodtan fordítsák le maguknak a kifejezést, esetleg rövidítsék egyszerűen 4D-nek. Én úgy érzékelem, hogy mindannak, amiről itt szó lesz, annyi dimenziója van, hogy még ez a négy is kevés lehet.

A távolléti oktatás, az otthoni munka fizikailag elszigeteli az egyébként egymással informálisan együtt gondolkodó, dolgozó, tanító, beszélgető, közösen kávézó tanártársakat és hallgatókat. A jelenléti képzés nélkül telő hosszú időszak felfokozta a társaság iránti vágyat. Volt, aki kifejezetten apátiába, depresszióba esett. Ki így, ki úgy próbálta kompenzálni a hiányt. Eleinte úgy tűnhetett, önző módon én a naplórészletbe menekülök, de hamar kilógott a lóláb. Már az első epizódnál éreztem, hogy tapasztalataim mentén születő gondolataim, élményeim másokat is elérnek és megszólítanak. Ennek a kötetnek a megszületése bizonyítja, hogy a titkos terv sikerült. Abból gondolom, ahogy az egyik kedves digitális vendég fogalmazott: *„Kedves naplónk! [...] köszönet eredeti szerzőnek, aki saját, személyes kíváncsiságával, fejlődés iránti vágyával inspirál arra, hogy kihívásként tekintsek a nehézségekre, figyelmesen meghallgat, online közösséget épít, ebbe a közösségbe a hasonlóan kíváncsiakat, érdeklődőket befogadja, és tudásával, tapasztalatával, kreativitásával, hihetetlen meggyőző erejével segít ezeknek az oktatói akadályoknak a leküzdésében. Még akkor is, ha ő maga szintén bukdácsolva halad előre (és ez az igazán lényeges, hogy nem megreked, hanem halad és megújul!) ezen az úton! Örülök és egyben megtisztelve is érzem magam, hogy csatlakozhattam mellé ezen a jármatlan ösvényen.”*

Én pedig köszönöm mindenkinek, aki ennek az online és spontán, laza, kreatív közösségnek a részévé vált, és hozzájárult ehhez a digitális didaktikai diverzitásról szóló, remélhetőleg nemcsak a benne közvetlenül megnyilatkozók számára hasznos és élvezetes diskurzushoz.

Most, hogy ezeket a kötetet bevezető, ám a naplót lezáró gondolatokat írom, már hiányzik is ez az egész. Mert ez a majd' nyolc hónapos alkotói, szerkesztői folyamat nem munka, hanem tiszta élvezet volt. Akkor is, ha időnként néhány szerzőtársat noszogatni kellett, hogy írjanak. Volt, akitől csellel-fondorlattal sikerült csak behajtanom ígérését. Mással a türelem és a szívós kitartás vezetett célra. Vagy a soha cserben nem hagyó humor. A felkonferáló szövegekben ezekről is mind megemlékezem. De ezek annak a szellemes és kellemes játéknak a részei, ami kárpótol a fáradságért. Remélem, a játszótársakat is, amikor kézbe veszik ezt a gyűjteményt, s esetenkénti sürgetésemet, türelmetlenségemet is megbocsájtják talán. Egyszemélyes szerkesztőségem Heltai Gáspár 100. fabulájának záró soraival nekik üzeni: *„Lám, mondtam, hogy mihelt a gazda ő maga hozzákezd, ottan előmegyén a dolog.”*

DIGITÁLIS NAPLÓ 1. RÉSZ²

ELSŐ ALÁMERÜLÉSEM AZ ONLINE OKTATÁS TENGERÉBEN

Az uszodák bezártak, így az úszásnak egy időre vége. Virtuálisan viszont alá kellett merülnöm egy számomra koránt sem olyan komfortos közegben, amit újabban úgy hívnak: digitália. Ezen a héten hétfőn, kedden, csütörtökön, pénteken és szombaton összesen harminchárom tanórát kellett megtartanom online. Ez még jelenléti formában sem lenne kevés, de amikor végérvényesen eldőlt, hogy nincs más választás, bevallom, megrémültem. Nem kicsit, és nem is a számoktól. Néhányan kedvesen biztattak, tartották bennem a lelket, amiért utólag is köszönet. Részben nekik, részben magamnak napló formájában jegyeztem föl tapasztalataimat és élményeimet.

2020. november 16., hétfő

Kedves Naplóm!

Ma megvolt az első online tanóráám! Szépen rendet tettem a nappalimban, tanárnőhöz illően felöltöztem, hiszen tudtam: tizenketten fognak nézni a vadonatúj kamerámon keresztül. Én ugyanis elképzelni nem tudom, hogy valaki, aki másokhoz beszél – hacsak nem rádióról van szó – ezt arc nélkül tegeye. A mikrofon és a kamera tehát bekapcsolt állapotban, indulhat a hívás... szerencsétlenkedek a megszólítással, nézem a képernyőn szép sorba rendezett karikákat, amelyek mögött feltételezhetően létező személyek rejtőznek. Közülük kettőnek látszik a teljes neve, a többi mindössze egy kód. Akár egy falanszter. Még csak megszólítani se lehet így őket.

Tudom, mert folyamatosan tudatosítom magamban, hogy az első pár perccel kell kibírnom. Ha nem erőltetném magamra a tanult türelmet, akkor fölpattannék és hagynám az egészet a csudába. Fogok én itt monologizálni? Könyörögni a minimális visszajelzésért? Hogy bírom ki, hogy nem tudom, hallják-e, látják-e, és legfőképpen értik-e, amit a magam számára is kissé még mesterkéltné bevezetőmben mondandó vagyok? Íratok velük „beadandót”, és kész.

De aztán elkezdem. Lassan belejövök. Bemutatkozom. Beszélek a lámpalázamról, erről az egész idétlen helyzetről. A visszajelzésre való felfokozott szomjamról. Mert hogy Kommunikációs Kata volnék. Ezért lehet képzelni, hogy esik ez az egész helyzet nekem.

Miközben még kínlódom, már ironizálok, humorizálok, majd röhögök saját magamon. És érkeznek az első mosolyjelek, egyelőre még írásban. Aztán egy-egy igen-itt vagyunk-jelentkezem-hallom-minden érthető-köszönjük-világosvalóban-dehogysis-persze-követhető volt – egyre többször hanggal. És bekapcsolódik egy-két-három kamera is a vonal túlsó végéin. Igazi

---

² Megjelenés: 2020. november 22. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/digitalis-naplo/>

mosolyok, tekintetek, arcok. Emberek. Végre! Megtört a csend és a jég. Ilyen a kényszerűségből online térbe száműzött tanulás?

Egy régi kedves tanítványom volt ma az utolsó, aki egy órával a „fellépésem” előtt biztatott: „*Nyugi, Kata, minden rendben lesz, te ezt az akadályt is remekül veszed majd!*” És az első fejesugrás után már számomra is egyértelmű, hogy tényleg semmi félnivalóm nem kellett volna, hogy legyen. De volt. Az ún. lelkiismereti lámpaláz ugyanis nem úszható meg. Az első élmények alapján állítom, hogy a digitális oktatás tengere viszont igen! Úgyhogy megkönnyebbülten álltam fel a képernyő elől, s elhatároztam, igyekszem meglovagolni a hullámokat. Egyelőre visz a lendület!

A mai nap egyébként tényleg mély víz volt. Tizenkét olyan felnőtt, komoly szakemberrel kellett virtuálisan megismerkednem és 3 x 45 percig szóval tartanom őket, akikkel még élőben sosem találkoztam. Ráadásul szakmájuk speciális mivolta okán csak egy belső, zárt hálózatú információmegosztó portálon, nyolcvan százalékuk esetében videokamerák nélkül.

A holnapi óra ehhez képest már csak könnyebb lehet.

2020. november 17., kedd

Kedves Naplóm!

„Ha ezt a digitális oktatást az ember képes úgy szemlélni, hogy nagyjából ez a jövő (remélhetőleg csak egy része, de akkor is!), csak hamarabb betoppant, akkor könnyebben megbarátkozik vele.” Valami ilyesmivel biztatott még tegnap a kedves tanítvány. Van ebben valami, de azért én mégse szeretnék ilyen digitális jövőt.

Tegnap este abban a reményben aludtam el, hogy a mai óra már csak könnyebb lehet. Valamennyire biztosra mentem, mert ezekkel a hallgatókkal már találkoztam a tanteremben. Igaz, ott maszkban ültek, és sokszor háromszor ennyien voltak, mint most, hiszen Zsolt Péterrel többnyire összevonva foglalkoztattuk a nappalis csoportjainkat.

Az órák felén túl vagyunk, és talán az első jelenléti részben sikerült megalapozni azt a bizalmat, amire a második digitális felvonásban már lehet építkezni.

A délelőtti és a délutáni csoportot is sikerült jól megoldoztatnom. Azt hiszem, a visszajelzéseik magukért beszélnek:

„Nagyon jó volt ilyen családiasan beszélgetni, kicsit újra együtt lehetett a szakasz, mert nagyon hiányoznak a többiek.” „Tanárnő, az eddigi összes online óránk közül ez volt az első, amin nem aludtam be.” „Érdekes, ma többet beszéltem, mint a tantermi órákon eddig összesen.”

Annak, hogy ez így lett, persze megvan a maga trükkje: egy ilyen online térben zajló beszélgetés sokkal direktebb, határozottabb, már-már erőteljes tanári irányítást, moderálást igényel. Olyat, ami tanteremben – a látható és érzékelhető nem verbális jelzések gazdag jelenléte miatt – már sok lenne. Itt viszont, amikor csak a hangjuk és a szavaik vannak (hiszen azért ők is módjával tartották bekapcsolva a kamerát), mindent ezzel kell(ene) kompenzálni. És bár

az én kamerám és mikrofonom végig aktív, nekem is extra érzékenyre kell hangolnom az emberi vevőkészülékemet, és egyszerre figyelve minden résztvevőre, gyorsan reagálni a történésekre. El is fáradtam benne rendesen. Nagyon türelmesek voltak, és sokat segítettek a technikai járatlanságom kiküszöbölésében (képernyő- és fájlmegosztás például), így hát nagyon megdicsértem a fiatal hallgatókat, akik azt hiszem, maguk is meglepődtek, hogy ilyen online óra is van. De még mennyire hogy van! Két nap múlva folytatása következik!

2020. november 19., csütörtök

Kedves Naplóm!

A technika sem mondott csütörtököt, s talán én sem, bár meg kell mondanom, a diákok ma mintha passzívabbak lettek volna, mint két napja. Kissé fáradtnak tűntek, már-már kedvetlennek. Én az első két alkalom után megkönnyebbültem és lelkesen ültem le a géphez, és kapcsolódtam vissza az előző órán félbehagyott folyamatba. Ám ez számukra egyáltalán nem volt magától értetődő. Nyilván történt velük egy és más a kimaradt időszakban, és ez láthatóan nem kedvezett a mai találkozásnak. Miután éreztem, hogy nem könnyen fog beindulni a „házi feladatok” ismertetése, én nyitottam a sort egy motiválónak szánt riporttal.

Egy huszonhat éve a pályán lévő közlekedési rendőr beszélt a szakmájáról olyan szenvedéllyel, amelyet csak irigyelni lehet. Véletlenül találtam a Facebookon a felvételt, és nagyon kapóra jött. Véleményezték, értelmezték, elemezték is a rendőrpalánták, ahogy kell, egyre bátrabban szóltak hozzá/m és egymáshoz. Még az is lehet, hogy tetszett nekik, amit láttak.

Az otthoni feladat kiadásával azt szerettem volna elérni, hogy az előző alkalommal elkezdett kommunikációs vázlatot saját példákkal, illusztrációkkal öltöztessék föl, hogy elérkezhezzünk a félévi „tananyag” számomra nyilván legkedvesebb részéhez: a rendészeti kommunikációhoz. És mikor az első egy-két bátrabb hozzászólás elhangzott, már szépen kapcsolódtak egybe a láncszemek: ki saját maga által átélt élményt, ki mások által elmesélt történetet hozott, s többen egy-egy kisfilmet, filmrészletet, amelyben rendőröket láttunk különböző érdekes és izgalmas szituációkban. Láthatóan megértették, amit kértem, és ez biztató.

Úgy szeretném hinni, hogy tartós hatása lesz ennek a fajta motiválásnak, de azért félek is. Egy hét, két-három nap kiesés is látványosan visszarántja őket a demotiváltság állapotába, és valahányszor találkozunk, újra és újra kell nyitogatni szívüket-elméjüket. És ebben az egyébként augusztus közepe óta a nap majd' kétharmadát együtt töltő csoport karantén miatti szétesése kifejezetten nehezítő tényező.

De nem adom föl! Jövő kedden egy kis egyéni fejlesztéssel kínálok majd őket, hogy személyesen is érezzék a törődést. Az azutáni órára pedig vendéglelőadókat szállítok nekik, ebben a félévben már negyedszer, ezúttal online. És persze tervezem, hogy írok majd arról az élményről is.

2020. november 20–21., péntek-szombat

Kedves Naplóm!

Virtuális mesterműhely – így neveztem el ezt a két napot. Mert online tréningnek – micsoda paradoxon lenne – nem fogom!

A nap úgy indult, hogy két volt mesterhallgatóm rám írt a közösségi oldalon. Szokásuk ez, és mindig jólesik tudni róluk. Egyiküknek szóvá is teszem, hogy talán kémkedett, máskülönbön honnan tudta volna, épp min törtem a fejem, amikor beesett az üzenete. Mert persze hogy a vezetői készségfejlesztéshez kapcsolódó linket küldött az ő tanárnőjének, mi mást! Talán használt a sok „megöntözés”. Egyetlen rákérdezésemből kitalálja, hogy – ahogy ő fogalmazott – nyilván egy „vezetői tréningyszerű online valamire” készülök. Ráadásul olyan egyszerűen pontos, ugyanakkor humoros definíciót kerekít abból, ami péntek délután és szombaton egész nap várt rám, hogy annál jobbat magam sem tudnék.

Nos, pénteken két szünettel déltől este fél hétig, szombaton pedig kilenctől délután fél négyig voltunk adás-vételben, tizenketten. Kivétel nélkül új emberek. Majdnem azt mondtam, új arcok, de csak módjával mutatták magukat ők is. Nem erőltettem. És a türelem ismét segített: lassan, nagyon lassan alakult a bizalom, amelyet magam mindvégig arccal, artikulált beszéddel, jól átgondolt, strukturált gondolatokkal, és szinte az első pillanattól kezdve tapintható szenvedéllyel építettem. Mondtam, mondtam, mondtam a magamét. Meg-megálltam, visszajelzést kértem, kérdeztem. Megtanultuk használni a régi gyerekkori emlékeket idéző jelentkezésjelet („az a kis tapi kéz”, ahogy az egyik résztvevő nevezte), hogy könnyebb legyen moderálni a hozzászólásaikat. Aduk és vettük a szót, a gondolatot, az érzelmeket. Kapcsolódtunk egymáshoz, a szakmához, a múltbéli mesterelődökhöz, a rendészet kifürkészhetetlen, de vágyottan hatékonyabb jövőjéhez. Mert az Integrált társadalomtudományi ismeretek – micsoda tantárgy! – erről szól.

Ambíciózusan, elkötelezetten, hitelesen beszéltek. A kommunikációs csatornából adódóan ugyan kissé sajátosan, de azon az érzelmek és gondolatok között kanyargó ösvényen poroszkáltunk, amelyet a jelenléti tréningen közös tanulásnak nevezünk. KötiKati flipchart tábla híján ezúttal a felírómappájára jegyzetelt, és kék, zöld, pink filctollakkal összekapcsolta a videokamerát ekkor magától értetődően bekapcsolva bemutató csoporttagokat. Egy Word dokumentum táblázatába gyűjtötte a résztvevőket foglalkoztató kérdéseket, és ügyelt rá, hogy valamilyen választ mindenki kaphasson az öt leginkább érdeklő jelenségekre. A Teams program kínálta egyszerű kis rajztáblára esendően bénácska, de mégis érthető ábrát vázolt fel a három fókuszú vezető és a hallgatók előtt álló három mesterkurzus tematikájáról. Ppt-t vetített, képeket mutogatott, filmet, honlapokat és szakirodalmat ajánlott, sztorizott, kóstolót kínált a következő félévekben várható témákból és munkamódszerekből. Majd mint moderátor vállalta, hogy az ily módon készült emlékeztetőt szétküldi a csoporttagoknak, hogy legalább ennyi megmaradjon a közös memóriában, hogy az is segítse őket a vizsgára való felkészülésben. Mert ebből a tréninganyagból

bizony vizsga lesz – akármilyen furcsán hangzik is. Persze ennek a műfajnak is új köntöst adunk, abban ne legyen kétsége senkinek! Eléggé kiszámítható, hogy arról is hírt adok.

Kedves Naplóm! Be kell vallanom, hogy az otthoni irodának megvannak a maga előnyei: a komfortos íróasztalnál minden kéznél van, a szünetben jólesik a saját csészéből elfogyasztott kávé, a kilencven perces óra alatt megsül az ebéd, amely mellé bizony lecsúszik egy pohár vörösbor. Ennél már csak egy saját műhely-tanterem – műterem? – lenne jobb! Ki tudja, hátha egyszer odáig is eljutunk...

Végezetül még valami. Az első online oktatási hetem alapján arra a következtetésre jutottam, hogy a műhelyszagot bizony nem cserélném le a digitális oktatásra, de átmenetileg jól elleszünk egymással. Rájöttem: a minimális technikai feltételek megléte mellett csak szándék és fantázia kérdése, hogy egy tanár meg tud-e felelni a digitália kihívásainak. Mert vallom: aki tanár, az nemcsak a tanteremben az.

Horváthné Gombár Ágnes: A virtuális mesterműhely

2020 szeptemberében kezdtem tanulmányaimat az egyetemen. Az első zárthelyire készültem, mikor a pandémia miatt beköszöntött az online oktatás, így a ZH elmaradt. Örültem, hogy egy beadandó kiváltotta azt, annak viszont nem, hogy vége lett a jelenléti oktatásnak. Néhány összevonás telt csak el, alig kezdtem összeismerkedni évfolyamtársaimmal, s már vége is lett a klasszikus egyetemi napoknak. Az idő arra volt elég, hogy kialakítsuk az információs csatornát egymással, ami biztosította az előadók és hallgatók között az elsődleges kommunikációt, anyagok feltöltésével segítette a felkészülést, többször megkönnyítette a dolgozatok leadásának módját. A közös Facebook csoport, a közös e-mail fiók hasznosabb ebben az online időszakban számunkra, mint valaha.

Hamarosan kiderült, hogy azonnal kerítenem kell egy laptopot, s le kell rá töltenem a szükséges programot, hogy aktív részese lehessen az óráknak pénteken koradélután is, hiszen péntek délben én még Budapesten a munkahelyemen vagyok, a gépem pedig otthon vidéken. Megoldottam, sikerült csatlakoznom az első online előadáshoz.

Érdeklődéssel vártam, milyen lesz, hogyan fogunk aktív módon az óra részévé válni, hogy az oktató ne érezze úgy, hogy amíg ő beszél, mi elmentünk vásárolni. Édesanyaként és háziasszonyként nehezen tudtam úgy tenni hétvégenként, mikor a családom is otthon volt, mintha nem lennék ott. Kivasaltam, megfőztem, miközben az előadó a konyhapulton kinyitott és maximális hangerőre állított laptopomon beszélt. Ha kérdezett, válaszoltam, ha feladat volt, leültem és figyeltem. Sokszor emiatt férjem és nagylányom is az előadást hallgatta, volt, hogy több kérdésük merült fel nekik is közben.

Az online oktatást megismertem, de nagy izgalommal vártam, hogyan fogja Molnár tanárnő megoldani az Integrált társadalomtudományi ismeretek című – jelentsen ez bármit is – másfél napos, teljes interaktivitáson alapuló tréninget online változatban. Valóban nincs lehetetlen, csak tehetetlen. Megoldotta. Pénteken délben indult az óra, Katanárnő kitartó volt, mondta és mondta, türelmesen kivárta, míg megnyíltunk és fokozatosan aktív részesei lettünk a foglalkozásnak. Nagyon lelkes volt, lelkesedése pedig ragadós.

Kibontottuk, mit is foglal magába valójában az Integrált társadalomtudományi ismeretek tantárgy, melyet azért írtam le még egyszer, mert nem tudok betelni vele. Olyan nagyon komolynak és bonyolultnak hangzik, pedig könnyen érthető. Mire ezt megbeszéltük, már kicsit jobban feloldódtunk, hiszen hamar rákaptunk arra, hogy ezeken az órákon egymással is beszélgethetünk.

A kapott feladatok alapján kevés idő elteltével tisztán láttam, kik is alkotják a csoportomat. Volt vezető és beosztott, nő és férfi, kezdő és tapasztaltabb kolléga. Teljesen véletlenül alakult csoportunk nagyon színes képet mutatott, ami rengeteg tapasztalatot biztosított. Izgalmas feladatok készítettek minket arra, hogy mindenhez legyen véleményünk, egymás után tettük fel a jelentkezéshez használt kis kezeket. Katanárnő nem látott minket, beszélt és beszéltetett, jól szervezte a munkát. Így van ez, ha gyakorlott valaki valamiben, csukott szemmel is meg tudja csinálni. Az órák teltek, KötiKati rajzolt, kötögette össze színes filctollaival lejegyzett észrevételeit a neveinkkel, beszélt, ppt-eket mutatott, videót játszott le, szakirodalmat ajánlott, emlékeztetőt készített, melyet meg is küldött számunkra, hogy fel tudjuk használni a vizsgán. Pénteken déltől estig, szombaton reggeltől délután fél 4-ig aktívan vehettünk és vettünk is részt a munkában. Ezen a két napon mindenki a gép előtt ült, kizárta a környezetet, figyelt, reagált. Nem főztem, nem vasaltam, eszembe

sem jutott, nem is tudtam volna. Jól éreztem magam, megértettem és magamévá tettem a részemre átadásra kínált új ismeretet. Vannak olyan előadások, melyek jellegükből fakadóan biztosítják, biztosítani tudják az ismeret átadását online módon is, akár a pandémia után is, de az online órák sikere ellenére is jelenléti foglalkozás biztosítását érdemlik, azt igénylik.

A lelkesedés hatott rám, de jó lenne megtapasztalni a gyakorlatban is órák hangulatát, pezsgését, szeretnék a virtuális mesterműhely után személyesen is részese lenni a tréningnek. Remélem, lesz még rá alkalmam. Végül is még csak elsőéves vagyok...

DIGITÁLIS NAPLÓ 2. RÉSZ³ LASSAN BELEJÖVÖK...

Kedves Naplóm!

Utoljára 2020. november 21-én írtam neked, azóta újabb élmények értek, amelyek kikíváncsoznak belőlem. És lesz még mondandóm, ne aggódj, egy darabig nem hagylak olvasnivaló nélkül. Lehet, hogy ha visszatérünk a normális kerékvágásba (hogya mi is az a „normális”, azt nehogya megkérdezd!), akkor nyitok egy másik kötetet Analóg napló néven. Bár már ott tartanánk, hogy ezen kelljen gondolkodni! De miket beszélek?! Hiszen ez az egész blog egy napló. Na jó, kissé összekeverednek a digitális és analóg műfajok, de ennyi bajunk legyen!

Persze nem hajtom én az időt, iszkol az magától is. Úgyhogya gondoltam, megosztom veled a második online tanítási hét tapasztalatait is, mert ahogya teltek a napok, egyre bátrabban mártóztam meg a digitália mély vizeiben.

2020. november 24., kedd

Kedves Naplóm!

Miután már jól megdolgoztattam a tanulókat, és azt is egyre inkább megszokták, hogy arccal-hanggal vegyenek részt az online foglalkozásokon, úgy éreztem, eggyel megint beljebb merészkedhetünk a kurzus talán legnehezebb témájába, az önismeret és a saját kommunikációs készségeink fejlesztésének helyenként bizony homályos sűrűjébe. Jöttek is szépen az útitársak. Gyűjtögettük a meglévő és még fejlesztésre szoruló készségeket, szépen egyenként körüljártuk őket, s ha volt elég bátorságunk, egyikhez-másikhoz közelebb is mentünk. Csak most, hirtelen, utólag látom, mennyire egymásra rímelnek itt az egyéni kívánságlistán szereplő tételek:

Szókins, ööö-zés, hadarás, lámpaláz, „mutogatás”,
empátia, hangerő – ez itt mind fejlesztendő.

De szép is volna, ha annyi idő alatt, míg ezt a versikét idekanyarítottam, beszerezhető lenne valamennyi portéka! Bevásárlólistánk mindenestre már van, azt is elkezdjük összeszededegetni, hol és hogya szerezhető be a készségtár egyes darabjai. És persze tudatosítottuk, hogy mire jó, ha bőséggel rendelkezünk ezekkel az alapanyagokkal. Nem maradt kétség afelől, hogy már csak az egyéni receptek felírása és a gyakorlás marad hátra. Talán a legközelebbi órán még nyomatékosítani tudjuk a választ arra az örökös kérdésre is, hogy miért érdemes az efféle boszorkánykonyha működtetésébe komoly munkát fektetni...

Két nap múlva ugyanis személyes toborzóirodát nyitok. De miket is beszélek?! Mondjuk inkább így: Kata motivációs mókatárának két kiváló tagját mutatja meg – nem titkoltan erőteljes pályaszocializációs szándékkal – kedves ifjú tisztjelöltjeinek.

---

³ Megjelenés: 2020. december 8. Forrás: <http://www.nyelviktoralas.hu/digitalis-naplo-2-resz/>

2020. november 26., csütörtök

Kedves Naplóm!

Fantasztikus nap volt a mai! Vendéglőadókat hívtam, egyiküket szó szerint is vendégül láttam: kávéra, ebédre, mert itthoni irodám erre is alkalmas terep. Emlékszel, legutóbb úgy zártam a bejegyzésemet, hogy milyen előnyei vannak ennek a „munkahelynek”. Hát most kipróbáltuk, működik-e két emberrel is. De még mennyire!

Mahlaj Robit (ő volt a helyszínen) és Nagy Tamást (aki saját irodájából jelentkezett be élő egyenesben) szinte szétszedték a hallgatók. Nem is csoda, hiszen szenvedélyesen áradt belőlük a szakmai tapasztalat és tudás. Nem ragozom ezt itt hosszan, mert nem kellett hozzá nagy rábeszélés, hogy *Vendégoldalamon* saját maguk is beszámoljanak élményeikről. Lapozz ide, ha érdekel!⁴

Azt azért nem bírom ki, hogy a hallgatók néhány visszajelzését ne idézzem. Íme egy jelzőcsokor, november ide vagy oda, szerencsére nem jégvirágokból. Ezeket persze elküldtem a két előadónak, de ők nyilván nem dicsekedtek velem. Én viszont tehetem, mert mint tanítványaimra joggal vagyok büszke rájuk.

Tamás: nyugodt, megfontolt, pozitív személyiség, motiváló, jövőképet megerősítő, biztató, tanító, érdeklődő, közvetlen, segítőkész, barátságos, fiatalos, intelligens, beszédes, jó előadó, érthető, gyors észjárású, összeszedett, céltudatos, magabiztos, határozott, hiteles, tapasztalt, „up to date”, szakszerű, profi, jól informált, behatóan ért a szakmájához, szakmailag korrekt, érdekes, alázatos a munka iránt, szorgalmas

Robi: kiegyensúlyozott, bátor, intelligens érdekes, közvetlen, kommunikatív, beszédes, érdekes, izgalmas, biztató, motiváló, segítőkész, tanító, nagy tapasztalattal rendelkezik, ami hitelessé teszi, szorgalmas, tapasztalt, jó vezető, elkötelezett, alkotó típus, kitartó, szeret és tud a szakmájáról beszélni, láthatóan és hallhatóan elsajátított minden készséget, ami a szakmájához szükséges

Ehhez nincs mit hozzátenni, nem igaz?

2020. november 28., szombat

Kedves Naplóm!

Összes online ügyfelem közül a maiakkal a legrégebbi a kapcsolatunk. Két és fél kurzus, lassan három év köt össze bennünket, hiszen a biztonsági szakirány levelező tagozata az egyik olyan képzési forma, ahol minden tanévben van egy-egy tantárgyam. Igazán ez volna a kívánatos minden tanulócsoporthal, mert így láthatná az oktató, hogyan változnak a hallgatók, hogyan lesz egyre jobb a csoporton belüli együttműködés, és hogyan érnek be lassacskán az elvetett tudásmagocskák. Nos, éppen ezt az érzést tudtam a mai alkalommal bezsebelni.

---

⁴ Lásd itt: <http://www.nyelvilektoralas.hu/vendegoldal-online-vendegeloadoim/>

Az egyik kétségtelen jele a jól megalapozott bizalomnak például az volt, hogy mindenki bekapcsolt kamerával volt jelen az aktív beszélgetésben. A másik az a sok komoly témafelvetés, amelyet ebbe a három órába beletöltöttek. Nem szabad elfelejteni, hogy felnőtt szakemberekről van szó, akik telis-teli vannak saját példákkal, esetekkel és az ezekből nyilvánvalóan elősorjázó nagyon is konkrét kérdésekkel. És velük már végképp nem kell úgy tennie – különben szerintem másokkal sem – az oktatónak, hogy ő mindent tud. A kérdések néha kifejezetten költőiek. Néhányra a társak válaszolnak, tapasztalatból. És vannak olyanok, amelyekre a feleletet maga a kérdező találja meg, legfeljebb mi, többiek segítünk ezzel-azzal. Leginkább odafigyeléssel, türelemmel, elfogadással, érdemi visszajelzésekkel.

Kifejezetten családias hangulat volt, a Rendészeti kommunikáció tantárgy ürügyén jobbnál jobb esettanulmányokkal hozakodtak elő a gyakorlati jegyért szóban felelők. Mert vallom, hogy ha nemcsak a tanár olvasná a nagy igényességgel születő házi dolgozatokat, hanem az azokban felvetett problémákat minél többen a hallgatók közül is megismernék, mindenki előrébb lenne. Hát mi most osztozkodtunk. Derekas munka volt. Ma is nyugodtan alszom.

Mausch Zoltán: A 2020. november 28., szombati oktatási nap margójára

Kedves Digitális Napló! Az online oktatás, illetve ez az egész jelenlegi helyzet, amit ez a – kissé misztikus – vírus okozott, mostanra megterhelővé vált számomra. Eltelt úgy szinte egy teljes év, hogy alig-alig találkoztunk tanárainkkal, az előadókkel, a csoporttársakkal. Másrészt azonban szerencsések vagyunk, hiszen a személyes ismeretségek és a csoportkohézió korábban létrejött, a kisebb-nagyobb klikkek is megvannak. Emiatt, valamint azért, mert saját területünkön – akár otthon, akár a munkahelyen – tudtunk részt venni KaTanárno előadásán, lehetőség volt mélyebb, néha kényesebb témák említésére is. Jól mutatta a csoportunk összetartását az is, hogy szinte mindenki mindenkivel váltott szót, reagált a másik felvetésére, a hétköznapi tapasztalatát megosztva az órán. A hangulat, mint általában, nyitott és könnyed volt, amit Kata tanárno annak ellenére fenn tudott tartani, hogy a szóba került témák igen komolyak voltak. Rendészeti etika, azért ez meredek...

Nekem, nekünk – a digitális oktatásban tanulóként részt vevőknek – sokat jelent a megértés, a mindennapok problémáinak érzékeny, figyelmes meghallgatása. Az már hab a tortán, ha a hallgató megértése emberileg és szakmailag is megalapozott, és a „tanár” javaslatot, tanácsot is tud adni a megoldáshoz.

Tartottam magam is online értekezleteket, bemutatókat mostanában, hát... Van persze előnye, nekem mégis jobb érzés, amikor egymással szemben, egymás reakcióit közvetlenül látva, érzékelve tudunk beszélgetni. Gyorsabb, pontosabb, hatékonyabb. Úgy tapasztalom, hogy az a tény, hogy a beszélgetőpartner a vonal másik végén ugyancsak a saját territóriumán, komfortzónáján belül van, azzal jár, hogy nehezebb „kibillenteni”, illetve elérni azt, hogy figyelme ránk és a témára irányuljon. Persze meglehet, hogy nekem kell jobban beletanulnom a megváltozott körülmények elvárásaiba. Ahogyan a maszkviseléshez, úgy hozzá kell szoknunk a digitális térben való létezéshez is. Ez rejt magában jót, rosszat. Rajtunk áll, hogyan adaptáljuk ezeket a lehetőségeket. Kívánom a következő hallgatói generációknak, hogy olyan oktatóik legyenek, mint a mieink, és a nehéz időszakokon ilyen hozzáértéssel segítsék át őket is.

DIGITÁLIS NAPLÓ 3. RÉSZ⁵ ONLINE IDŐVIHAR

Kedves Naplóm!

A harmadik online tanítási hetem is eltelt, és még nincs vége. Jön majd a 4. rész is. Remélem, győzöd! Mert én igen. És ha a tanórák elfogynak, jönnek a vizsgák, online. Ha kíváncsi vagy, azokról is beszámolhatok. Kérlek, ha nem jelentkeznék, légy türelmes, de az csak azért lehet, mert időviharba kerültem. Tudod, azt érzem, mintha ebben az online üzemmódban ötször annyi munka volna...

2020. december 1., kedd

Kedves Naplóm!

Az a jó abban, ha az ember elég sokat ír, hogy ha fel akar idézni valami fontosat, csak elő kell kapni egy-egy korábbi szöveget, beilleszteni hivatkozásként, és már meg is van a penzum. Jaj, nem úgy értettem, meg ne haragudj! Nem letudandó karakterszám-automata vagy! Nagyon is szeretném, ha mindenről értesülnél, és megértenéd, mi folyik körülöttem, mi zajlik bennem. Mert hiába vagy digitális napló, neked is van lelked!

Már nyilván unod azt a jelzőt, hogy fantasztikus, de mit tegyek, ismételnem kell magam. Mert az a program, amelyet ez a mai tanszéki szakmai nap kínált, megint csak az volt, és azt hiszem, a hallgatók tetszését is elnyerte.

Most megállom, hogy még ne idézzek az általuk írt visszajelzésekből, de megnyugtathatlak, hogy akiknek ilyen színes és gazdag témakínálatot és színvonalas előadói felhozatalt készített elő a tanszék, joggal lehettek elégedettek. Arról nem is beszélve, hogy én mennyit tanultam ez alkalommal is!

---

⁵ Megjelenés: 2020. december 12. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/digitalis-naplo-3-resz/>

2020. december 3., csütörtök

Kedves Naplóm!

Ha nekem valaki akár csak egy hónappal ezelőtt is azt mondja, hogy fogok én még Kahoot-ozni, hát bizony furán néztem volna rá. Főleg mert azt se tudtam, mi az. Ma már inkább azt mondanám, bizonyára a jövőbe látott. Vagy lehet, hogy inkább csak ismer valamelyest. Hogy tudniillik az első ellenálláson túltéve magamat, a megoldást keresem, így a kényszerű online oktatásban is elkezdtem a kihívást látni, és amennyire egy digitális bevándorlótól telik, viszonylag gyorsan felvenni a fordulatszámot.

Két éve is van már, hogy négy kedves szerzőtársammal írtunk egy pedagógiai módszertani jegyzetet.⁶

Ennek 6. fejezete az alábbi címet viseli: *Nézzük más szemszögből! – új technikák és új generációk*. Témakörei pedig az alábbiak: action learning; akciótanulás-coach; gamification; e-tanulás, e-learning anyagok használata a tanulásban; m-learning... Hát, ez nekem akkor kínai volt (mentségemre szóljon, hogy egy jelentősen fiatalabb trénerárs, Stréhli Georgina írta ezt a részt). És akkor álmaimban meg nem fordult, hogy hamarosan rászorulunk ezekre a módszerekre. Ma annyival vagyok beljebb, hogy – részben ebből a jegyzetből elméletben, részben a ránk zuhant valóságból gyakorlatban – meg kellett ismerkednem és egyúttal barátkoznom is a fenti 21. századi eszközök némelyikével. Bevallom, gyermeki énem legelőször a tanulás játékosítása (gamification) iránt mutatott hajlandóságot.

Vettem hát egy nagy levegőt, letöltöttem ezt a játékos számonkérésre kiválóan alkalmas Kahoot nevű programot, megszerkesztettem egy húsz kérdésből álló TKI-kvízt (még a neve se rossz), pár nappal ezelőtt jól leteszteltem baráti körben (ezúton is köszönet a kedves kalauzolásért digitális mentoromnak, Ernának), és a mai napon bevettem az éles fegyvert. Sőt, emelve a tétet, a premierre meghívtam kedves érdeklődő tanár kollégámat, Gál Erikát is – mondjuk így – hospitálni. Még adós az általa látottak elemzésével, de ami késik, nem múlik.

Hogy a hallgatók mit szoltak hozzá, majd arra még visszatérek máskor, de az biztos, hogy a játékoság bejött. Beindult köztük az egészséges versenyszellem, és ami a legjobb volt, hogy a kérdések után szántunk időt a helyes válaszok alapos végigbeszélésére is. Hiába, egy vérbeli tanár még a számonkéréskor is tanít – legalábbis én ezt már régóta megfigyeltem magamon. Csak hogy biztos legyen: egyetlen nebuló se kerülhet ki a keze alól úgy, hogy a tőle telhető legtöbb tudást el ne hintse a fejében.

Az órán még két fontos dologra szántunk időt. Miután előző alkalommal igyekeztem eléggé alaposan körüljárni a hallgatókkal az érdemi, minőségi

---

⁶ Belényesi Emese – Budaváriné Béres Erzsébet – Molnár Katalin – Pallai Éva – Stréhli-Klotz Georgina: Pedagógiai módszertani ismeretek a közszolgálati pályaeorientációs képzés oktatói számára. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, 2018.

visszajelzés technikáit, ezt is teszteltük. Utolsó találkozás lévén, egyrészt az előző órán zajló Szakmai napról szabadon szóban, másrészt az egész mögöttünk álló kurzusról egy strukturált írásbeli kérdéssor segítségével kértünk tőlük visszajelzést Zsolt Péter tréner társammal.

2020. december 5., szombat

Kedves Naplóm!

TKI, TKI, veled álmodom. Társadalmi és kommunikációs ismeretek. Jó, hogy most már te is tudod, mit takar ez a név, s főleg, hogy mit tartalmaz ez a komplex tantárgy. Ám a legjobb, hogy úgy tűnik: a hallgatók is tudják. Hidd el, a tanár apró örömei csupa ilyesmiből származnak.

Amit a mostani elsőéves biztonsági szakirányon tanuló levelező tagozatos csoport e téren bizonyított, az felér egy Mikulás napi ajándékkal. Végül is könnyen lehet, hogy december 5-én este, miután vége volt az órának, egyikük-másikuk a családban is Mikulás jelmezbe bújt... De hogy engem sikerült meglepniük, az biztos.

Értő esettanulmányaikban kivétel nélkül olyan problémákkal, észrevételekkel, sokoldalú elemzésekkel töltötték meg a puttonyukat és szórták azokat bőkezűen az elektronikus postaládámba, hogy nem győztem írni az elismerő értékeléseket. Még egy szakdolgozat biztató csíráit is felfedezni véltem az egyik beadandóban.

És hát ez az ősz-tél – az online oktatás ellenére, vagy ki tudja, tán épp azért – valahogy egészen gazdag termést hoz olyan színvonalú házi dolgozatokból, amelyeket aztán szívesen megosztok a *Vendégoldalon*. Ne lepődj meg, de ebből a csoportból két hallgatótól kapott írás is odakerült. Komolyan mondom, még a végén sajnálni fogom, hogy ez a félév így elszelelt...

Egri Imre: A különös tanárnő

2020 szeptemberében beiratkoztam az egyetem biztonsági szakirányára. Újra iskolapadban.

Hamar feltűnt, hogy a tanárok oktatási metódusai különbözőek. De hogy ennyire, arra azért nem számítottam. Molnár Katában már az is rendhagyó volt, ahogy még a két óra közötti szünetben a tanterem nyitott ajtajában széles mosollyal az arcán megjelent. Elsőre nem is esett le senkinek, hogy ő a tanár, akit a kommunikáció órára várunk.

Belépett a terembe, és nagyra nyílt szemekkel vidáman bemutatkozott. Nem a szokásos módon kezdte az órát, például hogy elmondja a követelményeket meg ilyesmi. Nem is hagyományos tanár-diák légkört teremtett, hanem egy sokkal közvetlenebb miliót. Felforgatta a teret egy pillanat alatt a székek körbe rendezésével, amiben maga is segédkezett. Kiiktatta a köztünk és közte lévő asztalokat, melyek korlátként határolják el a hallgatót és a tanárt. De minek is? Persze még a szociális távolságtartás időszakát éljük, de azért az egymástól másfél méterre lévő székekkel a szabály így is betartható volt. Akadálynak ez is éppen elég.

A tanárnő a fizikai távolság ellenére úgy dolgozott a csoporttal, hogy az számunkra kötetlen beszélgetésnek tűnt. De közben haladtunk az íratlan tananyaggal is, és messzemenő következtetéseket tudott levonni a csoport nemrég összesorsolt tagjairól, melyek mindenki megdöbbenésére helytállóak voltak. Kérdezett, beszélt, magyarázott. Verbális és nem verbális kommunikációja egyszerűen nem adott lehetőséget arra, hogy ne rá figyeljünk.

Vártuk is a következő órát vele, ami decemberben el is érkezett, de sajnos akkor már a jelenlét helyett online változatban kellett beérnünk egymással. Minden túlzás nélkül állíthatom, hogy bár nem szeretem ezt az online óratartást, de Kata ezt is emlékezetessé tette nekünk.

A kommunikációt különben is fontos tantárgynak tekintem, mivel tapasztalatom szerint sem az általános, sem a középiskolákban, de a felsőoktatásban sem szánnak rá elég figyelmet és időt. Pedig szakmai előéletem számtalan példát hozott arra a már-már közhelyes igazságra, hogy a rendőri intézkedés során a legfontosabb fegyverünk a megfelelő kommunikáció.

Kata tanárnőnek sikerült felszínre hoznia azokat a bennünk rejlő jobbnál jobb történeteket, amelyek ezt a tételt bizonyítják. Remélem, illetve már tudom, hogy találkozunk még vele a képzés során, mert színes óráin unatkozni biztosan nem lehet. Tanulni viszont igen!

DIGITÁLIS NAPLÓ 4. RÉSZ⁷
NEM A SOK VAGY A KEVÉS, HANEM A MIT ÉS A HOGYAN...

2020. december 11–12., péntek-szombat

Kedves Naplóm!

Eljött az utolsó online óra. Vártam is, nem is. Talán ettől tartottam legjobban. Csak erről a két napról szinte kisregényt tudnék írni, de nem teszem. Viszont külön fejezetbe számúztam az élményeket, mert a 3. részbe sűrítve még neked is sok lett volna.

Így is röstelkedem kicsit a szószátyárságom miatt, mert az első napot sikerült túltolnom. Mea culpa. De az ismeretlentől való félelem miatt – online vezetői kommunikációs tréning, gondold már el! – nagyon erős volt bennem a késztetés, hogy mindenáron kompenzáljam a résztvevőket az elmaradt jelenléti képzésért. Újra és újra rá kell jönnöm azonban, hogy mennyire nehéz eltalálni, mi *elég* az online térben. Bár egyre inkább látom: nem is annyira a *sok* vagy a *kevés* itt a kérdés, hanem a *mit* és a *hogyan*. Hiába, gyakorlat teszi a mestert. Most aztán gyakorolhattunk, ráadásul mesterekkel!

Szerencsére a pénteken halálra fárasztott közönség – nyilván nem ezekkel a szavakkal, de azért határozottan – jelezte, hogy még egy ilyen napot nem élne túl. Ezért szombatra virradóra elhatároztam, lejjebb adok hírhedt maximalizmusomból. A kevesebb több. Persze, meg tudom magyarázni, mi okozta bennem ezt a felfokozott adni vágyást. Tudod, ezek olyan hallgatók, akikkel tavasszal az ezt a tárgyat megalapozó kurzuson se találkozhattunk személyesen. Néhányuk vizsgadolgozatát olvastam, de a csoport kétharmada esetében még azt sem. Az online térbe kellett (vagy nem kellett?) volna belezsúfolni a bemutatkozást, az összehangolódást és a „tananyagot”. De utóbbi felé el se indulhatunk, ha elmarad a bizalom finom hálójának közös szövögetése. Egy olyan hálóé, amely kellően erős ahhoz, hogy megtartsa az önmegismerés kötéláncát járó embert, még akkor is, ha netán megbillenne és leesne. Szerinted ezt hogy?

De ne legyen a nevem KötiKati, ha nem próbálnám meg a lehetetlent, remélve, hogy nem rántom magammal a rám bízottakat. Hála az ő együttműködési készségüknek, nyitottságuknak, felnőtségüknek és nem utolsósorban remek kommunikációs készségeiknek, szépen vettük a lépéseket, sőt a legmerészebb ugrásokat is.

A második nap már lazábbra sikerült, s ezt nemcsak én, de a résztvevők is jó érzéssel állapították meg. Tényleg több a kevesebb. Alig bírom visszafogni magam, hogy ne csináljak egész kulcsszó-tárat azokból a fogalmakból, amelyeket itt összeadtunk. De mivel bizalmasom vagy, neked elárulom, hogy megint megverseltem ezt a csodát.

---

⁷ Megjelenés: 2020. december 14. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/digitalis-naplo-4-resz/>

Új játszópajtások bemutatkozása,
integrált tananyag felszínre hozása,
online Café-szobák kialakítása,
technikai malőr: Teams-link elírása.
Készségünk-hiányunk nem kicsiny leltára,
fejlesztő módszerek óriás tárháza,
három fókuszú figyelem kipróbálgatása,
néhány, kézzel rajzolt szimbolikus ábra.
Visszajelzés-csokrok vétele-adása,
jó emberek egymás felé fordulása
– ez fért a kétnapos online tanulásba.
KötiKati-madzag, akárki meglássa!

Különös-furcsa apropót találtam egyébként a visszajelzési kultúra tanulására-tanítására. Ennél többet azonban itt erről még neked se mondhatok, mert az már a csoporttitok megsértése volna, nem beszélve a tanári műhelytitokról. Úgyhogy érd be a jól ismert mondással: akasztották a hóhért...

Aztán bevallom, az se tett rosszat a kommunikációs tréningnek – csapatostul, trénerestül érte! –, hogy volt a körünkben egy profi kommunikátor. Ne kérdezd, ki és hogyan és miért, de le a kalappal a szakmai alázata előtt, amellyel végigcsinálta ezt a számára minden bizonnyal sokadik tréninget. Csak remélni tudom, hogy neki se tettünk rosszat.

Most, hogy ezzel erre a félévre vége az online óráknak, meg kell állapítanom, hogy ezek a sajátos keretek hasznára váltak a gondolatok és az órai tevékenységek még strukturáltabbá tételének. Élén az időgazdálkodással. És ezek olyan hozadékok, amelyeket előre biztosan nem gondoltam volna.

A másik, hogy nagyon jó megtapasztalni, hogy az elektromágneses rezgések is csak rezgések, és az üzeneteket – már ha vannak, és elég jól vannak kódolva is – ugyanúgy képesek átvinni, mint a közös térben beszívott-kilélegzett levegő részecskéi. Persze, hogy a vevőkről se feledkezzünk meg: ehhez befogadói hajlandóság, értő dekódolás is kell. Márpedig az elmúlt hetekben és napokban volt ez is, bőséggel. Nincs is okom panaszra!

Beköszönő és kilépő gondolataink mindegyikét se tudom összefoglalni jobban, mint azzal, amit magam költöttem a kurzus végére. Íme: Alkalmi kis társulatunk személyes szerelvényeiből összefűzött vonata talán kellően lassan – de azért biztosan – halad a maga útján, így bármikor biztonságosan felszállhat rá, aki szeretne. Szívesen látjuk. Ha mást nem is, de egy kis (vagy nagy?) adag jóféle, az önismeretét gazdagító motiváló visszajelzést mindig kaphat. Akinek meg tetszett, visszavárjuk a következő félévi járatra!

Az utolsó állomásnál adós maradtam egy idézettel, amelyet akkor hirtelen nem találtam. De megkerestem, mert nem szeretek sokáig tartozni:

„Légy valaki. Valamilyen.

Csapás. Simogatás. Tárgy vagy varázs.

Még bűnöd is olyan legyen,

mit soha, senki más

nem követhetne el.”

(Fodor Ákos)

DIGITÁLIS NAPLÓ 5. RÉSZ⁸

MÉG HOGY EGY FECSKE NEM CSINÁL NYARAT!?

Kedves Naplóm!

Még ezt az írást tartogattam neked. Egy kicsit kilóg a sorból, mert valójában nem kapcsolódik hozzá online óratartás, így dátumozása sincs. Az események egy hónapnyi időtartamra oszlanak el. 2020. november 18-án küldtem szét azt a levelet, amelyben tájékoztattam a hallgatókat a november 13–14-én elmaradt *Rendészeti etika, integritás* című kétnapos tréning pótlásának lehetőségeiről. A szorgalmi időszaknak december 18-án lett vége, és minden hallgató megkapta az osztályzatát.

A mérleg egyértelműen azt mutatja, hogy a különös kompenzáció – várakozáson felül – jól sikerült. És meg kell mondanom, nagyon büszke vagyok rá. De ha a számokat meggyőzőbbnek tartod, hát csak figyelj. Az elmaradt tréningem 25 résztvevőjéből 19-nek az írása került föl az *Integritás – a láthatatlan védelem* című tematikus csatornára. És volt olyan, aki többször is aktivizálta magát. Ezt a különös-szép összegzést tehát most nemcsak neked, de legfőképpen nekik készítettem, így is megköszönve értékes munkájukat.

Talán tudod, hogy 2020 októberétől szerkesztjük Klotz Péterrel és Zsolt Péterrel ezt a felületet. Kis ajánlót is írtam róla honlapomon.⁹ Sok tudást, információt, friss híreket, véleményeket adunk itt közre, amelyek a közszolgálatban, benne a rendészetben dolgozó szakembereknek érdekesekek és hasznosak lehetnek.

Ehhez szükséges a csatorna látogatottságának, olvasottságának és az ott folyó aktivitásnak a növelése is, ezért szerkesztőtársaimmal tanuljuk a marketinget. Azt szeretnénk, hogy ne legyen annyira láthatatlan ez a védelem, amelyet az integritás kínál, de ehhez az is kellene, hogy ne legyen annyira láthatatlan az ezzel foglalkozó tematikus csatornánk se. Mert be kell vallani, kissé nehéz rátalálni a ProBono honlapján. Valami trükkhöz kellett hát folyamodnunk. Az ötlet Zsolt Pétertől származik. És aztán a véletlen is különös módon játszott a kezünkre.

Az online oktatás bevezetése előtt, 2020. november 16. és 20. között egy hét rendkívüli szünetet hirdetett az egyetem. Tulajdonképpen ajándék hét volt, afféle utolsó haladék az online felkészülésre. Jól is jött.

Ámde éppen egy olyan, Zsolt Péter és általam tartandó kétnapos tréning maradt el, amelyet mindketten nagyon szeretünk, a *Rendészeti etika, integritás* című. A tavalyi igen emlékezetes volt, mert a felnőtt, rendészeti szervezeteknél dolgozó hallgatók jól megértették-megérezték, hogy olyan ismereteket és értékeket közvetít, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a rendészeti szakmai munkához.

---

⁸ Megjelenés: 2020. december 21. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/digitalis-naplo-5-resz-meg-hogy-egy-fecske-nem-csinal-nyarat/>

⁹ Lásd itt: <http://www.nyelvilektoralas.hu/ez-itt-reklam-helye-integritas-lathatlan-vedelem/>

A tréninget „kiváltandó” és a tantárgyhoz tartozó beszámoló követelményeinek teljesítéséhez kellett kitalálnunk valamit, ami a mi céljainkat is szolgálja. Reméltük, hogy így a hallgatók valamelyest mégis alámerülhetnek az integritás „tengerében”, mindezt úgy, hogy talán levegő után sem kell kapkodniuk.

Felajánlottuk hát a hallgatóknak a lehetőséget a regisztrációra (amely ingyenes, és minden következmény nélkül bármikor le is lehet iratkozni), és ha valamely ottani tartalom közül legalább egynél aktivitást mutatnak, azzal teljesíthetik a félévi követelményeket.

Az aktivitás jelentheti az alábbiakat: rövidebb-hosszabb komment; komolyabb bejegyzés, amelyet ha mi mint szerkesztők és moderátorok alkalmasnak tartunk a felületen való megjelenésre, akkor ott publikáljuk; morális dilemmák felvetése; a hallgatók között meginduló szakmai párbeszédben való részvétel. Bízunk abban, hogy ez az innovatív, a felkészítést és számonkérést is változatosabbá tevő módszer motiválja őket. Természetesen enélkül is lehetett dolgozatot írniuk a kurzus teljesítése érdekében, hiszen a csatornára való feliratkozás önkéntes, és arra nem köteleztük őket.

A csatorna azért is jó, mert azon nemcsak alkalmilag, de később is képezhetik magukat az integritás témakörében, illetve olyan témákkal is találkozhatnak, amelyek szükségképpen nem férhetnek bele egy kétnapos tréningbe. Továbbá mélyebben is elmerülhetnek az ott folyamatosan ajánlott – és nem feltétlenül egyöntetűen kötelező, ezért általában nem szeretett – szakirodalomban.

Ráadásul ez a platform mint modern digitális eszköz, tökéletesen illeszkedik a jelenlegi online oktatási trendbe is. Gondolom, ezen a ponton már sejted, miért van hozzá közöd neked is, vastagon...

Nem titkoltan azt reméltük, hogy ez az innovatív, a felkészítést és számonkérést is változatosabbá tevő módszer motiválja őket a tanulásra, és hoz egy kis mozgalmasságot a csatorna még kissé statikus felületére is. Jó próbája volt ez a virtuális tanári hatékonyságnak.

És megindult valami. Alig hogy megkapták a „felhívást keringőre”, egyikük máris feliratkozott a csatornára, és megírta, hogy ő vállalkozna a feladatra: ez és ez volna a téma, vajon jó lesz-e. Ezek szerint nem is annyira nehéz a rendőröket táncba vinni, főleg ha a téma az ő szervezetük integritása.

A hallgató megtisztelő szándékát köszönve, vártam az írást, ami aznap délután meg is érkezett. Egy apró szerkesztői megfésülés után izgatottan adtam közre az első komolyabb hallgatói felvetést. Vele együtt kíváncsian vártam a hatást. És az első fecskét hamar követte a második, majd a harmadik. Még hogy egy fecske nem csinál nyarat! Egyre szaporodtak a tréningtől elesett hallgatók írásai, bátorodtak a szerzők, és ez igazán jó hír. Nem akarom azt hinni, hogy csupán a minőségi hozzászólásért felajánlott „kiválóan megfelelt” osztályzat motiválta őket, bár ez sem lenne gond. Mivel volt lehetőségük csak az oktatónak elküldeni a dolgozatukat, ezért inkább dédelgetem magam abban a hitben, hogy valamelyest csábító volt számukra a kulturált véleménynyilvánításnak teret nyitó – bár egyelőre még szerény olvasottsággal bíró – tematikus csatornánk. Azért megjegyzem, hogy miközben ez a

dolgozatírási időszak zajlott, azaz egy hónap alatt a 212-ből 250 feliratkozónk lett. Segíték kiszámolni, ez plusz 38 fő. Lassú víz partot mos...

És persze szerkesztőként – mert a folytatás még fél évig biztosan várható – nemcsak ennek a kurzusnak a hallgatóit biztatom a felülethez való csatlakozásra. Aki kíváncsi, nézzen be az oldalra, hátha talál az integritás témakörében őt érdeklő értékes tartalmakat.

Az elérési út, ahogy mondtam, kissé kalandos, de megéri a fáradságot. Itt az ösvény az integritás felé, lépésről lépésre:

1. Link: <https://probono.uni-nke.hu/>
2. **Regisztráció** jobbra fönt.
3. Belépés után a fönti vízszintes ikonsoron az **Önfejlesztés** föltre kell kattintani.
4. Le kell tekerni a **Legnépszerűbb csatornák és csoportok** címig, majd ott a **#Továbbiak** gombra kattintani.
5. Le kell tekerni a **Legnépszerűbb csatornák** címig, és ott a **4. képnél található az Integritás – a láthatatlan védelem** című tematikus csatorna.
6. Ott kattintsunk a **Feliratkozás** gombra.
7. Az oldalon alulról fölfelé találhatók időrendben a bejegyzések.

Kedves Naplóm!

Az ünnepekre most már békén hagylak, de jövőre találkozunk. Egyszer még biztosan, mert már most tudom, hogy az online vizsgákról lesz mit mondanom...

Boross Tamás: Kommunikációsok egymás közt

Kedves Napló(d)!

Isten látja lelkem, miután elvégeztem az egyetemet, nem kimondottan volt célom az, hogy újra iskolapadba üljek. Sőt... Habár kommunikációs szakot végeztem, úgy tűnik, nem tudtam elkerülni, hogy ez a gyönyörű hivatás végül megtaláljon – tegyük gyorsan hozzá, erre a családi „örökség” miatt elég sok esélyem volt. Hát dióhéjban, így lettem újra hallgató.

Érdekes egy évfolyam vagyunk mi a vírushelyzet miatt, több szempontból is. Véleményem szerint talán az egyik legfontosabb célja az egyetemnek, hogy közösséget formál. És hát erre hol lenne nagyobb szükség, mint ebben a nagy kék családban? Nos, nálunk ez jórészt kimaradt, pedig már a szervezetnél töltött eddigi éveim során is látszik, hogy mennyire jó, ha tudjuk, hogy adott esetben kihez kell fordulni az együttműködés jegyében. Persze, most mondhatod, hogy de hát volt időnk megismerni egymást, és ez valamilyen szinten sikerült is, de azért te is tudod, hogy az nem ugyanaz.

Talán emiatt lett volna jó, ha megtartották volna az etika kurzus kiscsoportos tréningjét, hiszen azért ott mégiscsak lett volna lehetőség a társak megismerésére. Nemcsak emberileg, hanem abból a szempontból is, hogy ki hogyan gondolkodik a szakmájáról. Ugyanakkor azt sem titkolom, hogy felnőtteknél már kevés hasznát látom az ilyen tréningeknek, bár tény, hogy sok múlik az adott oktatón is. De jónak mondom... EtiKati tanárnő biztosan összehúzná szemöldökét, ha ezt hallaná. El ne áruj neki! Hát, mint tudod, a tréning előtt jelentették be újra, hogy az iskolapadból ismét az MS Teams elé kényszerülünk. Így hát vele nem találkozhattam, személyesen legalábbis. Eddig...

A kurzus teljesítésére kitalált feladat ugyanakkor számomra talán még hasznosabb volt, mint a tréning. Az oktatónk ugyanis egy remek feladatot adott: egy blogbejegyzést lehetett írni etika, integritás témakörben az általa szerkesztett egyetemi tematikus csatornára. Úgyes trükk, hogy odaterelje a hallgatókat. Ez két szempontból bizonyult roppant szerencsésnek: újra írhattam, illetve egy olyan jelenségről elmélkedhettem, amely szerintem meg fogja határozni a rendőrség jövőjét. És hát én voltam az a bizonyos első fecske... Ráadásul nemcsak EtiKatinak, de Kommunikációs Katának is kedvére lehetett az írás, mert ugyancsak megörült neki. Arról írtam ugyanis, hogy vajon mennyire etikus, ha kollégáink a szervezetre nézve negatív kommentekkel, posztokkal árasztják el a közösségi médiát.

Véleményem szerint a jelenség sokkal összetettebb. A közösségi média új és új felületeket teremt, és az ezeken való hivatalos rendőri jelenlét sokszor elkészt, de ugyancsak le van maradva a rendszerszintű szabályozás is. Gondolok itt arra, hogy hiába kommunikál a szervezet meghatározott értékek mentén, ha egy-egy kolléga saját profilján/profiljával olyasmit tesz ezeken a felületeken, ami mindezekkel szembemegy. Bár létezik erre utasítás szintű szabályozás, de ezt sokan nem tartják be.

Akkori írásomat és ezt a bejegyzést is gondolatébresztőnek szántam, szánom. Talán a kollégáink képzése során nagyobb hangsúlyt kellene fektetni a kommunikációra, azon belül is a digitális világban való megnyilatkozásokra és – ha már integritás –, azok etikájára is. Mert akár tetszik, akár nem, a közösségi média egyre nagyobb teret követel magának.

Lehet, hogy mégis jó lett volna az a tréning? Hátha még egyszer elcsíphetem Katanárnőt. Úgyis felbukkan itt-ott, hirtelen. Már kétszer majdnem találkoztam vele személyesen, és egyszer, nagy váratlanul online is beszélgettünk. Elég izgalmas lehetőséghez jutottam, de erről majd máskor. Úgy érzem, lesz még dolgom vele. Ha már mindketten kommunikációsok vagyunk...

DIGITÁLIS VENDÉGNAPLÓK 1.¹⁰ **AZ ELSŐ BÁTOR VÁLLALKOZÓ...**

Ahogy az évösszegző-évköszöntő írásomban¹¹ is jeleztem, 2021-et is a lehetőségek évének tekintem. Kezdjük tehát egy kis újdonsággal!

A digitális naplóírás, úgy látszik, ragadós. Jó, bevallom, volt ebben némi szándékos ragasztás... Ahogy teltek a hetek, néhány kedves tanár kollégával beszélgettünk arról, ők hogyan küzdenek-barátkoznak a helyzettel. Van, akitől biztatást, mástól technikai segítséget, inspirációt kaptam, míg mások hozzám fordultak tanácsért. Bárhogyan van is, kezdett összejönni annyi muníció, hogy arra gondoltam, ezekből a beszélgetésekből is kikerekedhet egy kisebb-nagyobb gyűjtemény. Hogy meddig folytatódik, azt az ilyesmiről sose lehet tudni. Mint ahogy azt se, meddig tart a digitális oktatás. Ezért elhatároztam, hogy útjára indítok egy vendégnapló-sorozatot.

Az első csatlakozó vendégszerző Stréhli Georgina, akit saját digitális naplóm 3. részében emlegettem. Ő az a fiatal kolléga, akit a tanulás már régóta más szemszögből is érdekel. Neki a számunkra új tanulási technikák egyáltalán nem riasztóak, és mivel az új generációkhoz is közelebb áll, az általuk hozott tempóhoz is gyorsabban alkalmazkodik. Sokat lehet tőle tanulni.

Ezt azért is állítom ilyen biztosan, mert harmadik éve dolgozunk együtt egy nagy projektben. A rendészeti pályaorientáció területén közös kutatást, tananyagfejlesztést végeztünk, és pedagógiai és szakmai módszertani tréningeket tartottunk a középiskolai pályaorientációban oktató rendőröknek és tanároknak. Jó kaland volt. Bár Gina stílusa, előadásmódja visszafogottabb, szerényebb, nagy tudást és tapasztalatot rejt. Önmagától valószínűleg sosem jutott volna eszébe ezeket leírni. De egy kis bátorítás neki is jót tett. Mert azok a szempontok, amelyeket ő – nemcsak az egyetemi oktatást, de a vezetőképzést is jól ismerve – képbe hoz, érdekesek lehetnek. Fogadják tehát szeretettel.

Stréhli Georgina: Első digitális szárnypróbálgatásaim

Kedves Naplóm!

Hol is kezdjem, szedem össze a gondolataimat, honnan és hogyan kezdtük az online oktatást. Egyre inkább kezdem azt érezni, hogy bár eddig is sokat gondolkodtunk, beszélünk róla, hogy változtatni kell a módszereken, mert a Z generáció már digitális környezetben nő fel, és igyekeztünk is az újabb technikákat összeszedni, a tréningfeladatokat újragondolni, figyeltük, miként válik be egy-egy újításunk, de most élesedett a helyzet. 2020 áprilisában utolért minket a pandémia, és egyik napról a másikra már nem csak próbálgatnunk kellett...

---

¹⁰ Megjelenés: 2021. január 2. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/vendegoldal-digitalis-vendegnaplok-1/>

¹¹ Lásd itt: <http://www.nyelvilektoralas.hu/eg-veled-2020-hello-2021/>

Az egy hét alatti átállás a rendszerek megismerésével telt. Hogy őszinte legyek, szerencsésnek tartottam magam, hogy az egyetemi óráim nagy része még a „hagyományos” keretek között lezajlott. A számonkérés módja nálunk a közigazgatási karon sok esetben projektfeladat, ezért ezt is könnyen megoldottuk, de kollégáimmal együtt tudtuk, hogy ez csak most volt ilyen könnyű menet. Fel kell készülnünk a továbbiakra.

Emellett másik munkahelyemen a rendészeti vezetők számára tartunk tréningeket. Ezeket – érthető módon – leállították, amit nehezen éltünk meg, hiszen mindannyiunknak hiányoztak az emberek, a csoportok, a viták, megbeszélések. Így fejlesztésekbe fogtunk. Amire eddig kevesebb időnk maradt, azt most bepótoltuk, sokat dolgoztunk képzéseinken, és rengeteg sütit ettünk meg, hogy nekünk, trénernek helyreálljon valamelyest a lelki békénk. Reménykedtünk, hogy minél hamarabb újra csoportban lehetünk.

A második hullámra az NKE-n már belevetettük magunkat az online oktatásba. Személy szerint egy átlagos előadással kezdtem az online pályafutásomat. Az előadás egy sötét képernyő előtt első alkalommal nyomasztónak tűnik (de hogy őszinte legyek, sokadszorra is az). Főként, amikor csak monogramok tömkelegét látom a képernyőn, és úgy érzem, magamban beszélek. Bár talán kicsit feldobja a hangulatot, ha néha bepillantást nyerhet az ember a családi életbe, a gépre helyezkedő cicák, hörcsögök és az épp teát/nasit szervírozó, gondoskodó szülők által. Ugyanakkor gyorsan érzékelhető, hogy online a hagyományos oktatási formák nem lehetnek hatékonyak, elő kell hát venni a kreativitást. A visszajelzésekből úgy tűnik, a dinamikusabb, játékosabb, a közös projekt jellegű feladatmegoldások kezdetnek alkalmasak lehetnek.

Ennek pedig messzemenő következményei lettek, elkezdtünk dolgozni néhány kifejezetten online térben jól használható alkalmazással. Ezek segítségével már úgy érzem, kicsit visszatérek a tanterembe, ahol tudunk csoportosan flipchart táblára lényeges dolgokat összeszedni, összefüggéseket jól láthatóan megjeleníteni, szabad asszociációra biztatni és versenyszellemben számon kérni a hallgatókat, vagy akár a jobb agyféltekét is munkára fogva online csoportos rajzot készíteni. A szintén online tanszéki egyeztetések alkalmával pedig azóta is lelkesen próbálgatjuk egymáson a különböző Teams és egyéb alkalmazásfunkciókat, vagy épp tanítgatjuk egymást, ha valami újdonságot fedezett fel valaki. Persze még sok minden hiányzik, és az élmény teljesen más mindkét fél számára, de ezek még csak az első lépések.

Egyelőre minden óra új élmény, hiszen a jelenléti tréningekkel ellentétben most még nem csak azt figyelem, hogy egy csoport mit hoz ki a feladatból, hanem hogy technikailag hogyan fogjuk megoldani, és persze hogyan fogom kivágni magam, ha esetleg az én elképzelésem nem működik. Izgalmas időszak ez mindenki számára, de nekem – a saját önreflexióm fejlesztése szempontjából – biztosan az. És ez egy trénernek mindig jót tesz...

DIGITÁLIS VENDÉGNAPLÓK 2.¹² AKIT NEM KELLETT SOKÁIG GYŐZKÖDNI...

Gál Erika azok közé a rendőr-tanár kollégák közé tartozik, akikkel azért vagyok elfogult, mert ha nem is végzettsége szerint, de lélekben előbb volt tanár, mint rendőr. Azt tőle magától tudom, hogy középiskolában még pedagógus pályára készült, csak – ahogy ő mondja – „bohó, fiatal élete” úgy hozta, hogy előbb mégis rendőr lett... Aztán mégis tanár.

Lényegében mindegy, melyik utat járja be valaki, ha az eredménye az, hogy a szakmai felsőoktatásban tanulóknak elsőként a szakmai érdeklődést, a tanulás iránti vágyat akarja felkelteni, és a számukra fontos tudásokat megfelelő pedagógiai kompetenciákkal képes közvetíteni. Vagyis – hangozzék ez bármilyen szigorúan is – nem csupán szárazon, frontálisan „leadják a tananyagot”, amiben számukra ki is merül az „oktatás”, hanem azon fáradoznak, hogy azt megtöltsék élettel, saját szenvedélyükkel, és tudják: ahhoz, hogy sikeres legyen a tanulás, a tanulót kell a figyelem fókuszába helyezni.

A szigorú rendőri vagy inkább mondom így: parancsuralmi rendszerből persze szinte az összes korszerű pedagógiai módszertani megoldás kilóg. Ez az egyszerre tanári és rendőri identitással rendelkező képzőket komoly kihívások elé állítja. Némelyikük azonban ezekkel szembenézve próbálja a szűkös keretek között is elérhető lehetőségeket kihasználni, és mégiscsak a tanulást menedzselni. A sajátját is. Erikára ez annál is inkább igaz, mert az önfelzárkózásnak is egy új szintjére lépett: 2020 szeptembere óta a Rendészettudományi Doktori Iskola hallgatója, ilyen formán immár tanítványom is.

Úgyhogy adta magát a helyzet, hogy ebbéli minőségében is úgy gondolta, megosztja velem a dilemmáit, tanácsot kér, és – ahogy azt végül a technika ördöge eldöntötte – hospitáció formájában bekérezkedik az egyik online foglalkozásomra is. Ez 2020. december 3-án történt. Óra után beszélgettünk, de azt kértem tőle, hogy ne szóban ossza meg a tapasztalatait, hanem ha van kedve – és miért ne lett volna? – gondolatait kissé összeszedve, írjon a Vendégoldalra, hátha másokat is érdekel, ő hogyan látja az online oktatást.

Gál Erika: Digitális vendég

Kedves Naplónk!

Egy vallomással kell kezdenem: nem kenyerem a naplóírás. Nem volt naplóm, és nem is tervezem oldalak teleírását gondolataimmal. Pedig a műfaj szabadsága lelkemhez közelálló. Sem díszes, erős kötésű, csillogó lapokkal teli füzet, sem online felület nincs a birtokomban, amelyet alkalmasnak látnék a személyes gondolatok papírra vetésére. Most mégis naplót írok. Mindez azonban csak részben az enyém, talán egy-két beragasztott lap erejéig. Ezért is a

---

¹² Megjelenés: 2021. január 6. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/vendegoldal-digitalis-vendegnaplok-2/>

megszólítás többes számú különlegessége. Ugyan csak rövid ideig, pár gondolatig mégis az enyém lehetsz, és tényleg csak remélni tudom, hogy nem óriási tintapacaként jelenek meg oldalaid között. Köszönet ezért a lehetőségért (és még sok minden másért is, de erről majd később) eredeti szerződnek, akinek finom unszolására mégiscsak hozzájárulhatok növekedésedhez, fejlődésedhez.

Csakúgy, mint hallgatóinkéhoz. Hiszen oktatási területen munkálkodóként ez a célunk, nem? Az a célunk, ugye, hogy a hallgató – oktató – tananyag egységének és egyensúlyának megteremtésével járuljunk hozzá a fejlődéshez, a tudás megszerzéséhez bármilyen körülmények között is? Még akkor is, ha nehézségek jönnek, higgyünk benne, hogy a tanulás iránti vágy örökké létező dolog, csak a megfelelő eszközt, módszert kell megtalálnunk támogatásához, kielégítéséhez. Nehézségek márpedig voltak, vannak, és ha váratlanul nem tör ránk a „világbéke” mindent elsöprő örömteli áradata, akkor bizonyára lesznek is. Sokszor előreláthatóan, jól kiszámíthatóan, máskor viszont váratlanul jelentkeznek ezek a nehézségek. Most is ilyen időszakot élünk, és különösen igaz ez az oktatási területre.

Hiszen mi más jelenthetne nehézséget, mint az, hogy a kényelmes, jól megszokott, rutinra maximálisan támaszkodó, békés tantermi körülményeket hirtelen egy szinte mindenki számára teljesen új térbe, a digitális világba kell áthelyeznünk? Ez az átmenet nélküli váltás először mindenkinek súlyos teher az oktatásban. Teher a hallgatónak, teher az oktatónak, és végső soron teher a tananyagnak is. De úgy vélem, hogy mindez csak addig terhes, amíg akként tekintünk rá. Amint a nehézséget másként, kihívásként definiáljuk, máris más színbe öltözik ez a digitális világ és vele együtt az online oktatás is. És itt a helye az újbóli köszönet megfogalmazásának.

Oktatóként köszönet a pedagógia rejtett mélységeiben is jártas munkatársainknak, hogy módszertani segítséget nyújtanak a mindennapok kihívásaiban, köszönet a hallgatósnak, hogy a rendkívüli helyzethez maximálisan igazodó, flexibilis hozzáállásukkal kicsit tompítják oktatói rugalmatlanságunkat, és elősegítik azt a bizonyos egyensúlyt, amit bejegyzésem elején már megfogalmaztam! Továbbá hatalmas köszönet eredeti szerződnek, aki saját, személyes kíváncsiságával, fejlődés iránti vágyával inspirál arra, hogy kihívásként tekintsek a nehézségekre, figyelmesen meghallgat, online közösséget épít, ebbe a közösségbe a hasonlóan kíváncsiakat, érdeklődőket befogadja, és tudásával, tapasztalatával, kreativitásával, hihetetlen meggyőző erejével segít ezeknek az oktatói akadályoknak a leküzdésében. Még akkor is, ha ő maga szintén bukdácsolva halad előre (és ez az igazán lényeges, hogy nem megreked, hanem halad és megújul!) ezen az úton! Örülök és egyben megtisztelve is érzem magam, hogy csatlakozhattam mellé ezen a járatlan ösvényen.

Ennek a digitális ösvénynek azonban vannak fontos állomásai, amelyeknél el kell időznünk egy kicsit, és értékelni kell az addig megtett út tapasztalatait. Számomra ilyen kiemelkedő állomás volt, amikor is betekintést nyerhettem a Társadalmi és kommunikációs ismeretek tantárgy félévet lezáró online foglalkozásaiba. Sajnos ezen a napon Murphy kézen fogva érkezett a technika ördögével az életembe, így a szó szoros értelmében csak betekintést nyerhettem,

pedig az eredeti cél a foglalkozáshoz való tényleges csatlakozás, abban való tevőleges részvétel volt.

Mіндеzen nehezítő körülmény ellenére azért ez az online tanóra rengeteg új élményt és hasznos tapasztalatot nyújtott. A félév során jól kialakult (alakított) közösségbe való bekapcsolódás is izgalmas volt, hiszen mikrofon és kamera hiányában már a beköszönésre is csak a chat falon volt lehetőségem. És rögtön egyértelművé vált, hogy itt is fontos az első benyomás! Hiszen a tanulócsoport tagjai személyesen nem vagy csak nagyon kis számban ismertek, így fontos volt a számomra, hogy ne egyfajta „felügyelőként” tekintsenek a részvételemre. Úgy vélem, hogy egy figyelmes, nem túl terjengős üdvözléssel ezt az akadályt sikerült átlépnem, sőt a foglalkozás közben többször úgy éreztem, hogy el is feledkeztek online jelenlétemről. Ennél is nagyobb élmény és egyben jól megjegyzett tapasztalat volt, ahogyan a hallgatóság a foglalkozáshoz kapcsolódott. Még az online térben is érezni lehetett, hogy szépen lassan mindenki „bekapcsol”, és felveszi a foglalkozás ritmusát. Mindezt azzal az egyszerű technikával sikerült elérni, hogy a hallgatók egymást szólították be az online órába, és nem az oktató volt, aki egyesével, névsorolvasással számoltatta el a jelenlévőket. Azonnal kötetlenebbé vált a hangulat, és a fizikai távolság ellenére jól érzékelhető volt, hogyan figyelnek egymásra és az oktatóra a hallgatók.

A bemelegítő kérdéseket és hozzászólásokat követően jött igazán csak a döbbenet számomra. A Rendészeti Magatartástudományi Tanszék ideai szakmai napján elhangzottakkal kapcsolatban, az érdemi visszajelzést is gyakorolva nyilvánultak meg a hallgatók, és tényleg megdöbbentő, egyben fantasztikus volt azt látni/hallani, hogy – a személyes kontaktus egekig magasztalt jelentőségét sutba dobva – az online térben is olyan egyéni tapasztalásokat, sokszor igazán érzékeny emlékeket, élményeket osztottak meg, amelyek korántsem biztos, hogy tantermi körülmények között felszínre törtek volna. Talán ebben az esetben a nyílt és őszinte megszólalásokat támogatta és nem gátolta az online jelenlét.

Mire felocsúdtam ámulatomból, máris elérkezett a hallgatókat váratlanul érő játékos számonkérés ideje. A Kahoot programban összeállított kvíz mindenkiből előhozta játékos énjét. Őszintén szólva, én sem tudtam kizárni magam ebből a játékos ismeret-ellenőrzésből, pedig társadalmi és kommunikációs tudásom megkopottsága okán igencsak félttem tőle, hogy megszégyenülve kerülök ki ebből a helyzetből. Félelmeim szerencsére alaptalanok voltak, felkészületlenségem ellenére azért derekasan helyt álltam, és ha nem is a legjobbak között, de tisztességgel teljesítettem a feladatot. Jól is volt ez így, hiszen a mesterségesen generált versenyhelyzet ismét megmutatta, hogy „teher alatt nő a pálma”, azaz hogy amikor igazán szükség van rá, akkor a mélyről is elő lehet csalogatni azt a tudást, amit észrevétlenül vagy tudatosan szívunk magunkba. Mindez hasonlóan alakult a hallgatóknál is, hiszen hamar rájöttek, hogy mindhiába a gyors válaszadás, ha az nem pontos vagy nem helyes. Így az első pár kérdést követően már látható volt az adott válaszokból a gyorsaság helyett a pontosságra, helyességre való törekvés.

Összességében mit is jelentett számomra ez az egész? Egyszerűen megfogalmazható: jó példát, jó gyakorlatot, megerősítést. Ezeket biztosan. És abban is biztos vagyok, hogy a legnagyobb kihívás a szemléletváltásban, szemléletformálásban rejlik. Hiszen nemcsak nekünk, tanároknak kell hinnünk abban, hogy lehet másként is érdemi ismereteket átadni, hanem elengedhetetlen, hogy a hallgatók is higgyenek ugyanebben. Bízniuk kell abban, hogy a látszólag személytelen is lehet személyes, az online körülmények, az új típusú feladatok, a kisebb kontroll ellenére is a fejlődésük a fő cél. A többi talán még érlelődik bennem, de most beérem ennyivel. Pont elég, hiszen ezek saját eszköz- és módszertáramba történő átültetése nem kis feladat. Különösen úgy, hogy ezek a tapasztalatok elsősorban kis létszámú csoportoknál működőképeseek. A teljes létszámú évfolyam-előadások online kihívásaira még keresem a válaszokat. Ha rájuk találok, ígérem, megosztom veled. Vagy közvetve eredeti szerző útján, vagy ha ismét megengeded, akkor talán közvetlenül, egy újabb naplóbejegyzés formájában.

DIGITÁLIS VENDÉGNAPLÓ 3.¹³ NEMCSAK KATÁT KÖNNYŰ TÁNCBA VINNI...

Elérkeztünk a Digitális vendégnapló 3. részéhez. Ha egy üzlet beindul... Zsolt Péterrel 2020-ban igen sokat találkoztam, az őszi félévben konkrétan hetente kétszer. Közösén indultunk arra a kalandra, amit Társadalmi és kommunikációs ismeretek című tantárgynak hívnak. Volt már szó itt róla többször is (Digitális napló 3. rész), de abban a megközelítésben, ahogyan most lesz, még nem.

Az történt ugyanis, hogy amikor még nyár végén kiderült, hogy Zsolt, kiegészítő az eléggé leterhelt kis tanszékünket, bekapcsolódik a tantárgy oktatásába, megkapott engem „mentornak”. Ezt azért írom így idézőjelben, mert korábban éppen hogy fordítva volt: én tanultam tőle az integritás alapjait, még 2013-ban. Azóta dolgozunk ugyanis együtt kisebb-nagyobb projektekben. Ezeknek a fókuszában mindig valahogyan az ember áll, legyen szó annak pszichéjéről, mentális képességeiről, erkölcséről. Kommunikációs készségek fejlesztése, ügyfélszolgálati munka, konfliktuskezelés, integritás, szociálpszichológia, erőszak, manipuláció, média – jószerével fel se tudom sorolni, mennyi mindennel foglalkozunk külön-külön és együtt is. Ezt mind volt szerencsénk ismét összeadni ennek a tantárgynak a keretei között.

Hogy közös utunkon most mégis én mehettem egy lépéssel Zsolt előtt, annak egyszerű oka van: ő rendőrökkel, főleg tizennyolc éves, nappali tagozatos tisztjelöltekkel még sosem dolgozott, én meg már huszonnégy éve nyüstölöm őket. És ezt a tantárgyat is nyolcadik éve tanítom – te jó ég, ez hihetetlen! Egyszer már bedobtam Pétert a mély vízbe, két évvel ezelőtt egy kétnapos tréningen kedves pécsi rendőreim között debütált. Akkor felnőttekkel az erőszak természetéről beszélgettünk, tetszett is neki a célcsoport, és nyugodtan mondhatom, ő is nekik. Így hát szívesen vette az újabb lehetőséget.

Kíváncsi vagyok, mit gondol róluk így a kurzus lezárásával, bár persze azért sejtem, hiszen rengeteget beszélgettünk, miközben bőszen és lelkiismeretesen készültünk az órákra. Élvezetes volt minden együtt és külön töltött pillanata ennek a tanulásnak – mert sokat tanultunk egymástól és egymásról is. És azt hiszem, kettőnk közös értékrendje, de határozottan más-más stílusa a hallgatóknak is izgalmas lehetett.

A félév első másfél hónapját, az órák nagyobbik részét jelenléti oktatásban a tanteremben tölthettük, majd az utolsó hónapot online kiadásban. Ekkor már csak külön-külön vittük a csoportjainkat, de rendszeresen konzultáltunk, végül a zárórát együtt tartottuk.

Adta magát, hogy Zsoltot is megkérdezzem, lenne-e kedve beleírni a digitális naplómba, és ő igent mondott. Lássuk tehát, hogyan látta ő a közös félévünket. Ezúttal sem tudtuk, mit írt a másik, keresztben olvastuk a tréner társ szövegét, és hagytuk magunkat meglepni. Hagyja hát magát meglepni az olvasó is!

---

¹³ Megjelenés: 2021. január 8. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/vendegoldal-digitalis-vendegnaplo-3/>

És bár a félévnek és ennek a tantárgynak vége, mi még nem végeztünk egymással. De hogy mit tartogatunk, azt egyelőre nem árulom el... Fognak még hallani rólunk, annyit mondhatok.

Zsolt Péter: Amikor egy vegyész táncol...

Kedves Digitális Napló!

Abban a szerencsés helyzetben volt részem, hogy Katát kaptam meg mentoromnak az elmúlt félévben. Két csoportom volt, az egyik rendőr tisztjelöltekből állt, a másik pedig olyanokból, akik biztonsági tevékenységet koordináló szakemberek szeretnének lenni.

A történet úgy alakult, hogy az egyetem folyamatos átszervezésében a Társadalmi Kommunikáció Tanszéken dolgozván abba a vezetői koncepcióba kerültünk, hogy mi lássuk el más karokon is a kommunikációs képzést. Az oktatósszervezőkkel igyekeztünk megértetni, hogy attól még, hogy mi kommunikációs szakembereknek tartjuk magunkat, nem vagyunk specialisták, így történetesen a rendőrök szubkultúrájához, belső és külső kommunikációjához sem értünk, úgy meg pláne nem, ahogyan az évtizedek óta velük dolgozók. Ezek közé tartozik Kata is. Szerencsére rugalmas vezetői hozzáállással találkoztunk, és az lett a megoldás, hogy mi, akik átadtunk a rendőrökhöz, kapunk valamiféle mentori segítséget. Nem hagynak magunkra minket, és az oktatás színvonala is megmarad. Talán tudom színesíteni a képzést, miközben Katától is tanulok – gondoltam, és belementem a játékba.

A félév során még tovább léptünk, legalább is Kata meg én, mert csoportjainkat összevonva több órát is együtt tartottunk. Azért szép számmal voltak olyan foglalkozások is, amikor a kisebb csoport volt előnyös, ilyenkor különváltunk. Végezetül beköszöntött a vírus második hulláma, minek következtében a távoktatásban is próbára kellett tennünk magunkat.

Írnék egy kicsit a közös, páros tanári oktatás előnyeiről. Ez szerintem akkor kel életre, ha a két oktató reflektálni tud spontán módon egymásra, ha inspirálják egymást, ha tudnak csapatban – már amennyire két ember csapat – működni, alkalmazkodni egymáshoz. Sajátos tréneri szabályokat kell itt ismerni, s mivel Kata is, én is tréner is vagyunk, ismerjük ezeket a szabályokat. Ilyen például, hogy a diákoknak érezniük kell a két tréner összhangját, ahogy egymásnak dobálják át a feladatot, ahogy egyszerre van strukturáltsága az órájuknak, de spontaneitása is.

Én a magam részéről nagyon szeretek párban tréninget tartani. De tudni kell, hogy amennyiben két ember közt nagy értékbeli különbségek vannak, vagy éppenséggel ha egyikük nagyon szeret dominálni, a másik hiába visszahúzódo alkat, egy idő után mégis feszültség alakul ki köztük. Vagyis a páros óratartás egyáltalán nem olyan könnyű műfaj. Nem elegendő hozzá a módszertani tudás, egész egyszerűen a két ember közt működnie kell valami többnek. Mondhatnám azt, hogy kedvelniük kell egymást, előre sejtetniük kell egymás reakcióit, aztán pedig képesnek kell lenniük megbeszélni azt is, mi volt jó az órában, vagy

éppen mit csináltak rosszul. A fejlődésnek soha sem lehet vége, az egymást ismerő párosok is elfáradhatnak, felejtnek, ezért állandó frissülésre, megújulásra van szükségük.

A kritikák csak nagyon óvatosan fogalmazhatók meg, és azt is tudni kell, hol van a kényes pont, amit viszont nem szabad kritizálni a másikban, mert az úgy sem fog megváltozni. Egyszóval a másik személyiségének megváltoztatása nem program.

Emlékszem, egyik óránk végén nagyon belejöttem egy gondolatmenetbe, és épp eljutottam volna a csúcsgondolathoz, melyben Hieronymus Bosch triptychóját már fel is vetítettem... de ha ezt akkor kibontom, nem marad az óra végén idő Kata számára, és nem tartom magam a megegyezésünkhöz, mely szerint még neki is volt egy fontos mondanivalója. Azt hiszem, mindketten elég jól tudunk beszélni, Kata különösen szépen is, aminek megvan az a hátránya, hogy néha nem gazdálkodunk jól az időnkkel. De nem lehet egyetlen gondolat se olyan fontos, hogy a másik ne legyen még fontosabb. Úgy vélem, ez a páros tréningvezetés legfontosabb alapszabálya. Azt hihetnénk, könnyű megvalósítani, de mindannyian hajlamosak vagyunk beleszeretni a saját hangunkba, máskor pedagógiaileg tartunk fontosnak egy gondolatmenetet. De mindez háttérbe szorítandó valami közös cél, a közös alkotás érdekében.

Olyasmi ez, mint a páros tánc. A jó párosok titka nem a köztük lévő intimitás, sokkal inkább az egymásra hangolódás. Vannak táncosok, akik együtt is élnek, de ez nem feltétlenül könnyíti a produkció megvalósítását. Vannak testvérek, akik együtt dolgoznak, és vannak magánéletüket teljesen külön élők. Akárhogy is, de a kémiának stimmelnie kell.

Kedves Digitális Napló! Végezetül elárulok neked valamit. Ennyi év után be kell látnom, hogy nem véletlenül vagyok én eredetileg vegyész. Katát pedig – mint tudjuk – szerencsére könnyű táncba vinni.

DIGITÁLIS VENDÉGNAPLÓK 4.¹⁴ MESE, MESE, MÁRTA...

A mostani vendégszerzőt már egyszer sikerült Vendégoldalamra csalogatni, s nagy örömmre szolgál, hogy most is beadta a derekát. Persze azt hiszem, nem volt nehéz dolgom vele. Egyrészt a téma adta magát: ő is ugyanolyan elszántan vetette bele magát a digitális oktatásba, s legalább annyi kétséggel viseltetett iránta, mint én. Mert bár a jóval fiatalabb nemzedékhez tartozik, mégis, amennyire ismerem, szintén inkább a jelenlétben hisz, ha tanulásról van szó.

2019 szeptemberében is boldogan – bár kicsit izgatottan – rendezgettük a közös tantermet egy ráadásul angol nyelvű órához, és a rendhagyó Rendészeti etika órán előadott koprodukciónk olyan jól sikerült, hogy meg is írtuk élményeinket¹⁵.

Másrészt meg – és ezt nemcsak akkori blogbejegyzése bizonyítja – Márti gyönyörűen ír. Kíváncsian vártam hát, mit hoz ki belőle ez a covidos távoktatás, illetve ő mit hoz ki a helyzetből. Köszönöm, hogy most is hagyta magad rábeszélni, Márti.

Fekete Márta: A hétfejű sárkány esete az online oktatással

Kedves Naplóm!

Hú, ezer éve nem írtam neked... Viszont most olyan egy év áll mögöttünk, hogy úgy gondolom, ez megér annyit, hogy előkotorjalak elmúlt gyerekkorom emlékeinek poros dobozából. Kis költői túlzással írom, hogy egy év, hiszen három hónap múlva lesz az évfordulója annak, hogy az egyetem bezárta a kapuit, mi oktatók pedig áttettük székhelyünket a nappaliba, konyhába, dolgozószobába – kinek-kinek lakása infrastruktúrája szerint –, és otthonainkból próbáljuk megoldani mindazt, amiről idáig azt gondoltuk, az otthonainkból nem lehet megoldani. (Ezt rögvest megmagyarázom.)

Amikor hat évvel ezelőtt kigondoltam és berendeztem első önálló lakásomat, feltett szándékom volt, hogy haza munkát nem viszek: amit nem tudok megoldani a munkahelyemen, az majd megoldja magát másnap – a munkahelyemen. Ezért nem gondolkodtam dolgozószobában, de őszintén szólva, még egy rendes, nem nyikorgó, kényelmes asztal is csak bajosan van nálam. Mit tudtam én akkor még tornyosuló publikációkról, disszertációról, hallgatói beadandókról, de főleg arról, hogy néhány éven belül olyan világvjárvány tör ki, mely az összes, munkával kapcsolatos határszabási törekvésemet felülírja. Egy szó, mint száz, az én székhelyem az elmúlt közel egy évben – jobb híján – a kanapém lett (néha váltakozva a konyhaasztallal),

---

¹⁴ Megjelenés: 2021. január 16. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/digitalis-vendegnaplok-4/>

¹⁵ Megjelenés: 2019. szeptember 21. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/vendegoldal-egyetemi-kurzuson-innen-komfortzonan-tul/>

viszont legalább a legjobb „stresszlabda”, drága öreg (*bocs, Botond*) vizslám társaságában végezhettem a munkát.

Szóval, fókusz vissza, miért is írom neked azt, hogy megoldhatatlannak tűnő feladattal kellett szembesülnünk a koronavírus járvány kitörésével? Hát azért, mert a mi kis tanszékünk (a Rendészeti Magatartástudományi Tanszék) arról „híres”, hogy már hosszú évek óta, szerintem ez idáig kissé magányos farkasként, de talán már nem sokáig lesz ez így, igyekszik a kompetenciafejlesztést fókuszba helyezve tudást nem *átadni*, hanem inkább tudást összerakni, *konstruálni* a hallgatókkal közös munka során. Ez nagyjából minden, általunk gondozott kurzusra érvényes, ám most csak a Társadalmi és kommunikációs ismeretekről fogok írni, ami az őszi féléveink meghatározó (óraszámú) tantárgya.

TKI – „a hétfejű sárkány”. Így csúfoltuk ezt a tárgyat már beindulása óta, hiszen, ha hét nem is, de legalább négy tudományterület, az etika, a kommunikáció, a pedagógia és a pszichológia egységéből született, komplex tárgy. Nehezen megfogható, alapos felkészülést kíván. A kezdetektől fogva fejtörést okozott nekünk, hogy ennyi fontos tudományterületből hogy tudjuk kicsípni azokat a szeleteket, melyek ezt a tárgyat azzá teszik, ami: egy önismeretet, szociális érzékenységet, kommunikációs készséget, rendészeti kompetenciákat fejlesztő, *alapozó* tárgy. És amúgy most rövid voltam. Kihívás, na. Akkor is kihívás, amikor szemtől szemben állunk a hallgatóval a teremben, tehát hagyatkozhatunk lelkesedésére, érdeklődésére, hagyatkozhatunk arra, hogy egy jókor feltett kérdéssel, lejátszott filmrészlettel, megosztott élettörténettel, vagy akár egy unalmas (*nem is*) tudományos elmélettel inspirálni fogjuk őt, és így megindulhat egy jó kis diskurzus, közös gondolkodás, észrevétlen önismereti munka a rendelkezésre álló idő alatt. Szóval, miért ne lenne kihívás akkor, amikor ezt a nagyon is az interaktivitásra, saját élményre, személyes kapcsolódásra építő munkát hirtelen át kell helyeznünk az online térbe? A helyzet abszurditása az, hogy épp 2020 szeptemberében, a félévkezdő tanszéki értekezleteink egyikén (vagy ezek sorozatán) került valahogy a helyére a tárgy. A legjobban a helyére, mint ez idáig bármikor. Évek óta forgatjuk, gyúrjuk, megrágjuk, kiköpjük, újragondoljuk, és így az ötödik év végére eljutottunk arra a pontra, hogy most mintha tudnánk, mit akarunk belőle, és hogyan kihozni. Na, nehogy azt gondold, kedves Naplóm, hogy ezt eddig nem tudtuk! De egy jó tanár, jó tudományos ember ismérve (továbbmegyek, egy *jó bárkié*) az önreflexió és az egészséges kétkedés. És mi, kellően önreflektív és érzékeny emberek lévén, folyamatosan jobbat és jobbat, teljesebbet és hasznosabbat akartunk. És most valahogy ott volt, megérett a gyümölcse az évek óta tartó jobbítani akarásunknak.

Elindult a félév, mert azért kaptunk kegyesen két és fél hónapot a járványtól, amit hagyományos egyetemi oktatóként a tanteremben tölthettünk, és mi egyre jobban engedjük bele magunkat ebbe a jóleső érzésbe, hogy a TKI a helyén van. Már „csak” tanítani kellett. Te jó ég, el is felejtettem, milyen nem ezernyi kétellyel és kérdéssel a tanterembe belépni (oké, csak ötszázzal)! Mennyivel másabb volt így, hogy minden eddiginél jobban tudtam most, honnan hova akarok eljutni. Nem szeretek helyettük beszélni, de szerintem a kollégáim

nevében mondhatom, hogy közös megélésünk volt: ennyi év után végre egyenesben vagyunk, és bár egészen biztosan fogjuk még csiszolgatni a tárgyunkat, a javán túljutottunk. Ráadásul nekem szerencsém is volt, mert nagyon klassz hallgatói csoportokat kaptam, akikkel öröm volt együtt dolgozni, és ebben a munkában átélhettem azt, hogy egyre otthonosabban mozgok itt, és most tényleg megvalósul a tantárgy igazi célja.

Aztán jött november 10., és mi szedelőzködtünk, vissza a korábbi félévben már félig-meddig megismert, ám még mindig félelmetes fekete lyukként tátongó online térbe – kompetenciát fejleszteni. Khm. Kifejezetten szomorú voltam, hogy el kell engednem a hallgatóimat, el kell varnom az addigi munkát, közben pedig féltem, hogy fogom tudni megoldani az oktatást a maradék másfél hónapban. Többismeretlenes egyenlet volt ez, megkockáztatom, több volt benne az ismeretlen, mint az ismert – és én amúgy sem voltam erős matekos sose. Na mindegy, a rugalmasság is erény, ráadásul nálam erősen fejlesztendő terület. Szóval próbálkoztam. Rám jellemző módon minden lehetséges helyzetre írtam vészforgatókönyvet, felkészültem diasorral, csoportbontással, filmrészlettel, olvasmánnyal, így utólag visszagondolva, elég sokszintű tanulási élményt sikerült egyik napról a másikra megvalósítani. Azért nem fogom azt hazudni, hogy a legtöbb órán nem 15 sötét négyzettel néztem farkasszemet, azt sem, hogy ne lettek volna olyan percek, amikor csak magammal beszélgettem, és azt is nagyon erősen éreztem, hogy a távolság és az ismeretlenség falat von közém és a hallgatóim közé – nyilván mindannyian tanultuk-tanuljuk magunkat ebben az új helyzetben. És bár biztosan nem adnék oda egy jelenléti oktatást egy online-ért, azt sem tudom mondani, hogy rossz lett volna. Nehéz volt? Igen. Több készülést igényelt? Határozottan. Lehet-e online kompetenciát fejleszteni? Vannak kételyeim. De minden nehézség ellenére lehet azért jól is csinálni, és hát, mint mindenhez, ehhez is kell egy adag alázat.

Kedves Naplóm, hát mit tanultunk az elmúlt fél-egy évben? Azt csak remélhetem, hogy a hallgatók is tanultak egyet s mást, még ebben a kurta-furcsa oktatási környezetben is. Én nagyon igyekeztem, hogy így legyen. Viszont azt biztosan tudom, engem miről tanított az elmúlt időszak: magamról. És leginkább azt, hogy nekem mennyire fontos az emberi kontakt: azok a személyes kapcsolódások és impulzusok, hallgatókkal és kollégákkal egyaránt, amelyek gondolatok özönét inspirálják, visznek előre. Üzemananyag ez, amelyet számomra soha nem fog tudni pótolni vagy felülírni egy mégoly jól sikerült, „21. századiul” összerakott online óra sem.

DIGITÁLIS NAPLÓ 6. RÉSZ¹⁶

ONLINE VIZSGÁK

Kedves Naplóm!

Ahogy ígértem, az ünnepek alatt békén hagytalak, de most, hogy vége az utolsó vizsgának is, muszáj megint zavarnom egy kicsit. Talán sok újdonságot nem fogsz hallani, hiszen egy online vizsga – legalábbis nálam – szinte semmiben nem különbözik egy online tanórától. Na jó, két dolgot leszámítva: itt azért valamivel többet beszélnek a hallgatók; és a végén be kell írni a Neptunba valami értékelésfélét, osztályzatot, minősítést, mely arra lenne hivatott, hogy kifejezze tudásbeli előmenetelüket. Ám sem a kollokvium ötfokozatú osztályzatába, sem a beszámoló háromfokozatú minősítésébe nem lehet belesúrítani azt, mennyit tanult és értett meg a diák mindabból, amit tanulás címén folytatott. Nem beszélve rólam, akit senki nem osztályoz.

Azt, hogy a hallgatók a számukra megadott ajánlott irodalmakba érdeklődésük szerint ássák bele magukat többé vagy kevésbé, nem lepett meg, hiszen ez így szokott lenni, és így is van jól. Hadd olvassák azt, ami érdekli őket. Az, hogy a kötelező penzumokat mindenki becsülettel átrágja, és hála a jelenléti vagy online órákon történő tanári magyarázatnak, úgy tűnik, hogy egyre többen meg is értik, örömteli. Az, hogy ki-ki a saját képére (szakterületére, személyiségére, lokalitására stb.) faragja a „tananyagot”, azaz a kurzus üzenetét, és ezt színvonalasan elő is tudja adni, egyenesen kívánatos. De az, hogy a kollokváló hallgatók egymással és a vizsgáztatóval olyan mélységű és minőségű szakmai párbeszédet folytatnak, amilyen csak nagyon komoly érdeklődés megléte esetén lehetséges, az megindító.

Értsd szó szerint is: ha ez többször megtörténne, talán közös irányba is elindulhatnának azok a folyamatok, amelyek a rendészeti szervezeti kultúrát végre a demokratizálódás irányába mozdítanák. Mert ahhoz bizony a legalapvetőbb hozzávaló a partneri diskurzus. Amíg a tanár-diák viszony még a rendészeti felsőoktatásban is igencsak féloldalas, addig a végrehajtásban egyeduralkodó félkatonai hierarchia parancsnok és alárendelt között áthatolhatatlanná teszi a köztük lévő kommunikációs falakat. Ezek lebontogatása nem a magamfajta civil tanárnő feladata, és nem is sikerülhet. Ezért ezzel nem is próbálkozom. De rájöttem: minél többször élhetik meg a vezetőképzésben a szociális kompetenciáik fejlődése nyomán az egyenrangúság valódi élményét és annak hatékonyságát, annál nagyobb esély van arra, hogy saját hatókörükben ezt a szemléletet tovább viszik, és maguk is terjesztik. Ha kipróbálják, gyakorolják és használják ezeket a technikákat, maguknak úgyis elhiszik, hogy működik, nem kell győzködni őket. Nekem csak ízelítőt kell adnom belőle, a többi nem rajtam múlik. Ha semmi mást, de az ehhez szükséges műhelytitkokat ellesik kurzusaimon, már megtörténik, aminek meg kell történnie.

---

¹⁶ Megjelenés: 2021. január 18. Forrás: <http://www.nyelvillektoralas.hu/digitalis-naplo-6-resz-online-vizsgak/>

Az elmúlt három hétben zajló vizsgák alapján biztos állítom: ennél azért kicsivel több eredmény is született. Itt van mindjárt egy kollektív bölcsességféle: Nem minden jó ember jó vezető, de minden jó vezető jó ember. Már persze ha a jó-ság alapja a humán értékrend. Márpedig abból nem engedünk.

Az elsőéves mesterszakos hallgatóim még nem feltétlenül tudhatták, hogy KötiKati tanárnő mindent mindennel összekapcsol. Azt azonban igen, hogy ebben az Integrált társadalomtudományi ismeretek című tantárgyban minden mindennel összefügg. Bárhol ragadjuk is meg az első szálát, jön vele az egész gombolyag. Jó, ez így valóban elég bonyolult. De akkor hadd emeljek ki egy ilyen egymásba kapcsolódó feleletfüzért az egyik vizsgáról, hogy te is értsd, miről beszélek.

Öt hallgató vizsgázik, tudod, online. Az elején arra kérem őket, mindenki sorban mondja el, milyen témából készült, mi az, ami felől megközelítette a nagy egészet. Elmondják, sorban, én gondosan lejegyzetem, s mire a végére érnek, már ki is alakul megszólalásuk sorrendje, melynek vezérfonala a következő. Kezdi a legfiatalabb hallgató, aki a rendőrségi foglalkozási kultúra átalakításának négy dimenzióját ismerteti, s ehhez illusztrációnak azt a metaforát használja, amely révén szépen körüljárható, hogyan lehet(ne) a zöld ábrából kék. Hogy mi az a zöld meg kék ábra? Ja, kérem, hogy megértsd, ahhoz végig kellene csinálnod ezt a tréninget. De vissza a vizsgázókhöz! A második megszólaló azzal kapcsolatos dilemmáit osztja meg velünk, hogy vajon mennyire önellentmondás egy rendteremtő és bűnüldöző hatóság kapcsán demokratikus működésről beszélni. S bár szakterülete a közrend, egyfolytában arról beszél, hogy az utcán dolgozó járőrei, körzeti megbízottai munkája nélkül ő mint osztályvezető sem tudna eredményt felmutatni. Vagyis akkor maga a gyakorlati működési mód és az elvárások szintjén megfogalmazott parancsuralmi hierarchia egymásnak ellentmondó mivolta mégis csak feloldható? A harmadik hallgató – humán területen szerzett tapasztalata alapján – arról gondolkodik, milyen kompetenciák kellen(én)ek ahhoz a munkatársak részéről, hogy az eredményes és hatékony rendőri munka ne csak egy papíron dokumentált adathalmaz, de élő valóság legyen. A negyedik ehhez kapcsolódva a vezetői készségek közül egyértelműen a szakmaisággal harmóniában működ(tethet)ő szociális kompetenciák mellett teszi le a garast. S ha mindez együtt van, akkor és csakis akkor beszélhetünk egy elég jól működő szervezetről, amiből szinte magától fog következni annak társadalmi elfogadottsága, tartósan magas presztízse – koronázza meg az egészet az ötödik hozzászóló. Most mondd meg, ki nem nyálná meg mind a tíz ujját öt ilyen vizsgafelelet meghallgatása után? Mert én bizony igen! Eközben néhány jól irányzott kérdés, apró tanárnős kiegészítés, időnként egy kis summázat épp elég, hogy a hallgatók is egyben érezzék egymáshoz illeszkedő gondolataikat. Sajnálhatod, hogy nem voltál ott!

Képzeld, volt, aki öltözékével is megtisztelte az alkalmat: ingben-zakóban ült a kamera elé! Eleve az, hogy mindenki bekapcsolt kamerával beszélgetett, a vizsgára már olyan magától értetődő volt, amire fel se kellett hívni a

figyelmüket. Örültek, hogy látják egymást, hiszen az addigra már több mint egy hónapja folyó távoktatás bennük is hiányérzetet okozott.

Az egyik alkalommal négyen beszélgettünk, s mindhárom hallgatónak megadtattam, hogy a kétnapos tréningen jelenléti formában dolgozhattak. Ráadásul őket egy még annál is erősebb szál is összekötötte: pár éve ugyanabban az évfolyamban végezték el a BA képzést. Rálátásuk a rendőrség belső viszonyaira már éles és kritikus, ugyanakkor igényük a változásra erőteljes. Nagyon is konkrét és modern elképzeléseiket határozottan tudják megfogalmazni, sőt, a maguk szűkebb környezetében sikerrel alkalmazzák is. Ezt mindig nagyon jó hallani.

Két másik, szintén a jelenléti tréningen részt vevő vizsgázóval olyan jól sikerült a kétórás online beszélgetés, hogy a végén az elköszönéskor egyikük valami ilyesmit talált mondani: *„Én még így sose vizsgáztam. Persze, izgultam, de nem abban az értelemben, ahogy más vizsgák előtt szoktam. Legfeljebb attól tartottam, milyen lesz ez az online kapcsolat. De hogy ilyen jól beszélgessünk súlyos, komoly szakmai kérdésekről, és közben egy lelki wellnessben érzem magam, ráadásul mindezt hétfő reggel, azt azért álmomban se hittem volna.”*

Én igen. És olyan egyszerűen kivitelezhető: mindössze a – bár online, mégis – valódi jelenlét, az őszinte érdeklődés, a másik felé fordulás kell hozzá. Egy szürke, téli reggelen ennyit is jelenthet egy online szakmai beszélgetés, hívjuk bár vizsgának. Én meg örülök, hogy asszisztálhattam hozzá.

Molnárné Jancsik Beáta: Kedves Kata tanárnő naplója!

Engedd meg, hogy pár gondolatot megosszak veled az első félévünkről, azon belül is a Katához köthető tantárgyról. Mondanám, hogy valami hasonló kommunikációt szeretnék minden szinten, de ismerve a rendvédelmi szervek sajátos működését és az ezzel járó rengeteg speciális feladat végrehajtását, be kell látnunk, hogy ez gyakorlatilag lehetetlen. Illetve ez a kijelentés úgy helyes, hogy EDDIG úgy hittem, hogy az. Elmondhatom, hogy közel 16 év tapasztalatával a rendvédelem területén azt gondoltam, hogy sok minden már nem nagyon tud meglepetést okozni, de tévedtem.

Őszintén bevallom, az első pár hétben azt gondoltam, hogy nem biztos, hogy kell nekem ez a mesterképzés, de ha most kérdezel, már bánám, ha nem kezdtem volna el. Bánám, mert rengeteg értékes embert ismertem meg. Hogy ki milyen szakember, az jelen esetben nem fontos, az egy másik „színtéren” az. Ami itt és most számít, az az összetartás és az egymás segítése, ez mondhatom, hogy maximális köztünk. Külön örülök, hogy Kata tanárnő óráján kiderült, hogy nem releváns információ az, hogy ki milyen rendvédelmi szervtől érkezett. Egy valami, ami a leginkább számított, az pedig a közös gondolkodás, a közös munka volt, és ebben mindenki kiválóan teljesített.

Merjem azt gondolni, hogy ez egyfajta előremutató, hogy kiből milyen vezető fog válni a későbbiekben? Mert a „*közösen megállapított kollektív bölcsességfélének*”, mely szerint „nem minden jó ember jó vezető, de minden jó vezető jó ember” az első fele, úgy gondolom, hogy megvan. Véleményem szerint ennek a „definíciónak” az első fele a fontos, a második fele már csak hab a tortán. Nem biztos, hogy mindenkiből vezető kell, hogy legyen, de a példamutató elengedhetetlen minden szinten, mert az új generáció minket fog követni, legalábbis reméljük, hogy lesznek minket követő új generációk... De ez a téma egy újabb bejegyzést érdemelne.

A fentiekből nyilvánvaló, hogy én (IS) a humán vonalat képviselem, ami valljuk be, egy szociális szakembertől elvárható.

Egyébiránt üdvözlöm az online oktatás rendszerét, minden apró-cseprő hibájával együtt egy igazi mai kornak megfelelő találmány. Kata szerintem tartott tőle, hogy elveszi a személyes találkozás lényegét, de a vizsgák bebizonyították, hogy akár több, földrajzilag egymástól távol lévő ember micsoda nagyszerű dolgot tud létrehozni a virtuális térben. Ehhez az eredményhez persze elengedhetetlen volt Kata segítő koordinációja. Ha valaki részt vett az óráján, az tudja, hogy nála olyan nincs, hogy félig csinálod. Vagy egészen, vagy sehogy. Visszanézve a leginkább üdítő változatosság, hogy te magad akarod ezt az egészet.

Az vitathatatlan tény, hogy a személyes találkozásoknak megvan a maguk varázsa, éppen ezért kíváncsian várom, hogy az új félév mit tartogat számunkra. Az eredményéről bizonyára értesülni fogsz, mert mint azt megtanultuk, a „jó” információáramlás elengedhetetlen.

DIGITÁLIS VENDÉGNAPLÓK 5.¹⁷ **A MŰFAJ FELSZABADÍTÓ EREJE**

Az ötödik vendégnapló szerzőjét, bevallom, kissé félve kértem, hogy csatlakozzon ehhez a platformhoz. Egyrészt mert alig ér rá, másrészt mert nem arról híres, hogy akárhová csak úgy írogatna.

Hetedik éve ismerem, s tudtommal legfőképpen két műfajban utazik. Az egyik, amit igazán szeret, a tudományos írásbeliség: tanulmányok, szakcikkek, kutatási jelentések, pályázatok, bírálatok jönnek ki a tolla hegyén, és tudom, hogy sok ilyennek a megszületése körül – szerkesztőként, lektorként, konzulensként is – aktívan bábáskodik.

Másik terepe az adminisztráció – hiszen tanszékvezető, történetesen a miénk –, és ki se látszik a papírhalmok, Excel-táblák, levelek közül. Ezekért nem rajong, de hihetetlen és irigylésre méltó fegyellemmel gyártja őket szakmányba, nem ritkán helyettünk is. Sokszor az az ember érzése, hogy nem is alszik, mert éjjel egykor vagy hajnali fél hatkor egyaránt tud érkezni tőle e-mail, többnyire valamilyen határidős feladattal, hírrel, fontos információval, aktualitással.

Hogy ezt a blogbejegyzést mikor írta meg, elképzelni se merem, de amikor megkértem rá, örülni látszott. Remélem, nem bánta meg, hogy hirtelen igent mondott.

És mivel a magam hozta szerkesztőségi szabály szerint eljárva most is az ő szövegének ismerete nélkül írom ezt a felvezetést, hát igazán kíváncsi vagyok, mire jutott ebben a könnyed műfajban, és mit osztott meg digitális (vendég)naplójával. Belekukucskálunk...

Hegedűs Judit: Napló-nosztalgia

Kedves Naplóm!

Nagyon hűtlen lettem hozzád, pedig tízéves koromtól – amikor édesapámmal fogadtam egy üveg kólában, hogy képes vagyok egy éven át minden nap naplót írni – rendszeresen beszámoltam neked a hétköznapiokról, egészen húszéves koromig. Aztán elmaradtunk. De most Katának köszönhetően örömmel vettem újra kézbe a „tollat”. Be kell vallanom, borzasztóan izgulok, főleg, hogy olvastam már mások beszámolóját. Vajon fogok tudni újat, elgondolkodtatót írni? Képes vagyok bemutatni az elmúlt hetek, hónapok szellemi, módszertani kalandozását? Sikerül objektívan írni azokról az álmatlan éjszakákról, amikor azon őrlődtem, én is megugrom-e a digitális oktatás akadályait? Vagy azokról a visszatérő érzésekről, hogy vezetőként, pedagógiában járatosabb szakemberként jól tudom-e segíteni a kollégáimat?

Nagyon sok kérdés, bizonytalanság, dilemma jellemezte a hétköznapiakat, ugyanakkor azt hiszem, hogy az egyik legnagyobb módszertani fejlődésemet is most élhettem át. Jó pár évvel ezelőtt még ELTE-s oktatóként láttam, hogy a

---

¹⁷ Megjelenés: 2021. január 21. Forrás: <http://www.nyelviktoralas.hu/digitalis-vendegnaplok-5/>

tanár szakos hallgatók már tanultak az IKT eszközökről. Akkor azt gondoltam, jó, jó, de én inkább megmaradok a klasszikus módszernél, ahogy azt a régi, általam nagyra tisztelt professzoroktól láttam. Ahogy alakult az élet, úgy kezdtem én is barátkozni először a Ppt-vel, majd a Prezivel, és egyre inkább kezdett beszippantani ez a világ. Azért némi távolságtartással barátkoztam az eszközökkel, programokkal, ugyanakkor egyre inkább kezdtem rájönni, hogy előbb-utóbb ez lesz a jövő, nem zárkozhatunk el előle, sem én, sem a kollégáim. Éppen ezért a Rendészeti Magatartástudományi Tanszék által szervezett oktatás-módszertani napokon Papp-Danka Adriennek és Ollé Jánosnak köszönhetően már ezekre a témákra is kitértünk. Tudtam, hogy el kell mozdulni ebbe az irányba, de azt nem gondoltam volna, hogy 2020 márciusától erről fognak szólni a mindennapjaink.

Amikor kiderült, hogy egyik napról a másikra megváltozik az életünk, be kell vallanom, pánikba estem. Ide-oda kapkodva próbáltam behozni a behozhatatlant – gőzerővel elkezdtem olvasni a vonatkozó szakirodalmat, kipróbáltam rengeteg programot, és folyamatosan azon kattogott az agyam, mi lesz ebből. Az élet megoldotta, mert ekkor még nem voltunk annyira bedobva a mély vízbe, és kisebb segítséggel elúszkáltam a vízben, ahonnan a fejem azért kint volt. Már-már rutinszerűen kezdtem el kezelni a Moodle-t, büszke voltam arra, hogy nemcsak a fájlok feltöltése funkciót tudom használni. Észre se vettem, de reggeltől estig a gép előtt ültem egy teljesen beszűkülő világban.

De nemcsak én voltam így. Egyre több hallgató, kolléga keresett meg – jó otthon lenni, de mondjak praktikákat, hogyan tanítson, hogyan élje meg jól a bezártságot, mit kezdjen magával? Egyszer csak a beszűkült világomba betüremkedett a külvilág – innen indult el a mentálhigiénés támogatói csoportunk. És jött az újabb kihívás – oké, hogy segítünk, de hogyan tegyük ezt az online világban? Sose gondoltam volna, hogy ez működik, de működött. És azt vettem észre, hogy fülemben a fülhallgatóval mosogatás közben beszélgetek a segítséget kérő kollégával arról, hogyan lehetne motiválni, személyre szabottan visszajelezni az online térben.

A nyári szusszanást követően az első személyes találkozás a hallgatókkal a kiképzők felkészítése volt. Magam is meglepődtem, hogy mekkora öröm volt újra együtt lenni. Szinte lubickoltam a személyes jelenléti oktatásban, maszk ide vagy oda. Mintha az égiek is velem lettek volna, hiszen a csoportokkal is megtaláltam a hangot. Néha-néha tanszéki értekezleteken felvettem, hogy azért előfordulhat, hogy bármikor online kell folytatnunk az oktatást, de mintha én sem akartam volna ezzel szembesülni.

November közepén aztán jött az igazán mély víz, és a Teams, mint a napjaink legfőbb irányítója, szépen belopózott az életünkbe. Közös tanszéki gyakorlások, az első online órák előtti izgalom, nyugtatgatások, az első online órák utáni megkönnyebbült Messenger üzenetek jellemezték az első heteket. Izgultam magamért, a kollégáimért és nem utolsósorban a hallgatóimért – de közösen átlendültünk a kezdeti nehézségeken. Persze voltak feszültségek közöttünk is, a hallgatókkal is, és nekem leginkább önmagamban. Voltak pillanatok, amikor úgy éreztem, hogy nem lehet online szociális kompetenciát fejleszteni. De küzdöttünk, ötleteltünk, és próbáltuk átültetni a feladatokat az

online térbe. Voltak sikeres pillanatok, amikor a hallgató visszajelezte, hogy nem gondolta volna, hogy online oktatáson keresztül is kap olyan impulzust, ami elgondolkodtatja. Voltak nagy technikai bakik, amikor a hallgatók vigasztalva mondták: Ne aggódjon, tanár, másnak se sikerül. És voltak felemelő pillanatok, amikor a nappaliban, a karácsonyi fényeknél arról beszélgettem a hallgatókkal, hogy mit kell tenni azért, hogy emberek maradhassunk nehéz helyzetekben.

A következőt tanultam meg az elmúlt napokban, hetekben: vannak segítők (családom, barátaim, kollégáim, hallgatóim), de ahhoz, hogy minden jól menjen, nekem is akarnom kell, és ezért nekem is tennem kell.

Hát, kedves Naplóm, jó, hogy most ezen a szürke estén egy kicsit újra velem voltál, és elmondhattam neked, hogy mi mindent éltem át az elmúlt hetekben.

DIGITÁLIS VENDÉGNAPLÓK 6.¹⁸ **A LEGIFJABB TANERŐ**

A tanári hivatásban sok jó van, de az egyik legjobb, hogy az ember szükségszerűen állandóan fiatalokkal van körülvéve. Miközben vele szépen lassan telik az idő, tanítványai egyre ifjulnak. Bevett fordulattal szólva a most sorra kerülő vendégszerző olyan szemtelenül fiatal, hogy nyugodtan le lehet írni az életkorát: 29 éves. Még az is lehet, hogy ezzel csúcstartó a Rendészettudományi Karon, ugyanis nem hiszem, hogy van nála ifjabb tanár kollégánk. Ha mégis, és olvassa ezt a kis felvezetést, jelentkezzen. Ráadásul ez a mostani már a harmadik tanéve.

Dávidot még nappali tagozatos rendőrhallgató korában ismertem meg, majd néhány évvel később a mesterszakon találkoztunk újra. A második tréningünk egyik napjára úgy másfél órával később érkezett, amit illendően előre jelzett nekem. Arra kért, babonából ne mondjam el a többieknek, hogy a Közbiztonsági Tanszékre meghirdetett oktatói státuszra jelentkezett, s aznap lesz a szakmai meghallgatása. Kérésének eleget tettem, és csendben szurkoltam.

Aztán jött a következő tréning, s a közben eltelő időben megkapta az eredményt: öt választották, és kiderült, 2019 februárjától nálunk folytatja pályafutását. A csoporttársak – velem együtt – őszintén örültek a hírnek, mert Dávidban egy csendes, szelíd, de nagyon jóra való, adni tudó és akaró, fiatal, de ahhoz képest tapasztalt és határozott szakembert ismertünk meg.

Egy fővárosi kerületben pár év alatt is sokat látott, és komoly elképzelésekkel készült a tanításra, hogy továbbadja a még fiatalabbaknak mindazt, amit a rendőri munkáról tud és gondol. És hogy ő maga is tovább tanuljon. Az különösen szép, hogy nyomdokaiban már ott a következő generáció: egy közös tanítványunk az én kedves szakdolgozóm lett, s tavaly nyár óta már ő is a budapesti nappalok és éjszakák rendjét vigyázza. Így megy ez. Jeligenk: Add tovább!

Mint Katanárnőjének, természetesen fél szavamba került, hogy elérjem, hogy örömmel csatlakozzon a naplóírók egyre népesebb táborához. S bár elsőre azt írta, izgul, de szerintem titkon már várta a lehetőséget. És talán azt is sejti, nem ez az utolsó közös kalandunk...

Papp Dávid: Digitális oktatás? Nem is olyan rossz! Nekem már jó...

Kedves Napló(m?)!

Először is bocsánatkéréssel tartozom, hogy földi létem eddigi majd harminc évében elhanyagoltalak. Talán most török meg a jég, és rendszeresen visszatérő vendéggé avanszálsz életemben. Ki tudja? Most mindenesetre röviden összefoglalva elmesélem neked az online oktatással kapcsolatos élményeimet.

---

¹⁸ Megjelenés: 2021. január 27. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/vendegoldal-digitalis-vendegnaplok-6/>

Ma, amikor már inkább az előnyeit látom, mintsem a hátrányait, nehezemre esik feleleveníteni az internet világába áttevődő oktatással kapcsolatos kételyeimet, félelmeimet. Emellett annyi minden történt velem az elmúlt évben, hogy a kezdeti időszak részleteire már alig emlékszem. Arra azonban biztosan, hogy – fiatal kor ide vagy oda – a szeptemberi „normál” félévindítás után – bár a levegőben már akkor is érezhető volt a bizonytalanság, és kimondva-kimondatlanul tudtuk, legalábbis sejtettük, mi vár ránk – minden porcikám tiltakozott az online oktatás ellen. A történethez hozzátartozik, hogy akkor volt másfél éve, hogy az egyetemre kerültem, így érzésem szerint a jelenléti oktatásban is jócskán van még mit tanulnom. A tavasz megpróbáltatásai után, épp amikor már kellően magabiztos terepnek kezdtem érezni a „katedrát”, és egyre otthonosabban mozogtam a tanteremben, újra fenekestül felfordulni látszott az egyetemi lét. Mindezek ellenére a távoktatás a megváltást hozta az életembe, mivel rendkívül diszkomfortosan éreztem magam a jelenléti oktatás utolsó (maszkviselési és távolságtartási szabályok betartásának ellenőrzésével átítatott) időszakában. Végző soron egy sokkal nyugodtabb környezetbe – az otthonába – került az ember, amelyben mérséklődni látszott a korábban mindent átítató bizonytalanságérzés.

Természetesen a kezdeti ódzkodás után meggyőztem magam, hogy minél hamarabb elsajátítom az online oktatáshoz szükséges tudnivalókat, annál hamarabb leszek túl a kezdeti nehézségeken, gyermekbetegségeken. Szerencsére tanszékvezetőnk szintén ezt az álláspontot képviselte, és szorgalmazta a Microsoft Teams készségszintű használatához szükséges tudnivalók elsajátítását, tapasztalatok megszerzését. A Közbiztonsági Tudományos Diákkör rendezvényeit ezért kezdetben hibrid (részben jelenléti, részben távolléti), a jelenléti oktatás utolsó időszakában pedig már teljes egészében online módon tartottuk meg. Természetesen minden egyes alkalommal tanultunk valami újat.

Kissé megkopva ugyan, de még elég élénken élnek bennem a hallgatói évek oktatókkal kapcsolatos élményei, tapasztalatai. Szeretnék olyan oktató lenni, amilyenre hallgató koromban szükségem volt, vagy esetenként szükségem lett volna. Nem kérdés, hogy a végső közös cél a gyakorlatban is magabiztosan alkalmazható szaktudás, ismeretanyag átadása. E szemléletmódban pedig a hallgató az első, ő van a középpontban. Nem mindegy azonban az ismeretek átadásának a módja, a célhoz vezető út, melyet részben mi, oktatók jelölünk ki, részben pedig segítséget nyújtunk a hallgatónak ahhoz, hogy ő maga tegye meg azt. Igyekszem úgy beszélni, hogy felkeltsem a hallgatóság érdeklődését a téma iránt, hovatovább megszerettessem azt. Hiszem és vallom, hogy így a tananyag elsajátításában mind mennyiségi, mind pedig minőségi előrelépés érhető el.

Az ismeretek mellett rendkívül lényegesnek tartom a szemléletmód alakítását is. E vezérelv mentén kellett kialakítanom egy online oktatási gyakorlatot. Abban biztos voltam, hogy a távoktatás során a legfontosabb feladat, hogy „fogjuk a hallgató kezét”, csökkentjük az ő bizonytalanságát. Ehhez elengedhetetlen volt az egyértelmű kommunikáció. Azt nem állíthatom, hogy ez minden esetben sikerült is, de biztos, hogy mind írásban, mind pedig szóban az egyértelműsége törekedtem. Egy-egy a Moodle-ben elkészített teszt jellegű

zárthelyi dolgozat előtt több alkalommal küldtem tájékoztató e-mailt a hallgatóságnak, melyben pontról pontra leírtam, mi a teendő, hogy fog kinézni a dolgozat. Utólag visszagondolva, ezekben az esetekben talán túl részletes is voltam, és túl sok információt igyekeztem megosztani, ami talán a hön áhított egyértelműség rovására ment. Ebből is tanultam.

A bizonytalanság mérséklésének másik fontos eszköze volt az érdeklődő megkeresésekre (e-mailek, Messenger üzenetek) adott mielőbbi válasz, visszajelzés. Fontosnak tartottam éreztetni a hallgatókkal, hogy nem hagyjuk őket magukra ebben a kutyaszorítóban. Az egyik ilyen hétvégi, esti órákban megírt válasz után elismerésként könyveltem el feleségem megjegyzését: „Nekünk az egyetemen hetekig nem válaszoltak a tanárok.” Vallom, hogy az oktató hitelessége párhuzamba állítható a vezetőével. Annak megőrzéséhez többek között az is nagyban hozzájárul, ha naprakész, megbízható, és lehet rá számítani.

Úgy érzem, hogy a kezdeti félelmek és bizonytalanságok ellenére viszonylag hamar belejöttem az online óratartásba, megszoktam a minimális interakciókkal lezajló foglalkozásokat, sőt kiscsoportban teljesen alkalmasnak látom az online teret a hallgatók bevonására, visszajelzéseik kisajtolására is. Az biztos, hogy a korábban sem túl éles határokkal elválasztott munka és magánélet teljesen összerosódott. Számomra is furcsa, de részemről ez nem panasz.

Elkezdődött a vizsgaidőszak, amely – mindamelllett, hogy mind mi, oktatók, mind a hallgatók belerázódtunk az online közeg nyújtotta lehetőségekbe – némiképp új kihívásokat tartogatott. Függetlenül attól, hogy egymagam vizsgáztattam, vagy bizottság tagjaként kértem számon az elsajátítandó tudást, meglehetősen gördülékenynek éreztem a vizsgákat.

Míndeközben lényeges változás következett be az életemben: apa lettem. Ettől kezdve komoly logisztikát igényelt, hogy kisfiam esetleges nemtetszését kinyilvánító férfias orgánuma ne zavarja a vizsgáztatást vagy egyéb online performanszot (például tanszéki értekezletet). Nagy valószínűséggel csak a hangulatot dobta volna fel az éterbe beszűrődő csecsemősírás, ami ha őszinte vagyok, néha bátran nevezhető ordításnak is. Erre azonban nem került sor, annak ellenére, hogy a csöppség mintha érezte volna, hogy mikor jelentkezek be online, és ilyenkor azonnal rákapcsolt. Az online tanszéki értekezletek is hoztak némi pluszt az életünkbe. Meglátásom szerint az egyébként is kiváló tanszéki légkörnek jól tett, hogy kicsit nagyobb bepillantást nyerhettünk egymás magánéletébe, otthonába. Természetes környezetében figyelhettük meg a másikat, még bensőségebbé téve ezáltal a viszonyt.

Mindent összevetve, úgy érzem, hogy ha véget ér ez a sajátságos helyzet, nekem hiányozni fog minden kényelmével és kényelmetlenségével együtt. Meggyőződésem, hogy az oktatás a jelenléti formába való visszatérés után sem lehet olyan, mint a vírus előtt volt. Én a magam részéről biztosan átemelek a jelenléti oktatásba, amit csak tudok, ugyanis álláspontom, hogy a hibrid és online oktatás időszakában felszedett tapasztalatokat vétek lenne nem kamatoztatni. Részemről tehát mindenképp hasznosnak bizonyult a sajátos helyzettel együtt járó komfortzónából való kimozdulás.

Bejegyzésem végéhez közeledve köszönettel tartozom Katanárnőnek, aki miatt életem további részét nem úgy élem le, hogy a naplóvezetés teljesen kimarad belőle. Köszönöm, hogy a vele kapcsolatos pozitív élményeim (csak azok vannak) tovább bővílhetek, és hogy ilyen lágyan, észrevétlenül, fájdalommentesen sarkall teljesítményre, és csalogat ki belőlem minden egyes alkalommal valami pluszt.

Üzenem neki, hogy már tudom: nekem épp most nagyon jó! Sőt izgatottan várom, hogy még jobb legyen. Azt hiszem, hogy a jó oktató, tanár munkája olyan, mint a jó szülőé: soha nem ér véget. A leírtak szellemében egy Robin Cook-idézettel zárom soraimat: *„Az ember mindenhez képes alkalmazkodni, ha tudja, mi vár rá. A reménytelen vergődés, az őrjíti meg az embereket.”*

DIGITÁLIS VENDÉGNAPLÓK 7.¹⁹ RENDŐR VAGY TANÁR? NEM LEHETNE INKÁBBÉS?

Váltig állítom, hogy lehet, nagyon is! Itt van rá egy példa, mostani vendégszerzőnk, Sivadó Máté. És szerencsére nincs egyedül. Az persze fontos dolog, hogy valakinek papírja is van arról, hogy tanár, értsd: tanulta is ezt a mesterséget. Mondjuk, Máténak van. Nem is akármilyen! Bölcsész ő is, szakja magyar nyelv és irodalom és történelem.

A másik azonban egy alapvető személyiségjegye: az adni akarás. Utóbbi egy fokkal fontosabb, de mostanában egyre inkább azt látjuk, hogy azért ez önmagában kevés. Úgy is mondhatnám: szükséges, de nem elégséges feltétele a tanításnak. Kell hozzá más is: módszertani tudatosság és tudás, utóbbiból nyilván tárgyi is, de mellé legalább annyi módszertani. Jó hozzávalók, előkészítési eljárási fortélyok, feldolgozási technológiák, tálalási stílusok, mesterfogások, technikák – e jóféle vegykonyha neve: pedagógia. Érzék is, mondják, de még egyszer hangsúlyozom: tudatos alkalmazás. Aztán persze van az a foka, amikor már, hogy úgy mondjam, „csípőből jön az egész”. Ez a jó értelemben vett rutin, a személyiségrésszé váló művészet – már-már lételem. Legalábbis én így képelem.

A rendőri identitást nem ecsetelem. Jó magyar humor szerint mindenki annak születik, de van, aki tovább is tanul. Belőlük lesz rendőr, és egyenruha vagy jelvéyszám alapján valóban így van. De hogy igazán az-e valaki, azt is sok egyéb teszi. Többek között vágy a rendre, elkötelezettség a tisztesség, a humánus és az igazság iránt. Ha nagyon egyszerűen akarom definiálni – és itt most úgy akarom.

Mátéval sajnos nem túl gyakran, de mindig szenvedélyes párbeszédet folytatunk folyosón, ebéd közben, itt-ott, mintegy véletlenül. Apropos és tárgya mindig a rendőrképzés, hiszen ebben dolgozunk. Jó pár éve meg kellett állapítanunk, hogy egy sor dologban nem hogy nem vitatkozunk, de egyenesen egy követ fújunk. Így hát, amikor a minap egy provokatív – és számomra azonnal átlátszóan ironikus – kérdést osztott meg a közösségi oldalon, azonnal eldöntöttem: feltevőjét naplómbe csábítom. Mondaná el itt egy Facebook-posztnál kissé mélyebben, mit gondol arról: Rendőr és/vagy tanár? Vagy általánosabban, ahogy a posztbeli kérdés hangzott: „*A nap kérdése: Kell-e érteni a pedagógiához és a módszertanhoz ahhoz, hogy valaki egyetemen tanítson?*”

Ismét jó eséllyel megtippelem, hogy írása ezt fejti ki, véleményét pedig szinte borítékolom.

---

¹⁹ Megjelenés: 2021. január 29. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/vendegoldal-digitalis-vendegnaplok-7/>

Sivadó Máté: Mintha mindig is erre a munkára készültem volna

Kedves Naplóm!

Nagyon sok szakmai hatás ért mostanában, csak kapkodom a fejemet, hogy látszólag mennyire összefüggéstelenek, de szokás szerint mégis egy irányba mutatnak, az én dolgom lesz ezt az irányt felfedezni és felvenni. Leginkább pedagógiai jellegűek a kihívások.

A koronavírus következtében beálló digitális oktatási élményekkel nem untatlak. A technikai nehézségek, a hallgatók bevonása, motiválása... Unalmas. Lerágott csont.

Ám a napokban megosztottam a Tanárblog Facebook oldal egyik posztját, miszerint szükségesek-e pedagógiai ismeretek az egyetemi oktatóknak. Nekem ez régi vesszőparipám, persze én könnyű helyzetben vagyok, első tanult szakmám: tanár.

Sok kollégát láttam szenvedni az oktatástól. Jól tudják, amiről tanítanak, de a hallgatók nem figyelnek oda, nem is járnak be előadásra. Szemináriumra is legfeljebb a testüket vonszolják be, a szellemük valahol máshol hajókázik.

Őszintén mondom, nem tanítanék, ha nem okozna örömet többségében, ha nem sarkallna olyan fejlődésre, amit reményeim szerint meg tudok lépni. Sokszor éreztem már akár 5-6 tanóra megtartása után is, hogy tele vagyok energiával, jó érzésekkel, a jól végzett munka megnyugtató örömeivel, és valami hasonlót volt szerencsém látni a hallgatók arcán is. Az oktatás az én értelmezésemben olyan, mint egy jó koncert, ahol az előadó sugározza az energiáit a hallgatóság felé, tőlük pedig megsokszorozva visszakapja. Persze, ha rossz érzéseket közöl, azokat kapja vissza sokszorosan.

Visszatérve a posztra, eléggé vegyes válaszok érkeztek a felvetésre. Szerencsére a legtöbben egyetértettek azzal, hogy kevés a tárgyi tudás a tanításhoz, az egyetemen is rendelkezni kell pedagógiai ismeretekkel, ezek híján legalább érzékkel. Más reakcióban azt olvashatjuk, hogy a felsőoktatásban nem szükséges a pedagógia.

Aztán tegnap volt szerencsém az NKE szervezésében részt venni egy online konferencián, ami az új típusú, innovatív, a Z generáció igényeire specializált oktatási, tanulási módszerekről szólt. Úgy gondolom, hogy ezek a vadonatúj pedagógiai módszerek, eszközök nehezen alkalmazhatóak, ha az oktató a pedagógia alapvetéseivel sincs tisztában, vagy azokra nem érez rá ösztönösen. Mert persze valljuk be, hány általános és középiskolai tanárunk volt jó pedagógus, végzettsége ellenére is? Őszintén szólva alig várom, hogy lehessen jelentkezni azokra a kurzusokra, ahol ezeket az innovációkat mutatják be az oktatóknak.

Szerencsés vagyok. Olyan dologgal foglalkozhatok, amit szeretek, és amit a saját képességeim alapján a legjobban tudok csinálni, azokhoz a dolgokhoz képest, amiket egyébként csinálnék. Érdekes út vezetett ide. A nappali tagozatos tanárképző főiskola, a rendőrségre való felszerelés, a rendőrtisztai átképzés, a jogi kar elvégzése. Aztán egyszer csak arcul csapott egy kérdés: „Máté, te nem akarsz tanítani a Rendőrtisztin?” Abban a pillanatban éreztem, hogy ez most

egy nagyon fontos kérdés, és meghatározó lesz az életemben. Visszanézve egy kicsit úgy érzem, és érzem a mai napig is, mintha mindig is erre a munkára készültem volna. Legalábbis a megszerzett munkatapasztalatot és végzettségeket tekintve. Meg kell mondanom, hogy a tanári pálya hűtlen elhagyása után rendőrként évekig fizikailag éreztem a tanítás hiányát.

Ebben nekem szerencsém volt. Sajnos nálunk a családok többségükben rossz mintát, iránymutatást adnak a gyerekeiknek a pályaválasztás terén. Vagy a saját szakmájukat erőltetik, vagy az általuk soha el nem ért, de álmodott szakmát. Vagy magas presztízsű szakmákat. A szociológia ismeri a mobilitás egyik tipikus irányát: a munkás szülők gyereke tanár lesz, a tanár gyereke pedig orvos. Azt senki sem kérdezi, hogy jól teszi-e a dolgát, ő maga boldog-e benne, pláne, hogy a rábízott emberek boldogok-e? Megint mások tovább egyszerűsítik a képletet: „Azt a munkát végezd, amivel a lehető legtöbb pénzt keresed!”

A híradások szerint az USA-ban ez másképp megy. A szerencsések már a szüleiktől megkapják azt az útmutatást, hogy találják meg a saját útjukat, a hozzájuk leginkább illő hivatást, és akkor igazából soha nem kell dolgozniuk. A kevésbé szerencsések ezt életmód-tanácsadással foglalkozó könyvekből olvassák: „Végezd a munkát, amiből megélsz, de kezdj el profi módon foglalkozni a hobbiddal, szépen lassan a hivatásoddá válhat!”

A magas presztízsű beosztások esetén komolyan fenyeget az a veszély, hogy azokat olyan emberek is betöltik, akik erre a legkevésbé sem alkalmasak. Az egyetemi oktatói beosztás magas társadalmi elismeréssel rendelkezik értelmiségi körökben, ettől nyilván vonzó. De nem elég betölteni, a magas presztízszel a tanítás magas színvonalának is együtt kellene járnia. Van, akinek ez nem magától értetődő. Óráit „leadja”, a hallgatók igazán inkább terhére vannak, nem foglalkozik velük. Alapjában véve szenved az egészségtől, mégsem ereszti, nyilvánvalóan a státusz miatt. Sajnos nem minden esetben jut eszébe az ilyen oktatónak, hogy ha ő szenved az órán, akkor a hallgatósága még jobban szenved.

A dolog azért is szomorú, mert minden embernek megvan az a tevékenysége, amit magas színvonalon képes végezni. Mindig egy kisvárosi jogásznő jut ilyenkor az eszembe, aki családi nyomásra (többgenerációs jogászcsalád) elvégezte a jogi kart. Majd ügyész lett úgy, hogy soha nem szerette sem a jogot, sem a vád képviselőt. Kapott egy indíttatást, hogy keresse meg, mi az, amit igazán csinálni szeretne. Eszébe jutott, hogy mindig jó volt a kez ügyessége, és imádja a virágokat. Elkezdett szabadidejében virágkötészetet tanulni. A történet vége az, hogy otthagya az ügyészséget, ma már két virágüzlete van a kisvárosban, az egész környékről hozzá megy az, aki igazán szép virágcsokrot szeretne. Persze sokkal boldogabb emberré vált!

Mindenkinek kívánom, hogy megtalálja a képességeinek leginkább megfelelő szakmát. Országunknak pedig azt, hogy ne az urambátyám módszer szerint osszák ki a beosztásokat, és végre a kontraszelekciónak is intsünk búcsút! Ha már hetven éve nem működik, próbáljunk ki valami mást!

DIGITÁLIS NAPLÓ 7. RÉSZ²⁰
A KREATÍV TÜNDÉR ESETE A TANULÁSSAL

2021. január 28., csütörtök

Kedves Naplóm!

Alig pár hete, hogy úgy esett, hogy egy tündér megint megkeresett. Fülembé súgta: „Itt az új év, igazán szép dolog, hogy annyi mindent tervezel. De tán annak is ideje volna, hogy régről rendezetlen restanciáidat is behozd!”

Ez szigorúan hangzott, de elgondolkodtatott. Hamar rájöttem, mire utalhatott, így hát mit volt mit tenni – egy tündér szavának ellentmondani nemigen lehet –, hozzáláttam. Adódott is alkalom, hogy úgy mondjam, a tündér egyenesen kezemre játszott. Különb s különb ürügyeket teremtett, szárnyacskáival folyton verdesett, homlokomra egymás után csókolta az ihletet. Ha nem is verseket, de körülöttem egyfolytában gondolatritmusokat kergetett, és prózába, párbeszédbe, mesébe terelte az eseményeket. Én meg csak körmöltem szorgosan. Bevallom, már-már elszemtelenedtem, így legtitkosabb kívánságaimat is elstutogtam neki, kihasználva, hogy jó kedvében találok. És láss csodát: ezt-azt meghallgatott és teljesített.

Nyilván mindegyiket neked sem árulhatom el, elég, ha egyik-másikat tudják azok, akikre tartozik. De egyről beszámolhatok neked.

Képzeld, alig egy fél évvel ezelőtt valaki(k)nek eszébe jutott, hogy végre komolyabban is kellene kezdeni valamit azzal, hogy egyetemünk meglehetősen fiatal, közelebbről a Z generációhoz tartozó diákjait hatékonyabb tanulásra ösztönözzük. Úgy értem, intézményesen is muszáj foglalkozni a kérdéssel. Talán egyre többeknek feltűnik, hogy ez nem megy magától, pedagógia kellene ide, de ízibe'. Pedagógia pedig *csak úgy*, a bokorban nem terem, és még csak a tanterem se elég hozzá, pláne ha átmenetileg még az is zárva tart, mert a pandémia miatt minden átterelődött a digitális terekbe. Ott aztán ember s tanár legyen a talpán – pontosabban szívében-szemléletében meg módszereiben –, aki ilyen nehezített közegben is képes arra, hogy a diáknak tanulni segítsen. Mert itt is, így is az a legfontosabb!

Ami sokak számára a jelenléti képzésben is nehézséget jelentett, azt az online tér csak felerősítette. Megállt a tudomány és főleg az a rutin, hogy ha egyszer a hallgatókat az órarend a padosorokhoz köti, jelen vannak – legalábbis látszatra, testileg –, akkor akár tankönyvfelolvasó automatákat is elhelyezhetünk a teremben, az is elég, hogy tanuljanak. (Régi és egyre bosszantóbb tapasztalatom, hogy a modernnek tartott ppt használata sokaknál épp ilyen. Azt, hogy a falra vetített szöveg felolvasása hogyan öli meg tanár és diák között az interakciót, nem részletezem. Pedig...)

A tanterem falán látható „órávázlat” 2020 tavaszán három napon át készült, és tizennégy mesterhallgató és a tréner kollektív kreativitásának (részleges)

---

²⁰ Megjelenés: 2021. február 1. Forrás: <http://www.nyelviktoralas.hu/digitalis-naplo-7-resz-kreativ-tunder-esete-tanulassal/>

eredménye. A fali jegyzet egy három szemeszteren keresztül zajló, három kurzusból álló, összesen 70 órás tréningorozat summázata is egyben. Egy-egy ilyet a hallgatók készítés közben és a folyamat végén lefényképeznek, és saját alkotásuk eredményeként mintegy „tananyag-összegzést” a kollektív emlékezetükben könnyebben megőrzik. A tanultakat folyamatosan visszaidézve, ismételve, a jelenségeket elemezve, feldolgozva, így az egymásra épülő kurzusok tartalmát átlátva sokkal inkább megértik azt, mint ha önállóan tanulnák – az ennek a kurzusnak az esetében egyébként éppen ezért nem is létező „tankönyvet”. Nem beszélve arról az erős érzelmi kötődésről, amely egy ilyen közös alkotási folyamatban egymáshoz, a „tananyaghoz” és nem utolsósorban a trénerhez is fűzi őket. Egy-egy ilyen alkotás csak azé a konkrét csoporté, amelyik éppen készíti, miközben persze a „tematikai mag” kurzusról kurzusra – természetesen a tanulási folyamatot irányító tréner által – azonos. Ám az út, amelyen eljutnak a teljes képhez, annyiféle, ahányan végigjárják. Az én értelmezésemben és gyakorlatomban ez kreatív tanulás.

Amint a mellékelt ábra mutatja, a tanárt ugyanis nem a tananyag „leadása” – de még csak az „átadása” sem – teszi. Másról és főleg többről van szó. A tanulásához kedvet csinálni – vagy legalább nem elvenni a gyermektől, fiától, mert eleve sajátja az, kíváncsisága ugyanis „gyárilag” határtalan – egyszerű is lehetne, mégsem az. Ehhez hozzáteszem, hogy eleve az, aki beiratkozik egy felsőoktatási intézménybe, még valószínűleg nem vesztette el minden vágyát a tanulásra. Ezért egyenesen megbocsáthatatlan bűnnek tartom azt, ha épp itt ölik ki belőle a maradékot is, pusztán azért, mert *nem jól tanítják* az erre alkalmatlanok. Tudom, kemény és erős szavak, de hát legalább veled, kedves Naplóm, őszinte lehetek.

Mert mérhetetlenül komplex dolog a tanulás, főleg ha abba sok helyen hiba csúszhat, s ha csúszhat, tudjuk, csúszik is. Vele született vagy betegség folytán kialakult tanulási nehézségek, szülői elhanyagolás, rissz-rossz szocializáció, vacak iskolák, mérgező tanárok – hogy csak a legtipikusabbakat soroljam. Ezek egyik-másikát, vagy netán a halmozottan hátrányos helyzetet kompenzálni pedagógust próbáló kihívás, de nem lehetetlen. És bár a felnőttoktatást sokan nem tartják tanításnak, ahhoz képest egész tudományterület foglalkozik vele, a neve andragógia. Annak alapja pedig – a pszichológia, szociológia és vezetéstudomány mellett – bizony a pedagógia! A felnőtt ember egyik ismérve az önállóság, és ebből sokan könnyelműen arra következtethetnek, hogy ő már tanulni is tud, ezért elég neki „leadni” a tananyagot, megbirkózik vele saját maga, azaz megtanulja – hogy meg is érti és alkalmazni is tudja-e, az nem fontos –, és „levizsgázik” belőle. És gyártjuk szakmányba az okleveleket. De tudás, kompetencia keletkezik, fejlődik-e? A felnőtt képzése egyáltalán nem egyszerű. Számára a tanulásban a lényegét tekintve ugyanúgy, módszereiben persze kissé másként, speciálisan, de segíteni kell. Az elég jó felsőoktatási intézmények ezért erre különös hangsúlyt fektetnek. Például nem engednek tanítani olyat, akinek nincsen tehetsége/érzéke/képzettsége a tanításhoz. Régi probléma ez, de most – talán – nálunk is felismerték.

Hogy aztán a probléma felismeréséből adódik-e az okok feltárása, az őszinte szembenézés azzal, hogy hogyan jutottunk oda, hogy nyilvánvalóan

tarthatatlanná vált ez a tendencia, továbbá mindezek alapos elemzése, majd az így kapott felismerésekből a megoldás felé történő határozott elindulás, az majd látszik. Egyelőre valami szándékot érzékelek, s már ennek is igyekszem örülni – fenntartva a jogot a kételkedésre, örökösen. Bár a lehetőséget felkínálták, de saját dilemmám arra vezetett, hogy magam aktívan nem kívántam részt venni ebben a folyamatban, csupán érdeklődve figyelem a fejleményeket.

Mindenesetre kutatóműhely, munkacsoport, hálózat, stratégia már van, és megvolt az első projektet bemutató esemény, egy félnapos konferencia is. S mielőtt még azt gondolnád, kedves Naplóm, hogy elfeledkeztem arról, milyen restanciáim ledolgozását emlegettem megszólításod elején, nos, jelzem, hogy a tündér szigorú felszólításának eleget téve – mert bár tehetném, mégse mondhatok *mindenre* nemet –, egy szolid kérésre hamar elvállaltam, hogy legalább ebben az első eseményben valamelyest mégis részt vegyek, talán nem hozva szégyent arra a tanszékre, ahol dolgozom. (Zárójelben, tehát halkán, megosztom itt veled azt a mellékes hírt, hogy korábbi nevünk alig egy éve változott, nem önszántunkból. Az előző Magatartástudományi és Módszertani Tanszék elnevezésből száműzetett a 'módszertani' jelző, helyébe a 'rendészeti' tétetett. Utóbbit nem bánom, de az előbbi szótól való megfosztás nettó veszteség. Hogy hol dőlnek el ilyesfajta névadások, ne kérdezd. Nyilván ebben a döntésben is volt sok kreativitás...)

Szóval elvállaltam egy kisebb csoportban zajló beszélgetés moderálását, és szerencsére nem bántam meg, sőt, kifejezetten jólesett. És jött a tündér, aki a héttagú kis csoport összesorsolásával segítette, hogy utólag is jónak ítéljem döntésemet.

A szabadon és kreatívan beszélgető társaság annyira összejött, hogy a végén egymást még kölcsönös hospitálásra is invitálták, hogy műhelytitkaikról ne csak szavaik, de tetteik is beszéljenek. Azt hiszem, annál hitelesebb nyitottság kevés van, mint hogy valaki áll a visszajelzések elé. Én valamiért naivul hiszem, hogy többen is élni fogunk ezzel a lehetőséggel. A magam részéről az biztosan motiváló lesz, hogy egyébként aligha lenne lehetőségem egy tűzoltási gyakorlati foglalkozáson vagy a Repülő Sárkány-hajtómű Tanszék óráján részt venni, ráadásul olyan tanárok meghívására, akikre a kétórás beszélgetés okán joggal lettem kíváncsi. Feltételezem, hogy én biztosan beljebb leszek azzal a tudással, hogy bizony a $2 \times 2 = 4$ hűvös racionalitását is lehet érdekesen és élvezetesen tanítani! Mert nem kevesebbet, mint ezt állította a körünkben lévő kedves katona-mérnök-tanár. Igen, ez így együtt, ne csodálkozz! Ma már ilyen képzés nemigen van, ha jól tudom, pedig nagy szükség volna rá! Neki el is hiszem, hogy bizonyos tudáselemek kérlelhetetlenül szigorú számonkérése hozzáértő tanár keze alatt jól megfér a „nincs rossz válasz, mert minden érzés és vélemény fontos és szabad” elvével is! Az a sokféle szakterület és szakma, amelyekre egyetemünk nagyra nyitott közös ernyője alatt szakembereket képezünk, ezt mind igényli. És akkor végezzük jól a dolgunkat mi, tanárok, ha erre a sokrétűségekre készek és képesek vagyunk.

És azt hiszem, itt van a mi kis műhelyünk igazi hozadéka: megtapasztalni az egymás kétségei, ötletei, kudarcai és sikeres megoldásai iránti érdeklődés őszinteségét, felismerni saját fejlesztési igényeinket, megmutatni, hol tartunk,

mit tudunk és nem sajnálni megosztani, amink van. Ezt szívesen betesszük a kis közösbe, értőn megvitatva, kipróbálva, gyakorolva, s akinek tetszenék, vigye-adja tovább.

Ha kreatív tanulási műhelynek ezt nevezik, ott a helyem. Kötetlenül, önként, belülről motiváltan és ezért hatékonyan. S ha ilyen igencsak fertőzött társaságba becsöppen egy-két kétkedő, talán változásra biztatható, mert vannak ilyenek, nem is kevesen. Én ebben, nem pedig a külső kényszerekben hiszek.

Ha már ilyen jóban vagyok a tündérrel, gondoltam, a záró percekben körbekérdezem a résztvevőket, mit kívánnának tőle, hátha elintézhetem. Kívánságlistájuk jó hosszú lett, de megígértem, hogy továbbítom, mihelyt azokat szépen összerendezem. A legfontosabb az önkéntesség és a tanári autonómia, hozzá pedig az intézményi, elsősorban is oktatásszervezési rugalmasság volt. Mert hiába kreatív a tanár, ha az órarend, a csupa avítt formáság, adminisztrációs nyűg és fölösleges kötelem elrabolja értelmesebb munkára is fordítható energiáját, idejét, megbéklyózza alkotóerejét és kedvét szegi. És tudod, mi volt a legérdekesebb (bár egyáltalán nem meglepő)? Hogy a hallgatók ugyanerre vágnak (a külön műhelyben őket kérdező moderátor beszámolója szerint), s nem tegnap óta, nekem elhíheted! Felszabadító, örömteli tanulást, lelkes és lelkesítő tanárokat, korszerű és használható tudást, fejlődést szeretnének. Jaj, tudom, hogy egyszerre sokat kívánunk, de hát mit tegyek? Én csak tolmácsolom a kérvényeket! Ha már a kívánságoknál tartunk: gyorsan hozzáteszem az enyémet is. Én bizony vágnék sok-sok olyan fórumra, ahol tanár és diák együtt van és egymással beszélgetnek hatékony tanulásról, közelítve álláspontjukat...

Amit tanultam, pontosabban így kimondva most lett egészen tiszta, az a következő. Az a bizonyos *kreatív tanulás* – ami persze egyáltalán nem új a nap alatt, csak ez az elnevezés hangzik úgy, hiszen mindezt már rég ismeri a modern pedagógia – *elsősorban értékrend és szemlélet és csak másodsorban módszertan, eszköz, technika. Utóbbiak milyensége ugyanis az előzőekből szükségszerűen következik...*

Kedves Naplóm! A tündérről még annyit: a tanulásról szóló műhelybeszélgetés igen jeles napra esett. Neked elárulom, hogy legkedvesebb és legközelebbi egyenes ági felmenőm kilencvenedik évét töltötte épp – egészségben és derűben, ami mégiscsak a legnagyobb ajándék. Akitől az első pillanattól kezdve legtöbbet tanulok, az éppen ő, s ráadásul úgy, hogy módszerét észre se veszi-veszem. Egyszerre a legkönnyebb és legnehezebb receptje ehhez neki van, hiszen a lehető legegyszerűbb a titka: gyermekeként feltétel nélkül szeret.

Kutyik Margit: Én hiszek a tündérekben

„Csak az élet az, ami hamar elszalad,
amit szeretve tettünk benne, az örökké megmarad.”

(Brian Tracy)

Számomra ez az idézet tükrözi legjobban azt az érzést, melynek részese voltam Katanárnő kurzusain vagy éppen digitális naplójának olvasásakor, a közösségi oldalon megjelenő bejegyzések figyelemmel kísérése során, vagy az Orczy-parkban lévő játszótéren – gyermekeim és Kata társaságában – a Police Café Blogkönyv 2. részének megszerzésekor. Itt sem volt kérdés, hogy a gyors találkozó során belefér-e neki egy-két bújócska a fiúkkal. És igen, kezdem itt. A lendület, a motiváció, a tanulási és tanítási vágy, a rugalmasság, mely jellemzi Katát. És mindezt mire is alapozom? Amikor a mesterképzés órarendjében megláttuk a háromnapos tréninget, mindenki azt kérdezte, ugyan mit fogunk mi három napig csinálni. Persze ez még a járványhelyzet előtt volt, amikor még nem volt kérdés, hogy személyes jelenléttel járó oktatás lesz. Gondoltuk, ugyanúgy ülünk a padban, mint eddig, miben lenne más. És mégis más lett... Az egész mesterien felépítve – felmérve, honnan indulunk, és ő már tudta, hova is fogunk jutni a kurzus végére –, és az egészből mi semmit se sejtettünk. A képzés varázsa, hogy kreatív tanulás révén megtapasztalod azt, milyen vezető lennél, vagy ha már az vagy, milyen fejlesztendő kompetenciáid vannak, csapatmunkában hogyan tudsz együttműködni, egy-egy megoldhatatlannak tűnő feladatban hogyan viselkedsz, milyen érzéseket vált ki belőled, ha már sokadjára sem sikerül, de nem adod fel, mert a tréner a háttérben munkálkodik, kapod az iránymutatást, és lám, mégiscsak sikerül a végére.

Bevallom, sokszor volt az az érzés bennem korábban a munkát tekintve, hogy ha van egy fontos feladat, azt bizony nem hagyom másra, nem adom ki a kezemből, személyesen csinálom meg, úgy biztosan rendben lesz. Igen ám, de amikor egy csoportnak (alosztálynak, osztálynak) vagy a vezetője, ott igen sok fontos határidős feladat van, amelyeket egyedül már nem tudsz teljesíteni. Akkor elő kell vened a „vezetői kompetenciáid” valamelyikét. Meg kell tanulnod vezetőként, hogy a csoportodnak úgy határozd meg a feladatot, hogy azt megfelelő színvonalon és határidőben teljesítsék. Közben kísérd figyelemmel a munkájukat, ha szükséges, nyújts segítséget, lépj közbe, de meghagyva az önállóságukat. És ez az, amit Katanárnővel a „műhelyben” megtanulhatunk, ráadásul itt még tudunk kísérletezni következmények, tét nélkül. Kipróbáljuk, mikor kell beavatkozni, mikor kell a csoportot hagyni kicsit küzdeni. Ez az, amibe mesteri beavatást kaphatunk a kurzusain, gyakorlatias feladatokon keresztül. Megtanítja, hogy a csoport minden tagja különböző, és mindenki valami másban jó, de együtt vagyunk a legjobbak. Ezt nem is tudná jobban szemléltetni más, mint a „M(A)ester Café”. Ez a szakmai (mégis szórakoztató) feladat mutatta meg, hogy együtt vagyunk a „legerősebbek”, mindenki a saját tudását, tapasztalatát adta hozzá, és az összegzést követően olyan tudásra tettünk szert, melyre egyedül, ilyen sok látószögéből, 45–60 perc alatt aligha lennének képesek.

Még sorolhatnám a három napon át elvégzett változatos gyakorlatok, feladatok tanulságait, de összegezve azt mondanám, hogy a kulcs a kreatív tanulási módszerben van, megfűszerezve a tréner személyiségével, motiváltságával, fejlődési és fejlesztési igényével. És ami talán még ezeknél is fontosabb – visszaulva a fenti idézetre –, hogy Kata rendíthetetlenül hisz abban, amit csinál, szívvel-lélekkel végzi mindezt. Figyelemmel kíséri az új generáció igényeit, ami elavult, aktualitását veszítette, azt könnyedén maga mögött hagyja, és lép tovább... Nincs ezzel semmi baj. Fejlődünk együtt a „Z” generációval, hogy kapcsolatban tudjunk maradni velük. És ahogy a digitális naplóban olvashatják mások is, Katanárnő ezt online térben is simán megugorja. Én hiszek a tündérekben.

Molnár Csaba: A hallgatók kapcsolatának Margójára

Katanárnő – akarom mondani a kreatív tündér – digitális naplójának 7. részében szerepel egy fotóillusztráció: egy óriási tantermi tábla, telis-teli vázlattal, jegyzetekkel, képekkel. Magyarázatot is olvashatunk hozzá, ami szóról szóra igaz. Tanúsítja ezt ezúton egy tettestárs, aki az alkotást nemcsak látta, de annak tevőlegesen is részese volt. És el is meséli, hogy esett az eset. Az egyetemi tanulmányaim megkezdésének egyik legharsányabb hívószava – a megszerzett tudás és a végzettséget igazoló okirat mellett – a hallgatói élet, az ismerkedés volt. Ismerkedni munkatársakkal, oktatókkal, felfedezni eltérő nézőpontokat, megvizsgálni újszerű gyakorlatokat és legfőképpen kilátni abból a csőből, amit a napi rutin, a mókuserék és a rendszer kiszámíthatóságra mutató igénye a szemünk előtt tart. Hiszem, hogy attól, hogy valami nálunk „megfelelően” működik, még valahol máshol sokkal hatékonyabb gyakorlattal eredményesebben végrehajtható, s abból érdemes tanulni. Egyetemi éveink alatt – mondom ezt immáron utólag, végzett mesterhallgatóként megtapasztalva néhány kurzust és előadást – számos jobbnál jobb információáramlásnak lehettem célpontja. A sok hasznos ismeret megszerzése mellett azonban ritkán láthattam kívülről a korábban említett csövet. Az ismerkedés iránti igény – tisztelet a kivételnek, mert szerencsére azért mégiscsak akadt – leginkább a kávézással, a közös ebédekkel és kinek-kinek igénye szerint a dohányzóhelyen kialakult ad-hoc beszélgetésekkel volt kielégíthető, melynek velejárója, hogy évfolyamtársainkat sem ismerhettük meg úgy igazán. Ekkor jött Katanárnő és az egymás között „integrált izé”-nek hívott kurzus...

A csoport tagjainak összesorsolása valószínűleg a tündér kezében lehetett, hiszen az addig meg sem szólított évfolyamtársaink személyében remek kollégákat, barátokat ismerhettünk meg. Persze voltak kétkedők és lelkesen aktívak, de Katanárnő szelíd motivációja végül igazi csapattá formálta a társaságot. Ez a néhány együtt töltött nap mutatta meg igazán azt, amit az egyetemi életben – vérpezsdítő élményként – kerestem. A képzés módszertana (számomra) újszerű és zseniális. A „tananyag” részesevé válni és a tréner lelkesedését, lendületét átveve, egymást megismerve közösen tudást alkotni merőben új megközelítés, így nem csoda, ha igazi élménnyel zárult minden együtt töltött nap. Kifejezetten üdítő volt, hogy a csoporttitok konszenzusos létrejötte révén szemtelenül őszinték lehettünk egymással – és végre önmagunkkal is. A tréner türelmét sokszor próbára téve ventilálhattunk, de Kata-módra, amolyan bölcs fondorlatossággal mindig visszatértünk a következő játékos feladathoz, ami észrevétlenül, de végül önismerettel megtámogatott jól felépített tudást eredményezett. És a humor, sőt, a művészet fűszerével sem takarékoskodott, amelyek számomra egyaránt elengedhetetlenek. Mindezek mellett azonban – megkockázatom – mégsem a megszerzett tudás a legnagyobb kincs, amit kaphattunk. A gondolkodásmód, a nyitottság, a trénerhez, a társainkhoz és a tananyaghoz, na és a saját magunkhoz fűződő viszonyunk jelent inkább meghatározó és maradandó élményt, hiszem, hogy mindannyiunk számára. A pandémia épp ezeket a személyes jelenlétben rejlő lehetőségeket vette el tőlünk. Kíváncsian várom szerencsémeket, hogy egyszer az online változatot is megízlelhessem, de legfőképpen az eredeti formájában újraélhessem ezt az élményt. Még inkább azt, hogy megérjük, hogy a kreatív tanulás szemlélete átveszi a szerepet az egyetemi képzésben.

...és hogy mi volt az „integrált izé” legnagyobb ajándéka? Az, hogy a kezdetben tanulmányait egymás mellett folytató hallgatókból csapat kovácsolódtott, melyben barátságok köttetnek. Sőt, olyan emberi kapcsolat(ok), mely(ek) még ezen is túlmutatva

– szívből remélem – egész hátralévő életünkben meghatározó(ak) lehet(nek)!

Tündérboszorkákra, Kata-mód(szertan)ra pedig egyre nagyobb szükségünk van, amit mi sem mutat szemléletesebben, mint hogy az elkövetője körünkben (is) maradandót alkotott. Mi pedig követőiként tudást tudásra, élményt élményre halmozunk, amiért köszönettel tartozunk. És utódaink, „kémeink” útján közvetve vagy néha nap közvetlenül Katával beszélgetve-levelezve érdeklődéssel követjük munkásságát, és legfőképpen önző módon biztatjuk a folytatásra, várva egy következő – talán online – élmény lehetőségét...

DIGITÁLIS VENDÉGNAPLÓK 8.²¹

KREATÍV MODERÁLÁS

Saját Digitális napló sorozatomban a 7. résznél tartok, aminek a címe – A kreatív tündér esete a tanulással – kissé talán különös lett. De megvolt rá az okom. A 2021. január 28-án zajló Kreatív Tanulás Program nyitó konferenciájához kötődően egy műhelybeszélgetés moderálására kaptam felkérést, s bár eleinte kissé húzódoztam tőle, a végére annyira belejöttem, hogy muszáj volt megírnom az élményeimet. A csodálkozással és örömmel vegyes kételkedés félig-meddig tündérmesének is beillő naplóbejegyzésbe kíváncszott. Hiába, a naplójával az ember igazán őszinte lehet.

A Rendészettudományi Karról volt egy másik moderátor is, Magasvári Adrienn, a Vám- és Pénzügyőri Tanszék tanársegédje. Eddig csupán pár alkalommal beszélgettünk, kutatásról, szakmáról, tanításról, diákokról, de azt mindig nyitottan, kedvesen, őszintén, informálisan egy-egy kávé mellett. Miután véget ért a moderátoroknak tartott felkészítés, és ballagtunk vissza az irodánkba, Adrienn bevallotta, hogy most csinál majd ilyet először, és mivel gyakorlatlannak érzi magát, szívesen venné, ha... Nekem az ilyesmit nem is kell mondani, már meg is egyeztünk, hogy tartunk egy külön bejáratú moderátori gyorstalpalót. Így is tettünk, és innentől szerintem a folytatás kitalálható.

Ahogy a moderátorok rövid kis beszámolójakor elmondta, nemcsak hogy jól sikerült az első „fellépése”, de kifejezetten tetszett neki az új szerep.

Adrienn egyébként elmesélte, hogy pedagógus szülei örökségének ellenére sose akart tanár lenni, mégis erre a pályára keveredett, és valahogy megkedvelte. Képzettség híján tudja, hogy sokat kell még tanulnia, de azt veszi észre, hogy ez egyáltalán nem esik nehezére. És ahogyan a hallgatókról, a kihívásokról, a megoldások iránti kíváncsiságáról beszél, na meg az ötleteket, tanácsokat hallgatja, el is hiszem neki.

Két irányt javasoltam, amerre elvihetné ezt a vendégírást. Az egyik nyilvánvalóan az online oktatás, a másik pedig ez a bizonyos kreatív tanulásról szóló – egyébként szintén online zajló – műhelybeszélgetés. Amikor ezeket a sorokat írtam, már vagy húsz perce a postafiókomban lapult a szöveg, de – szokás szerint – csak utólag olvastam el.

---

²¹ Megjelenés: 2021. február 6. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/vendegoldal-digitalis-vendegnaplok-8/>

Magasvári Adrienn: Bandi és a távoktatás

Kedves Naplóm!

Sokszor próbálkoztam már, hogy írjak neked. Annyiszor szerettem volna elmesélni a titkaimat, megosztani veled a vágyaimat, hozzád fordulni a bánatommal vagy beszámolni az előttem álló kihívásokról. Végül mindig úgy alakult, hogy mielőtt megírhattam volna neked, jelentőségét veszítette a dolog, vagy egyszerűen nem bírtam magamban tartani és megosztottam mással. (Remélem, nem bántalak meg ezzel, de a beszélgetés valahogy mindig közelebb állt hozzám, mint az írás.)

Most azonban elérkezett a pillanat... Egy kedves kolléganőm, Kata ugyanis igazán megtisztelő kérést intézett felém. A vendégnaplójának írói közé hívott. Először nagyon meglepődtem, majd megörültem és büszkeséggel töltött el a kérése. Végül, a témát hallva, bevallom, kicsit megijedtem. Érdekel vajon téged, kedves Naplóm, az online oktatással és online vizsgáztatással vívott – lassan egy éve tartó – küzdelmem? Nem hallottál még eleget erről másoktól? Tényleg szeretnél tudni a dilemmáimról, a kihívásokról, amikkel szembesültem? Hiszen ebben az időszakban – főként az elején – gyakran voltak nehéz pillanataim. Harc a technikai eszközökkel, játszmák a hallgatókkal, megküzdés a bezártsággal, a személyes kapcsolatok hiányával... Persze, azért akadtak apró győzelmek (még a technika ördögén is sikerült felülkerekedni néha) és élmények, sőt, vicces pillanatok is (például az első online tanszéki értekezletünk, amit olyan másfél órás csúszással sikerült elkezdenünk, mire a megfelelő csatornát, eszközt, hálózatot és magunkat is megtaláltuk).

Mielőtt azonban a digitális oktatással kapcsolatos vívódásaimról beszámolnék, el kell árulnom neked valamit, amit csak kevesen tudnak rólam. Sohasem készültem tanárnak, sőt, meg sem fordult a fejemben, hogy tanár legyek. A felsőoktatási felvételim előtt anyukám javasolta, hogy jelentkezsem tanárképző főiskolára, német-orsz szakra. Én? Tanár? Őrülség! Soha... Pedagógus szülők mellett, akik ráadásul még tanítottak is engem a falusi általános iskolában, bármilyen más szakmát szívesebben választottam volna, mint hogy tanár legyek. Úgyhogy, inkább a Rendőrtiszti Főiskolára jelentkeztem, de a fizikai alkalmassági vizsgálaton sajnos elvéreztem. Szóval, tanár nem akartam lenni, rendőrnek pedig nem voltam alkalmas. Most mégis a NKE Rendészettudományi Karának oktatójaként – igaz, pénzügyőri státuszban – írok neked. Azt gondolod, ez nem véletlen? Lehet...

Most már tudod, hogy nem akartam tanítani. Bevallom azonban neked, hogy az elmúlt öt évben megszerettem az oktatást. Leginkább azt, hogy kézzel fogható eredménye, „jutalma” van a munkámnak. Ha látok egy-két csillogó szempárt, vagy észreveszek egy csibészes mosolyt a padsorok között, vagy sikerül egy-egy hallgatóban felébresztenem a tanulás, a kutatás, a szakma iránti vágyat, akkor igazán jó érzésekkel jövök ki a tanteremből. Illetve, jöttem ki, egészen tavaly márciusig.

Azóta ugyanis az oktatás átkerült az online térbe, egy egészen más dimenzióba, ahol ülök a kis szobámban, az íróasztalom mellett, az időközben

beszerzett kényelmes (napok, hetek, hónapok után azért már nem annyira) forgószékekben, a laptopom és a könyvek, papírok, jegyzetek társaságában. Ahol még az idő múlását is másképp érzékelem... Még jó, hogy Bandi, a cicám néha bedugja az orrát az ajtón, és nyaffant egyet-kettőt, jelezvén, hogy ideje lenne ebédelni, kedves Gazdi... Különben, még erről is megfeledkeznek a Neptun, a Moodle, a Teams és az e-mailek bővületében.

Eleinte, amikor belecsöppentünk ebbe a számomra eddig kevésbé ismert online világba, azt hittem, ez szuper lesz! Nem kell korán kelnem, egy csomó időt spórolok azzal, hogy nem megyek be az egyetemre, nem kell átöltözni egyenruhába, a szünetekben nem rohángálok egyik tanteremből a másikba vagy az épületek között. Nem csörög az irodai telefon, a hallgatók sem kopogtatnak az ajtómon, hogy ügyes-bajos dolgaik intézésében segítsék. Arra, persze, korántsem gondoltam, hogy a Moodle rendszer funkcióinak megismerése, rutinszerű elsajátítása, a Teams alkalmazás működtetése, a Neptunban (és mellette még számos módon és formában) előírt adminisztráció, a hallgatókkal való kapcsolatfelvétel mennyivel időigényesebb lesz. Ez az időszak rádöbbentett arra, hogy az e-mailben, Messengeren, mobilon, Skype-on és még ki tudja, milyen csatornákon folytatott kommunikáció sokkal inkább rabolja a perceket, órákat, mint ahogyan én azt előzetesen vártam. Hiszen, aki akar, így is elér.

A vírus miatt bevezetett első karantén időszakom jellemzően a Moodle rendszerrel való küzdelemről szólt. Megtanultam kurzusokat szerkeszteni, tananyagot megosztani, kérdésbankot összeállítani, tesztet gyártani. Persze, ez egyedül nem ment volna, de volt hozzá segítségem. Egy remek tanszéki csapat, ahol mindenki igyekezett támogatni a másikat. Ha valamelyikünk felfedezett egy új lehetőséget, talált egy egyszerűbb megoldást, azonnal megosztottuk egymással a tapasztalatokat. Apróságnak tűnhet, de amikor az első tesztet sikerült összeállítanom, illetve rájöttem, hogy az egyik kurzusban összegyűjtött kérdéseket hogyan tudom egy másik kurzusban is megjeleníteni, ujjongtam. Mégis csak egy X generációs oktató volnék... Persze, azért Moodle-guru így sem lettem, de az őszi bezárást követően már sokkal gyorsabban, magabiztosabban használtam a rendszert.

Igen, az őszi bezárás... Tudod, kedves Naplóm, némi lazulást követően, novembertől újra beköszöntött nálunk a távoktatás. Ismét a kis szobám, az íróasztalom, a laptopom (és persze a néha bekukkantó Bandi, aki nem is értette, miért zavarom meg már megint a napi 18 órás alvását azzal, hogy folyton itthon vagyok...). Őszinte leszek hozzád. Már nem vágytam erre annyira, mint korábban. Az óráimat immár a Teams alkalmazáson keresztül kellett megtartanom, ami a számos kihívás mellett rengeteg új, izgalmas fejlődési lehetőséget is adott. Elsajátítottam, hogy hogyan lehet az online foglalkozásokat meghirdetni a Teams-ben, azt hogyan tudom összekapcsolni a Moodle rendszerrel, hogyan oszthatok meg előadásanyagot, videót, hogyan alkothatok kisebb csoportokat, hogyan adhatok meg másoknak előadói jogokat. Megtapasztalhattam, hogy milyen a digitális térben vizsgáztatni.

A legnehezebb mégis az volt, hogy hogyan kezeljem azokat a problémákat, amelyekkel a jelenléti oktatás során soha nem találkoztam, nem volt sémám a

megoldásukra. Még soha sem kellett egy fekete képernyőnek előadnom. Eddig nem fordult elő velem, hogy „lefagytam” volna az óra közben (most sem én, csak a kamerám), hogy nem kapok válaszokat a kérdéseimre, hogy nem látom a hallgatók nonverbális reakcióit, így azt sem tudom megítélni, vajon eljutott-e hozzájuk az üzenet. Hogyan kellene kezelnem azokat a vizsgahelyzeteket, amikor sejtem, hogy a hallgató valamilyen meg nem engedett segítséget, eszközt vesz igénybe, de ezt nekem kellene bizonyítanom? Méltatlannak éreztem ezeket a játszmákat.

Rádöbbsentem, hogy az eddig használt és autodidakta módon elsajátított, fejlesztett oktatási módszereim a digitális térben csődöt mondtak. Ezért is vállaltam el nagy örömmel azt a felkérést, hogy moderáljak egy kreatív tanulással összefüggő online műhelymunkát. Pedig – neked megsúghatom – nem vagyok gyakorlott sem az online világban, sem moderátorként. Azt reméltem azonban, hogy ha kellően nyitottan, érdeklődéssel állok a feladathoz, a csoporthoz, és én is tanulni, fejlődni szeretnék, akkor ez remek lehetőség a jó gyakorlatok, az új módszerek és a kreatív megoldásokban élen járó munkatársak megismerésére. Tényleg így volt. Képzeld, kedves Naplóm, nem vagyok egyedül a problémáimmal! Még az oktatásmódszertanban sokkal jártasabb kollégáimat is jelentős próbatétel elé állította ez az időszak. Hiszen például coachingot vagy tréninget sem olyan könnyű online módon tartani, ráadásul a hallgatók ebben az esetben is ugyanazok a Z generációs fiatalok, akik az én adóztatás óráimon „ülnek” (vagy legalábbis csatlakoztak hozzá a Teams-en keresztül). És tudod, mi volt még jó ebben a műhelymunkában? Hogy olyan munkatársakkal kapcsolódhattam össze az éteren keresztül, akik hozzám hasonlóan megoldásokat keresnek vagy módszertani megújulásra vágyanak, illetve találkoztam olyanokkal is, akik ebben tudnak nekem, nekünk segíteni, legyen szó akár a líbiai válságról, a forenzikus tudományokról, a légvédelmi rakéták irányításáról vagy a kormányzati személyzetpolitikáról.

Kedves Naplóm! Azt írtam a bejegyzésem elején, hogy az elmúlt egy évem a harcokról, a küzdelmekről és a játszmákról szólt. Valóban, erről is, de én szívesebben fogok majd visszagondolni a sok tanulásra, a digitális képességeim fejlesztésére, a megújulásra és arra, hogy ezeket a tapasztalatokat felhasználhatom majd a tanteremben is. Mert én azért továbbra is a jelenléti oktatás erejében hiszek. Már alig várom, hogy végre újra csörögjön az irodai telefon, hogy hallgatók toporogjanak az ajtóban, hogy egyenruhát ölthessek és beléphessek a tanterembe, ahol sugárzó szemek néznek vissza rám, és sziporkáznak felém a kérdések. És végre Bandi cicám is visszakaphatja a teljes életterét...

DIGITÁLIS NAPLÓ 8. RÉSZ²²

ONLINE LÁMPALÁZ

2021. február 9.

Kedves Naplóm! Amikor novemberben elkezdtem neked írogatni az online világban megtett első tétova lépéseimről, többen lopva belenéztek lapjaidba, mint hittem volna. Titkon persze erre vágytam, mikor kitaláltalak, de akkor is jó érzés. Ha rajtam kívül egy valaki is beléd lapoz, már nem is titok, amit veled megosztok. Most, hogy már nem csak sejtem, de tudni lehet, hogy kíváncsian nyitogatnak téged mások is, kihasználom az alkalmat, és néhányukat egyenesen megkövetem. Tessék? Hogy nem érted, mire gondolok? Persze, elmondom a hátteret, s azonnal érteni fogod.

Az őszi digitális oktatás egyetlen szűk hónapja során – bár mennyiségileg elég sok, ha jól számolom, 72 órában volt –, de mind kics csoportos. A legtöbb hallgató, amennyivel az online platformon vonalban voltam, 31 fő volt. Persze elvileg, mert sosem voltak egyszerre jelen ennyien. A legjellemzőbb a tizenvalahány fős létszám volt, és hiába tartottak a foglalkozások akár két napig is, együtt azt is megugrottuk. Tréning, online, érted? De lapozz csak vissza a 4. bejegyzésemhez, emlékezni fogsz! Ennyi ember még az online térben is befogadható, sőt, akár még át is látható – főleg, hogy viszonylag könnyen sikerült elérni a kamerák bekapcsolását is.

Vagyis amikor kérdezték tőlem a kollégáim, hogy megy az online óratartás, mindig azt mondhattam, hogy nincs vele gondom, a hallgatók aktívak, mozgósíthatók. És ez igaz is volt. De amikor elhangzott, hogy „csak” ennyien ülnek a virtuális tanteremben, ellenben a kérdezőknél egy-egy kurzuson nem ritka a 80–100, vagy akár a 150 hallgató, hát, bevallom, hogy kicsit elszégyelltem magam, és a sajnálaton és együttérzésen túl, bármennyire próbálkoztam is, mást nem tudtam irányukba kifejezni. Legfeljebb még halkán hozzátettem, hogy hát igen, az azért biztosan nehéz lehet, de nekem szerencsém van, ilyen évfolyam-előadást nem kell tartanom. És ez igaz is volt. A mai napig. Mert ma kellett.

Bevallom neked, lámpalázias voltam. Jó, tudom, hogy nehezen hiszed, de én még akkor is az vagyok, amikor a jól megszokott tanterembe lépek. Egyfelől alkati sajátság, erről nem tehetek. Másfelől – ezzel vigasztalom magam – lelkiismeret. Erről se, vagyis talán mégis. Őrizgetem azt a hitet, hogy van tétje annak, ha tanterembe lépek. Aztán ahogy belenézek az első szempárba, ahogy a hallgatók visszamosolyognak, köszöntenek, és elkezdem mondani a magamét, egy perc alatt megérkezem oda, ahol vagyok, s onnantól minden rendben van.

Na de amikor 146-an – mert kíméletlenül mutatja a Teams számlálója – vannak valahol az éterben, de arcuk-hangjuk sehol, akkor ugyan hogy ne lenne kissé tartósabb – utólag visszaidézve érzésem szerint úgy tízpercnyi – a lámpaláz? Az időérzék ilyenkor elhagy, én mindenesetre kínosan hosszúnak

---

²² Megjelenés: 2021. február 9. Forrás: <http://www.nyelviktoralas.hu/digitalis-naplo-8-resz-online-lampalaz/>

éreztem. Színpadi, tanári rutin ide vagy oda, reszkettem, mint a nyárfalevél. Hogy ebből mi lesz? És ebben a pillanatban már meg is bántam minden dicsekvést – vagy ami annak tűnhetett – az előző féléves online sikereimmel kapcsolatosan. Tessék, most mutasd meg, kedves Katanárnő, amit olyan ügyesen bizonygattál! Hogy mindegy, hány ember van a virtuális tanteremben, aki tanár, ott is tanár.

Amikor ez az egész helyzet – immár a kellős közepében csücsülvén – tudatosult bennem, máris beindult valami bizonyítási vágy, elsősorban magamnak: márpedig én megmutatom, hogy igenis így van!

Anyira már ismerem magam, hogy ha valaminek a visszafordíthatatlanságát érzékelem, és mint ilyet, elfogadom, majd nem tudván mást tenni, elhatározom, hogy átadom magam neki, akkor valahogyan elkezd működni a dolog.

Egy csapásra elengedtem tehát azt a botorságot, hogy én itt bárkinek bármit is megtanítsak. Mondjuk ez nem volt nehéz, mert ehhez már régóta egy igazi tanteremben sem ragaszkodom. A következő kérdés az volt, hogy ha ezt nem akarom, akkor mit igen? És hirtelen már csak egyetlen célra redukáltam mondókámat: valami érdekeset adni, amire odafigyelnek. Lekötni a figyelmüket, felkelteni az érdeklődésüket az iránt, amiről végül is gondolkodniuk és – ha volna rá tér és idő – beszélgetnünk is kellene: a rendészeti etika iránt. Mert ez vala a tantárgy neve.

Nos, kedves Naplóm, ezen a ponton azt hiszem, sejtetted a kihívás nehézségi fokát. Majd pont ez érdekli a másodéves levelezős hallgatókat. Kisebb bajuk is nagyobb annál, mint hogy az erkölcsi szónoklataimat hallgassák, meg hogy nekik mit kéne és hogyan.... És különben is, nyilván bejelentkeztek a linkre, aztán ki tudja, hol teszik más, fontosabb dolgukat, okkal-joggal, még csak ezt sem vitatom. Elképzelttem magamnak azokat, akik mégis rászánták az időt, és módjukban is állt a képernyő előtt ülni és kíváncsinak lenni, mit adhatok nekik éppen én és pont erről a témáról. Őket kímélvén, eszem ágában se volt se papolni, se valami tudományos definícióval kezdeni, de még csak folytatni se.

Illendően bemutatkoztam mint EtiKati – mondjuk ez azért jó előre kiszámított hatású antré szokott lenni minden etikakurzuson, de hát ennyi előnye a tanárembernek ebben az idegen online világban már csak lehet –, és belekezdtem. Hogy mit és hogyan csináltam, azt persze nem árulom el, üljön be a következő ilyen alkalomra, akit érdekel. Már ha lesz még online előadásunk, mert legközelebb két hónap múlva van óránk, s addigra már jó lenne feloldozást nyerni a távelőadás béklyói alól.

De hogy kíváncsiságotat valamelyest csillapítsam, annyit elárulhatok, hogy a rendelkezésre álló körülmények között – vagy két tucatnyi, körökben megjelenő monogram a sötét képernyőn, százvalahány név a résztvevői listán és 90 perc –, továbbá pár eszköz birtokában – szavaim, hangom, körülbelül mellszobornyi látványom és valami sejtés-tudásféleség, de főleg inkább attitűd, szándék, negyed századnyi meggyőződés arról, hogy szerintem miért is érdemes egy rendészeti szakembernek hivatásetikai kérdésekkel foglalkozni, s hogy ezek lényege nagyjából miben is áll –, igyekeztem tartalommal megtölteni ezt az elképzelt párbeszédet.

És láss csodát, pár kedves arc megjelent a képernyőn, és kitartott az óra végéig. Kérésemre jöttek az üzenőfalra a fogalmak, pár eleinte bátortalan kérdés. Ha valamire utaltam, s megkértem valakit, keresné meg az interneten, nem telt el pár másodperc, s megjelent a kívánt link, információ, válasz. Beindult valami, és én mindennek örültem, ami visszajelzésnek, válasznak, már-már beszélgetésnek volt mondható.

A végén még elhadartam – milyen jellemző, hogy nem ezen volt a hangsúly –, mi volna a félév végi beszámoló tartalma és formája, és persze megígértem, hogy mindezt írásban is megüzenem. Majd körülbelül három perccel az ígért zárszó után megköszöntem minden apró hozzájárulást, amit kaptam ahhoz, hogy a százvalahány virtuális hallgató között mégsem éreztem teljesen magányosnak magam.

Kedves Naplóm! Saját emlékezetem és érzetem ezt mutatja, midőn ezt papírodra vetem. De legszívesebben most országos portyára küldeném kémeimet, hogy valahogyan neszét vegyem, hogyan hatott mindez a másik oldalon. Az is lehet, hogy ez a szertelen, bár bizonyos értelemben felettébb következetesen etikatis, megismételhetetlenül első online nagytermi előadás örökre elriasztotta szegény hallgatókat. Azért hátha nem... Majd áprilisban kiderül.

Két levelezős hallgató kommentje a szakmai honlapomon a blogbejegyzés után jelent meg:

„Örülök és büszke vagyok, hogy én is részt vehettem ezen az órán.”

Habazné Moravec Edit

„Nagyon jó volt az óra, Tanáró! Mondjuk ezt is vártam, amennyire megismerhettem Tanárót az első évben!”

Csorba Renáta

Az alábbi három hallgató pedig levélben keresett meg:

„Kedves Tanáró! Megtisztelő, ha elolvasta a házi dolgozatomat. Kérem, dolgozzon azon, hogy a lehető legemberibb rendőrségen tudjunk szolgálni.”

Hojsza Tamás

„Tisztelt Tanáró! Első körben szeretném összefoglalni az óráját, mivel a blogbejegyzését elolvasva szeretnék egy kis visszajelzést adni. Ne legyen lámpaláza, hisz egy összeszedett és érdekes órát tartott. Nem szokásom hozzászólni az órákhoz, és bevallom, nem is gondoltam, hogy pont az etikaóra lesz, amihez én hozzászólok és aktívan részt veszek rajta. Nem hittem, hogy le fog kötni, de a gépnél ülve, hallgatva az előadást, kezdett érdekelni, és azt vettem észre, hogy szeretnék hozzászólni egy-egy témához. Szóval köszönöm szépen az órát. Jóleső volt a lelkemnek.”

Tóth Tímea

„Szeretném elmondani, hogy elolvastam a Digitális napló 8. részében leírt érzelmes gondolatokat. Nem is gondoltam volna, hogy tanári oldalról ilyen lámpaláz tudja fojtogatni az embert, különösen ennyi év szakmai tapasztalat után. Ugyanakkor át tudom érezni, mert én magam nem csak rendőr, hanem judo edző is vagyok, versenybíró is voltam korábban, ezért tudom, hogy minden olyan tevékenység, ahol új célközönséget kell megnyernünk, nem könnyű feladat.

Tanáró nagyon őszinte volt, és ezért úgy gondolom, hogy megérdemli, hogy én is a legyek. Az óránk előtt teljesen negatívan álltam a tantárgyhoz, mert az elmúlt években rengetegszer hallottam emlegetni az etikai kódexünket. Ez többnyire abban merül ki, hogy szárazon felolvasták, néha talán még egy-két esettanulmány is szóba jött. Tehát szó szerint félttem attól, hogy ugyanezt fogom most tapasztalni, mély ásítózások közepette elalszom néha a gép előtt (úgysem látja senki). De a legnagyobb örömmel mondhatom, ez egyáltalán nem így történt.

Annyit szeretnék mondani, hogy köszönöm/köszönjük, hogy az érzelmes, őszinte gondolatok mellett az óra is kreatív, jó kommunikációs keretek között zajlott.”

Tóth János

Tripponné Dobi Tünde: Kedves EtiKati Tanárnő!

Mindig nyitott szívvel ittam minden szavát, és örülök, hogy újra hallhatom. Ön az számomra ismeretlenül is, akinek szívesen mesélek. Olyan sok mindent szeretnék megírni, száguldoznak a gondolataim. Annyi jó dolog történik az emberrel, ha egy pici résnyire nyitva hagyja a szívét.

Hat évvel ezelőtt, négy kis rigó jött be az irodámba bemutatkozni, négy frissen végzett tiszthelyettes. Egy lány és három fiú. A lány egyetlen napot sem hagyott ki, hogy ne jött volna be hozzám, hogy ne keresett volna. Ahogy telt az idő, egyre közelebb kerültünk egymáshoz, míg végül ez barátság lett. Egy nap, ahogy rám nézett, láttam a szemében valami végtelen szomorúságot. Leült velem szemben, és azt mondta: „Engem örökbe fogadtak.” Nem értettem a dolgot, hiszen mindig olyan szeretettel beszélt a családjáról, fel sem merült bennem, hogy nem ők az igazi családja. Elmesélte, hogy hétvégén a szülei nem voltak otthon. Ő nem akart kutatni, de szüksége volt egy papírra, amit a rendőrség kért tőle. Volt egy fiók, amit az anyukája mindig kulcsra zárt előle. Talán a kíváncsiság hajtotta, de úgy gondolta, most végre megnézheti, milyen kincseket rejtegetnek ott. Ekkor találta meg az örökbefogadási papírokat. Előbb el sem hitte, amit lát. Nem értette, hogy lehet ez. Hiszen neki soha nem mondtak semmit.

Rám nézett, és láttam a szemében a fájdalmat, a zavarodottságot. Semmiről nem tudott 21 éves koráig. Azt kérte, segítsék neki. Találjuk meg a szüleit. Pár napot nálunk töltött, addig volt időnk átbeszélni az egészet. Végül sikerült meggyőzőnöm, beszéljen a szüleivel. Talán tőlük megtudja, hol vannak a gyökerei és miért szakadt el tőlük. A szülei mérgesek, majd szomorúak lettek, amiért megtalálta a papírokat. De hiába kérlelte őket, nem mondtak semmit. Sírva és csalódottan jött el tőlük.

Másnap elkezdtünk telefonálgatni. Nagyon nehezen ment a dolog. Mindenhol csak egy újabb nevet és egy újabb telefonszámot kaptunk, ahol érdeklődhetünk. De nem adtuk fel, végül sikerült. Meglett a név és a cím. Sokáig ültünk szótlanul, csak néztük hol a betűket a papíron, hol egymást. Nehéz döntést kellett hoznia. Szerette volna tudni, kik voltak a szülei és miért hagyták el. Közben úgy érezte, ezzel elárulja a családját, a mostanit – az igazit. Jó pár nap eltelt így, kétségek között. Aztán úgy döntött, látnia kell a szülőanyját. Tudnia kell, honnan jött és miért dobták el.

Hosszú volt az út, míg odaértünk. Szinte nem is szóltunk egymáshoz. Próbált lelkileg felkészülni arra, mi lesz. A falu szélén jártunk. Elhanyagolt, düledező házak közt. Mint a mesében, a falu végén, a legkisebb, legromosabb házban megtaláljuk, akit keresünk. Egy asszony áll az udvaron. Le sem lehetne tagadni a hasonlóságot. Látom, jó helyen járunk. Ránk néz egy futó pillanatra, de nem látszik semmi az arcán. Nem értem, hiszen egy anya szívének meg kellene érezni, hogy a gyermeke a közelében van. Odamegyünk a kapuhoz, már tudja, hogy jövünk, hiszen őt is értesítették a hivatalból. Nem akar beszélni a múlttól. Nem is szeretne kapcsolatot a lányával. Durva szavak és fájók. Úgy mondja ki, szinte odaköpi a szavakat, mintha ez így lenne természetes. Még annyit hozzátesz búcsúzóul, hogy több gyerekét is gondozásba adta, de egyiket sem akarja látni soha. Amelyik itthon maradt, az meg mind börtönben ül vagy majd fog.

Látom a lányon, hogy sietnünk kell. Ennyit bírta a lelke. Én még lopva visszanézek, de az asszony nem is néz felénk. Elsiet, mint akinek fontos dolga van.

Visszaülünk a kocsiba, és elindulunk haza. Most még nagyobb a csönd, szinte szorítja a szívünket. Ez már nem a várakozással teli csönd, itt valami véget ért. Megtöröm a hallgatást, és megkérem, meséljen a szüleiről, a gyerekkoráról. Előbb akadozva, aztán már megállás nélkül ömlik belőle a szó. Letörli a ki-kibuggyanó könnyeit, és egyre többet és egyre vidámabban nevet. Észre sem veszi, de én nem haza

veszem az irányt. Az ország másik pontján egy másik kis faluba érkezünk. Megállok a szülei háza előtt. Én nem szállok ki, csak őt biztatom, menjen. Már jön is a két öreg, ott állnak a kapuban. Néhány órája is volt egy jelenet, pár száz kilométerrel arrébb. De itt nem ridegek a szívek. Ölelik őt úgy, mintha soha nem akarnák elengedni többet. Lopva rám néz, és látom a szemén, megnyugodott. Talán a lelkében mindig érezte, hogy valami titok veszi körül. Leülünk, és most először őszintén hallja, mi történt, hogy került ide. Elszorul a torkom, mikor látom a fájdalom könnyeit, mosolyogva figyelem az öröm könnyeit. Majd rám néznek mindhárman, és én csak annyit tudok mondani: „Hazaértél, kicsi lány!”

A kicsi lány már hat éve rendőr. Sikeres a munkájában, a főnökei elismerik, a munkatársai szeretik. Épp a napokban fejezte be az iskoláját. Teljesült egy régi álma is, másodállásban segíthet a bajba jutott embereknek. Sportolóként is sikeres. Tavaly megtalálta azt az embert, aki mellett biztonságban érezheti magát, és akivel most éppen a boldog babavárás időszakában vannak. Nem tudom, vajon valaha elmeséli-e majd a gyermekének, honnan származik, de azt tudom, hogy tovább fogja adni neki azt a végtelen szeretetet, amit ő kapott a szüleitől.

DIGITÁLIS VENDÉGNAPLÓK 9.²³ KREATÍV TANULÁS – MÉGHOZZÁ IDEGEN NYELVEN

Ez a vendégírás kettő az egyben, mégpedig a szerzője által. Barnucz Nóra mondandója egyrészt még az előző vendégszerző, Magasvári Adrienn által is ismertetett Kreatív Tanulás Programot megnyitó konferenciához kötődik. Nóra a délelőtti plenáris előadások egyikét tartotta az innovatív módszerek alkalmazásáról a szaknyelvi oktatásban. Ez a téma pedig máris magyarázza naplóbejegyzése másik apropóját: mivel angol szaknyelvi oktatóként dolgozik a Rendészettudományi Karon, gondolatai most a sorozaton belül egy kisebb sorozatot vezetnek be, amelyeknek témája éppen ez.

A következő három vendégnapló-bejegyzésben három rendészeti szaknyelvet – természetesen online is – oktató tanárnő következik. Mert ha valakik, akkor épp a nyelvtanárok kénytelenek – és jellemzően szoktak is – újabb és újabb módszereket kitalálni, hogy a szaknyelvi képzést eredményesen végezzék. Ráadásul többnyire igen kevés óraszámban találkoznak a nem minden esetben eléggé motivált hallgatókkal. Nagyon fontos és felelősségteljes tanári küldetésüknek érzik, hogy a diákok ne csak a nyelvvizsga megszerzéséig tanuljanak, hanem az idegen nyelvi kompetenciáik frissen tartására is motiválják őket. Hiszen ma már aligha érvényesülhet rendészeti szakemberként bárki is anélkül, hogy valamilyen idegen nyelvet jó színvonalon ne beszélne.

Az idegennyelv-oktatásnak ráadásul speciális metodikája van. Ezt eredetileg orosz szakos tanárként magam is jól tudom, a nyelvtanárok iránti elfogultsággal tehát nyugodtan meg lehet vádolni, vállalom. Sokat lehet tanulni tőlük, sőt, azt is elárulom, hogy mindhárman – más-más egyetemeken, de saját identitásuknak megfelelő témákat kutatva – doktorandusz hallgatók is.

Barnucz Nóra például a Debreceni Egyetemen. De hogy mivel foglalkozik, azt szerintem úgyis elmondja ő.

Barnucz Nóra: Izugulok...

Kedves Napló!

Azt sem tudom, hol kezdjem. Őszintén szólva, soha nem írtam még neked egy sort sem. Ebből adódóan az is nehézséget jelent most számomra, hogy milyen stílusban fogalmazzam meg a gondolataimat, tudományosban vagy irodalmiban? Nos, lássunk neki, és majd kiderül, hogy mennyire leszel elégedett azzal, amiről és ahogyan beszámolok neked. De ismét egy kérdés... Miről írjak, a digitális oktatás nehézségeiről? Ne haragudj, de erről nincs kedvem, viszont szívesen írok az elmúlt időszak pozitív eredményeiről, tapasztalatairól, sikereiről.

Ám először azt javaslom, hogy ismerkedjünk meg, mert hát eddig egy szót sem váltottunk egymással. Kezdem rövidem magamról. Hiszed vagy sem, soha

---

²³ Megjelenés: 2021. február 14. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/vendegoldal-digitalis-vendegnaplok-9/>

nem gondoltam, hogy valaha is tanár lesz belőlem, azonban viszonylag hamar, már kezdő pedagógusként meggyőződtem arról, hogy valószínűleg az Isten is tanárnak teremtett. A pályám során képviselt értékeket egyrészt a szüleimnek, másrészt azoknak a pedagógusoknak, „régii tanár egyéniségeknek” köszönhetem, akik gyermekként is tanítottak, neveltek, és néhányukból kollégaként is sokat meríthettem. Ezek az értékek egy életre meghatározóak, melyekből a mai napig töltekezni tudok, és remélem, soha nem tűnnek el az életemből. Közel tíz évet töltöttem a közoktatásban, és az ott szerzett tapasztalatokat követően 2017-től a felsőoktatásban fejleszthetem tudásomat a szaknyelv, a hallgatókkal való bánásmód, a pedagógia, az oktatás terén. Ami viszont talán a legnagyobb öröm számomra, hogy lehetőségem van a tudományos pályafutáshoz szükséges készségek fejlesztésével is foglalkozni. A megélt eredményeimet tekintve rám teljesen igaz a mondás, hogy teher alatt nő a pálma. Most viszont ne haragudj, Naplócska, de éppen online órám lesz, később még írok neked.

Ismét itt vagyok! Vége az órának! Gondoltam, visszatérek hozzád, és elmondom, milyen hatással van rám a vírushelyzetnek „köszönhető” home office, és milyen tapasztalataim vannak a digitális oktatással kapcsolatban. Nekem az otthoni munka egyenesen szörnyű! Fizikailag mindenképpen, hiszen örökmozgó típus vagyok, és a sport rendkívül közel áll hozzám. Hatéves koromtól nyolc éven keresztül volt az életem része a szertorna. Imádtam minden percét! De ebben a karanténhelyzetben az online torna nulla motivációt nyújt számomra, amin nem csodálkozom, hiszen a fitness edzések első sorának állandó tagja voltam, és remélem, nemsokára ott folytathatjuk, ahol abbahagytuk. A zene, az ismerősök, a közös összenézések adják az erőt ahhoz, hogy egy kemény 90 perces edzést végigcsináljunk!

Nos, lássuk a digitális oktatással kapcsolatos tapasztalataimat. Azt gondolom, nem kérdés, hogy az igazi pedagógia az osztályteremben a hallgatók körében tud csak megvalósulni. Egyrészt azért, mert a szem a lélek tükre, de az online órákon sokszor csak kis téglalapokat látok magam előtt, nem pedig a csillogó szempárokat. Másrészt, az oktató valós személyisége is háttérbe szorul, hiszen a módszertani elképzeléseknek sok esetben a digitális ismeretek hiánya szab határt. De ne aggódj, Napló, igyekszem mindent megtenni azért, hogy a hallgatók most se unatkozzanak, és kompetenciájuk többsége is fejlődjön! Hiszen akárhogy nézzük is, sok online platformot ismerek és használom is őket az óráimon, aminek köszönhetően a hallgatók is sokkal motiváltabbak. Bízom benne, hogy ők is kedvelik a gamifikációt, és hasznosnak is tartják a játékos módszereket. Gondolom, most azt hiszed, hogy egy másik nyelvre váltottam. Végül is igen, igazad van, ha ezt gondolod, mert ez a digitalizáció nyelve, amit azért ismerek, mert a kutatásaim során is ezzel a témával, pontosabban a digitális eszközök hasznosságának, hatékonyságának vizsgálatával foglalkozom. Így a legtöbb időt a laptopom társaságában töltöm, és tudományos kérdéseket, hipotéziseket vizsgálok, klaszterekkel, faktorokkal foglalkozom, és regresszió-elemzéseket végzek. Érdekelne, hogy mit jelentenek ezek a fogalmak? Hát ezt most nem magyarázom el, de elárulom, hogy a tudomány nyelve néha nekem is okoz egy kis fejtörést.

Összességében a karanténhelyzet nehézségei ellenére hasznosan töltöttem a napjaimat, hiszen hol az óráimra készülve fejleszttem a saját digitális kompetenciámat, hol aktív tagja vagyok az egyetemi Kreatív Tanulás Kutatóműhelynek, hol publikációt írok, hol tananyagot fejleszték, hol konferencia-előadással készülök (néha kettővel is). És persze a hétvégét a párommal, a legjobb barátommal – aki nem más, mint a testvérem – és a családom többi tagjával töltöttem!

Hogy mikor alszom? Hát, neked elárulom, hogy arra jut a legkevesebb idő, pedig nagyon szeretek. Azaz szeretnék. De mostanában túl sok minden foglalkoztat. Most például már vagy két hete amiatt jött nehezen álom a szememre, hogy vajon gazdád elégedett lesz-e velem. De most már elengedem ezt az aggodalmat. Ha nem nyeri el a tetszését, amit írtam, majd úgymint megmondja, vagy itt-ott belejavít a vendégszövegéletembe – hisz úgy tudom, elég szigorú tanár...

DIGITÁLIS VENDÉGNAPLÓK 10.²⁴ A DIGITÁLIS MENTOR

Íme a második rendészeti szaknyelvoktató, Uricska Erna. A vele való szakmai és emberi összekapcsolódásunk lassan már itt sem igényel bemutatást, hiszen gyakorta emlegetem őt írásaimban. Sokat tudnék mesélni barátságunkról, de annak annyi szakmai epizódja is van, hogy azt felsorolni szinte egy külön írást kitenne. Különleges öröm számomra, hogy ismét elfogadta a meghívásomat a vendégszerzőként való szereplésre. Először közös publikációnk megjelenésekor kértem a megszólalásra²⁵, most pedig a Digitális vendégnaplóba hívoztam.

Kíváncsi voltam arra, hogy ő, akit félig viccesen digitális mentoromnak hívok, hogyan élte meg az online oktatást. Nyelvtanárként az interaktivitás az ő tanóráinak is ugyanannyira szerves része, mint az anyanyelvi kommunikációs készségek fejlesztésével foglalkozó trénernek.

Ráadásul a karantén alatt a tudomány terén sem tétlenkedett. Elvégezte az első félévet a Corvinus Egyetem doktori iskolájában, tanulmányokat írt és jelentetett meg, szerzőtársával, a kettővel ezelőtti vendégnaplóban már bemutatott Barnucz Nórával közösen készített pályaművével első díjat nyert, és COVIDictionary címmel angol egynyelvű karanténszótárt adott ki. Az érdeklődés a kis szótár iránt megérdemelten óriási. Mint elfogult szerkesztő, nyilván csak szuperlatívuszokban tudok beszélni, és persze írni is róla²⁶. De ez talán bocsánatos.

Azt hiszem, nem tévedek nagyot, ha feltételezem, hogy Erna online oktatásról szóló vendégnapló-bejegyzése valahogyan az érzések körül forog, mert igen intenzív időszakon van (vagyunk) túl. Alig várom, hogy kiderüljön, jók-e a sejtéseim...

Uricska Erna: Fogason hagyott emlékeim

Kedves Vendégnapló!

2021 februárja van, és helyyel-közzel egy éve távoktatunk. Nem mondom, hogy ennyi idő után már kiugrom a bőrömből, annyira örülnék neki. Kimondottan van, ami és aki hiányzik.

Elég sokat forgolódom gazdád körül, mellett, mögött, és ha nincs is dokumentálva minden pillanatunk naplóban vagy noteszben, akkor is nyomon követhetőek a közös vagy akár a külön-külön élményeink.

Több előző vendégtől eltérően, sokáig írtalak, de más vagy, mint a korábbi naplóim. Hiszen tinikoromban, aztán fiatal felnőtt koromban csak négysemközött voltunk, veled beszéltem meg életem búját-baját, összegeztem és rendszereztem napjaimat. Persze, a fókusz és a témák sokat változtak az évek

---

²⁴ Megjelenés: 2021. február 18. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/vendegoldal-digitalis-vendegnaplok-10/>

²⁵ Lásd itt: <http://www.nyelvilektoralas.hu/2-1-vendegoldal-es-tanulmanyajanlo-viii/>

²⁶ Lásd itt: <http://www.nyelvilektoralas.hu/konyvajanlo-v-covidictionary/>

során. Emlékszem, amikor még a színházbelépőket is elrejtettem a lapjaid közé, vagy konzerválni próbáltam a Balaton-parti nyári emlékeket, érzéseket és talán még az illatokat is télre vagy a következő évre.

A családom már annyit ugratott a rendszeres és mániákus naplóról, hogy az Apukám, ha bármi újat vett, odaadta a címkét vagy a blokkot, hogy azt is rakjam be a lapok közé. Annyit nevettem vele, miatta és rajta is. Napra pontosan ma két éve halt meg...

És ezek az emlékek – naplóval vagy anélkül – bennem élnek. Hasonlóan az is, ami a tanításról, a hallgatókról jut eszembe.

Tényleg, hogy lehetne leírni vagy akár jellemezni neked érzéseket? Hogy van az digitálisan, hogy „elnézést tanárnő, a fogason felejtettem az usankámat, pilotkámat, kabátomat”? És a sor tetszőlegesen folytatható, mert a hallgatók egészen különleges dolgokat tudnak ott felejtani a teremben, aztán persze visszajönni értük. Abban a teremben, ahol néha még én is hajlamos voltam azt hinni, hogy csak oktatás zajlik. Persze, ennyi idő után nyilvánvalóvá vált, hogy ez nem így van.

Van-e ezeknek a pillanatoknak megfelelőjük az online térben? És a „tanárnő, ehetek”, „tanárnő, még ihatok” kérdéseknek? Persze, hogy nincs. Ez nem fordítható le digitális nyelvre, így nem is nagyon tudja ezeket a pillanatok pótolni semmi.

Túl sok bekezdést nem írok a kötelező platformokról, megtették többen, korábban, helyettem. A Moodle és Teams a hétköznapijaink részévé váltak. Szerencsésnek mondhatom magam, hiszen már tavasszal így felvételiztem, és a tanulmányaim miatt ismerem ezeket a platformokat, egyébként nagy bajban lettem volna. Amit akkor nehézségnek hittem, abból fakadt egyfajta előny. Így kissé nyugodtabban hoztam létre a linkeket az órákra, osztottam meg bármit, és tudtam, hogy a tanítás technikai részével nem lesz gond. Ami számomra furcsább és meglepőbb, hogy az első alkalmak után kiderült, hogy pár hallgatóm se tudja jobban kezelni a felületet. Így hát jelen pillanatban nem csak angoltanár vagyok, hanem sok esetben avanszáltam informatikai mentorrá, aki felváltva segít hallgatóknak, kollégáknak és barátoknak az új felületek megismerésében.

Mi mit helyettesít a digitális térben? Van-e megfelelője? Kérdések. Magamnak. Amellett, hogy ezeket valóságosan magam is átélem, tudományosan is kutatom. A digitális kommunikációt, a verbálisat és a vizuálisat. Tudja-e a pótolni az online az offline-t? Képes vagyok-e rá személyesen? Én, akinek hét évvel ezelőtt még okostelefonja sem volt. Nem akartam. És ide aztán nem írhatok valótlan, hiszen gazdának és nekem sok közös ismerősünk van. Lebuktathatnának, ha már akkor IT zseni lettem volna. De nem voltam.

Aztán az egyre erősödő hallgatói nyomásra és igényre lett okostelefonom, mint ahogy minden más is. Vezeték nélküli egér, digitális platformokon való jelenlét, és ezzel a rögeszmémmel odáig merészkedtem, hogy ez lett a kutatási területem. Rájöttem, hogy tetszik vagy sem, ez a jövő. És nem hobbi szintre állítottam be magam, mert ha időközben felvettek egy Szociológia és

Kommunikációtudományi Doktori Iskolába, akkor valószínűsíthető, hogy ezen a területen megerősödtem.

Azt veszem észre magamon, hogy szépen lassan alkalmazkodom a helyzethez. Míg az első hónapjaim értetlenségben vagy félelemben teltek, mára lassan átrendeződtek életem eseményei. Már nem edzőterembe járok, hanem futni, sétálni a barátnómmal, és élvezem, hogy fúj a szél és süt a nap, repülnek a madarak, és lassan tavasz lesz. Csupa olyan dolog, amit évek óta, ha észre is vettem, nem tudatosult bennem. Kicsit visszakerültem a természetbe. De nem csak én „tisztultam le”, hanem az emberi kapcsolataim is. Van, aki jött, van, aki ment. A legfontosabbakkal minden korlátozó intézkedés mellett tartom a személyes kapcsolatot. Hiszek a személyes beszélgetések erejében, és szánok rá időt. Érdekel a másik ember közvetlen arca, hangja és tekintete.

És ebben a szükségszerű hátralépésben egyre inkább tisztulnak a kötelező körök, kötelességek. Rájöttem, hogy emberileg is hiányoznak a hallgatók, a tanítás.

A szokásos hétfői reggeli órák, a hétvégén frissen mosott és vasalt egyenruhák illata. A verbális kommunikáció mellett az arc-, kéz- és testmozdulatok, amiktől sokkal, de sokkal egyértelműbb és talán mondhatom: emberibb minden. Természetesen ezzel nem azt mondom, hogy jól ötvözve a jelenléti és online elemeket nem lehetne akár reménytelen megoldás a hibrid oktatás, de ez így már kissé hosszúnak tűnik.

Búcsúzóul, tudod mit, Napló? Tanítok neked egy szót. Csak azért, mert a nehézségek ellenére is legtöbbször azért próbálok mosolyogni. A szó: *to smize*. Azt jelenti, hogy szemmel mosolyogni, miközben az ember maszkot visel. Ehhez tartom magam.

***

Ennek a blognak a fogadtatása, olvasottsága mindent felülmúlt. A megjelenése után az alábbi „közleményt” „voltam kénytelen” közzétenni a Facebook profilomon:

„Breaking News: A szerkesztőség ámulattal vegyes örömmel áll az előtt a tény előtt, hogy vendégszerzője – egyúttal legszebb cégére – írása megugrotta a 1300-as nézettséget. Congrats, Erna Uricska!”

DIGITÁLIS NAPLÓ 9.²⁷ ONLINE GYORSVONAT

Kedves Naplóm!

Olvasom itt szépen sorban a vendégeknek felkínált oldalaidon a jobbnál jobb, őszintébbnél őszintébb, fordulatosabbnál fordulatosabb bejegyzéseket. Nagyon tartalmasak és szórakoztatóak és szépek is. És azt hiszem, szerzőik is boldogok, hogy írhatnak neked. Remélem, te se bánod, hogy bérbe adtalak, mert nekem nagyon kedvemre van! Például új fogalmakat is tanulok! Ez a *to smize* mindent vitt. Mosolyogni szemmel a maszk fölött... Milyen gyönyörű! Persze hogy ez is az Erna által készített COVIDictionary-ből származik!

Na de, mit szólna te ezekhez a szavakhoz: MS Teams, chat room, screen sharing, vote, message board? Hogy ne is mondjam? De mondom, mert az, hogy én nem ismertem őket, hagyján, hisz e szép új világban bevándorló vagyok. De te mégis csak digitális napló volnál! Annyit csak tudsz, hogy ezek az online tér technikai részletei, amelyekben, ugye, az ördög lakik!? Csupa olyan fogalom, amelyekkel hirtelen kellett megismerkedni, ráadásul működés közben!

Nemrég hallottam azt a metaforát – és nemcsak arra volt igaz, amire az illető használta –, hogy nehezen lehet gyorsvonatot menet közben szerszám nélkül megjavítani. Valóban. De azon a vonaton – ráadásul az első osztályon – legalább már fenn van az ember. A digitáliába száguldó szerelvényre előbb még föl is kellene kapaszkodni valahogyan. Márpedig aki a tanterem nyugalmaiban a tanári asztal mögött ülve sem használta mást, mint a frontális előadást – igen, jól sejtjed, ez a harmadosztály, már-már tehervonat –, annak még az olyasmik is idegenül hangzanak, mint a közös alkotás, jegyzetelés, csoportosítás vagy kollektív emlékezet. Pedig ezek magyarul vannak. Ez volna a másodosztály? – kérdezed. Az, az, és nekem hosszú ideje ide szólt a bérletem. De most az is lejárt.

Újat venni nem volt időm, a gyorsvonatra pedig jegyet váltani se volt alkalmam, nem hogy megszerelni. Úgy tűnt, végképp lemaradok, de szerencsére váltottak nekem jegyet. Egyszer csak ott találtam magam – ha nem is az első osztályon –, és azt vettem észre, hogy élvezem. Sokat gondolkodom azon, hogy ez hogyan lehet. Talán úgy, hogy elég hamar felismertem: ezt a közlekedési eszközt egyáltalán nem kell javítani, hiszen automata vezérlése van, vadonatúj, és köszöni szépen, halad, ahogy csak tud, sebesen. Inkább magamon kell egy-két fokozatot állítanom, kicserélnem alkatrészeket. Itt-ott megolajoznom ész- és fogaskereket. Mivel ezen a vonaton műszaki személyzet sincs, az ülést is magamnak kell komfortosabbá tenni. Szerencsére állítható, forgatható, minden utasra egyénileg szabható mérete, formája, színe van. És én nem szégyellem, hogy néha fészkelődök és folyamatosan alakítgatom. Ami egy szakaszon megteszi, a következőn már nem biztos. Egyik útitárssal szemben ülve,

---

²⁷ Megjelenés: 2021. február 20. Forrás: <http://www.nyelviktoralas.hu/digitalis-naplo-9-online-gyorsvonat/>

másikkal egymás mellé lehuppanva értünk szót könnyebben. Néha jólesik lehúzni az ablakot, hadd járja át a kissé áporodott levegőjű fülkét a friss szellő üdesége. Ezért is jó, ha az ember húszévesekkel utazik! Néha beadnak egy csomagot, kutyák-macsák is átbálnak a vagonon. Peronon álló irigykedő vagy mosolygó utasoknak integetünk, magunk mögött hagyjuk a megunt tájakat, s felfedezünk új világokat.

Jó ez így, nekem tetszik, nagyon. Már vettem bérletet is. Így járatról járatra szállhatok. Vannak állandó útitársak, akik hétről hétre egy kocsiban utaznak velem, s van, amikor az egész szerelvény egyetlen egyszer gyűjt össze másfél száz utast, akik rácsodálkoznak arra, hogy egy-egy úton személyemben kalauzok is akad. Jó érzés, hogy ilyenkor rám bízzák magukat. Némelyikük még az utasok könyvébe is beír pár kedves szót, visszajelzést, biztatást, üzenetet. Aztán amikor kiszállnak, csak nézek ki az ablakon, és megállapítom, hogy bár nehéz és fárasztó ez az út, de szép. Az ismeretlenbe visz, majd pillanatokra visszahoz saját ismerős valóságomba, hogy aztán másnap új utasokkal elvigyen valahova, ahol megint jó lesz. Figyelem magam, és igyekszem elhelyezkedni kényelmesen.

Kedves Naplóm! Ne haragudj, hogy egy kissé szentimentálisra sikeredett ez a mai rövidke gondolat, de mit tegyek? Volt ezzel így más is. Ez bizony neked köszönhető! Aki egy naplónak ír, ha csak alkalmilag is, így jár, elérzékenyül. És azt is jól tudod, hogy nekem se a technikai részletektől, hanem ezektől az újonnan felfedezett érzésektől érdekes ez az egész utazás. Izgalmas és kicsit nehéz is, hogy nem tudni, meddig tart, s hogy van-e visszaút. Lassan egy éve utazunk, fogalmunk sincs, hova, és azt sem sejtjük, milyen lesz a megérkezés. De aggódni továbbra sem fogok. Hisz nem vagyok egyedül, ki-beszállnak idősebbek, fiatalok, diákok, tanártársak. Na és te, végig, hűségesen! Még akkor is, ha kölcsönadlak néhanap, hogy beléd írjanak! És milyen jól teszem!

Most kapcsolok! Tudod, mi vagy te? *Covidiary!* Erna szótárából tanultam ezt is! Gondoltad volna, hogy neked is lesz új neved?

Zimoványi Kitti: EtiKati naplója

Kedves Napló!

Most nem csak a saját nevemben írok hozzád, hanem a „kis családom” nevében is. Kalandunk 2019-ben kezdődött: beiratkoztunk az NKE-re, és egy szakasz lettünk. Voltak jó és borzalmas pillanataink is. Azonban a koronavírus járvány miatt a borzalmas pillanatok feledésbe merültek, hiszen csak mi értettük meg egymást igazán, senki más. De 2021 februárjában a családuk bővült egy új taggal. Egy olyan személy lépett be az életünkbe, akit igazán érdekelt az, hogy mi történik velünk, aki meg akart érteni minket. Mindenkinek egyszerre volt tanár, biztató támasz, már-már második anyuka. A kölcsönös tisztelet és szimpátia már az első alkalmunk után kialakult, érezhetővé vált. Ő a te gazdád, Molnár Katalin tanárnő.

Most az én saját nevemben fordulok hozzád, kedves Napló! Ezúton szeretném megköszönni az új tagnak, vagyis tulajdonosodnak azt, hogy bátorított minket, leginkább engem egy olyan döntés meghozásában, ami az egyetemi éveimet igencsak befolyásolja. És milyen jól sikerült ez a döntés! Sikeresen összehoztam a TDK dolgozatot, amihez igenis hozzájárult a Tanárnő is!

Rövid naplóbejegyzésemet egy kis meglepetéssel szeretném zárni, amely láthatóvá teszi a kölcsönös tiszteletet, szimpátiát és szeretetet:

Sajnálja a migrációs szakirány, hogy kalandunk itt most befejeződik. EtiKati, ne csüggedj, ez még nem azt jelenti, hogy itt a vég! Az egyetem falain belül mosolyogva várjuk a napokat, amikor esetleg újra találkozhatunk!

DIGITÁLIS VENDÉGNAPLÓK 11.²⁸ **EGY NYELVTANÁR, KÉT EGYETEM, KÉT SZAKNYELV**

A rendészeti szaknyelvet oktatók sorában harmadikként Kovács Éva következik. Ő is elég intenzíven vetette bele magát a kísérletezésbe, sőt, nemcsak nálunk a Rendészettudományi Karon tanít rendészeti szaknyelvet, hanem az Óbudai Egyetemen is, biztonságtechnikait. Vagyis neki kétféle hallgatói célközönségről is vannak tapasztalatai. Talán remélhetünk tőle valamiféle összehasonlítást, ami mindig érdekes.

A doktori disszertációját az Óbudai Egyetem Biztonságtudományi Doktori Iskolájába írja. Kutatási témája pedig meglehetősen komolyan és bonyolultan hangzik, de talán érthető: Az angol biztonságtechnikai szaknyelv hatása a biztonságtechnikai hallgatók szakfogalmi kompetenciáira. Ha netán így elsőre nem feltétlenül magától értetődő, akkor bízunk abban, hogy (vendégnaplója néhány lapjába betekintést nyerve megtudunk egyet és mást arról, mi is foglalkoztatja Évát.

Kovács Éva: Félig digitális, félig analóg

Kedves Digitális Napló!

Nagy megtiszteltetés nekem hozzád szólni annyi kiváló egyetemi munkatárs írása után. Furcsa is ez a helyzet, hiszen Facebook posztokat, blogbejegyzéseket – az arra érdemeseket – olvasgatni szoktam inkább, mint írni. Sőt, manapság rákaptam néhány 'youtube influencer' követésére, főként amiatt, mert segítenek kimozdulni a forgószelekből és megmozgattatják gép előtt elgémberedő tagjaimat. De most – Kata hívására – átszaphatok a túloldalra.

Arról írnék szívesen egy kicsit, miként kúszott be a technológia-technika a tanulási-tanítási folyamatainkba, az oktatásszervezésünkbe, valamint saját életembe. Fokozatosan, egyre gyorsuló ütemben és nagyon is fülön csíphető módon.

Amikor az egyetemen végeztem 20+ évvel ezelőtt, sem volt még benne a levegőben, hogy mára ennyire digitálisak leszünk. Ennek ellenére bizonyos dolgok szinte egyik pillanatról a másikra szűntek meg az életemben a technika jóvoltából. Az ezredforduló évében írtam meg utolsó kézirással készült és postára feladott leveleimet, hiszen néhány barátommal és szüleimmel az Újvilág földjéről így tartottam a kapcsolatot. A tőlük kapott válaszokat mind a mai napig őrizgetem. Azóta csak a különböző szolgáltatók tiszteltek meg papír alapú küldeményeikkel, ám már ők is az online felületeken küldik a számlákat és intézik az egyéb kapcsolattartást. Ezért is tartom manapság anakronisztikusnak, bosszantóan nevetségesnek egyes nyelvvizsgatípusok fogalmazási feladatait: „Írjon levelet külföldi barátjának a következőről... A levél formai elemeit – dátum, megszólítás, üdvözlő formula, aláírás – tartsa be!” Ugyan általános

---

²⁸ Megjelenés: 2021. február 22. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/vendegoldal-digitalis-vendegnaplok-11/>

problémának érzem, hogy a hallgatók nem tudnak vagy nem mernek e-mailekben bevált megszólításokat használni – egyesek minden szó nélkül csak a házi feladatot csatolják és küldik el –, azért ennyire mégsem kellene a múltban ragadni. Ha a vizsgafeladat nem életszerű, az nem fogja népszerűsíteni a hozzá elvezető utat sem. Miért is kellene a vizsgázónak papír alapú levelet írnia?! Miért nem lehet egy hozzá közelebb álló műfajban, például egy blogbejegyzésben megmutatni aktív írásbeli kommunikációs készségeit? A vizsgafeladatokat időről időre újra el kell fogadtatni az akkreditációs folyamat során. A vizsgát összeállítók tudják a legjobban, hogy az nem 20 évente van...

A pandémia aztán jelentős változtatásokat idézett elő a nyelvvizsgák lebonyolításának módjában. A technikai környezet a szóbeli és írásbeli vizsgákat is eluralta, főleg a lockdown idején. Két vizsgaközpontban is akkreditált vizsgáztató lévén, magam is kaptam képzést online szóbeli vizsgák lefolytatásához. A fenti példából is látható azonban, hogy a tartalom sok esetben nem tart lépést a formával.

Egyetemistaként első beadandó dolgozataimat még elektromos Olivetti írógépen pötyögtem, az ötödik év végén pedig asztali számítógépen születtek a diplomamunkáim. Tanulmányaim ideje alatt házhoz vagy cégekhez jártam oktatni, és ha gondja volt a hallgatónak a megbeszélte időponttal, akkor a kollégium egyetlen vonalas telefonját hívta, amelyet a portás bácsi kezelt. Majd bement a hangosbemondóba, hogy Kovács Évának a 307-es szobából telefonja van, és én vágtáztam le a lépcsőkön ilyenkor, mint a többi társam. S mivel előfordult, hogy nem ért el hozzám időben az óralemondás üzenete, ennek elkerülésére megvettem első, akkor még 'bunkófonnak' becézett kék előlapos, antennás rádiótelefonomat, a saját kis oktatásom szervezése pedig nagy lendületet kapott.

Az angoltanítást szabadúszóként már komoly technikával felvértezve végeztem: a fiatal tanárnő begurult a kis Suzukijával cégekhez, vitte a notebookját, s onnan játszotta le a hanganyagot. Mert már akkor is könnyebb volt az ötkilós laptopot, táskát és ahhoz USB-n csatlakozó saját hangfalat cipelni, mint kazettákkal, böhm lejátszókkal idétlenkedni. Ehhez a technikához az évek alatt csapódott még minden olyan oktatási tevékenység, amelyet a számítástechnika és az Internet segítségével meg lehetett oldani. Az, hogy a helyi wifi hálózatra egy gombnyomással rákapcsolódva videotartalmakat, netes keresések eredményét, autentikus online folyóiratok, újságok tartalmát feldolgoztuk a tanóra keretében, mindennapos volt. Ehhez természetesen a cég vagy a nyelviskola biztosított technikai háttérrel: fehér táblát, kivetítőt, Internet-kapcsolatot, fénymásolási és nyomtatási lehetőséget. Azért jellemző módon még a nyelviskolában is saját laptopot vittem be az óráimra, odáig ugyanis nem terjedt a technikai támogatás, hogy a tantermekben a tanórákra rendszeresített számítógép várjon. És ez sok nyelviskola esetén még mindig nem gyakorlat. Havi rendszeres vizsgáztatásaim sűrű helyszínei ugyanis középiskolák, nyelviskolák. Ilyenkor van módom kicsit szemlélődni is, amit pedig látok, azt láthattam volna 20 évvel ezelőtt is. Csak halkán jegyzem meg: ha a nyelviskolák nem biztosítják a modern háttérrel a helyszíneiken folytatott, csoportos óráikhoz, a még személyes környezethez továbbra is hűen ragaszkodó

lelkes nyelvtanulók is a digitális órákat fogják választani, pusztán a kényelmi tényezők miatt.

Az Interneten végrehajtható órákhoz akkor kaptam hatalmas kedvet, amikor több mint tíz éve egy nyelvvizsgáztatással és pilotalással összefüggő munkafolyamatban vettem részt. Néhány találkozó a Pécsi Tudományegyetemen kapott helyett, de a többségük a Skype felületén. Meetingek, megbeszélések, egyeztetések, üzenetek – hirtelen megcsapott a valós idejű, sokféle kommunikáció szele. És akkor beindítottam. Annyi hallgatóm kezdett érdeklődni, amennyire nem is számítottam. Antiszociális munkarendű tűzoltók, hivatásos rendőrök, akiknek egy nyelvtanfolyam nem megoldás, és még egyéb, érdekes élethelyzetű tanulók. Volt olyan, hogy mindössze tőlem két utcával arrébb dolgozott a hallgatóm, viszont a reggeli utazgatás, a munkahelyi teendők miatt a Skype-os óra tűnt számára a legjobb megoldásnak. Egy XVI. kerületi tanítványom Norvégiában, majd Irakban is tudott tanulni velem, én pedig, mi tagadás, élveztem a furcsa helyzetet. Számos neten oktatott tanítványommal a való életben egyszer sem találkoztam, és ez sem zavarta a tanár-tanítvány közötti kapcsolatot. Akkor, abban a helyzetben közvetlennek éreztem, és örülök utólag is, hogy a sikeres nyelvvizsgájukban nekem is volt szerepem.

Az online folyó oktatás egy meghatározó életeseményen is zökkenő nélkül átségitett. A gyermekem születése előtt két nappal búcsúztam el a jelenléti módon oktatott felsőfokú csoportomtól. A kisfiam 10 napos korában pedig már ott ültem a Skype kinyitott ablaka előtt. Rengeteget köszönhetek ennek az alkalmazásnak.

S most, hogy annyi egyéb kommunikációs platform is rendelkezésre áll, a Skype-on zajló tevékenységeket megtartottam. Már csak érzelmi okokból is.

Alig több mint egy éve, hogy a világiárvány és annak messze ható következményei igazgatják a mindennapjainkat. Csak ami az oktatást érinti, hatalmasat változtunk. Sokan a téma szakértői közül, pedagógiával foglalkozók hangoztatják szakmai fórumokon: döntő részben csupán a tanítás színtere tevődött át, a begyöpösödött, poros módszereink jöttek velünk. Szeretem tudni, hogy esetemben, valamint a kollégáim gyakorlatában nem erről van szó. A szaknyelvoktatás témáinak változatossága, a hallgatóink fogadókészsége szinte kikényszeríti a folyamatos megújulást módszertanilag is. Teljesen mindegy, hogy milyen platformon vagyunk, a szolgáltatott interaktív felület csak a keret. Megkockáztatom, nagyjából-egészéből ma már ugyanazokat az oktatáshoz szükséges funkciókat tudja nyújtani a Zoom, a Skype, a BigBlueButton (BBB) és az MS Teams. Tudunk a hallgatókkal valós időben foglalkozni, azonnali üzeneteket küldeni, dokumentumokat megosztani, prezentálni, csapatszobákat alkotni. A Moodle összehangoltan üzemel a Neptun adminisztrációs feladataival. Rajtunk múlik, pedagógusokon, tanárokon, oktatókon, előadókon, hogy milyen tartalommal töltjük ki az időt és a digitális teret. Hogy mennyire tudjuk megmozgatni a tárgyunkra kíváncsi hallgatóinkat.

Nagyon örültem, amikor nemrég az egyetemünkön hivatalosan alkalmazott MS Teams is lehetővé tette a csapatszobák létrehozását, a hallgatók csoportos munkáját elősegítendő. A BBB-n munkálkodó Bánki-s hallgatóimnak minden

alkalommal kiadok csapatfeladatot. A szemeszter első óráján pedig hallom a meglepett és csodálkozó hangokat: „Tanárnő, hát ez nagyon jó, még nem is ismertem ezt a lehetőséget.” „Hogyhogy nem – kérdezem, hiszen a többi óráik is ugyanezen a fórumon zajlanak, ugye?” Igen, de ők többnyire előadásokat hallgatnak rajta, PowerPoint diákkal kiegészítve. Ismét szerencsésnek érzem magam szaknyelvoktatóként. A gyakorlati foglalkozásokat nagyon feldobja a csoportmunka, szerintem mindegy, milyen tárgyról van szó, online környezetben is élni kell vele, hiszen a lehetőség adott. Az egyéb tanulás-tanítást támogató digitális oldalokról nem is beszélve. Kollégáimmal együtt rendszeresen bevonjuk óráink menetébe a Kahoot, Quizlet, Learningapps, Mentimeter stb. tartalmait, amelyeket mi magunk töltünk fel. A programok végzik a dolgukat és dolgoztatják a hallgatókat kvízek, játékos feladatok alakjában. Mi pedig élvezhetjük azt a pillanatnyi jó érzést, amit egy jól sikerült óra tud okozni.

Nem lehet szó nélkül hagyni a távolsági tanítás során felmerülő nehézségeket sem. Minden órán előfordul valamelyik hallgatóval, hogy a mikrofonja nem működik. Az is megeshet, hogy el kell vinni a laptopot a szervizbe. Olyan is van, hogy két hallgató egy számítógépről jelentkezik be, mert a hiányzó eszköz miatt nem akarják az órát elmulasztani. Megtörtént: a hallgató e-mailben tájékoztatott, hogy az utcájukban az áramszolgáltatás szünetel, az erről szóló hivatalos SMS képernyőfotóját pedig csatolta. Óra közben mobilnetes kapcsolatra vált, mert a kábeles Internet sávszélessége nem elegendő ahhoz, hogy egyszerre futtassa az MS Teams programot és a Kahoot alkalmazást. Sorolhatnám még, a lényeg: természetesen minden ilyen okot el kell fogadni. Az országos digitális oktatás jelenléti felváltó használata kényszerhelyzet, ebből fakadóan nem róható fel a hallgatónak, ha akár az eszköze, akár egy rajta kívülálló ok hátráltatja a törekvését, hogy részt vegyen az órán.

Végül, néhány gondolkodóba ejtő hallgatói szokást osztok meg veled, kedves Digitális Napló. A félév elstartolása után egy kicsivel, készülve erre az írásra, egy mini-közvéleménykutatást folytattam első- és másodéves nappalis hallgatóim körében. Kíváncsi voltam, hogy adott pillanatban, amikor a kérdésemet megkapják, az MS Teams program mellett milyen tartalmak vannak megnyitva számítógépeiken. 34 fő közül 3 hallgató gépén több mint 5 ablak volt nyitva. Bizonyára ezek a hallgatók egyéb 'multitasking' jellegű feladatot is könnyedén kezelnek. A nagy többség, 24 fő 5-nél kevesebb ablakot hagyott nyitva, 4-en pedig egyet sem. Érdekelte továbbá, hogy a megnyitott ablakok milyen tartalmúak. 3 helyen híroldal, 8 ablakon közösségi oldal, 9 ablakon levelezés, 4 helyen pedig valamilyen médiaalkalmazás futott a háttérben. A hallgatók az egymás közötti kapcsolattartást alig intézik e-mailen, a két évfolyamból csak 3-an. Döntő többségük, 25 fő, valamilyen üzenetküldő applikációt vesz igénybe erre. Az MS Teams felületet is használják erre néhányan.

Tudod, Napló, nincs technika, ami pótolhatja a személyes jelenlétet, a gesztusokat, egy tanóra légkörét. A 'technology gap' fogalmát hírből sem ismerő, folyton a telefont tapogató fiatal generáció most hirtelen visszavágyik a hagyományos keretek közé, és szeretne az iskolába bejárni. Ezt megerősítik

széles körben végzett felmérések is. Azonban az Interneten keresztüli óratartás folytonossága teszi lehetővé, hogy hamarosan ismét kijelenthessük: 'business as usual'. Visszatérünk, még hozzá, a technikának hála, egy sor hasznos, új készséggel felvértezve. Lapjaidra véstem be félig analóg, félig digitális oktatói múltam epizódjait – bizonyítékkal.

DIGITÁLIS VENDÉGNAPLÓK 12.²⁹ KORTÁRSÁK

Bár hónapra-napra nem tudom, de úgy hiszem, mostani vendégszerzőmmel ugyanazon évjárat vagyunk. Szerintem ő akkor kezdhetette a pályáját vám- és pénzügyőr hadnagyként (vagy ahogy ismerem, azon se csodálkoznék, ha mindjárt főhadnagyként, mert nyilván kitűnően végezte az ehhez szükséges tiszti iskolát), amikor én a tanárit. A rendszerváltás papír-felnőttjeiként eleinte csak szemléltük, majd egyre tudatosabban igyekeztünk alakítani is ezt a kis rendészeti világot, amiről hittük: a magunk módján sokat hozzáadhatunk.

Nem tudom, mikor került a Rendőrtiszti Főiskolára, ahol eleinte talán épp csak köszöngtünk egymásnak, alighanem szerkesztettem első tudományos szövegeit. Aztán amikor mindkettőnkre kezdett egyre jobban simulni a tanárnő szerep, azt vettük észre, hogy már nemcsak szövegelünk. Beszélgetéseink már nemcsak esetlegesek, hanem keressük az alkalmakat, amikor meghányjuk-vetjük nézeteinket, megosztjuk egymással a gondok mellett örömünket is. És egyszer csak azon kaptam magam, hogy tanszékének mindenféle minőségben rendszeresen visszatérő vendége, egyik munkatársának doktori témavezetője, másíknak tanárnője, szakmai rendezvényük Café Katája, kis csapatuknak szerzőtársa vagyok. Jó elvegyülni a zöld ruhások között, nagyokat nevetni velük, sokszor magunkon, nosztalgiaízni régi szép időkön, tervezgetni és reménykedni, hogy lesz még vigaszunk.

A vendégszerzők sorában Szabó Andinak magától értetődő helye van. Hogy mivel áll elő, nem tudom, de hogy valami derűs hangulatot hoz, azt borítékolom. Hiszen egész lénye üde, tiszta, bizakodó. Energiája dinamikus, fut-szalad, intézkedik, menedzseli ügyesen az övét. Nyilván ezt teszi a diákokkal is. De hogy mindezt digitálisan hogy, azt kívártatva én is olvasom.

Szabó Andrea: Babi néni és a távtanítás

Kedves Naplóm!

Amikor Kata felkért a vendégoldal szerzőjének, rá kellett jönnöm, hogy a naplóírás soha nem tartozott a kedvenc foglalatosságaim közé. Valamikor az előző évezred utolsó évtizedeiben, amikor még „divat” volt levelezni, rengeteg levélpapírt, borítékot és bélyeget fogyasztottam el a barátnőimmal való kapcsolattartásra.

De naplót soha nem írtam... Ebben az időszakban a tárcsázós, vonalas telefon is kuriózumnak számított, nemhogy a számítógép vagy egy okostelefon, amely használatával a különböző közösségi hálókon közzétett információk saját magunkról, esetleg képekkel illusztrálva egyfajta naplóbejegyzésként is szolgálhatnak.

---

²⁹ Megjelenés: 2021. február 23. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/vendegoldal-digitalis-vendegnaplok-12/>

A 70-es évek legvégén, egy Bakony széli kisfaluban, Ácsteszéren, egy iskolai feladatban, amely arra irányult, hogy írjuk le elképzeléseinket a világról az ezredfordulóra, azt írtam, hogy vezetékes víz lesz minden házban és a falu útjai aszfaltozva lesznek... Nem vagyok biztos benne, hogy minden háznál megoldott a vezetékes víz, azonban internetes lefedettség, telefonhálózat és okostelefon, wifi és hasonló csodák nagy valószínűséggel a település fiatalabb generációjánál megtalálhatóak.

A fenti gondolatok azért jutottak eszembe, mert próbáltam visszaemlékezni, hogy életem során a távoktatás/digitális oktatás milyen formáival találkoztam. Az első emlékek szintén a 70-es évekbe repítenek vissza, amikor több mint egy hónapos kórházi tartózkodásom miatt meg kellett oldani, hogy minél kisebb lemaradással kerülhesek vissza a második osztályba. Szerencsére a világ legtündéribb tanító nénije, Babi néni rendületlenül küldte az órai feladatokat, papíron, én pedig visszajuttattam a megoldásokat a szülői posta segítségével. Elmaradt az órai tananyag tanítói magyarázata, a közösen megoldott példák, de arra jó volt mindez, hogy elég gyorsan felvettem a fonalat, miután visszatérhettem a kényszerszünetről az osztályba.

Úgy emlékszem, hogy ebben az időben, ha megkérdezték, mi szeretnék lenni, azt válaszoltam, tanítónő, olyan, mint Babi néni (aki nem melleleg a nagybátyám felesége volt). A terveim sokáig nem változtak, csak egy kicsit később már azt gondoltam, hogy felsősöket tanító történelemtanár leszek.

A gimnázium alatt (a szülői példának és a Linda-sorozatnak köszönhetően) a rendőri pálya felé fordultam, de a szüleim meggyőztek, hogy a tanári pálya sokkal jobban illik hozzám. Az igazsághoz az is hozzá tartozik, hogy volt valami ellenállhatatlan vágy bennem a történelmi események helyszíneinek felkutatására, és a rendőrök akkoriban még nem utazhattak nyugati országokba, csak külön engedéllyel (még mindig csak 1988-ban járunk). Miután nem vettem fel a tanárképzőre, újra a rendőrség irányába fordultam, jött a Rendőrtiszti Főiskola, majd frissen végzettként, csatlakozás a Vám- és Pénzügyőrség hivatásos állományú tagjai közé. Egy évvel később már a pénzügyőrség belső képzéséért felelős Vám- és Pénzügyőri Iskolán találtam magam, mint oktató. Ma az egyenruha és a tanítás is jelen van az életemben, a munkámban, nem is akármilyen helyet elfoglalva ott.

Ezt a történetet elég sokszor elmeséltem már az elmúlt évtizedekben, de még soha nem vettem papírra. Az online oktatáshoz kapcsolódó megtapasztalt élmények, megoldások, a módszerek, keretrendszer autoidakta módon való elsajátításának gyötrelmes és időnként vicces pillanatainak összegyűjtése során az jutott eszembe, hogy mindezt valamiféle ősi ösztönből, de mindenféle pedagógiai képzettség nélkül végzem.

Kedves Naplóm! Miután Kata felkért a digitális napló egyik szerzőjének, szándékosan nem olvastam el a kollégák írásait, mert arra is kíváncsi vagyok, hogy hányan hányféleképpen látjuk az online oktatást, amely mostanra a mindennapjaink részévé vált.

Amikor lassan egy évvel ezelőtt, és ez felsőoktatási mércével mérve több, mint két szemeszter, egyik napról a másikra ráléptünk a távoktatás számomra rejtelmes, járhatatlannak tűnő útjára, magam sem gondoltam, hogy immáron a

harmadik szemesztert kell megoldani. Ha nem is teljes egészében, de jórészt a hallgatóink nélkül, üres tantermeikkel, beszerezve a digitális oktatáshoz szükséges kütyüket, mikrofont, kamerát, fülest és profivá válva (na jó ez azért túlzás...) a Moodle keretrendszer és a Teams felület használatában.

Az első időszak azzal telt, hogy mi magunk, az oktatók, elsajátítottunk egy új nyelvet, ami korábban nem használtunk, legalábbis nem a mindennapokban. Meg kellett tanulni, hogy hogyan jusson el a tananyag a hallgatókhoz. Rá kellett jönni, hogy hogyan tegyük változatossá a tankönyvi anyagot, de akár a korábbi órákra elkészített Ppt-eket is.

Rá kellett jönni, hogy mit jelent a Moodle-ban a teszt, a feladat, a címke beszúrása. Hogy a hallgatók legalább egy lépéssel jártak előttünk és találták ki a zárthelyi feladatmegoldások legkreatívabb módjait. Hogy egy-egy Zh-nál mindent is beállíthatunk, tehát nem csak az írásra nyitva álló időtartamot, de a dolgozat megkezdésétől számított időtartamot is, a kérdések random sorrendjét, az egyes kérdésekhez tartozó válaszok automatikus keverését, de még azt is, hogy egy oldalon hány kérdés jelenjen meg, és visszaléphessen-e a hallgató vagy ne. És hogy a tanszéki értekezleteket melyik felületen a legjobb megtartani. És hogy viccesebbnél viccesebb történetekkel fogjuk majd szórakoztatni az unokáinkat ebből az időszakból, amikor az online beszélgetés leginkább egy szellemidézéshez hasonlított: aki itt van, szóljon, aki lát, az jelezzen...

Tehát a tavaly tavaszi félév ennek fényében az oktatók felkészülésével is telt, ami nem volt hiábavaló, mert november közepétől újra átálltunk a digitális oktatásra, most már online formában. Maradt a Moodle rendszer, de az órákat online, valós időben megtarthattuk a hallgatóknak, akik ha testben és lélekben talán nem is mindig, de a monogramjukkal jelen voltak.

Ha számot kellene adni arról, hogy milyen pozitívumokkal járt a digitális időszak, a következőket mondanám. A home office idején megismertem valamennyi képzési szint (általános, közép- és felsőoktatás) digitális megoldásait. A három fiam itthon tanult, így megtapasztaltam az általános iskolai távoktatást, amely elsősorban a tananyag email-ben történő megküldéséből és visszaküldéséből állt. A középiskolai online oktatást, ahol minden óra valós időben megtörtént (talán a testnevelés volt kivétel), és az egyetemi távoktatás webinár-os előadásainak és online szemináriumainak vegyes változatát. Mindenképpen pozitívumként említem meg a családi ebédeket, amelyeket sikerült becsempészni néhanapján az órarendjeinkbe.

Ugyancsak rendben lévőnek találom a keretrendszert, amely egyfajta háttértárolóként funkcionál nálam, hiszen a korábbi tankönyveket, kinyomtatott anyagokat, pendrive-okat felváltotta egy olyan adatbázis, amelyet félévről félévre tudok frissíteni. A hallgatók bármikor, bárhol eléri, és az általuk elkészített beadandó feladatoknak is megfelelő tárhelyet biztosít.

Mindenképpen hasznosnak tartom, hogy az értekezletek, konferenciák megvalósításának a jövőben is lehet egyedi – semmiképpen sem állandó – megoldása egyes előadók online jelenléte. Egyfajta eredménynek tartom, hogy én magam is, aki az X generáció tagja vagyok, közelebb tudtam kerülni a Z

generációhoz azzal, hogy olyan platformon kommunikálok, amely számukra otthonos.

Ha össze kéne gyűjtenem, hogy mi hiányzott az elmúlt egy évben, az a hallgatói jelenlét az órákon, a csillogó szemek, az arcok, amelyek akár arról is árulkodtak, hogy már fáradnak (bár a maszkos időszakban ezt sem mindig láttuk, de a tekintetük azért elárulta őket), és váltani kellene az előadásmódon vagy bedobni egy kérdést, ami felvillanyozza őket. Hiányzott, hogy nehezen lehet interakcióra ösztönözni őket. Lassan emelkednek a „sárga” kezek a magasba, lassabban jönnek a válaszok, mint a jelenléti képzésben. Nem látom, hogy jegyzetelnek-e egyáltalán, vagy az általam készített segédanyagokra építik a felkészülésüket. A szakmatörténeti órám egyik első feladata korábban az volt, hogy átmegyünk a könyvtárba és beiratkoznak, kapnak egy kis útmutatót a könyvtár és a különböző adatbázisok használatához, ami a tantárgy sikeres teljesítéséhez elengedhetetlen lenne egy normális időszakban... Ma már annak is örülök, ha a lehető legtöbb kutatható, felhasználható anyagot biztosítani tudom a számukra.

Szóval hiányzik a jelenléti képzés, és ezt az érzést csak tovább erősítette a tisztjelöltek egyhetes felkészítése a tisztjelölti vizsgára, amikor újra elkezdett élettellel megtelni az egyetem, igaz, csak egy rövid időre és korlátozott létszámban. De akkor is...

DIGITÁLIS VENDÉGNAPLÓK 13.³⁰ MARADANDÓ ÉLMÉNY ÉS PEDAGÓGIA

Cieleszky Pétert 2015. április 13-án ismertem meg. Azért tudom ennyire pontosan, mert onnantól – és azt hiszem, ezt az ő nevében is mondhatom – mindkettőnk életében nagyon fontos öt nap következett. Az apropót úgy hívják: *élménypedagógia*. Nehéz, mély, de gyönyörűséges önmagunk keresése volt ez, feladatról feladatra, óráról órára, napról napra. Peti volt az első csoporttárs, akivel a hétfő reggeli érkezéskor találkoztam. Mosolyogtunk, kíváncsian fürkészve, de bizalommal fordultunk egymás felé, és adtuk át magunkat a közös tanulásnak. Akinek ez kevésbé érthető, annak egyrészt ajánlom elolvasni a róla szóló beszámolómat³¹. Másrészt meg... Nincs másrészt. Ez az egész valóban csak saját élmény alapján érthető.

Amiért ez az emlék nagyon is idetartozik, az az, hogy akivel az ember egy ilyen intenzív élményen megy át, azzal olyan szövetséget köt, amely tartósan, kimondatlanul és láthatatlanul is fennmarad. Pláne ha még ezek után egyikük a másikának mesterhallgatója is lesz. Esetünkben éppen ez történt.

2017 őszén Petivel az egyetemi büfében futottunk össze, és három percen belül nemcsak az volt egyértelmű, hogy hozzám veszi fel a nagyon élménydús mesterhármis tréningorozatot, de hamarosan az is, hogy nálam írja majd a diplomamunkáját. És lőn. Ez se volt elég neki (na jó, nekem se). Még meg se száradt dolgozatán a tinta, ugyanazzal a tollal már a doktori iskolába szóló jelentkezési lapját töltöttük. Igen, jól sejti a kedves olvasó: témavezetőjének választott. Fel is vették, és azóta lassan már a második évet töltjük szüntelen és kölcsönös inspirációban, hol magas röptű filozofálások, hol harsány röhögések közepette.

Néhányan azt mondják, nehéz ember. Hát, nem tudom, én ezt valamiért nem érzékelem. Bár szent igaz, aki KötKatival akarna kötekedni, az nem az én emberem. Petinek eszébe se jut. Szelíden és észrevétlenül vezetgetem a doktori tanulmányok és kutatások útvesztőiben, biztatom, ösztönzöm, amikor épp az kell neki, és nagyon megtisztelő, hogy rám bízsa és hagyja magát. Persze közben kényesen ügyelek arra, hogy meghagyjak neki minden autonómiát, amit ugyanannyira igényel, mint én. Hiszem, hogy eljön az az idő is, amikor együtt taníthatunk.

Addig is gondoltam, meglesem, mit művel élete első online tanóráján. Két hete hívott, hogy kapott egy lehetőséget, és én tanárnője jogán egészen egyszerűen meghívtam magam a 2021. február 18-i online előadására. Az óratartást lehetővé tevő professzornak se volt kifogása ellene/m, így hát fogtam a kis hospitálási füzetem, beültem a digitális tanterembe a 140 nappalis hallgató közé, és füleltem, mit ad elő és hogyan Peti.

Nem okozott sem csalódást, sem meglepetést. Büszke voltam rá, hogy az enyéim közt tudhatom. Az óra után rapid elemzés-értékelés következett (amúgy

---

³⁰ Megjelenés: 2021. február 26. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/digitalis-vendegnaplok-13/>

³¹ Lásd itt: <http://www.nyelvilektoralas.hu/elmeny-pedagogia-elmenypedagogia/>

ez az ő szakmája, de most fordult a kocka hirtelen), majd a kérdés, amellyel biztosra mentem: Peti, ugye megírnád ezt a napot a Digitális vendégnaplómba? Na ná, hogy igen!

Cieleszky Péter: Ez jó mulatság...

Az első online órám, amit nem hallgatóként töltöttem el. Közhelyszerűen azt mondanám: „*ez jó mulatság, férfimunka volt*”. De csak ismeretleneknek, hogy elkerüljem a magyarázkodást. Mert nem éreztem jó mulatságnak, legalábbis nem ez a megfelelő kifejezés arra, amit utána éreztem... És a hiúságomat sem szeretném legyezgetni. Láttam, hogy az egyes ember mit kezd a terheivel. Én valaha volt kisfiúként még ma is felismerem a minden fiúgyermekben megbúvó megmentőt, a hőst, a katonát... Valahol ez megmaradt bennünk, felnőtt gyermekekben. Én ilyen gondolatokkal készülök mindig az életemben, hogy átsegítsem magam a nehézségeken. És voltak, amelyekhez kellett is. De talán ez a helyzet azokhoz nem hasonlítható.

Viszont én minden nap, ahogy az óra közelített, egyre gyengébbnek és tudatlanabbnak éreztem magam. Vártam, hogy elég mélyre kerüljek ahhoz, hogy meg akarjam menteni magam. Nem szeretem már ezt az érzést, esetenként játszmázásnak érzem – magammal. A fenébe is, csak egy online óráról van szó... *csak* arról.

Hozzáteszem, az életemben a kisebb terheket mindig rosszabbul viseltem, mint a nagyobb, sorsformáló illúzióval érkezőket. Valahogy az utóbbi esetében mindig automatára kapcsolok, és az arányokat sem véttem el oly gyakran. De itt valósággal aggódtam. Komolyan kellett magam vennem, mert érthetetlen módon a kezdeti egészséges félelmemet szorongás váltotta fel.

De nevésetek csak. Nekem is azt kell, ha visszatekintek. Ilyen távlatok hogyan kerülhetnek egymás mellé bennem? Világmegváltó gondolatok és küzdelmek egy online tanórára történő felkészüléshez? Lehet, hogy ezt a lapot ki kellene tépniem. Ennyire azért ne lássanak belém.

Nyilván nem az rémített meg, hogy tapasztalt és nálam kiválóbb oktatók beszámolóit hallgatom bő egy éve, és sokszor rajtuk is látom a feszítő küzdelmet, a nehézségeket. Mesélik, hogy állnak egy üres teremben, és mélyen legbelül azt kívánják, bárcsak az informatikus maradna bent kicsit tovább. De végül egyedül maradnak, és a távolba révedve próbálják megtölteni a kongó ürességet hanggal, a teret étellel.

Alapvetően nem ezek a beszámolók aggasztottak, vagy lehet, hogy már megszoktam őket. Mindenesetre erre valahogy fel voltam készülve. De az váratlanul ért, hogy volt *egy* valaki, akinek meséltem a félelmeimről, és Ő nem elhessegetni akarta azokat. Mondjuk ezekkel a szavakkal: Peti, hiszen tudjuk, megoldod... mint mindig. Majdnem mindent...

De nem ezt kaptam. Azt mondta, megért engem, megerősítette, hogy a félelmem valós. Ez bizony valódi kihívás, erre fel kell készülni. Felajánlotta, hogy beszéljünk erről, és tud segíteni. Hiszen ez a szakmája. Őt – velem ellentétben – ezzel nem lehet megijeszteni. Azt hiszem, miközben beszélünk

erről, igazán akkor értettem meg, hogy ezt most nem fogom tudni megoldani rutinból... És nem volt csak pár napom hátra. Mégsem *tudtam* meghallgatni.

Persze én vállaltam az első online tanórámat, és örömmel vállaltam. Mert szerettem a témát, és nagyon jó volt felkészülni, olvasni és beleolvadni a múltból a jelen felé vezető információs sztráda csomópontjaiba. Felvillanyoz, hogy mindezt át is adhatom. Vagy ebből valamit. És annyi órát tartottam már. Volt köztük jó és csapnivalóan rossz is, volt egészen újszerű és persze túl személyes okból félreértett is. De valahogy az elmúlt években mindig bátrabban léptem oda. Most pedig, mintha teljesen új dolgot kellene csinálnjak. És lehet, hogy azt is kellett volna. Csak nem voltam rá *felkészülve*. Pedig szántam rá időt. Eleget.

Ha volt is bennem bármi bátorság, az az volt, hogy igent mondtam. Hogy vállaltam, bármi legyen is. Milyen könnyű így vállalni, igaz? Engedtem, hogy hibázzak. És persze azt hittem, hogy ezzel irányítom is az eseményeket.

Azután jöttek a várhatóan váratlan körülmények. Ez nem az én szobám, ez nem az én gépem. Nem ismerem. Hol a gomb? Hogyan is kell kitenni vagy megosztani? Most ez Teams, vagy mi a mennykő? Nálam máshogy jön be. Látjátok? Jó. Én nem, de nem baj – mondja a professzor, aki ott ül nyugodtan, és teret ad. Végig fog hallgatni. Pazar. Hiszen te tudod – mosolyog – Ppt nélkül is, mondd hát nekik, amit mondani szeretnél, ők nem tudják... Tudnék most káromkodni, de elsősök. Példamutatás. Fegyelem.

Valahogy mégis segít a lélekjelenlét, megvan, látják jól... de én csak kicsiben. Nagyon kicsiben látom. Most múltam negyvenhat. Néha kellene szemüveg közelre, hónapok óta ezen gondolkodom. Most, most már biztos, hogy fog kelleni. De miért nem hagytam meg a tizenhatost a tizennégyes helyett? Vagy legalább kék alapon ütne el a betű jobban. Annyi ilyet csináltam, profi vagyok, ha álmomból felkeltenek, akkor is tudom... mármint azt, hogyan kellett volna csinálni. Idézeteim vannak, Concha megérdemli, Weber is, Arisztotelészről nem is beszélve. Istenem, ez így nem lesz jó – és ezek még csak az első másodpercek voltak.

Bemutatkozol, nincs egy arc sem. Száz felett a full screen sem segít, meg a galéria-mód sem. De legalább egy szemináriumot ajánlott volna, interaktivitás a frontális helyett... Na mindegy. Közben belekezdek. Először érzem, hogy a tudás hatalom. Pár perc, és elhomályosítja a félelmet, és feledteti a szorongást – talán csak időlegesen, de azzal is nyerek valamit. Még a végén belejövök... persze nem szabadít fel, mint ahogy szokott, de ez most lehet, túlzó elvárás lenne.

És így telt végig. Magamra figyeltem, én voltam jelen, bezárkóztam, hogy ne hibázzak, miközben épp a bezárkózás a hiba. Logikai láncokat fűztem, gondolatokat és szavakat egymásba, több hónapnyi fáradtság nyomát igyekeztem elfedni. Néha okoskodóan, de talán nem kioktatóan, arra azért vigyázva. Tisztelem a hallgatóságot – bárkiről legyen is szó. Néha beleríadtam saját mondataimba, nem vitt magával az évfolyam, amit megtett volna, ha jelen van. Pedig jelen voltak, csak másképp. Nem rajtuk múlik, azt hiszem. Vagy inkább remélem. A saját hibáimat ki tudom javítani. „*Olvassanak Webert*” – mondom, megéri. Hát nem tudom, én ellen tudtam volna-e állni ennek a

felhívásnak. Erősségeim gyengeségnek tűnnek. Olvasottságom üresnek. Remélem, nem hivalkodónak. Az azért bántana.

Néha eszembe jutott, hogy az, aki értett hozzá és segíteni akart, bekéreckedett az órára. Úgy kérte ezt, hogy még véletlenül se tudjam egovesztés nélkül elutasítani. Úgyes. Most pedig Ő is online, bent van. Ha már előtte nem szántam időt arra, hogy meghallgassam, legalább utólag próbál segíteni. Na jó, meg tudom bocsátani, ha kicsit azért mosolyog rajtam.

Idő. Az online idő gyorsabban telik. Ezt nem tudtam. Aki ismer, tudja, korlátozom magam, mert mindig több mondanivalóm van, mint ami kell... De nem online. Egyszer csak elfogyott a szó. Halovány emlékként összegezni kell, jaj de jó, hogy eszembe jutott. De tényleg elfogyott a szó. Kizökkentem, és pár pillanatig akár azt is elhittem volna szerintem, hogy a trilemma-elméletet értelmeztem. Nos, pontosan azt gondoltam, mint ti most. Az meg micsoda... Hát ez az összegzés nem lett fényes. És hamarabb is hagytam abba. Hogy számolhattam el magam ennyire? Ez nem lehet igaz. Egy jó kiszálló sokat segítene.

Négy gyermekem van, és közülük 2-3 permanens online zsvány volt az elmúlt évben. Persze elfogadható keretek között, de hozzám hasonló kényelmi fokozatban, ha volt rá módjuk. Okos eszközökön egyre okosabban tanulnak. Megtanulnak például rejtőzködni, de arra is rájönnek, hogy nem kell ahhoz csendben, karót nyelve ülni egy kényelmetlen széken órákon keresztül, hogy a tanulás tudást eredményezzen, hogy az ismeret beépüljön. Lehet figyelni úgy is, hogy közben forr a teavíz. És nem dől össze tőle a világ.

Kisebbségi gond lett volna, hogy ha ezt az egész *online óratartás dolgot* nem lett volna időm átgondolni. A nagyobb baj az lett, hogy volt időm, de nem ismertem fel a helyzet valódi fonákságát és kihívásait, vagy kevésbé vettem komolyan a jeleket. Nem üres önostorozás ez, nem annak szánom. Csak tapasztalat, amit megosztok. Sok időt töltöttem az első alkalomra készüléssel. Megszoktam, hogy ilyenkor jól sikerülnek a dolgaim. A teljesítményemmel nem is volt gond. De a sikerrel igen – legalábbis szerintem. Barabási Albert Lászlót hadd idézzem: „*A teljesítményed rajtad múlik, de a sikered rajtunk.*”

Szóval, ha hallgattam volna Rá, most arról írhattam volna, hogy telt meg az üresség hanggal, a tér pedig étellel. Legközelebb jobban figyelek. Így csak én voltam ott, és igyekeztem helyt állni. Legközelebb többen leszünk. Na, ezt leírni – ez jó mulatság volt.

DIGITÁLIS NAPLÓ 10. RÉSZ³²

DIGITÁLISDIÁK-DIALÓGUSOK

Kedves Naplóm!

Nyilván téged is foglalkoztat, hogy ha minden tanóra áttevődött az online térbe, akkor vajon mi a helyzet a hallgatókkal zajló konzultációkkal? Megnyugtathatlak: azok is így zajlanak. A legelső ilyenre januárban kényszerültünk, amit mindjárt pótórának is elnevezhetnék, hiszen konkrétan erről volt szó. Egy levelezős mesterhallgatóm egész egyszerűen lemaradt a kétnapos tréningről, és sebtében kellett dönteni és cselekedni, hogy mégse veszítsük el se mi őt, se ő a csoportját, amelynek félig jelenléti, félig online élményéből sajnos kimaradt.

Mit van mit tenni, ilyenkor a tanári távtörődés magasabb fokozatra kapcsol, és a hallgató háromszoros kompenzálásban részesül. Az egyik levelezés útján zajlott (kapcsolatfelvétel, magyarázkodás – így a hallgató; megnyugtató, biztatás, az előzményeket felmutató háttéranyagok elküldése – így a tanár). Aztán egy másfél órás szóbeli konzultáció (ez kellő biztonsági intézkedések közepette, de mégis élőben történhetett, mert a szent ügy érdekében – folyamatba illesztés, felzárkóztatás – ez is belefér. Ráadásul a hegy ment Mohamedhez, ha nem is tevéháton... A hasonlat nem véletlen, gondolhatod.

Majd ismét egy kis levelezés következett. Repült a beszámolóhoz szükséges olvasnivalók garmada, hogy aztán a hallgatói számadásban se legyen hiány. És nem is volt. Mondhatom, alaposan felkészült a nebuló, amitől megtisztelve érezhette magát a fáradságot nem ismerő felkészítő is. Jót konzultáltak, mondhatnám, integrálták társadalomtudományi ismereteiket – ha ebből kitaláltad a kurzus nevét, akkor meg kell állapítanom, hogy te is sokat okosodtál az utóbbi időben! –, és igyekeztek a szükségből erényt kovácsolni.

Van aztán doktorandusz hallgató is, akivel a régi szép időkben finom kávé mellett zajlottak a beszélgetéseink. Most ettől megfosztva vele is a Teams-en találtuk magunkat. Sokakhoz hasonlóan ő se szereti, hogy a kamerán keresztül másként érzékeli, látja a másikat. De kitartóan biztatom, hogy bírja még ki egy kicsit, és addig is használja, amiből neki jócskán kijutott: hangját. Ha hallanád beszélni!

De szót fogad, szorgosan keresi a módját a digitális dialógusnak.

Azt mondja – és ezen jól nevettem –, megfigyelte, hogy őt rendkívül korlátozza, hogy ülve kell órát tartania. Mondom neki, elhiszem, mert én is mozgékony fajta vagyok a tanteremben is. Ám azt vettem észre, hogy ha nem magamra – és főleg nem az én komfortom deficitjeire – figyelek, hanem a hallgatóság igényeire, akkor ezt a korlátozást szinte nem is érzékelem. Legutóbbi vendégszerzőm, a konzulense által óratartása közben meglesett Peti épp ezen polemizált hosszasan: hogyan marad – remélhetőleg csak átmenetileg – magányos az üres képernyőnek beszélő előadó? Hát úgy, ha a helyzetet még

---

³² Megjelenés: 2021. február 27. Forrás: <http://www.nyelviktoralas.hu/digitalis-naplo-10-resz-digitalisdiak-dialogusok/>

idegenül kezelve, szükségszerűen csak magára figyel. Ezt a fókuszot kell áthelyezni valami másra, kérdés: mire és hogyan?

Mondom Lacinak, engem ez a mozgáskorlátozás azért nem zavar, mert a szó a kezem-lábam helyett erőteljesebben jön ki a válltól fölfelé eső nem verbális csatornáimon, és azok ugyanolyan intenzív varázsszerek tudnak lenni – ha akarom. Márpedig ez nem lehet kérdés. Ja, és az online órán legalább nem kell maszk! Ez is valami!

Mondom ezt egyébként annak a Suba Lacinak, aki hajdanán, ún. mikrofonengedéllyel a rádióstúdióban kezdte hallatni csak a hangját, arctalanul. Egy csupán elképzelt közönségnek beszélt, akik az éterben voltak valahol. Az más műfaj – mondja, és így is van, arra speciálisan felkészül a bemondó, riporter, műsorvezető. Igen, a tanár másra készül fel, legalábbis jó esetben. Az interakcióra. Mert a tanári szerep nem olyan, mint a bemondóé, felolvasóé, műsorvezetőé, tudniillik közlése nem egyoldalú. Nem annak kellene lennie. Még az online térben sem. És az egyoldalúság bizony megtörhető. De erről már írtam neked, kedves Naplóm, és szerintem még fogok.

Laci egykor képzelni se merete volna, hogy valamikor a videohívás mindennapos lesz. Változnak az idők. Ha mindenáron beszélgetni akarunk – márpedig ez jó néhányunknál szerencsére nem múló hóbort, hanem alapvető igény, és a közös munka is így halad –, akkor digitálisan is kapcsolódhatunk.

Puchinszki László: Az eltűnt idő tárgyak nyomában, avagy kalandjaim integrált Társadalomtudományában

2020 szeptemberében kezdtem a rendészeti vezető mesterképzést a Nemzeti Közszoigálati Egyetemen. Az első félév legnagyobb stresszét okozó, de végül a lehető legjobb végkimenettel végződő történetét vetem most papírra néhány oldalban.

A beiratkozást követően alig néhány személyes jelenléttel járó előadás után hamar át kellett állnunk az online oktatásra. Megszoktuk, bizonyos esetekben meg is kedveltük az otthonról követhető órákat. Csendesen teltek-múltak a hetek, előadás előadást követett. Viszonylag gyorsan az is kiderült, hogy szinte minden tantárgyból a féléves követelményt házi dolgozat megírásával, egy adott téma önálló kidolgozásával teljesíthetjük. Össze is jött szépen a lista, és „jó” diákhöz „méltó” módon az utolsó napokra – vagy egy-egy esetben még az utánra – hagytam szinte mindent. Mentségemre szolgálhat az a rendkívüli helyzet, hogy decemberben a koronavírus miatt többször járt az általam vezetett szervezeti egység a működőképesség határán. Vagy alatta. Nem csak a betegség, hanem a közvetlen kontaktok miatt is rengetegen hiányoztak, gyakran az osztály kulcspozícióit betöltő emberek, egy időben. Elég sok energiámat lekötötte, hogy így is meg tudjam adni azt a vezetői támogatást, amivel az osztály még működőképes tud maradni.

December közepén mint derült égből a villámcsapás jött a hirtelen felismerés: négy tantárgy kimaradt a féléves listámból. (Két lehetőség van: az egyik, hogy én nem vettem fel őket figyelmetlenségből, a másik hogy felvettem ugyan, de valamilyen rendszerhiba miatt nem rögzítette a Neptun. Mindegy, ezt már sose tudom meg.) Ez nemcsak azt jelentette, hogy nem tudok vizsgára jelentkezni, hanem azt is, hogy e tárgyak nélkül a félévemet sem tudom lezárni. A kezdeti megrökönyödés és csodálkozással vegyes pánik elmúltával felvettem a kapcsolatot a Tanulmányi Hivatallal: tudok-e tenni valamit azért,

hogy ez a négy tárgy is bekerüljön a tárgylistámba. Azt a tájékoztatást kaptam, hogy elvi lehetőség van rá. Írásos kérelmemre a hivatal vezetője az adott tárgyakat gondozó tanszékek vezetőinek támogatása esetén adhat engedélyt az utólagos tárgyfelvételre. Ezt mind a négy tanszékvezető támogatta, így megoldódott a kérdés.

Három tárgyból szinte konzervatív módon tudtam teljesíteni a követelményeket. Két beadandó dolgozat és egy online teszt kitöltése – ment, mint a karikacsapás. (Na jó nem, a Közszolgálati jog vizsga azért nem volt sétagalopp, de erről majd 20–30 év múlva írok a memoáromban – ha lesz olyan –, addigra elévül.)

Integrált társadalomtudományi ismeretek tárgyból viszont – hogy ez mi, arról sejtésem se volt – nem a hagyományos, poroszos oktatási rendszerre jellemző történések következtek. Felvettem a kapcsolatot a tanszékkel, ahonnan azt az információt kaptam, keressem meg Molnár Kata tanárnőt, tőle tudok majd meg mindent. Néhány napos levélváltást követően arra (számomra) meglepő megállapodásra jutottunk, hogy kapok egy lehetőség szerint személyes, „egyéni órapótlást”. Mint valami elit magániskolában tanuló uralkodó- vagy politikussarj; különórát kaptam!

Számomra ismerős terepen, az irodámban találkoztunk, pár nappal karácsony előtt, egy szürke decemberi napon. Szerencsém volt, a tanárnőnek épp dolga akadt az épületben, és azt követően rám is tudott szánni néhány órát saját, értékes idejéből. Az iroda társalgórészében ültünk le, és rövid kölcsönös bemutatkozást követően majd kétórás beszélgetésbe bonyolódunk. Ez alatt az idő alatt magamról is sokat meséltem, de közben szinte észrevétlenül áttekintést kaptam a féléves ismeretekről és arról, ahogy ezt az elmulasztott tanórákon közösen feldolgozták. A beszélgetés végén kaptam néhány száz oldalnyi ajánlott és kötelező olvasnivalót. Abban maradtunk, hogy ha elolvastam, amit ebből a rengetegből kiválasztok, ismét találkozunk, és megnézzük közösen, volt-e értelme a sok olvasásnak, töltődött-e a fejembe valami az ott leírtakból.

Sűrű napok következtek, a karácsony előtti időszakban néhányan még kidőltek a csapatomból. Szerencsére súlyos tünetekkel csak egy kollégám került kórházba, őt is viszonylag gyorsan összerakták, és hazaengedték lábadozni. Ezekben a napokban már az is felmerült bennem, hogy eljőhet az az idő is, amikor elő kell kotornom a szekrény aljáról a szakácskabátot, és az elmúlt években megszokott öltönyt erre a munkaruhára kell visszacserélnem. Mindenki szerencséjére ez a pillanat nem következett be, a szakácskabát maradt a szekrény alján.

A karácsonyi ünnepeket követően, a bejglikóma elmúltával az agyam ismét képes lett információ befogadására és feldolgozására, és visszanyertem az írás-olvasási készségemet is. Így viszonylag gyorsan átrágtam magam a kiadott olvasmányokon. Január elején jeleztem Katának, hogy végeztem, itt az ideje a roppant szigorú, de legalább igazságtalan számonkérésnek. Egy újabb személyes óra keretében beszélgettünk ismét egy jót. Nem is nagyon néztem az időt, de másfél-két óráig biztos eltartott a beszámoló. Kata jelezte, hogy a tárgyból kiválóan megfelelt értékelést értem el.

Ez a közel kétórás „számonkérés” az egyik legkedvesebb vizsgaemlékem a különböző felsőoktatási intézményekben szerzett tapasztalataim közül. A másik a gazdasági matematika szigorlat elégséges, de az már egy másik történet, ami majd egyszer a memoárba kerül...

Suba László: Józsi jelenléti oktatás vámjoggal vagy hasonlóval töltve

Hozzávalók 20–30 személyre:

- ✓ 1 db otthonos tanterem (nem szük és nem is hodályszerű, ahol a hallgatók az utolsó két sorban tömörülnek),
- ✓ kifogástalanul működő technika (tábla, filc, számítógép, projektor stb.),
- ✓ 20–30 érdeklődő, nyílt tekintetű fiatal ember, akik kíváncsiak arra, amit hallani fognak, és még rengeteget kérdeznek is,
- ✓ 1 db oktató, aki felkészült, és örül, hogy a fent említett fiataloknak el tud magyarázni egy újabb hasznos ismerethalmazt.

Elkészítés: Először is az 1 db oktató vegyen annyi ismeretanyagot (jogszabályt, belső rendelkezést, kutatási eredményeket, publikációkat, saját tapasztalatot stb.), amennyiből majd elkészíti a finomságot. A legjobb azonban, ha néhány dekával többet vesz, mint amennyi belefér az edénybe (illetve az órába), mert így még tartalmasabb lesz a végeredmény.

Az otthonos tanterembe érve – de már oda tartva is, mert mindig lehet találkozni egy-két kóbor hallgatóval – az oktatón látsszék, hogy örömmel, felvillanyozva érkezik a hallgatóihoz. Nem baj, ha egy kicsit mosolyog, ezzel egyrészt azt üzeni, hogy szívesen jött ide, másrészt meg azt, hogy érdeklődve várja a közös munkát. Már a köszönéskor legyen szemkontaktusa a hallgatókkal – aki eddig is így tett, az tapasztalhatta, hogy a hallgatók hálásak ezért és örömmel viszonyozzák.

A szemkontaktus azért is fontos, mert így lehet meggyőződni arról, hogy kellően rotyog-e az étel: hogy a fejekben helyére került-e a mondanivaló, vagy kell még egy kis só, bors, magyarázat más oldalról, még több példa, esetleg egy gyors rajz a táblára.

A töltelékelt lehet Ppt-be csomagolni – ettől önmagában nem lesz jobb, de sok esetben jóval egyszerűbb megoldás; célravezetőbb és gyorsabb is például az EU tagállamait kivetíteni, mint felrajzolni.

Gyakran kóstolgassuk a készülő finomságot: kérdezzünk vissza, hogy világos-e, amit mondtunk, és bátorítsuk a hallgatóinkat, hogy nyugodtan kérdezzenek – és persze látsszon a testbeszédünkön is, hogy ezt valóban komolyan gondoljuk! Ha pedig kérdéseket tesznek föl, alapos és részletes választ adjunk, közben persze figyelve a reakciót: tényleg új ízt adtunk-e a készülő finomsághoz, vagy mellényültünk, és újra csak sót borítottunk bele?

Ha nem forr eléggé az étel, tanácsos egy kis fűszerkeverékkel megbolondítani: odaillő viccet, saját megtörtént esetet hinteni bele, amitől majd új erőre kapnak a hallgatók, és ha egyszer a vizsgaidőszakban felmelegítik a végeredményt, boldogan fognak emlékezni erre az ízre.

Mindezt persze el lehet készíteni tanterem helyett a Teamsben is, de azért úgy nem olyan finom.

DIGITÁLIS NAPLÓ 11. RÉSZ³³ KOLLEGIÁLIS KOLLOKVIUMOK

Kedves Naplóm!

Elárulok neked valamit. Amikor a szegedi egyetem első évfolyamos bölcsészhallgatójaként – még a múlt évezredben – először hallottam azt a szót, hogy kollokvium, nem tudtam, mit jelent. Aztán kedves, régi vágású tanárunk, Keserű Bálint elmagyarázta, és már nem is annyira féltem a nála teljesítendő vizsgától. Ha valaki, aki olyan lebilincselően érdekes szemináriumokat tart, hogy még csütörtökön este nyolckor is tátott szájjal hallgatom, ahogy könyvillatú dolgozószobájában a régi magyar irodalomról beszél, így definiálja azt, hogy egy diák a tanárának számot ad tudásáról, azzal biztosan jó lesz beszélgetni, még ha a végén valami osztályzatot kanyarít is az indexembe. Nagyon jó érzés volt nála jelest kapni, máig büszke vagyok rá.

Mostanság már csak a tanulmányi és vizsgaszabályzatok hűvös-hivatalos szavaként ismeretes a szó, és kizárólag vizsga jelentésben használják. Pedig eredetileg azt a kellemes műfajt jelentette, amit a régi magyar irodalom szegedi professzora üzött velünk: beszélgetés. Ha már digitális napló vagy, akkor nagybátyádtól, a Wikipédiától kérdeztem meg, mit tud erről a szép szóról:

„A kollokvium latin eredetű szó, körülbelüli jelentése „beszélgetés”. Átvitt értelemben a mai egyetemeken a vizsgát jelenti (főnév: kollokvium, ige: kollokvál). Középkori gyökerekre nyúlik vissza, amikor az egyetemeken még kerengők voltak. A kerengő valójában a szerzetesi imádság színhelye volt, ahol a szerzetesek lassan, megfontolt léptekkel imádkoztak »egy kört«. Ezt a rendszert vette át az egyetem is, ahol a tanár a hallgatóval közösen tett a kerengőn egy kört, s közben nyugodtan beszélgettek a témáról. A jezsuita egyetemeken ezt a módszert egy kissé továbbfejlesztették. Ők már nem körbe mennek, hanem egy folyosórészen ide-oda, egymással szemben. Amíg a professzor halad előre, és a hallgató hátrál, addig a tanár kérdezhet (vagyis a hallgatót kérdéseivel sarokba szoríthatja), s ha a hallgató tud válaszolni, akkor ő indulhat előre, kérdéseket feltéve a témában. Ez az egyik legnehezebb műfaj, hiszen a jó kérdésekhez már eleve rálátás és áttekintés szükségeseltetik, s sokszor kifejtett diplomáciai érzékkel is kell hozzá rendelkezni, kerülve a professzor esetleges érzékeny publikációs pontjait. Ez a régi szokásrendszer az ELTE néhány tanszékén még élt az 1980-as években, de a rendszerváltás utáni tömegegyetemen ez már helyhiány miatt nem volt lehetséges, s így lassanként Magyarországon kihalt. A vezető európai egyetemeken él ez az úzus, olyannyira, hogy akik nem vettek még részt ilyen kollokviumokon, azokat nem is tekintik »akadémikus«-nak (németül Akademiker), azaz »diplomás«-nak.”³⁴

Most meg miért sóhajtozol? Ja, hogy elképzelted, hány hallgató kaphatna nálunk diplomát, ha így kellene kollokválnia? Ugyan! Én azt képzeltem el, hány

---

³³ Megjelenés: 2021. március 5. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/digitalis-naplo-11-resz-kollegialis-kollokviumok/>

³⁴ Lásd: <https://hu.wikipedia.org/wiki/Kollokvium>

oktató lenne képes arra, hogy állja és megválaszolja a diákok kérdéseit... Lenne előre-hátra, meg sarokba szorítás! Tán még bajvívás is kerekedne, mert a szó és az érv is tud olyan éles fegyver lenni, mint a kard.

De ne félj, nem holmi vad tusakodás végett hoztam én szóba ezt a szót. Ellenkezőleg, inkább örömmel újságolom el neked, hogy kollégáim közül mindig is voltak és remélem, sokáig lesznek körülöttem olyanok, akikkel a szónak ebben a szép régi és nemes értelmében szokásunk kollokválni. Semmi tét és megmérettetés, csak derű, kellem, néha egyszerűen csak beszélgetés – a beszélgetés élménye miatt. Sőt, még olyan is előfordul, hogy ehhez, ha nem is kerengőt, de méltó helyszínt lelünk: parkot, sétányt, árnyas padot, autót, de ebédlők, büfék, tanári szobák karosszékei is megteszik. Mindegy, csak folyjon a szó.

És szerencsére úgy tűnik, folyik, nem fogyunk ki belőle. Mióta otthoni tanármagányunkba száműzött a kényszerűség, hogy ne hiányozzunk egymásnak annyira, elkollokválgatunk hébe-hóba, kollegiálisan. Persze egyelőre virtuális keretek között. Van, akivel csak alkalmilag, van, akivel rendszeresen. Erna, Era, Dávid és Adrienn – őket említtem hirtelen, mert a velük zajló csevejek emléke most a legfrissebb. De szerintem gyarapodik a kis társaság rendesen. És nagyon örülök, hogy ilyen kollégáim vannak nekem.

Uricska Erna: Kedves Napló!

Azt hittem, hogy az online oktatás és bezártság miatt unalmasra sikerül ez a félév, de be kell vallanom, hogy ilyen eseménydús, érzelemgazdag félévem rég volt. Embert próbáló volt, na. Amellett, hogy gazdáddal digitálisan, személyesen és körülbelül mindenhogyan elkollokválgatunk, múlt héten kivételesen egy jelenléti kollokviumon, pontosabban egy védésen vettünk részt, ami a végén feltett kérdések, válaszok miatt méltán nevezhető kollokviumnak is.

Szép és tartalmas beszélgetések voltak, és azóta forogtok magamban két fogalmat. Az egyik a *patent*, amit beszélgetésbeli partnerem melléknévként használt, utalva arra, hogy a szóban forgó dolog nagyszerű. A másik a *fordított szocializáció*. És egyre erőteljesebben érzem, hogy véletlenek bizony nincsenek.

Például itt van ez a komment, amit nagyon időszerű volt már megírnom. Képzeld, a mai nap délutánja abban az egyik volt hallgatómmal való beszélgetés élményében telt, aki segített nekem egy digitális kompetenciabeli hiányosságom pótlásában. Komolyan, napok óta elégedetlen voltam magammal, hogy ezt nem tudom. Már nem tartom magam digitális analfabétának, de minél mélyebbre megy az ember ebben a területben, mégis csak rájön, hogy hiányosságai bizony jócskán vannak. Az édes, kedves pénzügyőr hallgatólány levideózta a „tananyagot”, átküldte, én kipróbáltam, majd létrehoztam, amit kellett. Minden lépés után vizsgáztam, a szó legszebb és átvitt értelmében. A végén létrehoztam a tartalmat, az volt a vizsgamunka. Én, a tanár a hallgatólány előtt vizsgáztam: fordított szocializáció a javából.

Ki is kollokvál, ki is tanít kit ebben a kissé átfordult világban? Ha szigorúan a tananyagot nézzük, egyértelmű. De biztos, hogy elég csak a tananyag egy-egy munkakör ellátásához? És az élethez? Szóval, ahogy Kata írja: „csak semmi tét és megmérettetés, csak derű, kellem, néha egyszerűen csak beszélgetés – a beszélgetés élménye miatt”. És habár ma nem volt árnyas pad, park és tanári szoba, szerintem mindketten tanultunk. Így hát kijelenthetem, hogy a fordított szocializációs beszélgetés, azaz kollokvium is patent, mert bárki tanulhat belőle: ki ezt, ki azt.

DIGITÁLIS NAPLÓ 12. RÉSZ³⁵

ONLINE TANULOK ONLINE TANÍTANI

Kedves Naplóm!

Ennek a bejegyzésnek a címe igen beszédes. Emlékszel, hogy amikor november közepén elkezdtem beszélgetni veled, hogyan fogtam hozzá ennek az új világnak a felfedezéséhez? Mondjuk egyszerűen azt, hogy nagy nehezen. Minden bajom volt már a tudattól is, de nem volt mese, neki kellett veselkednem. Arccal a digitális tanítás felé! – ez lett a jelszavam, és azóta is tartom magam ehhez. Sőt! De épp erről akarok most beszámolni neked.

Az arcot szó szerint értsd! Még a 150 fős évfolyam-előadás esetén is ragaszkodom ahhoz, hogy a hallgatóság az én arcomat végig láthassa, és ha csak lehet, én is az övéiket. És mindig van néhány hallgató, aki megteszi azt a gesztust, hogy bekapcsolja a kameráját. A kisebb létszámban zajló oktatásnál pedig szinte kérem se kell, úgy veszem észre, örülnek, ha végre láthatják egymást a csoporttagok is.

De nem ezt akartam elújságotni neked, mert ezt már tudod. Hanem azt, hogy ahhoz képest, hogy novemberben örültem, hogy képes vagyok létrehozni az óratartáshoz szükséges linkeket, beléptetni a virtuális előszobában kopogtató vendégeket és kezelni az üzenőfalat, mára képernyőt osztok meg, és csetszobákat hozok létre, amelyek között könnyedén közlekedek. Így a szemléltetés egy része is megoldódott, és a kiscsoportokban zajló párhuzamos munka sem okoz gondot.

De egy valamit sokáig nélkülöztem. Ez pedig a tanterem mágnestáblája és falai, amit a több napos tréningeken a résztvevőkkel közösen írtunk és ragasztottunk tele mindenféle jegyzetekkel, képekkel, postitekkal. Ezt mind elvette tőlem a digitális oktatás – legalábbis azt hittem. Mígnem aztán – láss csodát! – megsokszorozva kaptam vissza az írható felületet. A programot úgy hívják: Whiteboard.

A szót magát már elég régen ismerem, és a tárgyat – az írható és letörölhető felületű fehér mágnestáblát – pedig használom is, már ha van. A modern tantermek elképzelhetetlenek e nélkül, és szerencsére az egyetemen minden terembe jut belőle. Szeretek rajta dolgozni. Mellette párhuzamosan a flipchart papírokra is alkotunk, és a tanulás során születő rajzok, jegyzetek, illetve az előre megírt vándor-vázlatok nemcsak a tananyagot segítenek megőrizni a közös emlékezetben, de a csoporttagok kollektív alkotásai olyan érzelmi többletet is adnak mindenkinek, amely még mélyebbre vési a fontos információkat, tudáselemeket. Képzelted, hogy kipenderülve az efféle kreatív tanuláshoz tág teret adó tanműhelyből az online képernyő milyen rettentően szűkösnak tűnt. Mintha elvesztettem volna a fél kezemet.

Attól féltem, nem marad más, csak a Ppt, esetleg a Prezi. Előbbit sose szerettem, ezért ritkán készítettem és használtam, inkább beszéltem szabadon.

---

³⁵ Megjelenés: 2021. március 8. Forrás: <http://www.nyelviktoralas.hu/digitalis-naplo-12-resz-online-tanulok-online-tanitani/>

A falra vetített kép helyett nézzenek és hallgassanak csak engem, ha már arra kárhoztattak szegény hallgatók – és persze én is –, hogy frontális előadást kell tartanom nekik. A Preziben láttam volna fantáziát, de az azzal ügyesen bánó kollégáimra inkább irigykedve néztem. Az az igazság, hogy mindig sajnáltam rá azt az időt, amennyi alatt megtanulom jól kezelni és azt is, amíg azzal készítek előadást. Valahogy jobban hiszek saját retorikámon alapuló meggyőzőképességemben, főleg, mióta másoknak még tanítom is.

De mire megyek ezzel az online platformokon? Hogyan hatol át a személyiség ereje az éteren? És főleg mi lesz a közös alkotással? Tegyek magam mögé egy flipchart táblát? Az nemcsak idétlen lenne, de nem is látszana a kamerában messziről. Eleinte egy üres Word dokumentumban táblázatba írogattam, amit a feltett kérdéseimre válaszolgattak a hallgatók, aztán elküldtem nekik mint órai jegyzetet. Majd a kis piros felírómappámra ragasztgattam a cetliket. Előbbi fárasztó volt, utóbbi meg egyenesen röhejes.

Már éppen kezdtem volna földadni, amikor az egyetem Digitális Oktatási Szolgáltató Irodája (DOSZI) jóvoltából alkalmam nyílt betekintést nyerni az online tanítás technikai műhelytitkaiba. Eddig négyszer másfél órát „vettem”. Konkrétan az MS Teams felület kínálta lehetőségekkel szerettem volna ismerkedni és barátkozni. Ezek egyike ez a bizonyos Whiteboard applikáció is, amely nemcsak hogy képes visszaadni a mágnestábla élményét, de még fokozni is tudja azt. Mérete ugyanis korlátlan – látványban és memóriakapacitásban érte is. Mintha egy óriási tekercs csomagolópapírra csak írnám, írnám a jegyzeteket, azzal a különbséggel, hogy ez a digitális tábla lefelé, fölfelé és mindkét irányba oldalra is a végtelenségig „kitekerhető”. Az egérrel fel lehet nagyítani és le lehet kicsinyíteni, bármely részletére lehet fókuszálni, és tetszőlegesen ugrálni-lépegetni tudunk az egyes részletek között. Elmentve egy fájlba az egész megőrizhető és egy mozdulattal levélben elküldhető. Az előző alkalommal félbehagyott jegyzet tovább folytatható, ami nem kell rajta, az kicserélhető, aktualizálható vagy törölhető.

Egy hét alatt annyit fejlődtem a használatában, mint amennyit a Ppt-vel évtized alatt sem. A nagy főpróba 2021. március 1–2-án egy kétnapos vezetői készségfejlesztő tréningen zajlott, ahol a tábla és én is egészen jól szerepeltünk. A következő lépést – hogy ugyanis ne csak én tudjak ténykedni a táblán, hanem a hallgatókat is aktivizáljam – ezen a héten teszem majd.

Kedves Naplóm! Ne gondold ám, hogy elbizakodottan azt hiszem, hogy ez nagy lépés az emberiségnek, de nekem óriási. Sikerült ugyanis lefaragni valamennyit digitáliskompetencia-hiányomból. És azért azt sem szeretném említés nélkül hagyni, hogy ebben remek mesterre is letem Pallai Éva személyében, aki a DOSZI oktatói továbbképzéseit tartja kitartóan és lelkesen. Ha most ismertem volna meg őt, akkor is szívesen jelezném vissza neki, hogy igen jól magyaráz, biztat és tanít. De mivel a pályaorientációs képzések fejlesztésében évek óta együtt dolgozva volt alkalmunk egymás műhelyéből ezt-azt ellesni, inkább annyit mondok: ismét nem csalódtam benne, és mint kedves tréner társnak külön köszönöm a digitális támogatást is.

Pallai Éva: Amikor a tanárok tanulnak – online tanítani

„Azt hiszem, elvettem a sulykot.
A sulyk-ra azonban ez rá is fért.
De hogy ezt a részt megírhasam,
ahhoz nekem magamnak mélységes, mennyei vidámságra van szükségem:
mert a legmagasabb rendű pátosz csak akkor sikerülhet nekem, ha játék.
(A végén megint minden felragyog.)”

Esterházy Péter: Kis Magyar Pornográfia

Miközben háromszor is „megrágtam” a témát, jutott eszembe Esterházy gondolata. Mert annyi párhuzam van az egy éve kezdődött digitális oktatási vesszőfutás, a valóság és a – reményeim szerinti – pozitív végkifejlet között, hogy úgy döntöttem, mégis csak ide illik ez a pár sor.

Szóval, egy év telt el a digitális oktatás bevezetése óta. Bár közel húsz éve foglalkozom e-tanulással, mégsem gondoltam, hogy – közvetett és közvetlen módon is, de – kivesszem a részem belőle, sőt, a saját élmények megváltoztatják a témához fűződő előítéleteimet, és sokkal megértőbb leszek. Na nem a rendszerrel, hanem a résztvevőivel, a tanárokkal, sőt a módszerekkel szemben is.

Bevallom, eleinte igen sok kritikát fogalmaztam meg az online oktatással kapcsolatban. Ezek egy része – azt gondolom – jogos volt, és még most is annak érzem. Például hogy az iskolák nagy része nincs olyan technikai színvonalon, hogy egy száz százalékos távoktatást felkészülés nélkül, egyik napról a másikra végig tudjon vinni megfelelő nívón hónapokon keresztül, szinte mindenféle segítség nélkül. És a tanároknak sincs elegendő módszertani ismerete, és – valljuk be őszintén – a digitális írástudással és jó erős felhasználói ismeretekkel és készségekkel is van még baj. Vagy amikor azt mondtam, hogy ez nem digitális oktatás, hanem küszködés digitális eszközök igénybevételével, talán nem vettem messzire a sulykot. De a sulyk-ra rá is fér a kritika. Már ha a sulyk alatt magát a rendszert értjük.

A rendszert, amely komoly elvárásokat támaszt a tanárokkal szemben. A rendszert, amely kijelenti, sőt kötelezővé teszi, hogy a jelenléti oktatás áttérjen a teljesen idegen, ismeretlen, kipróbálatlan terepre, az online térbe. És nem ad hozzá támpontokat, sem módszertani, sem technikai segítséget. Vagy ha igen, az csekély mértékű és nem valós támogatás.

Biztosan sokan mondták már ki előttem is, hogy a tanárok magukra lettek hagyva a digitális oktatással. Mindenki csak azt tudta, hogy véghez kell vinnie, de a hogyanról nem esett szó. Arról, hogy a tanárok hol, milyen eszközökkel, milyen költségekkel, milyen szoftvereket, applikációkat használva valósítsák meg az online oktatást, csak keveset hallottunk, amit igen, az is inkább a tanárok segélykiáltása volt. Úgy tűnik, hogy az elmúlt egy évben a segélykiáltásokat alig hallották meg a döntéshozók, és javulás, fejlődés rendszerszinten alig-alig mutatkozik.

Mindeközben a tanárok tették a dolgukat. Kaptak fűhöz-fához, azt használták, amit a leggyorsabban tudtak integrálni. Egyikük a Facebook Messengert, másikuk a Google Classroomot, megint más a Webexet, Zoomot, Moodlet, Teamset, és még ki tudja, hányféle ingyenesen felhasználható webes eszközt kipróbáltak. Ami egyfelől remek, mert tényleg egy nap alatt átálltak, másfelől gondoljuk végig a tanuló/hallgató helyzetét. Egyik óra a Zoomon keresztül, aztán át a Google CR-ra, majd onnan a Messengerre

vagy a Krétára. Mindenki összezavarodott egy idő után, ami nem csoda.

Aztán itt van a módszertani problémahalmaz. A tanároknak nem tanították meg az elmúlt években, hogyan kell egy (jó) órát megtartani online. Mert az csak egy dolog, hogy nem vagyunk személyesen jelen, de bizony más oktatási módszerek is szükségesek ahhoz, hogy a személyes jelenlét hiányát pótoljuk. Hogy az ellenőrizhetetlen másik oldalt aktivitásra készítsük, megtanuljunk újabb és újabb alkalmazásokat azért, hogy ne legyen unalmas az óra távoktatásban sem. Vagy egy online interaktív órát hogyan kell megtervezni, előkészíteni, levezényelni, nyomon követni. Milyen módszerekkel lehet vagy érdemes számon kérni. Ezekkel az ismeretekkel nem látták el a tanárokat. Ezért aztán az esetek 90%-ában tanár és diák ültek a képernyő egyik és másik oldalán, és úgy tettek, mintha az osztályteremben lennének, hiszen szinkron jelen volt az egész osztály. A tanár beszélt – jobb esetben néha használt Ppt-t –, a tanuló hallgatott, és sávszélességi problémákra hivatkozva még a kamerát is kikapcsolta, s közben ki tudja, mivel foglalkozott, figyelt-e egyáltalán. Valószínűleg nem, vagy csak az első néhány percben, mert aztán a monotonitás és az aktivitás hiánya elálmósította, és inkább elővette a telefonját és játszott, vagy az osztálytársakkal beszélgetett óra közben a chaten. És erről nem tehet a tanár, hiszen őt nem készítették fel arra, hogy egy online óra nem egyenlő azzal, hogy előadást tartunk számítógépen keresztül. Persze a semminél jóval több ez is.

De hogyan kerülök én a képbe? A Nemzeti Közszolgálati Egyetem felismerte, hogy a tanároknak szükségük van a támogatásra, és létrehozott egy olyan kis szakmai közösséget, amelynek az volt a dolga, hogy az egyetemi oktatóknak támaszt nyújtson technikai és módszertani kérdésekben. A csapat tagjaival közösen az elmúlt négy hónapban oktatófilmeket és kézikönyvet készítettünk, amelyekben a közösen használt Teams rendszer funkcióit, módszertani lehetőségeit mutattuk be. Emellett több mint harminc kiscsoportos workshopot tartottunk tanároknak a különböző applikációk adta lehetőségekről és az oktatásban való használatáról, integrálásáról.

A tapasztalatom megváltoztatta a kritikus hozzáállásomat, mivel azt látom, hogy az egyetemi oktatóknak (is) nagy igényük van a támogatásra. És ha kapnak, akkor nem sajnálják a saját idejüket áldozni azért, hogy fejlődjenek a saját és a hallgatóik érdekében. Szívesen veszik a tanulás lehetőségét, kihasználják a rendelkezésre álló segítséget, és egyre bátrabban alkalmazzák a technikai és webes eszközök nyújtotta lehetőségeket, amelyekkel színesíthetik a módszereket, élvezetesebbé tehetik a megtartott órákat. A kevés segítség is sokat jelent, és a tanárok hálásak érte. Az eredmény pedig nem csak értük van, mert a folyamat végén lévő hallgató is sokat profitál abból, hogy a tanár megtanulta az eszközök használatát, és be is veti azokat óra közben. Így ha lassan is, de javul a digitális készségük, sőt, nem szégyellnek kérdezni akár a diákoktól sem, akik sokszor szívesen nyújtanak segítő jobbot a tanároknak technikai ügyekben. Ezzel közösen létre tudunk hozni valami újat, jobbat, hasznosabbat, hatékonyabbat.

Trénerként magam is végigjártam a digitális oktatás útvesztőit. A kezdeti ellenállásom – miszerint nem lehet tréningeket tartani online – megváltozott, és napról napra újabb és újabb lehetőségeket fedeztem fel az online módszerekben. Persze nem könnyű folyamat ez. Sok tanulás, sok gyakorlás, nagy levegő, bátorság kell ahhoz, hogy kiderüljön, mi működik és mi nem. Sokszor akár annak a veszélyét is vállalva, hogy valami nem fog sikerülni online – és persze, hogy a jó öreg Murphy a törvényeivel bekavar a rendbe. De ez nem szegi kedvemet és a tréner- vagy tanártársak kedvét sem, azt remélem, sőt tudom, mert látom, tapasztalom.

De hogyan ragyog fel a végén minden? Reményeim szerint úgy, hogy ez a bő egy év online próbálkozás nem vész kárba. Mert megmarad nekünk a tudás, a sikerélmény, a biztonságos eszközhasználat, a magabiztosság, hogy meg tudjuk csinálni. Talán a

rendszereket működtető döntéshozók is ráébrednek arra, hogy a tanárokat nem szabad magukra hagyni, és elindul egy őket támogató hosszabb távú folyamat az online módszerek tekintetében. Ez azért is nagyon fontos, mert azt gondolom, hogy – különösen a felsőoktatásban – semmi nem lesz már a régi. Hiszen az online oktatás bizonyos elvitathatatlan előnyeire a jövőben is érdemes támaszkodni, nem elfelejteni az alkalmazott módszereket, hanem a jelenléti oktatás hasznos kiegészítőjeként egyre több területen alkalmazni azt. Tudom, hogy mindannyian képesek vagyunk erre.

És még egy ok a derűre Kata naplója és vendégei. Jó példája ez a kezdeményezés az önképzésnek és egymás motiválásának. Digitális napló lévén az online térben fogja őrizni ennek a nehéz felkészülési évnak a szép napjait. Jó lesz fellapozni néhány év múlva, hiszen bizonyítani fogja, honnan indultunk a – most még riasztónak tűnő – jövő felé.

Sőt, még az is lehet, hogy Kata a digitális naplójába utólag bekarcol nekünk egy ötöst...

DIGITÁLIS NAPLÓ 13. RÉSZ³⁶ DEMÓVÁLTOZAT

Kedves Naplóm!

Hát, tudod, mindig azt hiszem, hogy nem jöhet nagyobb kihívás, mint amiben éppen vagyok, és de. Általában a következő megint eggyel nehezebbnek tűnik. Most például két napba és ráadásul online keretek közé kellett belesűriteni mindazt, amire az utóbbi években hol három-, hol négynapos jelenléti tréningen szokott lenni már-már elég időnk. És akkor még az éppen most zajló négynapos online mestertréninget meg se említem... Csak azt éljük túl! Nyilván majd arról is beszámolok neked.

Van ez a rendészeti vezető mesterképzés az egyetemen. A 2008-as indulása óta most van benn a tizenharmadik évfolyam. Szerintem lassan már te is, mint én, név szerint ismered az ide járó hallgatókat, mert igencsak sok kalandom volt, van, és – remélem – lesz is még velük. A kezdetek óta úgy hétszáz felé közelít azoknak a száma, akik elvégezték ezt a képzést. Többségük tapasztalt szakember, felnőtt, érett személyiség. Tudják, mit akarnak, miért iratkoztak be az egyetemi szakra. Nagy részük képes felmérni, mit tud, mennyit ér, és azt is, mit szeretne megtanulni még és mi végre. Hogy aztán mit kezdenek ezzel a tudással, vagy mások övelük, azt jó ideje aggódva figyelem. Sok mesterszakon végzett, eltékozolt, jó szakember szomorú utóéletét is ismerem...

Ha az embernek úgy 60–70 órányi ideje adatik intenzíven tanulni velük, az már elég jó idő ahhoz, hogy számukra is érzékelhető és kívülről is látható legyen a fejlődés. Ez néha csak annyi, hogy magasabb fokozatra kapcsolja bennük a helyzet, és mi, többiek – legalábbis ez az illúzióm – az önreflexiót, és ez egyáltalán nem kevés! Talán te nem érted teljesen, hogy ez mire jó, de ők már igen. Mert ez a legeslegfontosabb. Vezetőképzés, mesterszint – gondoldj bele! Azt tanulgatjuk unos-untalan, mi teszi az elég jó vezetőt. És akárhogyan ragozzuk is, nagyjából mindig ugyanoda jutunk: az önreflexió biztos alapjaira naponta, fáradságos, kitartó és aprólékos munkával építgetett önismeret. Ha egy vezetőben az ez iránti vágy felkelthető, tartósítható, sőt fokozható – az egyharmad siker. A másik harmadot a szakmai ismeretek magas fokú birtoklása adja. Ha ebből is van raktáron elég, akkor „már csak” arra kell figyelmet fordítania, hogy e kettő felhasználásával hogyan gyűjtse maga köré és tartsa állandóan megújuló dinamizmusban a többieket, akiket akár alkalmi, akár állandó csapatként irányítania-vezetnie adatik. Hogy ez bonyolult? Jól gondolod, nem is akarnám én leegyszerűsíteni, hisz nem is lehet. Na most képzeld el ezt redukált változatban! A 60–70 óra helyett 26-ban. Vagy 46-ban, az se sokkal biztatóbb.

Nézd el, hogy még neked sem árulhatok el részleteket, hiszen köt a szolgálati diszkréció. De fentiekből kitalálhatod, hogy bizony van olyan tanulócsoport, amelyiknek a tantervében a vezetői készségek gyakorlati fejlesztését ígérő

---

³⁶ Megjelenés: 2021. március 11. Forrás: <http://www.nyelviktoralas.hu/digitalis-naplo-13-resz-demovaltozat/>

kurzusoknak ez a limitált kiadása szerepel. Hogy ki és mi okból döntött így, arról fogalmam sincs, de hogy mit gondolok erről, azt azért sejtheted. Nem csak én, de az ilyen módon megrövidített hallgatók is joggal kérdezik, miért jár nekik kevesebb? Különösen, amikor ráéreznek, milyen lehet a kétszeres dózis abból a minőségű közös tanulásból, amivel ennyi idő alatt szinte csak megkínálni lehet őket. Pláne ha ez csak virtuális kóstoló.

És ezen az sem sokat segít, ha az ember a lehető legnagyobb odaadással, koncentrációval, időgazdálkodási fegyellemmel, frissen beszerzett digitális módszertani kunsztokkal igyekszik kárpótolni őket. Persze megadóan viselik, néha talán élvezettel játsszák a kísérleti nyúl szerepet, hagyják magukat szelíd, de tanárnősen határozott instrukciókkal irányítani. És eleinte furcsálkodva, de aztán lassan hozzászokva a folytonos interakcióhoz, oda-visszajelzésekhez, szépen sorban bevallják a végelszámolásnál, hogy ez a fajta móka bizony kedvükre volt. Pedig ők aztán a legkevésbé sem a hízelgésről híresek! Keményebb fából faragták őket, úgy bizony! El tudod képzelni, mit szólnának ahhoz, ha nem a demóverzióval kellene beérniük? Jaj, kedves Naplóm! Én el sem merem!

James Bond: Mi ez az egész???

Nagy lelkesedéssel, csillogó szemekkel és kitárt elmével kezdtem neki a polgári nemzetbiztonsági mesterképzésnek, abban a hitben, hogy itt most igazi James Bondot faragnak belőlünk. Olvasgattam a hangzatos tantárgyi elnevezéseket, hű meg há – ámultam-bámultam, de volt köztük egy furcsa is: „*Integrált társadalomtudományi ismeretek – polgári nemzetbiztonsági aspektusok*”. Na remek, lesz egy töltelék tárgy is, biztos kötelező, hogy ne legyünk szakbarbárok.

A sokadik tanítási napon volt az óra, ekkorra már kirajzolódott, hogy nem leszek James Bond, de még Johnny English se, ez az egész képzés másról szól. Bejött a tanárnő, ismerkedtünk, bár a ki honnan jött esetünkben kissé talányos, ugye. Bemutatkozott ő is, felvázolt rengeteg témát, melynek egy részével egyáltalán nem tudtam azonosulni, majd kiosztotta a feladatot: csoportokba rendeződés után rajzoljunk le egy járművet, mely jellemzi a rendészetet és/vagy a szolgálati helyünket. Ezt a hülyeséget?! Született főigazgató által vezetett defektes páncélozott jármű, zöld rendszám, antennákkal és kamerákkal teli szolgálati autó; kötött pályán haladó, potyázókkal teli kézi hajtány... Miközben e remekművek készültek, az előadó serényen rajzolt a flipchart táblára úgy, hogy mi ne lássuk. Az alkotások bemutatása után lehullt a fátyol a tanári rajzról is: egy négy színnel rajzolt kutyaszőr, meg egy zöld és egy kék nyomtatott ábráról. El is lett magyarázva rendesen, persze semmi se maradt meg belőle, le is lett fotózva, megkaptuk utólag, de bevallom, nem foglalkoztam vele. A vizsgára elolvastam a kötelező irodalmat, megvitattuk, könnyed és jó hangulatú alkalom volt. Jöhet a karácsony.

Második félév, újabb fura/gyanús felveendő tárgyak a listában: „*Kommunikáció, vezetői kompetenciák*”. Kétnapos kurzus, két előadó közül lehetett választani. „Lássuk, milyen a másik.” Nem jött be: egyfelől a koronavírus miatt online órák vannak, másfelől a másik tanárnő nem ért rá, így maradt Kata. A csoportbontás miatt praktikusán egy napba lett belesűrítve a kétnapnyi anyag. Sok mindenről szó volt, nagyon elfáradtunk mindannyian. Ülepedtek az előző tárgy keretében elhangzottak, és arra épülve jöttek új dolgok is. Innen a távolból visszagondolva már összefolynak az órák, de arra emlékszem, hogy néhány dolognak számomra se füle, se farka nem volt, sok minden túl elméletinek hatott. Hisz világos, milyen(nek kellene lennie) a jó vezető(nek), értelmes emberek közt ez nem is lehet kérdés. Mert erről volt szó. De arra semmi gyakorlati válasz nem mutatkozott, mivel motiváljunk egy kiegészített/csalódott kollégát, hogy kezeljünk egy kevésbé ideillőt, hisz az általános gyakorlatban a vezető nem válogathatja meg a csapatot, hanem megkapja. A tanárnő még csak ekkor ismerkedett az online oktatói felülettel, de ügyesen és dinamikusán kezelte, voltak színes post-it feljegyzések is. A vizsga abból állt, hogy háromfős csoportot alkotva egy önmagunkról készített egyperces videót kellett visszanéznünk, és a többiek és a tanárnő kielemezték a látottakat. Tanulságos. Ez azért már valami, ismerkedés kommunikáló önmagunkkal, gyorstalpaló.

A másik tárgy a félévben a „*Vezetői készségfejlesztés*” volt, ez már nem mindenkinek. Irigyeltem is azokat, akik megúszták. Pár nappal az előző után következett (furcsa órarendszerkesztés), és eleinte még minden egy hatalmas káosznak tűnt ebben is. Megnéztünk egy nagyon jó TED előadást is meg más kisfilmeket, de a nap vég felé előkerültek az előző tárgy színes digitális post-it jegyzetei. Sose leszünk túl semmin?! Majd az előző félév tárgyának kék és zöld ábrája. Muszáj ezt megint?! Meg persze pár az aznapi témából is. Mikor lesz már vége?!

De ekkorra már remekül működött az a bizonyos Whiteboard tábla (a tanárnőn határozottan látható volt a digitális fejlődés!). Majd ez az egész, addig káosznak tűnő valami össze lett húzva egy oldalra, és bumm, jött a megvilágosodás... Három kurzus – három fókusz. A folyamatok, a vezető, a csoport. Összeállt a kép. Ja, hogy ez így? Aha! Teljes agyi lezsibbadás. A tananyag egy az egyben megérkezett. Hogy ezért volt ez az egész célcó? Rajzolás, vizsga, egypercesek, kötelező irodalom, vita és köldöknézegetésnek tűnő agyalás? Már nem irigyeltem azokat, akiknek kimaradt ez a lezárás.

Egy jól felépített előadássorozatban ismertük meg a „rendszer”, a tanárnő nagyon lelkesen és fáradhatatlanul adta át az anyagot. A csoport vegyes volt korban, szakmában, előképzettségben, én pl. hasonló témát korábban nem hallgattam, viszonyítási alapot nem volt (ezután lesz). Lehet, át is siklottam sok fontos dolog felett.

Vezető beosztású, sokat látott csoporttársam azonban elejtett magunk között egy ilyen fél mondatot a vége felé (és ezzel zárnam én is): „*Azért el kell ismerni, hogy jó szakember.*”

Bartók György: Újra iskolapadban – de kicsit másképp

2020 szeptemberében nagy tudáséhséggel és vággyal vágtam bele a mesterképzésbe. Célom a látóköröm szélesítése volt és az általam szolgált egység feladatainak mélyreható tanulmányozása, illetve megtanulása. Az iskolapadba visszaülni mindig nagy izgalommal tölt el, mind az új tantárgyak, mind az új emberek megismerésének lehetősége miatt.

A pandémia már javában gyötörte az egész világot, mikor bejelentették az online oktatást a teljes egyetemi társadalom részére. Kezdetben a tanárok is csetlettek-botlottak a távolléti online oktatás erdejében. Mi, diákok szintén nem tudtuk, mi vár ránk. A kezdeti nehézségek leküzdése után a tanári katedra mindkét oldaláról nézve egy új oktatási világban találtuk magunkat. Azt hittük, hogy ennyi iskolába járás után már nem tudnak újat mutatni nekünk. A vírus azonban megmutatta, hogy van még új a nap alatt.

Az óráink átalakultak. Látni a félig pizsamában ülő diákokat és otthonaikból tanító tanárokat érdekes és rendkívül kényelmes volt, nekem mindenképpen. De mihez kezd az a tanár, akinek az oktatás nemcsak egy monológ elmondásából áll? Ha mindenféle segédeszközt felhasználva, a diákokat maximálisan bevonva tartja óráit? Hát, az úgy érezheti magát, mint a magasugró, akinek összekötötték a lábát, vagy mint egy néptáncos, aki nem léphet ki egy cipős dobozból.

Talán ilyen érzések kerítették hatalmába Molnár Kata tanárnőt is, aki a Kommunikáció és vezetői kompetenciák című tantárgyat tanította nekünk. Elmondta, hogy át kellett strukturálnia a teljes eszköztárát, hogy a képernyők előtt ülve is látványos és hatékony órákat tudjon tartani. Az még egy külön nehezítés volt számára, hogy csökkentett óraszám állt rendelkezésére. Előre féltünk az egész napos oktatástól, amelyet egy tanárral kell „végigszenvednünk”, de nem így lett. Őszinte, kitarulkozó személyiségével magával ragadott minket, és hipp-hopp, eltelt az a nap. Mindvégig fenn tudta tartani a figyelmünket.

Ezúton is köszönöm neki, hogy megmutatott egy merőben újfajta oktatási módot, amelyben inkább éreztük magunkat egyenrangú félnek, mint a szokványos tanár-diák kontaktusban.

Kedves Tanárnő! Kívánok neked sok erőt és kitartást a további munkádhoz, és egyben kívánom, hogy minél több diákot részesíthessél hasonló élményekben a pályafutásod során!

DIGITÁLIS NAPLÓ 14. RÉSZ³⁷
TANÁRI (KAR)MESTERSÉG: A TELJES VERZIÓ

Kedves Naplóm!

Van egy szívemnek kedves TED-előadás a vezetés művészetéről. Szó szerint kell érteni: egy zenetudós és karmester gyözködi ámuló közönségét húsz percen át kellemesen és szellemesen arról, hogyan vezessünk úgy, mint egy karmester.

Gyerekkoromban nem értettem, mi szükség van rá, hogy egy fickó abban a vicces frakkban vagy komoly szmokingban kalimpál a zenekarral szemben, a hátát mutatva a közönségnek. A zenészek úgyis tudják a dolgukat, nyitva van előttük a kotta is, karmester nélkül is eljátszanák a darabot. Aztán kezdtem megérteni, hogy nyilván eljátszanák, csak hogy nem *úgy, ahogyan* vele. Egy rossz karmester képes a legjobb zenekart is szétverni, a legszebb hangzást is elrontani. Ám a jó karmester még a magas színvonalat is felemeli, és a művészeknek az együttzenélésben feloldódó *kollektív flow-t* teremt, sőt, többet: a közönséget is elvarázsolja.

Nekem megadatott tíz éven keresztül a kezével és szívével vezénylő karnagy és néhány pálcát is használó karmester keze alatt énekelni, és szerencsére ritkán, de találkoztam kontárokkal is. Volt alkalmam megtapasztalni a különbséget, és mondhatom: ég és föld. Az igazi varázslónak pálca se kell, kezére-tekintetére egyszerre rezdül mindenkinek mindene, és a mozdulatok nyomán megszületik *a zene*. A kontár pálcájával hadonászva az életkedvet is kiöli a zenészekből. Amióta nem *csinálom a zenét*, csak hallgatom, az élő koncerteken érdeklődéssel kémlelem a karmester kezét, mozdulatait, és talán hihetetlennek tűnik, de a gyakorlott szem a különbséget hátulnézetből is észleli. Ne hidd el, próbáld ki! Bárcsak újra járhatnánk koncertteremről koncertteremre, vinnélek magammal, ne félj! Mert tudom, hogy napló-nővéredtől, KritiKatától³⁸ már régóta irigyled, hogy sok művészeti élményemet megosztom vele.

De miért is mesélem mindezt? Hát azért, mert a nagy próbatétel, amit legutóbbi bejegyzésemben említettem neked, bekövetkezett. És bizony szükség volt minden (kar)mesterektől ellesett technikára, hogy *az online térben* a mesterekből álló kis zenekart úgy vezényeljem, hogy észre se vegyék, mit nem kaptak meg azáltal, hogy képzésük nem jelenléti formában a mesterműhelyemben zajlott, hanem távolból kellett őket összehangolnom. Se pálca, se varázsdoboz, se szembekötők, se lepedő, se madzagok... Hogy miért sorolok ilyen furcsa tárgyakat? Ja persze, ezt nem értheted. Ők se értették, nem is mondtam nekik, hogy ne fájdítsam a szívüket. Ehelyett szekérré ültettem őket, ösztönzéseképpen piramist, házat építettem velük, színes kártyaképeket, zenés-táncos kisfilmeket, komoly elméleteket summázó folyamatábrákat és vicces karikatúrákat, irodalmi idézeteket mutattam, ragadós történeteket meséltem nekik. Gyártottunk mottót, cetliket, színeztünk szavakkal ábrándos

---

³⁷ Megjelenés: 2021. március 12. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/digitalis-naplo-14-resz-tanari-karmesterseg-teljes-verzio/>

³⁸ Lásd itt: <https://www.katakritika.hu/>

jövőképeket, idéztünk emlékezetes jeleneteket. Mindent, amit csak képzelni lehet. Nagy utazás volt, elhíhated.

És közben rájöttem: a tanár is amolyan karmesterféle. Sokan nem is értik, miért van rá szükség, hiszen tanulni egyedül is lehet, van, aki úgy még jobban is szeret. De létezik pár dolog, amit úgy nem lehet. Vezetni például. Ezt inkább gyakorolni kell(ene).

A rossz tanár, mint a rossz karmester, valóban inkább zavarja, akadályozza, nehezíti a muzsikálást – ja, a tanulást –, elkedvetleníti a kezdetben tanulni akarót. Egy rossz szóval, mozdulattal képes megakasztani, összezavarni, szétverni a gondolkodás és a megértés ritmusát. Jó tempóérzék kell ugyanis ahhoz is, hogy tudjuk, miből, mikor és mennyi kell a tanulóknak, amivel tanulásukban legjobban támogatni, segíteni tudjuk őket. Különösen csoportban, hiszen őket még egymással is össze kell hangolni. És ehhez mindkét kezünket használni ildomos. A jobbal biztatni, simogatni, formálni és alakítani – szelíden, kedvesen, szenvedéllyel és szeretettel. A ballal adni a taktust, instruálni, egyértelműsíteni és vezetni – határozottan, fáradhatatlanul, megbízhatóan, következetesen, a mindvégig téveszthetetlenül szemünk előtt lebegő cél felé. Mindezt úgy, hogy az irányítás szinte észrevétlen legyen. Hogy semmi ellentmondás és feszültség ne érződjön, különben izzadságszagú lesz az egész.

Ám csodálatos tapasztalat: az ész és a szív patikamérlegén egyformán porciózva a mozdulatokat a dolog működik. És a kíváncsi szemek elől a kulissza sem rejti el a tanári (kar)mesterség titkait. Sőt, *kimondott szándék, hogy meglássák, megértsék és használják, ha azoktól hasznukat remélik, és bennük nemcsak ők, de az övéik is kedvüket lelik.*

Ne haragudj, kedves Naplóm, hogy kissé elragadtattam magam. De nem tehetek róla, ha egyszer ez *ilyen*...

DIGITÁLIS VENDÉGNAPLÓK 14.³⁹ **HOL VAN MÁR A TAVALYI HÓ?**

A sorozatnak ez a darabja nem friss, jószerivel egyéves. Már 2020 tavaszán, amikor a járvány kezdődött, és bezárták az iskolákat, terveztem elindítani ezt a vendégírás-sorozatot, de akkor valahogy elmaradt. A pályaeorientációban oktató kollégákat próbáltam becserkészni, de nemigen sikerült. Volt, aki ígérte, de sose készült el, volt, aki félig-meddig. Julika komótosan ugyan, de megírta, el is küldte, de minthogy a sorozat nem állt össze, az ő szövegének közlése is elmaradt. Most, hogy dübörög a digitálisnapló- és vendégnaplóírás, előkerült a fájl. Kinyitottam, elolvastam, és rájöttem, bár még az online oktatás legelejéről szól, máig aktuális. És nem is napló formátumú, de egyszemélyes szerkesztőségként úgy döntöttem, ezzel kivételt teszek.

A szerzőt úgy tizenöt éve ismerem, még az országos középiskolai rendészeti tanulmányi versenyekről, ahova izgalommal hozta tanulóit, hogy aztán rendre az első három helyek valamelyikével vigye őket haza Jászberénybe. Ők voltak a „Liskások”. Julikával mint magyar-oroszok hamar egymásra találtunk. Bár középiskolai tanárnő lévén civil, de olyan szigorú és következetes, mint egy igazi rendőr – szereti a rendet, a szó legjobb értelmében. Ugyanakkor szerény, szelíd és kedves lényéért rajongtak a tanítványai. Amikor aztán sokan közülük a főiskolán, majd az egyetemen átültek az én osztálytermeimbe, szeretettel emlegették a tanárnőt, és örültek, amikor kiderült, hogy én is személyesen ismerem. Most mesterszakon tanítványom egyikük, aki ráadásul nemrég vizsgázott és hamarosan jön még az én utcámba – úgy tűnik, online. Vagyis az írás időzítése most is megfelelő. Küldöm hát Pólyáné Julikának afféle megkésett meglepetésként, és ezúton is kívánok neki jó egészséget közelgő nyugdíjas éveire.

Az ő írásával megint kezdődik egy újabb kis sorozat a sorozatban: három rendészeti pályaeorientációban oktató kollégától származó „tercett” csendül fel. Mert sokan nem is gondolják, de fontos hangok ezek. Az első szólam az ország közepéből, aztán pedig hallatja a hangját nyugat és kelet is. Kíváncsian várom, milyen harmónia születik közöttük. Mert hogy lesz, abban biztos vagyok. Nem véletlenül kértem fel éppen hármójukat. És a pályaeorientáció sem véletlenül téma itt. A digitális tanulásban nekik is sok tennivalójuk akad. És minél kreatívabbak lennének az ott tanító tanárok, annál több rendészeti szakembert köszönhetnének nekik...

Pólyáné Balla Julianna: Távoktatás a rendészeti pályaeorientációban

Az oktató-nevelő munkámban az 1996-os év nagyon fontos dátum. Ekkor kerültem az akkori jászberényi Liska József Szakközépiskola és Gimnáziumba. Akkor még nem is sejtettem, hogy az elkövetkező több mint húsz év során pedagógiai munkámat alapvetően határozza meg tanítványaim rendészeti

---

³⁹ Megjelenés: 2021. március 15. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/digitalis-vendegnaplok-14/>

pályára történő orientálása. Iskolánkban szinte a kezdetek, 1993 óta folyik egy osztályban a belügyi rendészeti ismeretek oktatása. Ebbe az osztályba minden évben nagyon sok 8. osztályos tanuló jelentkezik. Nyugodtan mondhatom, hogy az egyik legnépszerűbb képzési forma a fakultációs közbiztonsági osztály. A 11. és 12. évfolyamon oktatjuk e tantárgyat heti 3-3 órában, és ehhez társul még a heti 2-2 órás emelt szintű felkészítés.

Szerénytelenség nélkül mondhatjuk, hogy az elmúlt több mint húsz év alatt iskolánk az egyik legeredményesebb volt az ország középiskolái között évente megrendezendő Országos Egyéni Tanulmányi Versenyeken és az Országos Rendészeti Csapatversenyeken. Számtalan tanítványunk választotta élethivatásának a rendészeti pályát. Nagyon örülök, hogy ennek a sikernek én is részese lehettem. Történelem, orosz, német szakos tanárként – autodidakta módon – kapcsolódtam be a képzésbe. Nagyon sok szakmai segítséget kaptam és kapok ma is a két rendőr fiamtól és az ügyész menyemtől.

Szerintem nincs még egy olyan tantárgy, amelynek a tananyaga ilyen gyakran változna, újabb és újabb kihívás elé állítva a tantárgyat tanítókat és a diákokat is. Az elmúlt években végigkövethettem ezeket a változásokat. Négy „tankönyvcsalád” és munkafüzetek segítettek, segítik a munkánkat, melyeket állandóan frissítenünk kell, annak érdekében, hogy a tanítványaink a közép- és emeltszintű érettségien a legjobb eredményt ériék el. Emellett másik fontos célunk, hogy a rendészeti pálya iránt érdeklődő diákjaink reális képet kapjanak a már ott dolgozók életéről, ezáltal pályaválasztásuk megalapozott és célirányos legyen. Az utóbbi években sajnos már nem olyan népszerű a rendészeti pálya. Sokkal kevesebben szeretnének rendőrök lenni, mint régen.

A tankönyveken és munkafüzeteken kívül a modern ITK eszközök használata a tanítási órát „élvezetesebbé”, izgalmasabbá tette. De sajnos az Internet elérése az órán iskolánkban az utóbbi években technikai okok miatt nem teljesen megoldott. Ezért tanítványaim rendszerint tartottak kiselőadásokat, végeztek kutatómunkát, készítettek riportot és házi dolgozatot egy-egy izgalmas témában. Voltak, akik arra is vállalkoztak, hogy feladatsort állítsanak össze osztálytársaiknak.

2020. március 16-án azonban egy teljesen új szituációt teremtett a COVID-19 vírus. Egyik napról a másikra tértünk át a digitális oktatásra. Mi, tanárok is sötétben tapogatózva kezdtük a munkát. Gyakran a tanítványok segítettek abban, hogy napról napra „ügyesebben” használjuk a különböző programokat.

Gondolom, nem csak nálunk jelentett gondot, hogy a tanulóknak – és sajnos nekem sem – nem állt rendelkezésükre laptop, számítógép, okostelefon, sőt az Internet sem működött mindig kifogástalanul. Különösen a nehéz helyzetben lévő családoknál volt ez így. A mi iskolánkba az ún. „második vonalbeli” tanulók járnak. Sok a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű fiatal. Ennek tudatában kellett megszerveznünk a munkát.

Létrehoztuk a Classroom-ban az évfolyamonkénti belügyi csoportokat. Így minden tanulóval írásban tudtam kapcsolatot tartani. Miután megoldották a kiosztott feladatokat, ide töltötték fel őket. Készítettek Power Point vagy Popplet összefoglalókat. Kerestek különböző képeket, videobejátszásokat csatoltak a témával kapcsolatban. Összefoglaló vázlatok segítettek az anyag

feldolgozását, jobb megértését. A Redmentában készítettem el a számonkérést, amelyet át tudtam küldeni a Classroom-ba. Ezekben a programokban különböző feladattípusokat lehet készíteni, ezért igen változatos volt a számonkérés. A legfontosabb, hogy a tanulók a dolgozatírás befejezése után azonnal kaptak visszajelzést. A feladatok időkorlátosak voltak, ami azt jelentette, hogy meghatározott időben kezdhették csak el és korlátozott idő állt a rendelkezésükre. Nem volt lehetőség az ismétlésre. Véleményük szerint mindig így kellene írni a dolgozatokat. A 12. évfolyamban szerencsére már az ismétlésnél tartottunk. Odahaza a tanulók a különböző évek érettségi feladatait oldották meg, ki-ki a maga szintjén. Nagyon sokan elküldték nekem a megoldásokat. Vagy már kijavították, vagy én javítottam. Persze ilyenkor mindenkiben felmerülhet a kérdés, hogy mennyire voltak ezek önálló munkák. Természetesen én sem vagyok naiv. Tisztában vagyok vele, hogy nagy volt a kísértés. Találkoztam mindkét megoldással, de ezt ebben az esetben a helyén kell kezelni. Aki ismeri tanítványai teljesítményét, az gyorsan el tudja dönteni, mi önálló munka, mi az, amihez segítséget használt a tanuló. A 2019. évi esszé is önállóan oldották meg emelt- és középszinten is. Nem volt egyszerű gépen javítani, megjegyzéseket, tanácsokat írni. A tanulóknak és nekünk, tanároknak is igen embert próbáló időszak ez.

Azért arra is volt több lehetőségünk, hogy rendszeresen megbeszéljük a tananyagot, a problémákat. Nagyon fontosnak tartottam, hogy legalább heti egy-két alkalommal virtuálisan találkozzunk. Volt Messenger, Zoom, Discord. A Messengeren csak hét tanulóval tudtam egyszerre kommunikálni. A másik kettő pedig az egész osztállyal. És milyen jó volt látni őket, hallani a hangjukat! A sors kegyetlen fintora, hogy – immár veszélyeztetett életkorban lévén – még az írásbeli érettségi megkezdése előtt sem tudtam velük találkozni. Hogy legalább néhány kedves szóval, tanáccsal, mosollyal tudjam őket virtuálisan bátorítani.

Ez a rendkívüli helyzet is rávilágított arra, mennyire szükséges lenne, hogy tanulóink és mi, nevelők is megfelelő minőségű és mennyiségű informatikai eszközzel rendelkezünk. A szomorú tapasztalatom azonban az, hogy a mai oktatás nem felel meg a XXI. század kihívásainak.

DIGITÁLIS VENDÉGNAPLÓK 15.⁴⁰ A KEDVES NAPL(ÓL)OPÓ

A rendészeti pályaaorientációs tanári tercett második szólamát egy rendőr játssza. Ő a (vad)nyugati vagány: Szombathelyen él és dolgozik. Helyszínelő, tehát lehet sejteni, hogy belemenős, kemény fickó, nem viccel. Azaz dehogyis nem! Amikor nem muszáj komolynak lennie, akkor állandóan laza. Beceneve Zeki, hogy miért, nem tudom. Nemcsak hogy vág az esze, de a szíve is nagyon a helyén van.

Egyszer már írtam róla egy kis jellemzést a pályaaorientációs tanároknak tartott pedagógiai-módszertani tréning után, ahol megismerkedtünk. *„Képzelem, hogy az a középiskolás célcsoport, akit ő tanít, mennyire imádja őt. Ahogyan felidézte saját kamaszkorát, azt is láttam magam előtt, mi lett volna belőle, ha hön szeretett tanárnője nem kapja el a grabancát a megfelelő pillanatban, és közbenjárására nem fogadja őt vissza az a gimnázium, amelynek második osztályában – figyelem, unikum következik! – minden tárgyból megbuktatták! Jó eséllyel nem a bűnüldözői, hanem a megrögzött és üldözött bűnözői karrier várt volna rá, mint oly sok hasonló gyerekre, akire rásütik a »semmirekellő« bélyeget... De nem így lett, szerencsére. És ma – milyen különös fintora a sorsnak – ugyanebben a középiskolában tanít!”*

Hogy ne legyen kétsége senkinek a történet pikantériáját illetően, aláhúzom a lényegét: rendőrként a rendészeti pályaaorientációban!

És hogy mindezeket honnan tudom? A háttér információkat ő maga vallotta meg annak a bizonyos tréningnek a záró körében, nemcsak nekem. Zeki tanár úr számomra – és úgy tudom, tanítványai számára is – az a fajta hiteles ember, aki saját példájából tudja, miről beszél.

Lazaságát jelzi, hogy másodszer futott neki ennek a blogbejegyzésnek is. Tavaly ilyenkor ő volt az egyik ígérető. Majdnem egy év kellett neki, míg összeérték a gondolatai. Sejtetik, mennyire furdalja az oldalamat, hogy mire kellett ennyit várnom! Persze az se lepne meg, ha valami rendhagyóval lepne meg...

Bándli Tibor: Thriller vagy doku?

Kedves Sorozatrajongók!

Nézettségi csúcsokat dönt a Távoktatás című társadalmi dráma második évada. A filmet annak ellenére sem adnám szívesen a bakancslistámhoz, hogy akcióban nem szenved hiányt. A fordulatokban nem szűkölködő történet több ismeretlent tartalmaz, mint az éjszakai kijárási korlátozás.

A rendező – az élet – rögtön azzal a felütéssel kezd, hogy egy hűvös márciusi napon péntekről hétfőre bevezetik a távoktatást, a főhősök pedig megoldhatatlan problémák sorával találják szembe magukat. A tempó vad, egy pillanatra sem

---

⁴⁰ Megjelenés: 2021. március 18. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/digitalis-vendegnaplok-15/>

ragad magával a „lógni lehet” érzés, hiszen ez még mindig nem egy új, modern oktatási rendszer, sokkal inkább a szükség szülte kényszer.

Az előző évad végét követően komoly előkészítés nem volt, zenei aláfestés nincs, a zajok-zörejek, sóhajok, a gyötrelem hangjai, az eresztékek recsegése mind egytől egyig igaznak hatnak, és bitang jól szólnak, ahogy egy igazán tisztességes thrillerben kell. Nem szpojlerezek, a néző nem fogja megkapni a központilag kiadott digitális tananyagot, bár a rendező már talált olyan helyszínt a forgatáshoz, ahol az iskola felkészült az eKréta használatára, a technikai háttér bombabiztos, a wifi működik, és a kézbe adható táblagépekből is jut mindenkinek. Álomhelyszín...

Na de térjünk vissza a mi szakadozott filmvászunkra. A díszlettárból a technikai eszközök épp úgy hiányoznak, mint az online térben a rendészeti és közszolgálati ágazati képzésben részt vevők számára a személyes jelenlét és a példamutatás.

A rövid snittek, a gyors vágások láttán a néző szinte vágyja a vér látványát, de nem kapja, pedig a sodró lendület már-már igényelné a kendőzetlen agressziót. Helyette kapunk cinizmust, jó nagy porcióban és bőven mért verbális erőszakot, mely mögött egyszer csak elősejlik az ember, lemeztelenítve, őszintén és védtelenül. Vezetőre, divatos szóval leader-re várva. A stáblistáról azonban ez a szereplő lemaradt.

Egyre komolyabb szerepet kapott azonban az a dilemma, hogy a középiskolába történt felvétel pillanatában még céltalan jövőképpel rendelkező diákok – lásd még: lézengő ritterek – részére a tanárral való szoros emberi és szakmai kapcsolat hiánya pótolható-e valamivel? A válasz nem sokáig várta magát: Nem! A rendészet nem alternatív, a félkatonai hierarchiára épülő, fegyelmen alapuló parancsuralmi rendszer meg kell, hogy jelenjen már a pályaorientálás során. Ezt a személyiségalkító tudást pedig online felületen átadni szinte lehetetlen aktív tanári jelenlét nélkül. Képzelmünk csak el, hogy egy szoros érzelmi köteléken alapuló, személyes példamutatást nem közvetítő családban milyen kihívást jelent egy fegyelmközpontú hatalmi szó alapon zajló képzés! Pedig legyünk őszinték: a tanulóink többsége olyan családból származik, ahol a gondviselő apa – ha egyáltalán van – már nem vett részt sorkatonai szolgálatban.

De a rendező nem engedi, hogy belefeledkezzünk a részletekbe, nincs idő a karakterek megismerésére, csak szőrén érintjük őket, olyan korszakot jellemző módon, félinformációk alapján ítéljük meg a digitális migráns tanárt, a számítógépet, okostelefont és online felületeket veleszületett készséggel birtokló bennszülötteket, a gyerekeket és az időről időre komédiába torkolló helyzetek moderátorait, a szülőket.

Közben újra és újra bekúszik a kép, amelyen az látszik, hogy a rendészeti képzésben a tanulóink teljes mértékben a szakoktatóikra vannak utalva. Tévedés ne essék, az olyan alapkészségek elsajátításában is, mint például a vigyázz állás, a köszönés vagy a hangos, érthető, tagolt és szabatos beszéd. Mindezt – egyfajta kényszerű kompromisszumként – meg lehet próbálni pótolni szabadulószobával, egyedi, speciális szakmai nyelvezeten alapuló játékos kvíz

feladatokkal, de nem kérdés, hogy a minőségi és hatékony előmenetel csak akkor várható, ha újra személyesen találkozunk.

A forgatókönyvíróval itt kissé elszaladt a ló: a felállás sűrűn változik, a bizalom a szereplők és a néző között hol erősödik, hol szertefoszlik. Az áthallás (tanár-diák, migráns-többségi társadalom) és szembenállás nem véletlen, itt a rendező rendesen befogta vitorlájába az élet iróniáját, mára ugyanis érezhető, hogy a gyerekeknél kezd elfogyni a levegő, fojtó lett a bezártság érzése. A kortárs közösség, a baráti együttlétek (bandázások), a játék, a közös flow élmény hiánya a motiváció rovására megy. Az elmaradt gólyabálok, a sport- és tanulmányi versenyek sikerélményei, a szalagavatók, ballagások annyi közösségépítő élménytől fosztják meg – igazságtalanul – a gyerekeket, hogy embert próbáló, igazi kihívás ezek virtuális térben való pótlása.

A rendező itt kíméletlenül magára hagyja a nézőt azzal a gyötrő gondolattal, már-már megszülető felismeréssel, hogy tanárnak lenni mégis csak egy szakma. Ó, borzalom! Micsoda váratlan fordulat! Erre senki nem számított.

A film kellős közepén a történet kissé ellaposodik. Itt be kell dobni egy felvillanyozó kérdést: Mégis milyen hozadéka van a kényszer szülte digitális oktatásnak? Néhány vágókép látható, amelyen tudatos diákok – profi színészek! – örömmel fogadják, hogy a reggeli készülődés és az iskolába történő eljutás nem vesz el időt, energiát. Ám a statiszták nagy része – nem számítván arra, hogy már forog a felvevőgép – konkrétan a tanórába ébred bele. Az étkezések hangsúlyosak, nem utolsósorban rendszeresebbek, emiatt a diákok közérzete sokkal kiegyensúlyozottabb. A kötetlenebb körülmények között sokkal több mozgásterük akad a szükségleteik azonnali kielégítésére, mint az iskolában, emiatt boldogabbak. Kisebb a zaj- és stresszterhelés, így kevésbé fáradnak el, figyelmük ezért tovább összpontosul. Mármint arra, ami őket érdekli... Nem igazán működik a szóbeli számonkérés, ezért nem tudnak a társaik feleleteiből okulni, de nem is vesz el időt a tananyag leadásából az óra eleji felelés, beszámoló. Az otthon nyugodtabb (biztonságérzetet adó) közege alkalmasabb az optimális (kényelmes) tanulás feltételeinek megteremtéséhez. Továbbá a családtagoktól (szülő, nagyszülő, testvér stb.) személyre szabott figyelmet kaphatnak, és sokkal inkább haladhatnak a saját tempójukban, mint a jelenléti oktatás (iskolarendszerű képzés) uniformizált keretein belül. Már-már idillinek tűnik az állapot...

...de a rendező kegyetlensége nyomán a film abszurditása ismét erőre kap, amikor kiderül, hogy a Google Classroom, a Microsoft Teams, a One Note, a Zoom és egyéb platformok a kényelem ellenére pont a lényegét – a közvetlenséget – nem képesek nyújtani. Még. De ha majd egyszer talán igen (utópia!), akkor is ott marad a gesztus, amit nem elég virtuális jelekkel tolmácsolni. Mert a személyes jelenlét, az érintés, esetleg ölelés vagy későbbiekben a „cinkos” ökölpacsi nem adható át bináris rendszerben, egyesekkel és nullákkal. Az ingerszegényebb létformában a gyerekek befogadóképessége jobb, az érettségi előtt álló tanulóknál észrevehetően kialakult a felelősségtudat és az önkritika, ezáltal lehetőség nyílt arra, hogy egy sokkal objektívebb, őszintébb képet kapjunk ténylegesen beépült tudásukról.

A film vége felé közeledve egyszer csak váratlanul felbukkan egy aggodalmaskodó tanár figurája. Gyűjti ő a tapasztalatokat, de jól tudja, hogy sokkal több visszajelzésre (verseny, vizsga- és felvételi eredményekre) lesz szükség, mire átlátja majd, mi az, amit hosszabb távon is érdemes megtartani ebből az egészből. Megcsillan a remény: a rendészeti online képzésben a leghasznosabb a szembesítés, amikor egy-egy videofelvételen a gyerekek maguk látják vagy hallják meg a hibáikat. Jellemüket formáló képességként tehát tanulják az önkritikát, fejlődik az önreflexiójuk és a reparáció képessége.

A módszertannal kapcsolatban most még kevésbé lehet általánosítani. Óraadó tanárként az ember, ahogy eddig is, most sem tehet mást, mint hogy alkalmazkodik. Kialakít egy saját, viszonylag élhető ritmust, melyben kevésbé van kiemelt helyen az eredeti tantárgyfelosztás alapján megírt órarend. A tanulók igényeihez (elfoglaltságához, leterheltségéhez) igazodva próbál dolgozni, rugalmasan, sokszor délután vagy este, de néha még hétvégén is – ez a srácok érdeklődésétől függ. Itt fokozottan kell helyzetbe hozni a saját időbeosztás iránti egyéni felelősség tudatosítását, valamint egymás (tanár és diák) időbeosztásának kölcsönös tiszteletben tartását.

A rendezői szándék egyértelműen sugallja: a kényszer szülte kizárólagos távoktatás és a digitális oktatás két különböző dolog. Az utóbbi akár választható is, amikor eleve hibrid módon épül fel a „tananyag”, és tanár-diák oldalon egyaránt egy speciálisan erre a célra kifejlesztett, magasabb minőségű technikai feltételrendszer áll rendelkezésre. Ez most nem az. De minél inkább partnerként tekintjük a résztvevőket az online oktatásban, annál sikeresebb és nagyobb élményt nyújt a tanulás során végbemenő fejlődés. Szép üzenet!

A záró jelenet visszafogottan és kissé cinikusan optimista: az iskolaudvaron zajló tanévzárón egymást viszontlátó, tétován ölelkező diákok és tanárok önmagukat, régi vagy megújuló énjüket kereső figurái lézengenek...

...a vége főcíme zene az Első emelet zenekar 1988-as slágere – talán Önök is ismerik:

*„Vigyázz, a díszletek valódiak, mozi az egész világ!
Forog a film, forog tovább-tovább, soha-soha meg nem áll.
Látod már, ez a film az életünk, hadd legyen tehát a miénk!
Eljátsszuk azt, hogy mi is rendezünk, a filmben éppen ez, ami szép.
Az álomgyár, Hollywood hiába vár. Tudom, sose marad unalmas ez a forgatag,
Mert minden nap hoz egy új folytatást...”*

DIGITÁLIS VENDÉGNAPLÓK 16.⁴¹ A SZELÍD (TAN)ERŐ

Ahogy ígértem, utazunk keletre. A kissé harsányabb húrokat zengető Zeki után visszatérünk a szelídebb hangvételhez: a harmadik meghívott rendészeti pályáorientációs rendőr-tanár csendesen, de kétséget kizáróan örült, hogy csatlakozhat a naplóorozathoz. Bár rettentően elfoglalt, mégis valahogy kedves kötelességének érezte, hogy meséljen. Talán mert tudja, mennyire érdekel, hogyan sikerül megvalósítania mindazt, amiről sokat beszélgetünk: nemcsak azt, hogy *mit* tanítson, sokkal inkább azt, hogy *hogyan*.

Abban a Tokaji Ferenc Gimnáziumban tanít, ahol 2017 novemberében az Észak-Magyarországi Rendészeti Tehetségsegítő Tanács (röviden: ÉReTT) által szervezett szakmai napon előadást tartottam⁴².

Csak azért hozom ezt szóba, mert ottlétem oka nagyon is kapcsolódik ide. Történetesen azért hívtak, hogy a tanulás-tanítás módszertani fortélyairól beszéljek, azon belül kiemelten a tanár motiváló szerepéről. Helyben vagyunk.

És én beszéltem, és a közönség hallgatta, és akkor még nem tudatosult, hogy az ott ülők egyike az a hatalmas szőke hajkoronát viselő kedves tanárnő, akivel már találkoztam, s fogok is még. Klajné Patai Andrea ugyanis azon a nyáron interjúalanyom volt Miskolcon egy nagy rendészeti pályáorientációs kutatás során. Utólag mesélte, hogy tanárosan derűs bizakodásommal már akkor bogarat tettem a fülébe, ami aztán a pár hónappal későbbi tokaji előadáson zümmögött tovább.

Amikor aztán 2018-ban az egyetem mesterszakára vezetett az útja, és meglátta, hogy vezetői készségfejlesztő tréninget tartok, hozzám jelentkezett. Innen már csak egy lépés volt, hogy a diplomamunkáját is hozzám írja. Nagyon szép dolgotat készített, amiben – és ez már nyilván nem a véletlenül múlt – szintén kitért a képzésre.

Hogy most mivel lep meg, még nem tudom, de hogy megadja a módját, abban biztos vagyok. Ahogy megismertem, alapos, lelkiismeretes, szerény – és ebből következtetve borítékolom: amolyan szívből motiváló tanárnő lehet. Nem csodálnám, ha valami pozitív példát, rendészeti pályára orientált gyerekeket, a rendőr-tanári szerep mélységeit megidéző érzéseket osztana meg a naplóbejegyzésében...

---

⁴¹ Megjelenés: 2021. március 21. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/digitalis-vendegnaplok-16-resz/>

⁴² Erről szóló írásomat lásd itt: <http://www.nyelvilektoralas.hu/egy-jo-kis-tokaji-raadasul-duplan/>

Klajné Patai Andrea: Hiányérzetek

Kedves Napló!

Végre sikerült! Kata felkérése óta sajnos több hét eltelt, mire „tollat”, vagyis klaviatúrát tudtam ragadni, de most itt vagyok. A naplórással kicsit hadilábon állok, hiszen soha nem volt hozzá szerencsém, de egyszer mindent ki kell próbálni. (Na, jó, azért nem mindent!)

Kicsit keresem a szavakat, mivel ezt a tevékenységet mindig is egy bensőséges dolognak tartottam, amely maga a „szerző”, esetleg az általa beavatott csekély számú személy részére enged csak betekintést a gondolatai tárházába.

Ha a digitális szót is használom előtted, akkor számomra már nem is tűnsz olyan bizalmasnak, kizárólag szűk körben megosztható irománynak. Talán így már könnyebben fog menni a bejegyzés készítése.

Digitális, online vagy távoktatás? Az egyik szemem sír, a másik nevet. Szerintem ezzel sokan így vannak, akik jelenleg az oktatás területén tevékenykednek. Felesleges sorolnom a hibáit, a hátrányait, de úgyszintén az előnyeit, mert ezzel előbb-utóbb mindenki szembesül.

Legelőször is le kell szögezmem, hogy nincs tanári végzettségem. Mégis már lassan 10 éve a rendészeti pályaorientációs képzésben óraadóként egy járási székhelyű város technikum-szakgimnázium-gimnáziumában próbálok szakmai tantárgyakat taníttatni. (Ez a hármasság nem volt mindig ilyen bonyolult, de most ezt hagyjuk.) Szándékosan nem írom azt, hogy tanítok, mert ezt a szót meghagyom tiszteletből azoknak, akiknek erről „papírjuk” van, illetve hivatásként tekintve végzik a dolgukat.

Az én hivatásom a szolgálat, immár 25 éve. Emiatt kicsit kontárnak is érzem magam a tanítás terén. Szerencsémre ezt soha senki nem érezte velem, de még csak nem is utalt ilyesmire. Sőt nagyon együttműködő, segítőkész a csapat.

Az online oktatás első szakaszát több szemszögből is megéltem. Azon túl, hogy egy évvel ezelőtt a pályaorientációs képzésben dolgoztam, mellette végzős mesterszakos hallgató is voltam, illetve a nagyobbik fiam már egyetemen tanult. Emiatt szélesebb rálátásom volt az egész folyamatra, megtapasztaltam a különbségeket, a felmerülő problémákat, illetve azok megoldását stb. Egyértelmű, hogy semmi nem ment zökkenőmentesen, de hát mit is vártunk, hiszen teljesen új volt még az egész, nem volt felkészülve rá senki!

Nagyon sajnáltam, hogy a tavalyi végzős osztálytól pont a legrosszabb időszakban, az érettségi előtt, illetve az arra történő felkészítéskor kellett „elválnunk”. Ugyanilyen rossz volt számomra a saját végzős hallgatótársaimtól való távolmaradás, pedig már kezdtünk nagyon jól összerázódni. A járvány miatti digitális oktatás mindannyiunktól elvett valamit. Szerintem nem vagyok egyedül, ha azt mondom, hogy többünknek ez a befejezés megélése, a lezárás élménye volt. Maradt a hiányérzet, amelyet már nem lehet pótolni.

Múlt év szeptemberében a „normál” oktatás keretén belül két osztályban (9. és 10. évfolyam) kaptam meg a szakmai órákat. Mindkét társaság teljesen új volt számomra. Hetente csak egyszer találkoztunk, így még csak ismerkedtünk

egymással, annak ellenére, hogy az adott napon több óránk is volt egymás után. Több olyan diákom volt, akikkel még egyáltalán nem találkoztam az online oktatás bevezetéséig (pl. más iskolából érkezett, addig magántanuló volt, egészségügyi okok miatt sokat hiányzott stb.), azt követően is csak a nevüket ismertem.

Véleményem szerint a középiskolában még lényeges, hogy a tanárok az ismeretanyag átadásán túl segítsék, terelgessék, esetleg „pátyolgassák” a diákokat, hiszen tulajdonképpen még gyerekekről beszélünk. A digitális oktatás sajnos teljesen személytelenné tette ezt az egészet, megszűnt ez a kapcsolat, vagy ki sem tudott alakulni a tanév kezdetén, eltűnt az interakció.

Az online oktatás során próbálom több fórumon is tartani a kapcsolatot a diákokkal (Kréta, közösségi fórum stb.), több-kevesebb sikerrel. Szerencsére sokan aktívan részt vesznek benne, azonban mindig akad egy-két teljesen érdektelen fiatal is.

Bevallom, hogy hiányoznak az órák közötti szünetekben a diákokkal a teremben folytatott beszélgetések, az órákon néha a témától teljesen eltérő, de a szakmával kapcsolatos kérdések, érdeklődések, vélemények stb.

Remélem, hogy minél hamarabb túl leszünk ezen az egészen, és visszatér minden a régi kerékvágásba! Na jó, nem teljesen a régibe, mert remélem, ebből a helyzetből is képesek leszünk tanulni valami fontosat. Azt, hogy jobban becsüljük meg, ha valóban együtt lehetünk...

Kedves Napló, ne haragudj, hogy kicsit szomorkásra sikeredett ez a vallomás, de Kata azt mondta, azt írjam, amit érzek. És bevallom neked, már várom, hogy a digitálist visszahódítsa a hagyományos formula, és a te neved elől is eltűnjön ez a kényszeredett jelző!

DIGITÁLIS NAPLÓ 15. RÉSZ⁴³
ONLINE BOLDOGSÁG-TRÉNING

2021. március 20.

Kedves Naplóm!

Bár télen kezdtem írogatni neked, de talán tudod, hogy már vagy negyed százada szinte mindig ugyanott, az Adriának a horvátországi Trogir közelében lévő partszakaszán nyaralok. Oda járok válogatott társasággal kipihenni – utólag és előre is – az egész évet, vagy ahogy mondani szoktam: feltölteni magamban az elemeket. A nap- és a sós vizes fürdőzés mellett kedvenc ki-bekapcsolódásom az olvasás.

Legutóbb az egyik olvasmány, amit magammal vittem, Valcsicsák Zoltán Álomomban Bhutánban ébredtem című meghatározhatatlan műfajú könyve volt. Úti naplónak mondanám, de az a fajta, amelyik belső utazásra invitálja az olvasót. És el is vitt magával, messzire, saját világa mellett egy mesebeli országba is.

Míndez azért jut eszembe, mert ma, amikor ezeket a sorokat írom, a boldogság világnapja van. Utána is néztem a neten⁴⁴: „Az ENSZ közgyűlése 2012-ben jelölte ki erre március huszadikát. (...) Az ötlet Bhutánból (...) származik. Az ázsiai ország elsőként vezette be a bruttó nemzeti boldogság fogalmát, ami a lakosok jólétét méri, szerintük ugyanis az többet elárul, mint a bruttó hazai össztermék, azaz a GDP. És milyen igazuk van...”

Hogy mi fán terem a boldogság (GHN), arra egy kilenc pontból álló indexet használnak, amely a következőket méri: az ország mentálhigiénés állapota; oktatás; időgazdálkodás; ökológiai folyamatok; kulturális folyamatok; közösségi élet; egészségügy; általános életszínvonal; kormányzat. „A Pennsylvania University pszichológusa, Martin Seligman kísérletei során arra jutott, hogy a boldogság egy mindent elsodró érzelmáradat, amit akkor élünk át, amikor teljesen átadjuk magunkat valamilyen cselekedetnek, vagy belemerülünk, belefeledkezünk egy tevékenységbe. Seligman arra buzdít minden embert, hogy találjon minimum egy olyan elfoglaltságot, amiben rendszeresen át tudja élni ezt az élményt. Nagyon hasonlít ehhez Csíkszentmihályi Mihály flow elmélete. Ő azt a jelenséget írja le, amikor az ember elveszíti a tér- és időérzékét, és olyan tevékenységet folytat, amibe belefeledkezik. (...) Érdekes, hogy a nemzetek sem egyformán boldogok, és mi, magyarok nem tartozunk a legvidámabb népek közé. Kelet-Európa az egyik legboldogtalanabb hely a világon. (...)”

Hát, nem tudom, a felmérések alapján biztos így lehet, de azért itt is vannak kegyelmi pillanatok, órák, napok, és én minden erőmmel és ügyességemmel

---

⁴³ Megjelenés: 2021. március 23. Forrás: <http://www.nyelviktoralas.hu/digitalis-naplo-15-resz-online-boldogsag-trening/>

⁴⁴ Lásd itt: <https://www.life.hu/eletmod/20210319-ma-van-a-boldogsag-vilagnapja-ezt-erdemes-tudni-errol-az-erzelmi-allapotrol.html>

azon vagyok, hogy ezeknek a számát szaporítsam, ne a gondot és a bajokat. Ezért hallgattam arra a bölcs ötletre, amelyik Srágli Iza fejéből pattant ki úgy másfél hónapja, amikor már majdnem azon kezdtem keseregni, hogy mikor jöhet össze mesteri kis csapatunk a szokásos éves találkozónkra. A kérdése betalált: „*Miért nem találkozunk online? Magácskának egy ilyet összehozni semmiség!*” És valóban az. Miért is nem jutott eszembe? Időpont-egyeztetés, linkgenerálás, technikai próba – minden készen állt. Épp jó lehetőség a belefeledkezésre, az élmény átélésére, vagyis egy kis közös boldogságra. Még ha online is.

Háromszor másfél órás, látszólag előre megkoreografált, mégis virtuóz improvizációkkal tűzdelt felvonásban adtuk elő magunkat. Szakmáztunk is, persze, majdnem szüntelenül, de hát mégis csak tanulócsoporthoz volnánk, az lévén apropója négy évvel ezelőtti megismerkedésünknek. Az egyetem órarendszerkesztőjének bravúrja hozta össze a mesterhallgatókat és Katanárnőjüket, és elég hamar látszott, hogy ez a kapcsolódás túl fogja nőni a tanár-diák viszonyt, és lazább vagy szorosabb, de végtelen barátságcsomókkal⁴⁵ összekötött, rendszeres időközönkénti találkozásokba torkollik.

Mostani, már harmadik találkozónk időpontját egyeztetve véletlenül egy olyan dátum felelt meg mindenkinek, amely napra pontosan három évvel az utánra esett, hogy egykori hallgatóim egy kis meglepetés-ceremónia során kézhez kapták tőlem Mester Elő-oklevelüket. Első találkozónkat is épp az egyéves évfordulón tartottuk, majd másfél évre rá ugyancsak jól jött ki a lépés: a második találkozóról egy erdőtarcsai anziks⁴⁶ tanúskodik. Akkor már egy hosszú hétvégét töltöttünk együtt méltó környezetben.

Mert *mesteri* terv a miénk: találkozásaink *szabadsága egyetemes*. Titkosnak épp nem mondható, de túlzottan nagy dobra se vertük azért. Az az őszi képeslap is inkább sejtelmes volt, a rajta álló üzenet mélyebb rétegeit csak a kis társulat tagjai érthetik. Annyira egymásra rímelnek gondolataik és tetteik, hogy időnként maguk sem hiszik, hogy ennyi véletlen létezik. Váltig azt állítja egyikük-másikuk, hogy ez már-már boszorkányság. Inkább csak tündérkedés. Máskülönbén hogyan eshetne meg, hogy előzetes „házi feladatuk” „teljesítése” gyanánt hárman is valami művészi alkotással hozakodnak elő? Egy félelmetesen áthallásos József Attila-szöveg és két saját költemény volt a mostani felhozatal. A március idusához még eléggé közeli találkozóknak némileg keserűen ironikus nemzeti dal utánérzetet kölcsönző szabadvers-féleség és egy akrosztichon engedte sejtetni a mélyen emberit. De nem volt hiány vicces vagy épp keserűes sztorikban, képes nosztalgiában, és különös ízt adott az együttlétnék az is, hogy a kameráknak köszönhetően ezúttal egymás otthonaiba is beleshettünk egy kicsit.

Kedves Naplóm! Ha nem volna egyértelmű, akkor kimondom. Ennek az eddig igencsak vészterhesnek tűnő és ígérkező évnek, 2021-nek a március huszadikáján nekünk, tizenkettőnknek valami belőlünk fakadó csoda folytán

---

⁴⁵ Erről szóló élménybeszámolómat lásd itt: <http://www.nyelvilektoralas.hu/pandora-szelenceje/>

⁴⁶ Lásd: <http://www.nyelvilektoralas.hu/szeretet-trening/>

sikerült abban a kollektív flow-ban feloldódnunk, amit definíció szerint is boldogságnak nevezhetünk. Szép is lett volna, ha éppen ezen a napon nem vagyunk erre képesek, hiszen eddig valahányszor együtt voltunk, mindig átélhettük ezt az érzést.

Napsütötte közös egünket azonban most egy felhő árnyékolta be. Egy társunk ki kellett, hogy hagyja a harmadik csoporttalálkozót, mert – szerencsére már otthon – lábadozott a koronavírus okozta nyavalyakórságból. De az ő – igaz, ezúttal üresen maradt – kávésbögréje is be volt készítve, és ezúton üzenem: félretettük az ő boldogságadagját is, amely így tizenkettőnk hiányérzetével megszorozva jár neki! Legközelebb csak győzze bezsebelni személyesen, mert úgy is ő lesz a Jani! Addig pedig digitális naplónk virtuális lapjain ezt a beszámolót reptetjük neki!

***

Az ehhez a naplóbejegyzéshez fűzött reflexiók a Digitális vendégnaplók 19. részében olvashatóak.

DIGITÁLIS VENDÉGNAPLÓK 17.⁴⁷ A CUKRÁSZBÓL LETT RENDŐRBŐL LETT OKTATÓ

A rendészeti pályaorientáció – amint az talán a vendégnapló legutóbbi három szerzője kapcsán kiderült – régi mániám. Volt is⁴⁸ és lesz is még szó róla itt, ebben biztos vagyok.

De most jöjjön egy olyan szakterület, amelyik egyenesen következik a pályára orientálásból. Ugyanis ha a Julikák, Zekik és Andik (lásd a Digitális vendégnaplók 14., 15. és 16. részét) elég jól teszik a dolgukat, akkor a tanítványaik érettségi után jelentkeznek – a 2020-ban újra átkeresztelt – rendvédelmi technikumok valamelyikébe. Mára a valahai hat rendészeti szakközépiskolából (Budapest, Adyliget, Szeged, Csupak, Körmend, Miskolc) ugyan már csak a két utóbbi működik, és ebben a kettőben van összesen annyi hallgató, amennyi egy évtizeddel ezelőtt külön-külön egy-egy ilyen intézmény egy-egy évfolyamába járt.

A végsőig kitartó ottani tanár kollégák némelyikét jól ismerem, s akad köztük tanítvány is. A mostani vendégszerző épp ilyen. Császár Erzsébetet 2019 őszén ismertem meg, történetesen egy miskolci kihelyezett képzésen. A szünetben átszaladt hozzám megismerkedni, mert valamiért engem szemelt ki szakdolgozata konzulenseként. Én meg, gondoltam, ha már Miskolcon járok, javasolom neki, találkozzunk személyesen. Első látásra szimpátia volt köztünk, különösen hogy kiderült, kolléga – azaz tanárnő –, a javából: lelkes, motivált, tanulni vágyó. Dolgozatát is a tanításról írta, jól is sikerült. Mondjuk kissé kalandos út vezetette a katedráig, hiszen cukrászként kezdte. Hogy abból hogy lett éppen rendőr, azt nem tudom, de hogy rendőrből hogy lett tanár, azt már igen.

Nemrégiben beszélgettünk, és mondta, hogy olvassa a Digitális naplót, s hogy bizony neki is volna mit mondania arról, hogy bár megvannak a maga nehézségei, de szerencsére néhanap örömét is leli ebben a különös digitális oktatásban. „*Nem volna kedved megírni ezeket, Böbém?*” – kérdeztem, s a válasz nem lepett meg: „*De még mennyire, hogy van!*”

---

⁴⁷ Megjelenés: 2021. március 29. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/digitalis-vendegnaplok-17/>

⁴⁸ Például itt: <http://www.nyelvilektoralas.hu/olvasosarok-ii-pedagogiai-modszertani-ismeretek-kozszojalati-palyaorientacios-kepzes-oktatoi-szamara/> és itt: <http://www.nyelvilektoralas.hu/palyaorientacios-mesterfogasok-neverending-story/>

Császár Erzsébet: Naplónaplógyakorlás

Kedves Vendégnapló-író Társak!

Hol is kezdjem? Folyamatosan ez az egy mondat járt a fejemben, attól a pillanattól fogva, hogy Katanyám (mert én már csak így szólítom, bár korban inkább testvér lenne, de mindegy is) megjutalmazott azzal a lehetőséggel, hogy a digitális naplójába én is kapok egy-két Kb-nyi helyet, hogy a rendészeti alapképzéssel kapcsolatos gondolataimat megoszthassam veletek.

Tudom, közhelynek hangzik, de egy vallomással tartozom. Én ezt bevonzottam! Eddigi életem során már sokszor bebizonyosodott, hogy a személyünkkel kapcsolatos történetekben nem véletlen, hogy mi miért alakul úgy, ahogy. A legutolsó ilyen bizonyosság ez a blogbejegyzés lehetőség. Katanyámról tudom, már a megismerkedésünk napja óta, hogy amit csinál, abban mindig a tökéletességre törekszik, és mindezt 200%-osan teszi. Egy energiabomba, és egy hihetetlenül optimista ember, aki mindenben a jót látja, és mindenből azt is hozza ki. És persze, ha digitális oktatás, akkor digitális napló és naplóbejegyzések! Megint bebizonyosodott!

Elkezdtem olvasni ezeket a bejegyzéseket, és hatalmába kerített egy érzés: Milyen jó lenne, ha én is írhatnék bele! Az, hogy mikor és mit, igazán nem tudatosult, csak az, hogy ez egészen a lelkem legmélyebb bugyrába hatolt. Három napon belül már írt is Kata ebből az apropóból. Mi ez, ha nem vonzás? Ezek után nem is tudom, hogy ki akarta?

Ahogy említettem, a rendészeti alapképzésben zajló digitális oktatás a bejegyzésem fő csapásiránya, mivel Miskolcon, az ország egyik olyan tanintézetében dolgozom, ahol ilyen képzés zajlik. A kialakult vírushelyzet miatt nekünk is át kellett állni az online oktatásra. Nem volt egyszerű. Azon fáradozunk, hogy a rendőr szakma precíz elvégzéséhez elengedhetetlenül szükséges, egyébként sem egyszerű elméleti tananyagot olyan módon tudjuk átadni, hogy az ne szenvedje meg a digitális oktatás okozta minőségi romlást. Mert akár bevalljuk, akár nem, biztos, hogy most még nem tudja pótolni a régi, jól bevált jelenléti képzést.

Talán kőkorszakinak tűnhet, de ezt támasztja alá, egy, a tavalyi évben az iskolában tanuló diákok körében készített felmérés eredménye is. Kiderült: a tanulók szinte kivétel nélkül a hagyományos oktatást preferálják. Kell a kontakt, kell, hogy a tanár ne csak lássa, hanem érezze is, hogy milyen egy osztályterembe belépve az ott lévő diákok által generált légkör. Érezni lehet a felszabadult hangulatot, az unalmat, az érdeklődést, az örömet. Lehet látni, mikor éhesek, és már csak azon jár az eszük, hogy mikor szólal meg a csengő, vagy éppen ebéd után vannak, és beüt náluk a „kajakóma”. Sok-sok érzélem és érzet az online térben nem jelenik meg. Míg a kontaktórák során akár csak az említettek figyelembevételével alakítható a tanóra, csiszolódik össze a diák, a tanár és a tantárgy, most ezek nélkülözésével telnek el az olykor egyirányú órák. Már ennek hiánya is nehezítő körülmény, és ha ezzel kézen fogva jár a látszatfigyelem, látszattanulás, akkor az még inkább le tudja húzni a tanárt.

De ezeket az akadályokat meg kell ugrani. Alakulunk, alakítjuk óráink menetét. Megbarátkozunk magunkkal, az arcunkkal, a hangunkkal. Túllendülünk azon, hogy a diák vagy éppen a hozzátartozója hallja, amint a két fiam hangos veszekedésbe kezd, és goromba szavakat vágnak egymás fejéhez. Alkalmazkodunk ahhoz, hogy bepillantást adunk otthonunkba, és belátunk sok-sok tanuló magánéletébe. Megszokjuk, hogy nem mindig válaszolnak a kérdésekre, és amíg kontaktórákon az ilyen magatartás nem elfogadott, és legalább annyit kell mondani, hogy „Jelentem, nem tudom!” (ezzel is erősítve a hivatalos érintkezés szabályait), addig a digitális térben úgymond tehetetlennek érzi magát az ember. Ha például az a válasz, hogy kidobott a Teams, vagy nem jó a mikrofon, elment a net, akkor a technika ördögét mégsem vonhatom felelősségre!

De rájöttem arra is, hogy az online oktatásnak előnyei is vannak. Az egyik az, hogy hamarabb kiszűrhetők azok a tanulók, akikre igazi gyöngyszemként lehet tekinteni. Ők azok, akik minden tőlük telhetőt megtesznek azért, hogy megtanulják a tananyagot. Valóban részesei az órának, motivációjuk nem hanyatlik, érezhetően elvárásaik vannak saját magukkal szemben, hiszen tudják, ha ők nem akarják, akkor nem fog sikerülni. Ők azok, akikre mindig lehet számítani, és soha nem fogjuk úgy érezni, hogy saját magunkkal beszélünk. Ők azok, akik végrehajtják a kiadott feladatot, sőt még elkészítenek egy másik bemutatót is, mert érdekli őket a téma. Ők a legfényesebbek a gyöngyök között, és érezhetjük, hogy igazán miattuk érdemes csinálni. De ahogy írtam, a gyöngyök között. Mert tulajdonképpen mindegyik diák az, még ha nem is tökéletesek. Javukra írható, hogy ezek a tökéletlen gyöngyök tudják igazán formálni a tanár tanítási stílusát. Ha az a cél, hogy valamit mindenkinek meg akarunk tanítani, aki hajlandóságot mutat rá, akkor azt a valamit kell testre szabni, nem pedig a testet formálni át azért, hogy a sablon mindenkire jó legyen.

Kihívás ez tanárnak és diáknak egyaránt. De mindannyian tanulunk. Igaz, kedves Vendégszerző Társaim?

DIGITÁLIS VENDÉGNAPLÓK 18.⁴⁹ TOLLKOPTATÓ

Hogy miért ez lett a címe a Nagy Ákost felkonferáló néhány gondolatnak, azt lehetetlen lenne egyszerűen elmagyarázni. De megpróbálom. Kevés hozzám hasonlóan megszállott, grafomán embert ismerek. És még kevesebb ilyen fékezhetetlen agyvelejűt. Sokszor hiszem, hogy nincs nálam türelmetlenebb. Nos, ő mindezeket a figurákat csípőből hozza, sőt, messze tútesz rajtam.

Ákossal egy zsúfolt liftben találkoztam, szokásosan nehéz női táskám lógott a vállamon. Nyilván a sálamba gabalyodva és még egy csésze kávéval is felpakolva nem volt elég kezem, hogy felé nyújtsam, miközben valaki bemutatott minket egymásnak. Egyik üres kezébe adtam a kávémat, majd az így felszabadult kezemet nyújtva a másik keze felé felröhögünk. Innentől szellemileg elválaszthatatlanok vagyunk. Ehhez képest, amikor (hamar) kiderült, hogy állandóan gondolkodik és olvas és ír és gondolkodik és olvas és ír – sokszor mások helyett is –, és könyvkiadó és költő és jogász és tanár és rendőr és minden is, és hogy saját magát Tollkoptatónak nevezi, már egyáltalán nem lepődtem meg.

No, ha ennyit ír, gondoltam, szaván fogom. Mivel ő is a rendőrképzésben tanárokodik (szintén a Miskolci Rendvédelmi Technikumban, mint az előző vendégszerző, Császár Böbe), megkértem, regélje el online küszködéseit. Mert nyilván legfőképpen erről a végéről fogja majd meg a dolgot – legalábbis meglepődnék, ha nem így lenne.

A pályaaorientációs szakmai módszertani tréningeken nagyjából a vak bizalom jegyében kezdtünk közösen trénerkedni másfél éve, abból az apropóból már volt szerző a Vendégoldalamon is⁵⁰. Akkor is sikerült meglepnie utánozhatatlan humorával, öniróniájával. Igyekszem méltó lenni hozzá, és – bocsánat az olvasótól, de – április elseje lévén stílusosan egy kis bökverssel gondoltam fölkonferálni őt:

Következzék tehát
Ákos, íródeák!
Hadd bizonyítsa be
most is az igazát:
nem győzi le őt
a digitális diák,
csak való neki is
ez az online világ!

---

⁴⁹ Megjelenés: 2021. április 1. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/digitalis-vendegnaplok-18/>

⁵⁰ Lásd itt: <http://www.nyelvilektoralas.hu/vendegoldal-orientalas-eppen-palyara/>

Nagy Ákos: Ember és/vagy technika?

Kedves Kata-napló!

Sokan sokféleképpen közelítették meg és mesélték el a digitális oktatással kapcsolatos élményeiket, nehézségeiket és tapasztalataikat. Engedd meg, hogy én azokba a technikai rejtelmekbe avassam be olvasóidat, amelyek egy szakképzési intézményben, a Miskolci Rendvédelmi Technikumban – a történet idején még Rendészeti Szakgimnázium – a digitális oktatásra való átállás hátterét adják-adják. És a végén, ha marad még energia, hátha kiviláglik az egész mögül az ember is...

A történet megértéséhez ismerni kell sajátos helyzetünket. Esetünkben nomen est non omen. Mióta alma materünk falai között tanítok, soha, semmilyen „felállásban” nem tartoztunk oda, ahova illett volna, vagy ahová célszerű lett volna. Iskolánk csak a rendészeti képzés koordinátarendszerében volt értelmezhető, de ettől függetlenül – hogy a zavar teljes legyen – hordoztunk magunkon olyan külsőségeket, amelyek alapján akár besorolhatók lettünk volna az átlagos – számomra a mai napig felfoghatatlan kifejezéssel illetett – szakgimnáziumok körébe. Eszközrendszerünk, anyagi lehetőségeink jócskán meghaladták és meg is haladják a szakképzésben megszokott lehetőségeket. Saját hálózatunk, saját informatikai rendszerünk áll a tanulók és a dolgozók rendelkezésére, és ha ez nem lenne elegendő, még a BM – ezen belül a rendőrség – keretein belül is használatos informatikai megoldásokhoz is hozzáférünk. Saját ILIAS keretrendszert alkalmazunk immár évtizedek óta, de egy előre gondolkodó tanár sodródva az árral bizony gyakran kényszerül a közösségi média azon platformjainak igénybevételére is, amelyek a tanulók körében nagy népszerűségnek örvendenek.

Első lépésként a 2020. március 16-án életbe lépett „Digitális tantermen kívüli munkarendben” történő oktatáshoz 2020. március 15-én iskolánk Elektronikus Oktatási Központjában (a továbbiakban Központ) a rendszergazda létrehozott egy fórumot „Az oktatással kapcsolatos információk” elnevezéssel, egyetlen témája pedig az „Oktatási anyagok közreadása” címet kapta. Ezen a fórumon keresztül igyekeztünk villámgyorsan tájékoztatni a tanulókat a kialakult helyzetről és a rájuk és ránk váró teendőkről.

Szűk két hetünk volt arra, hogy kidolgozzuk a digitális oktatás rendjét. A tanulók kérdőívet töltöttek ki az infokommunikációs eszközellátottságukról. A felmérés eredménye, hogy a legtöbben okostelefonnal rendelkeztek, elég sokan számítógéphez is hozzáfértek, azonban a válaszokból az is kiderült, hogy a családok nagy részében több gyermek osztozik egyetlen számítógépen. Tehát adott volt az irány, a tananyagainkat okostelefonra kellett optimalizálni.

Iskolánk a 2019/2020-as tanévtől az elsősöknél bevezette az e-Kréta rendszert, használata elvárás volt digitális oktatás alatt is. A legtöbb oktató kihasználta a Kréta „Házi feladat” és „Üzenetküldési” rendszerének lehetőségeit.

A Központ egy ILIAS keretrendszer, szerepe a digitális oktatás alatt jelentősen nőtt. Külön mappát hoztunk létre, ami évfolyamonként, majd tantárgyanként tagozódott tovább. A tantárgyi mappába került a digitális

tanmenet (tanulói tevékenységek tanórára lebontva), a tanulói jegyzet és oktatási segédanyag (pl. az oktatóvideó linkje), a gyakorló és ellenőrző teszt, valamint a „Beadandó feladat” is. Az ILIAS felhasználói Munkasztalán – annak testre szabása után (ehhez a tanulók segédletet kaptak) – azonnal megjelent, ha egy tantárgyi mappába új elem került, és figyelmeztette a tanulókat a feladatok beadási határidejére is.

ILIAS kérdőív volt a Digitális jelenléti ív, ezt reggelente a tanulóknak ki kellett tölteni. A napi kitöltések Excel exporttal töltődtek le, majd Excel makrók futtatásával történt az osztályonkénti létszám leválogatása is.

Az említett ILIAS keretrendszer „Rendkívüli digitális oktatás” mappájában – mindkét évfolyam számára – minden tantárgy kapcsolódó anyaga bekerült. Használtuk az e-Kréta (Házi feladat, Üzenetküldés) funkcióit is. Az oktatással kapcsolatos ILIAS fórum mellett az MRSZG Discord szerverének #közlemények csatornája is szolgált tájékoztatásra, illetve a közérdekű információk megosztására.

Az ILIAS-ban megosztott tananyagok egy része – a tanulók kérésére – a Discord osztálycsatornákra is felkerült, a feltöltési méretkorlát (8MB) figyelembevételével. Az osztályok közös email címére is el lett küldve a tananyag vagy – mérete miatt – annak ILIAS-beli linkje. Azért osztottuk meg mindhárom felületen, hogy a tananyag mindig a tanuló rendelkezésére álljon. Pl. délelőtt a Kréta rendszer lassú volt, vagy a központi számonkérések alatt az ILIAS rendszert csak az abban érintettek használhatták az ILIAS terhelhetőségének függvényében.

A tanuló órarendje a Kréta ellenőrző modulban is megjelent. Az évfolyamszintű órarend a „Discord #közlemények” fültre, a heti osztályszintű órarend az adott osztály szövegcsatornájára került fel.

Az online kapcsolattartás legfontosabb eszköze az MRSZG Discord – ami tulajdonképpen egy hálózati játékok játszására alkalmas online közösségi tér – szervere volt. A Discord biztosította a csatlakozott felhasználók között a személyes üzenetküldés, a hanghívás és a videohívás lehetőséget is. Működött a csoportos (szerepkörönkénti) üzenetküldés is. A szerepkör vagy felhasználónév megemlítésével (pl. @Tanuló-101, @Kiss Gábor 101) kezdődő üzenet vagy szövegcsatorna bejegyzés azonnal megjelent az említett (szerepkörű) felhasználó(k) eszközén. Az osztályfőnökök az osztályfőnöki órát is a Discordon tartották. A Discord számítógépen és – telepítés nélkül böngészőből – is működött, valamint Android és iOS operációs rendszerekre is telepíthető volt. Felülete könnyen kezelhető, magyar nyelvű, és az úgynevezett gamerek körében már nagy népszerűségnek örvendett, ezért hamar ráálltak az alkalmazására.

A tantárgyi e-mail címekre küldött tanulói levelek a tanárok postafiókjába is megérkeztek, akik igyekeztek a tanulói kérdésekre rövid időn belül válaszolni. A korábban már létező osztályszintű közös e-mail címeket, Messenger, Skype és Viber csoportokat a tanárok továbbra is használták a tanulókkal való kapcsolattartásra.

A Discord szerver felépítésének filozófiája a frontális oktatás virtuális környezetben való szimulálása volt. Azaz minden osztálynak legyen egy

tanterme (hangcsatorna), ahová „bemegy” a pedagógus órát tartani (rácsatlakozik a hangcsatornára), és egy faliújsága (textcsatorna) az osztályszintű közös és tantárgyi információk megosztására. Különbéféle szerepkörök lettek definiálva. A tanulók osztályuk, a tanárok szervezeti egység szerinti szerepkörbe kerültek. Létrejöttek különféle „tantermek és tanári szobák” is. Minden felhasználó csak a szerepkörének engedélyezett csatornapárokat látja.

Mindeközben az összes tanulói jegyzet – többféle mobil eszközre optimalizált formában – felkerült az ILIAS rendszerbe, és Tankockákkal (LearningApps) színesítettük a képzést.

A központi (előre bejelentett) számonkérések (objektív mérés, köztes vizsga, modulzáró teszt stb.) ILIAS tesztek formájában, ütemezve, a résztvevők hozzárendelésével, időzítve történtek. Az ILIAS rendszerben az egyidejűleg belépett felhasználók száma korlátozott, így a számonkéréseket is előre kellett tervezni. A tervezéshez a Google Táblázatok alkalmazást használtuk. A tesztek érdemjegyes értékelése az MRSZG pedagógiai programja szerint történt. Az órai tudásellenőrzésre a tanárok változatos módszereket alkalmaztak, előtérbe került a Discordon a videós feleltetés, a Messengeren a szóbeli feleltetés stb., illetve a Redmenta alkalmazásban is készültek felkészülést ellenőrző tesztek. Az ILIAS rendszerben a tanárok beadandó feladatokat hoztak létre. A feltöltött megoldások ellenőrzése és értékelése az ILIAS-ban történt, az elért eredményről akár szöveges tájékoztatást, akár érdemjegyes értékelést lehet adni.

Az iskola könyvtárában a tanulók rendelkezésére állt egy internetkapcsolattal rendelkező számítógép, amin – a könyvtár nyitva tartási idejében – a tanuló megnézhetett bármit, és igény esetén nyomtathatott is. Az iskolai ügyelet épületében lévő „leíróban” (éjjel-nappal), további 5 számítógép állt a tanulók rendelkezésére, valamint a kollégiumi épületekben wifin keresztül saját eszközzel történő internetelésre is lehetőség nyílt. Erre azért volt szükség, mert még a korlátozások alatt is sor került a beszolgálat ellátására, ami magától értetődően a tanulók jelenlétével történt. A tanulmányi haladásuk lehetőségét viszont a rendelkezésre álló valamennyi eszközzel igyekeztük biztosítani, és nem szerettük volna, ha mondjuk számítógép hiánya miatt valaki lemarad a tanulásban.

Tanulói oldalról a „nem kell iskolába menni” eleinte egyet jelentett a „nem kell tanulni” állítással. A kezdeti pozitív fogadtatás elfogadásba és beletörődésbe, „az iskolában sem szoktam tanulni” hozzáállású tanulóknál pedig negatívba fordult, részükről megindult a kifogáskeresés, hogy mit miért nem tudtak időben végrehajtani.

A tanároknál fordított volt a helyzet. A döbbenet órái után egymást segítő, pozitív és támogató hozzáállást tapasztaltam. Szívmelengető érzés volt látni, hogy azok is, akik életkorukból fakadóan eleve távolságtartással kezelték a számítástechnikát, milyen hamar képesek voltak arra, hogy birtokba vegyék és üzemeltessék a rendelkezésre álló eszközöket, és időt, energiát nem sajnálva megteremtették azokat a körülményeket, amelyek a kiegyensúlyozott oktatás folytatásának érdekében elengedhetlenné váltak.

DIGITÁLIS NAPLÓ 16. RÉSZ⁵¹ HOSPITÁLÁSI NAPLÓT NYITOK

Kedves Naplóm!

Jól vigyázz, mert huszárvágás következik! Kénytelen vagyok így tenni, mert vendégszerzőim szinte túlírnak engem, és én azért mégis csak tartanám magam a fele-fele arányhoz. Hogy behozzam a lemaradást a digitális vendégnaplókhoz képest, több részre bontva rukkolok elő egy valamivel. Volt itt már sorozat a sorozatban, hát most egy kicsit újítok: digitális naplón belül hospitálási naplót nyitok. Ez lesz az első epizódja.

Soha nem szűnő kíváncsiságomon néha már magam is csodálkozom. Van, hogy azt hiszem, nem lesz miről írnom neked, de mindig sikerül valamit felfedeznem. Most például újra felfedeznem. Valld be, sose gondoltad volna, hogy majd épp a digitális technika segít feltámasztani haló poraiból a hospitálás régi műfaját! Hát én se! Márpedig ez történik, tanúsíthatom!

De pontosítok. Nem is feltámadás ez, ugyanis mifelénk – értsd: a rendészeti felsőoktatásban – tán sose dívott a hospitálás. Illetve ez sem teljesen igaz. Hogy mások csináltak-e ilyet, nem tudom, de én határozottan emlékszem arra, mi előzte meg azt a pillanatot, amikor 1996-ban először állhattam katedrára a Rendőrtiszti Főiskola Társadalomtudományi Tanszékének tanársegédjeként. Heteken át látogattam kollégáim óráit, hogy ellessem tőlük, hogyan lehet-kell-érdemes rendészeti etikát tanítani. Miután az óráikon tapasztaltakat jól megbeszéltük, akkori tanszékvezetőm az első óráimra engem is elkísért, hogy szárnypróbálgatásaimnak tanúja-elemzője legyen. Pedig magyar-orsz szakos tanárként végezvén annak idején már igencsak próbára tettek a József Attila Gimnázium „kistancsikra” kiélezett körmű másodikosai, nem beszélve Vasbányai Ferenc tanár úrról. Fehér köpenyes szigorú alakja máig előttem van, ahogy karba tett kézzel, hátával a tanterem falához támaszkodva áll, és úgy lesi minden mozdulatomat, hogy aztán három gyakorló órát kivesézve végül egyedül is beengedjen az osztályába. Amikor a nappali tagozatos rendőrpilótákat kézhez kaptam, már kilenc éve tanítottam az ELTE bölcsészkarán is, tanársegédként. Vagyis nemcsak gimnazistákkal, de fiatal felnőttekkel is volt kellő tapasztalatom, mégis, a rendészeti etikatanításnak nem engedtek csak úgy nekiesni. Hiszen új terület volt, és a célcsoport is speciális.

Rég volt, igaz se volt! Pedig de. Mondhatod, hogy bezzeg akkor volt idő az ilyesmire. Ez így is van, bár hidd el, annak az időszaknak is megvoltak a maga időigényes kihívásai. Most sem az időhiányra fognám, hogy mára elértük: szinte senkit nem érdekel, hogyan segítünk tanulni a diákoknak, s hogy ehhez van-e az oktatókban kellő szakértelem. Tisztelet a kivételnek, és bizonyos értelemben hála a digitális oktatásnak, látom, tapasztalom, hogy elkezdünk érdeklődni az iránt, hogyan oldják meg mások az online tanítás kihívásait. Lassan-lassan talán újra divatba jön, hogy egymás óráit látogatjuk – csak most

---

⁵¹ Megjelenés: 2021. április 8. Forrás: <http://www.nyelvillektoralas.hu/digitalis-naplo-16-resz-hospitalasi-naplot-nyitok/>

virtuálisan. És ha van valami jó ebben az egészben, az például az, hogy bárkinek a virtuális tantermébe bebocsáttatást nyerhetünk. Egy link – na meg persze egy kis egyeztetés, de legfőképpen szándék – kérdése az egész.

Vajon kitalálok-e, miért hoztam szóba ezt az egészet? Az online oktatás újdonságától való érthető tartózkodás igen komoly elhatározásra juttatott: megkértem néhány kedves kollégámat, hogy benézhessenek digitális osztálytermeikbe.

Az első ilyen kalandom – mindjárt egy 140 fős évfolyam-előadással kezdve a sort – **2021. február 18-án** történt, azt külön is megírtam neked, sőt, a szegény megfigyelt áldozatot, *Cieleszky Pétert* is rávettem egy vendégbejegyzésre. Azt hiszem, ő se bánta meg. Meglepetésként elküldtem Petinek néhány hallgatótól kapott azonnali véleményt, aminek ő – nem is sejtve ezt a merényletemet – nagyon megörült.

Másnap, **2021. február 19-én** megint bekérezkedtem egy volt mesterhallgatóm előadására, ahol már csak negyven valahányan ültek, de ez is frontálisra sikeredett. Ne gondold, hogy bántam, egyrészt tudtam, mire ülök be, másrészt meg *Kiss Gábor*, akiről szó van, hiába első online bálozó, jól, szépen és okosan beszélt, és mindenéből áradt a tapasztalat és a szakértelem.

Még 24 óra se telt el, és a szerencse úgy a kezemre játszott, ahogy kell. *Zsolt Péter* – akit ismerhetsz, mert harmadik vendégszerzőként szól hozzád – **2021. február 21-én** szombati ebéd utáni sziesztám közben rám írt, hogy jelezze, kommentálta az előző este a Probono csatornán megosztott írásomat, nézzem meg. Örültem, hogy megmozgatta a téma. Annak meg különösen, amit ezután mondott: a tíz perc múlva kezdődő óráján használni fogja dilemmagyakorlatként az esetet. Hogy ebben mi a szerencse? Hát ki gondolná, hogy 24 órán belül esettanulmány lesz egy megosztott gondolatából? Természetesen tíz perc múlva a tanóráján ültem, és egész délután élvezettel hallgattam szociálpszichológia előadását. Jólesett egy kis nosztalgia, hiszen már több mint két hónapja, hogy véget értek közös tréningjeink.

Aztán gondoltam, élek azokkal a felajánlásokkal is, amelyeket kollégáim egy-egy óvatlan pillanatban tettek nekem. El is kezdek neked ezekről beszámolni. *Amberg Erzsébet* és *Magasvári Adrienn* óráinak tapasztalataival kezdem. Ők még a januári kreatív tanulás konferencia után invitáltak, hogy szívesen látnak egy-egy online szemináriumon. Én meg boldogan éltem a lehetőséggel. Emlékeztetek, kedves Naplóm, hogy Adrienn már volt vendégszerződ, és halkán megsúgom, Böbe meg hamarosan lesz...

Böbét **2021. március 4-én** követtem nyomon. Mi vagyok én, nyomozó? – kérdezheted. Nem, nem, ez a szókép inkább hozzá illik, hiszen ő az volt évekig. Vagyis vizsgáló. Is. Jaj, drága Naplóm, ha ezt a sok apró különbséget a szakkifejezések között egyszer meg tudnám értetni veled! De mindegy is. Most a lényeg az, hogy Böbe a büntetőjog különös részének rejtelmeiben próbálta nagy műgonddal kalauzolni a tisztjelölteket. És egyre ügyesebben sikerül is neki, úgy vettem észre. Bátran újít, egyre interaktívabb módszerekkel kísérletezik. Már nem kezdő tanár, de azért tisztában van vele, hogy messze még az a magabiztos módszertani tudás, ami – s mielőtt még őt magát szerénytelenséggel gyanúsítanád, ezt én állapítom meg – saját jogtudományából

már kézre áll neki. Erről a minap kapott kézzel fogható bizonyítékot is: épp, amikor begyűjtöttem tőle leendő vendégbejegyzését, amit ugye hamarosan olvashatsz is, akkor vitte neki a futár a doktori bizonyítványát. Még ilyen tökéletes egybeesést, ugye? De nem ül babérjain. Szeretné, ha tanári eszköztára az online térben is megállná helyét, ezért kérdez, tanácsot kér, visszajelzést remél, hallgatóitól és hát tőlem is. Ez pedig mint volt kommunikáció- és etikatanárának igencsak jólesik.

Adrienn **2021. március 23-án** egy harmincfős szemináriumába engedett nekem betekintést, ami nagyon megtisztelő volt. Hát, mindenre gondoltam, de hogy a jövedéki termékek közül épp a dohánytermékekről fogok ennyire érdekes előadást hallani, arra nem. A lelkesen magyarázó tanárnő jóvoltából azonban ennek is eljött az ideje. Annyira összeszedett volt az egész, hogy nemcsak hogy követni tudtam, de meg is értettem egy sor olyan dolgot, amin nemdohányzóként továbbra is csak puffogok. Hogy egyet mondjak, ami számomra a legemlékezetesebb: ha egyszer papíron feketén-fehéren, számokkal kimutatható, hogy az államnak a dohányzás úgy évente mínusz nyolcan milliárdjába' fáj, akkor... Nos, akkor sem merem megkérdezni, hogy ez ugyan miért és kinek éri meg? Persze ezek a kérdések nem a jövedéki termékek szabályozásáról szóló tanórára valók, csak jelezni akarom neked, hogy mi mindent mozdított meg bennem ez a szimpla tanóra. És azt hiszem, a hallgatók is tudták követni a tananyagot, mert Adrienn jól strukturálta, és élvezetesen is tálalta azt. Kedves tanárnőnek láttam, akit diákjai tisztelnek, minden kérdésre válaszolnak, s ő dicséri, biztatja őket. Még nekem is kiosztott egy nagy piros pontot, mert egyik kérdésére csak én tudtam a választ. Ábrái, illusztrációi, példái, adatai, grafikonjai szemléletesek. Rendben van ez.

Az egyetlen hiányérzetünk azonban közös. Ezt onnan tudom, hogy jól meg is beszéljük még ott melegében az óra után. Ez pedig az a kérdés, hogy az egyébként alapvetően tanári prezentációra épülő tanórát hogyan lehetne – sőt, ahogy Adri egyre hangosabb óhaját hallom, kellene – interaktívabbá tenni. És már jött is pár konkrét ötlet, hiszen közelről látva a feldolgozandó anyagot, mindjárt lehet konkrét javaslatokat megfogalmazni is.

Szóval egyelőre itt tartunk, de a folytatás hamarosan következik. Adrival múlt héten egy kollegiális kollokviumot tartottunk, és már holnap egy másik óráján is találkozunk, de arról majd nyugtával. Szóval ne félj, kedves Naplóm, jövök még hospitálási élményeimmel! Mert már be van táblázva a következő két-három hetem...

Kiss Gábor: Hospitálás előtt, közben, után

Mikor elmondtam Katának, hogy felkérést kaptam az NKE egyik tanszékétől, hogy mint volt vezető, tartsak előadást a bünyügyi munkában szerzett tapasztalataimról az MS Teams-en keresztül, hirtelen nem tudtam, hogy mi az a kis sejtelmes mosoly többszörös tanárnőm arcán. Óvatos kérdésére, hogy meghallgathatná-e az előadásomat, hirtelen átgondolatlan, de soha meg nem bánt választ adtam. Igen, hospitálhatsz nálam, ez megtisztelő...

Majd közeledett az előadás napja, és egyre inkább tudatosult bennem, hogy nem csak a tanszék kollégái és hallgatói fognak engem az online térben nézni és hallgatni, hanem Kata tanárnőm is. Hű, ez most kemény lesz, gondoltam, itt nem csak a bünyügyi munka és a bünyügyi vezetői tapasztalat lesz napirenden, hanem az egész: amit mondok, ahogy mondok, a kommunikáció minden csatornája, a verbalitás, a vokalitás és minden más, és ráadásul mindez online, ahol az előadó és a hallgatóság térben igen messze lesznek egymástól. De úgy gondoltam, hogy a korábbi vezetői és szakmai tapasztalatommal és a jelenleg is folytatott tanulmányaim során felszededetett tudással ezt is simán abszolválom. Nos, ez elég felelőtlen gondolat volt.

A hospitálás ténye már előre feszélyezett, de egyben valami furcsa okból önbizalmat és erőt is adott. Nagyon kíváncsi voltam, milyen lesz ez az egész kívülről, a tanárnő tükrében visszanézve. Volt már ilyen. Annak idején a mesterszakon a tanárnőnél vizsgáztunk kommunikációból kamerás felvétel segítségével. De ott nem tanítani kellett, csak magunkról beszélni egy percen át! Ez most mégis más! Készültem és gyakoroltam, hogy egyértelmű és érthető legyek.

Eljött az online előadás napja és a legrémesebb pillanat is. Amikor a tanszéki kolléga bemutatott, nem láttam a képernyőn senkit, csak üres, fekete, egy-két helyen monogrammal ellátott négyzeteket, és csak a kollégám hangját hallottam. Hogy tartsak így előadást, ha nem látok arcokat és visszajelzéseket? Legalább valaki bólogatna vagy ingatná a fejét, ellenezve azt, amit mondok!

Erőt vettem magamon, és megkértem a hallgatóságot, hogy kapcsolják be a kamerát, amire nem jött egy pozitív válasz se – és ugyanez történt a következő alkalommal is –, így elkezdtem az előadásomat, és a hallgatóság arcát a képernyőre képzeltem.

Azt hittem, hogy csak nekem van ilyen nehéz dolgom, hiszen egy üres képernyőnek beszélek másfél órán keresztül. De eljött az idő, amikor a jelenlegi tanulmányaim kapcsán nekem is hospitálnom kellett. Négy órán át megtapasztaltam, hogy ez a műfaj milyen nehéz. És valószínűleg nem csak az online térben. Nézni, hallgatni és figyelni, jegyzetet készíteni arról, ki, mit és hogyan, milyen kontextusban mond, mennyire meggyőző, mennyire van egyben, mennyire tudja a hallgatóságot magával ragadni és ezt utána még szavakba is önteni, tanulságokat, következtetéseket levonni. Ez a figyelés is egész embert kívánó feladat.

De amikor az előadásom véget ért, és az üres képernyőtől még kérdéseket is kaptam, boldog voltam, mert talán mégse volt érdektelen, amiket mondtam. Csak úgy látszik, egyetemi előadásokon nem szokás a bekapcsolt kamera. Hát, nem tudom, nekem azért nagyon hiányzik.

Az elköszönést követően, a programból kilépve, azonnal, de még kicsit remegő kézzel váltottunk kedves tanárnőmmel pár üzenetet:

– *Büszkén hallgattalak, Gáborom.*

– *Igen?*

– *Tudod, azért nem annyira jellemző, hogy a végén ilyen kedvesen beszélőlgatnak*

ilyeneket, hogy köszönjük, nagyon összeszedett, követhető, érthető volt.

– Ezt te tudod... Nekem ez volt az első, de jólesett.

– Én részben tudom. Nálam interaktivitás van, de láttam már olyan online előadást, ahol semmi reakció. Oké, ők felnőttek, elég jól szocializáltak, mesterek. És hát nyilván értették végig és szerintem érdekelte is őket, amiről beszéltél. Klassz volt! Úgyhogy megvolt az online tűzkeresztséged, gratulálok!

Kata, kedves! Köszönöm, hogy kíváncsi voltál, köszönöm, hogy időt fordítottál rám, köszönöm méltató szavaidat akkor és ott és azóta is. Remélem, hogy a törődésed, a közös törődésünk kitart, és én is egyre otthonosabban mozoghatok majd a tanításban – nem csak az online térben.

DIGITÁLIS NAPLÓ 17. RÉSZ⁵²
VIRTUÁLIS IGAZGATÓSÁG – EZ MÁR A JÖVŐ?

2021. április 9

Kedves Naplóm!

Folytatódjon hát a hospitálási naplóvá való átalakulásod. Legutóbb *Magasvári Adrienn* órájáról tudósítottalak, aki most egy másik foglalkozására is meghívott, ahol már nem egyedül, hanem kollégájával, *Erdős Ákossal*, egykori kedves tanítványommal dolgozott együtt. Módszertani kreativitásukat bontogatták, és kíváncsiak voltak, mit szólok hozzá. Hagytam magam elcsábítani, és milyen jól tettem!

Ákos és Adrienn részéről egy rövid, kedves felkonferálásban volt részem. Ezután a tanár úr – engem is átutalva az ő „hatáskörébe” – azonnal rábízta az irányítást az igazgató úrra. Az igazgató határozottan megtartotta reggeli rövid referátumát, majd erre szólította a Humán, Bűnügyi, Tevékenységirányítási és Rendészeti Főosztályok vezetőit. És visszaadta a szót a tanárnőnek.

Az alezredes asszony ismertette az igazgató teljesítményértékelésére vonatkozó követelményeket. Ezeket muszáj szó szerint beszúrnom ide: „1. A 2021–2024-re vonatkozó NAV NKE Képzési terv fejlesztése, javaslatok kidolgozása a szakirányon folyó képzések korszerűsítésére; 2. Az ellenőrzések, intézkedések elősegítése érdekében szükséges egységes tudástár tematikájának összeállítása”. Ezt hallgatókkal megcsináltatni – még ha csak játékból is, de – nagyon előremutató és nyilvánvalóan rendkívül tanulságos lépés. És kellően bátor is!

A tanárnő – a hallgatók számára szerintem teljesen meglepő módon – megkérdezte, hogy találtak-e hibát az ismertetésében. A kérdés nem költői volt, mert az igazgató, bár bizonytalanul, de igennel válaszolt, érezve a kérdésben az állítást (ravasz tanári retorikai fogás – és bejött!), jóllehet konkrétan nem tudta megnevezni a hibát (neked elárulom, hogy én is csak a tanárnőtől tudom, hogy a kiadott feladathoz hiányzott a háttér dokumentáció hozzáférhetővé tétele, illetve aránytalanul rövidre volt szabva a feladat teljesítési határideje). Gyönyörű volt az itt csupán oktatói önkritikába csomagolt, ám tipikusan előforduló szervezeti és vezetői hibáknak ez a fajta illusztrálása. Lám, erre is jó egy műhelyben zajló szimuláció.

Következtek a főosztályok, majd osztályok részletes, az egyes munkatársakra lebontott teljesítmény-meghatározásai, bennük kiemelt helyen a kompetenciák fejlesztésére vonatkozó javaslatokkal. Ennek az elkészítéséhez komoly hallgatói munka kellett, hiszen ahogyan az egyes előadók az Excel táblákba felvezetett leírásokat prezentálták, látható volt, micsoda dokumentummennyiség sorakozik kartotékokba rendezve a kurzushoz – vagyis az igazgatósághoz – tartozó Google tárhelyen. Még nézni is tereh... nem még feldolgozni. Márpedig a

---

⁵² Megjelenés: 2021. április 10. Forrás: <http://www.nyelviktoralas.hu/digitalis-naplo-17-resz-virtualis-igazgatosag-ez-mar-jovo/>

hallgatók ezt tették, nem is akárhogyan. És ezt szakmai kompetencia hiányában nyilván nem én mondom, hanem az oktatók.

Amit a legnagyobb örömmel hallgattam, az az, hogy mennyire interaktívan dolgoztak a hallgatók, hogy mennyire sok energiát fektettek a kiadott feladatok elvégzésébe, hogy mennyi fantáziával, kreativitással és nyitottsággal működtek együtt egymással és a tanárokkal is. A mesterszakon tanult és gyakorolt interdependencia szép BA szintű iskolapéldáját láthattam! Jó volna, ha nem csak a virtuális igazgatóságokon lenne ez így!

Kedves Naplóm! Ha kissé nehezen tudtad volna követni, hogy itt ki kicsoda, és hogy én most tanórán ültem vagy valami munkahelyen, akkor nem csodálkozom. Nos, az érintettek a Vám- és Pénzügyőri Tanszék másodéves nappali tagozatos adó- és pénzügyi nyomozói szakirányos hallgatói voltak. Létszámuk 30 fő, a mai munkanapon jelen volt 28 munkatárs. Ugyanis ezúttal – és ez az egész kurzusuk alatt így van – tulajdonképpen nem egy osztályteremben ültek, hanem egy virtuális NAV igazgatóságon dolgoztak. Az ehhez szükséges szervezeti kereteket a két kreatív oktató alakította ki. Mint ahogyan a Rendészeti vezetéselmélet című tantárgy minden második péntek délelőttönként négy-négy órában sorra kerülő foglalkozásainak koreográfiáját is. A tanárnő és a tanár úr a háttérben figyeltek, szakmailag és moderátorként biztos kézzel kontrollálták az egész folyamatot. Épp csak akkor és abba „avatkoztak bele”, amibe nagyon muszáj volt. Például prezentációs jogot adtak a soron következő előadónak, vagy ha megszólították őket a hallgatók, esetleg valami komolyabb szakmai kérdés merült fel, válaszoltak. És felvonásonként és a foglalkozás végén is a visszajelzés minden arany szabályát betartva – konkrétan, szakmai alapon, részletesen, differenciáltan, a fejlesztés igényével és motiválóan, azaz igazi tanárhoz méltón – értékelték.

Egyértelműen elégedettek voltak a tanulás hatékonyságával, és volt is rá okuk: a hallgatók ugyanis aktívan, színvonalasan és érezhetően motiváltak, sőt, jó hangulatban dolgoztak. Már-már azt mondanám, lazán, de az egy komoly hatósághoz nem illene. Vagy mégis? Az igazgató biztos kézzel „igazgatott”: irányított, feladatot szabott, számon kért, referáltatott, értékelt, szót adott, biztatott, és még önkritikát is gyakorolt. Még az óráközi szünetek időtartamát is ő határozhatta meg. Ja, majd' elfelejtettem megemlíteni, hogy az egész délelőtt óramű pontossággal működött, úgyhogy az igazgató úr időgazdálkodásból is jelest kapott! A főosztályvezető és a munkatársak is tették a dolgukat: beszámoltak, eseteket ismertettek, leveleket válaszoltak meg, mindezt a szakterminológia egészen jó színvonalú használatával, mégis még számomra is érhetően és ahol kellett, szemléletesen. Ha elképzelem ezeket a fiatalokat két év múlva a nem virtuális munkahelyeiken, akkor bizakodva tekintek a jövőbe.

Végül, mintha csak a kedvemért, még egy sajtóközleményt is kiadtak. Ez aztán jó apropót adott, hogy másodszor is bekapcsolódjak az órába, és a szervezeti külső kommunikáció fontosságáról pár gondolattal hozzájárulhassak új ismereteik gyarapításához. Remélem, hogy értették a szándékomat. Azt biztosan, amikor azt magyaráztam nekik, hogy ahogyan eddig is előfordult az évtizedek alatt, most is megvan rá az esély, hogy köztük ül egy leendő szóvivő vagy sajtóreferens. Az igazgató a végén összegzett, értékelt kollégái-

hallgatóársai mai munkáját, és a végén még egy kis előrelátás-tervezés is belefért. Vagyis sejteni engedte, hogy amit ma láttam, az virtuálisnak virtuális volt ugyan, mégsem csak demóváltozat.

Kedves Naplóm! Ugye te már nem csodálkozol azon, ha egy tanórán a tanár (látszólag) szinte alig dolgozik? Dominánsan nem ő beszél, nem ő prezentál, nem ő irányít – vagyis nem ő a főszereplő. Dolgoztatja, vagy ha pontosabban akarok fogalmazni, hagyja dolgozni a tanulókat. Viszont ahhoz, hogy idáig eljuthasson, rengeteget serénykedik. Láttam azt a háttértárat, és átbeszéltem a két kiváló kollégával azt az alapos előkészítő tevékenységet, ami egy-egy ilyen hallgatók által uralt „tanórát”, azaz virtuális munkanapot lehetővé tesz és eredményez is. Nincs erre és nem is kell más szó: Adri és Ákos, gratulálok! És nagyon köszönöm, hogy a magatok szerény módján elbüszkélkedtetek ezzel az igazán innovatív és kreatív módszertannal. Jelszavam: add tovább! És én most bizony továbbadom.

Erdős Ákos – Magasvári Adrienn: Igen, ez már a jövő!

Hogyan lehet megfelelő körülmények között szimulálni a Nemzeti Adó- és Vámhivatalban (NAV) megjelenő szakmai vezetői feladatokat, menedzseri szerepköröket, munkáltatói jogkörből eredő kötelezettségeket? Miként tudjuk megmutatni és megtanítani a hallgatóknak, hogyan irányítsanak, tervezzenek, hogyan szabjanak feladatot, azt milyen módon kérjék számon és hogyan értékeljenek? És nem mellesleg, milyen módszerrel tudnánk a tanulás folyamatát élet- és élményszerűvé varázsolni? Ezeket az alapvető kérdéseket tettük fel magunknak a Rendészeti vezetélmélet című tantárgy gyakorlati kurzusa kapcsán.

Akinek volt már szerencséje kisebb-nagyobb mértékben betekinteni a magyar bevételi hatóság sajátos működésébe, bizonyára jól tudja, hogy ezek a szakmai kérdések – ide nem értve a tanulás módszertanát firtató dilemmát – nagyon is életszagúak. A NAV vezetői nap mint nap szembesülnek az igazgatósági keretek kialakításával, szervezeti egységek létrehozásával, ügyrend megalkotásával, vezetők és munkatársak kiválasztásával, az állománytábla kezelésével, az ennek megfelelő munkakörök betöltésével, a kinevezésekkel, a szakmai, vezetői, munkáltatói feladatok ellátásával, a határidők kitűzésével együtt járó kihívásokkal. E szakmai próbatételek megízlelésére jött létre a NAV Virtuális Vám- és Bűnügyi Igazgatósága, 30 másodéves adó- és pénzügyi nyomozó szakirányos hallgató közreműködésével.

Habár tudós körökben elvárt a nyelvi sokszínűség, az előzőekben használt „közreműködés” kifejezést koránt sem a nyelvi igényesség hívta elő. A szakmai képzésnek teret adó virtuális igazgatóság lényegét ugyanis valóban a hallgatók aktív közreműködése adja. Aligha lehet élményszerű egy olyan képzés, amely a résztvevőknek mindössze a hallgatás jogát biztosítja.

Amikor Molnár Kata tanárnő hagyta magát elcsábítani, és kérésünkre bepillantott az igazgatóság működésébe, akkor már néhány hete elkezdődött a munka. Egy-két alkalommal az igazgató úr már állománygyűlést (így neveztük a kurzus „jelenléti” foglalkozásait) is tartott, és rutinosan – tapasztalt, gyakorlott vezetőkhöz mérten is példaértékűen – építette, irányította, motiválta vezető- és munkatársait, akik pedig lelkesen, nyitottan, szakmai kompetenciák hiányában is kreatívan oldották meg a számukra meghatározott feladatokat.

Kezdett minden életszerűen üzemelni, így a pilot projektünk alkalmasnak látszott

arra, hogy megtudjuk, mit szól mindehhez Kata. Mit gondol magáról az ötletről, milyennek találja az alkalmazott módszertant? Véleménye szerint megfelelően fejleszt-e a gyakorlat a hallgatók irányítói, vezetői kompetenciáit, megvalósítható-e a kurzussal a tanulóközpontú és élményszerű oktatás? Hiszen mégiscsak tapasztalt tanár, kiváló tréner (ahogyan ezt egyikünk volt hallgatójaként első kézből is megtapasztalhatta). Oktatási módszerek és eszközök sokaságával felvértezett pedagógus, és olyan kedves kolléganő, aki kellően nyitott minden újdonság irányába, és szívesen segíti a pedagógiai módszerek terén még csak szárnyaikat próbálgató munkatársait.

Mert persze voltak kételyeink... Sohasem próbáltunk még hasonlót, nem tudtuk, hogyan működünk majd együtt „páros” oktatói szerepben, hogyan tudjuk bevonni a hallgatókat, mennyire lesznek nyitottak arra, hogy ők játsszák a főszerepet, mi pedig csak katalizátorként működünk közre. Katát ismerve pedig arra számítottunk, hogy javaslataival segít elosztatni a kételyeinket, helyes irányba terel minket, valódi és őszinte válaszokat ad a kérdéseinkre. És nem csalódtunk! Nemcsak ezzel a naplóbejegyzéssel, hanem egy értékelő beszélgetéssel is tudatosította bennünk, hogy jó úton járunk, és biztatott minket a folytatásra.

Időközben a kurzus lezárult, a virtuális igazgatóság egyelőre szünetelteti működését. Az igazgatóság munkatársai az utolsó állománygyűlésen először értékelték egymás munkáját, azután megosztották velünk tapasztalataikat. Így utólag, a hallgatók és oktatók megélése alapján talán nem túlzás azt kijelenteni, hogy a tisztán szakmai kurzus valahol magára öltötte az önismereti tréningek jegyeit is. Nem árulunk el nagy titkot, hogy a hallgatók egymást kivétel nélkül jelesre értékelték, ezzel együtt önmaguk értékelésekor többen is jóval kritikusabbak voltak. Azt is elárulták, hogy az első foglalkozást követően sem gondolták, hogy egy ilyen projekt náluk, velük és általuk irányítva jól funkcionálhat, de meglepődve észlelték, hogy mégis. Maguk is megdöbbenek, hogy folyamatosan figyelik az érkező feladatokat, nyomon követik a határidőket, és egymást segítve próbálják teljesíteni az elvárásokat. Élvezték, hogy kihívást jelentő, de egyben életszerű gyakorlatokban vehettek részt, hogy önállóságot kaptak, hogy kézzel fogható eredménye volt a munkájuknak, a tanulási folyamatot pedig sokkal hatékonyabbnak értékelték ebben a formában. Ahogy Kata is megmondta...

A tanárnő bejegyzése címében feltette a kérdést: „Ez már a jövő?” Nos, ezt még nem tudjuk, de az biztos, hogy ezek a hallgatók testesítik meg a jövő munkavállalói generációját, akik nem csak a munkahelyekkel kapcsolatban, de a tanulás-tanítás folyamatában is másra vágynak. Az pedig *„tőlünk függ, megtanuljuk-e a játszmat, az új szabályokat, vagy a régi módon csináljuk tovább, és a legjobb játékosokká válunk egy olyan játszmatban, amelyet többé már nem játszanak.”* (Wilson, Larry – Wilson, Hersch: Változtasd meg a játszmat! Avagy biztos út az üzleti sikerhez. Bagolyvár Könyvkiadó, Budapest, 1999.)

DIGITÁLIS NAPLÓ 18. RÉSZ⁵³
TÁVHOSPITÁLÁS, MINT SAJÁTOS TÉR- ÉS IDŐUTAZÁS

2021. március 18.

Kedves Naplóm!

Nyilván nem lep meg, hogy az egyetemi óralátogatások után emeltem a tétet. Hogy hogyan? Vidéki turnéra indultam. Mint tudod, feltett szándékom, hogy ne csak a rendészeti felsőoktatást ismerd meg, hanem az oda vezető utat is bejárd velem. Ezért nyakamba vettem az országot, és mostani vagy korábbi vendégszerzőim közül a pályaorientációs és a rendészeti alapképzésben oktató kollégáimat is meglátogattam. Nyilván ide is vittelek magammal.

Szombathelytől előbb Miskolcig jutottunk, majd vissza, Keszthelyig. Azzal a bizonyos online gyorsvonattal, amire most már neked is bérleted van. A virtuális tantermeket úgy tudtuk bejárni, hogy ki se kellett mozdulnunk. Sajátos tér- és időutazás ez. Ha valaki harminc évvel ezelőtt, tanári pályám elején azt mondja, egyszerre lehetek jelen egy két-háromszáz kilométerre lévő tanteremben valakivel, aki ott tanít, biztos kinevetem, hogy ne vicceljen velem. És íme, lehetővé vált a sajátos tér- és időutazás.

Szombathely nem a szomszédban van, ugye. Márpedig élet ott is van, de még milyen! Pezsgő, energikus tanerőből nincs ott hiány, legalábbis ami a rendészeti pályaorientációs képzést illeti. A Savaria Technikum és Kollégium Zeki tanára, azaz *Bándli Tibor* írt már a honlapomra⁵⁴, és abból is láthattad, mennyire unikális a stílusa. Nincs ez másként a tantermében sem. Kilestem, hogyan keveri a kártyát, mert hiába fejlett a fantáziám, azért mégis csak élő egyenes adásban volt meggyőző a varázsereje. Tényleg hospitálási naplót vezettem: figyeltem az óra menetét, a fokozatosan kirajzolódó tananyagot, a tanári módszertár változatos elemeit, Zeki személyiségének, kommunikációjának egészen az artikulációig lemenően tiszta, egyenes, érthető erejét, amint az online tér zajain is áthatol. Magyarázat, történetmesélés, rávezetés, definíciódiktálás, találós kérdés, ppt-s illusztráció szövedékéből állt össze az a két tanórás élmény, amelyen az egyébként az iskola nehéz osztályának kikiáltott több mint húsz diák úgy dolgozott, mint a kisangyal. Arányos időbeosztás, jól strukturált tudásanyag, motiválón pozitív, megerősítő tanári visszajelzések tömkelege, önironikus humor, a témához illő zenei felvezetés – volt itt minden, mi szem-szájnak ingere. Nem hogy nem csalódtam, de pontosan azt kaptam, amit Zekiről alkotott előzetes benyomásaim alapján reméltem. Még aznap késő este egy órán át elemeztük tanári tudatosságának hátterét. Sokan irigyelhetik azokat a középiskolásokat, akiket ő tanít.

---

⁵³ Megjelenés: 2021. április 13. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/digitalis-naplo-18-resz-tavhospitalas-mint-sajatos-ter-es-idoutazas/>

⁵⁴ Lásd itt: <http://www.nyelvilektoralas.hu/digitalis-vendegnaplok-15/>

2021. április 7.

Kedves Naplóm!

Az online gyors járt már Miskolcon, kétszer is, hiszen az ottani rendvédelmi technikumban oktató két kedves kollégám, *Nagy Ákos* és *Császár Böbe* megosztotta már veled az élményeit. Ákosnál hospitáltam is, aki nem meglepő módon megint csavart egyet a dolgon. Bár ők is a Teams-et használják, rendszerük nem enged be csak úgy a tanóraa illetéktelen betolakodót, még akkor se, ha hospitálónak álcázza magát. Vagyis sajnos valós időben nem csatlakozhattam az órához, amely 2021. április 7-én zajlott. Viszont Ákos erre is azonnal tudta a megoldást: a technikának köszönhetően az órát rögzítette, és én aznap este meg is néztem.

A lecke a közúti közlekedési szabályok kisebb fokú megsértéséről, közelebbről a megkülönböztető jelzést adó készülékkel kapcsolatos és a közúti közlekedési igazgatási szabályok megsértéséről szólt. Jaj, de szárazan és bonyolultan hangzik ez! Szerencsére a tanulóknak nem volt annyira nehéz ez a tananyag, bár kissé lassan vették fel a fonalat. Ott voltak a vonalban, az alezredes úr időnként szólongatta őket, ők időnként válaszolgattak. Volt köztük bátrabb, aki próbálkozott, de nem jó irányba tapogatózott, egy másik korrigálta, és a kedélyes tanár úr igyekezett mindenből kihozni valamit. Lassú tempóban haladtak, mint az araszoló kocsisor a forgalmi dugóban. Pedig Ákos tempósabban szeretne haladni, sőt, rohanna át árkon-bokron, tananyagon. Tudom, mert ismerem. A jogtárból mutatta a vonatkozó jogszabályokat, sorolta a szemléletesebbnél szemléletesebb hétköznapi utcai példákat. Én élvezettel hallgattam, mert láttam magam előtt, ahogy kézzel-lábbal magyaráz.

A fiatalok fordulatszámát simán fölveszi, a kérdés az, ők fölveszik-e az övét. A tanulók illedelmesek voltak, együttműködők, de... de nekem bizony hiányzott a látványuk. Magam épp a mai napon kellett, hogy beugorjak egy számomra teljesen ismeretlen nappalis csoporthoz, egyetlen, ráadásul az utolsó tanórájukra, ami tartott egész délelőtt. Pontosan tudom, hogy megdöbbsenttem őket közvetlenségemmel, de kérlelhetetlenül határozott voltam és konok: legalább egyszer látni szerettem volna kedves, szép, fiatal arcukat, mosolyukat, amit bizony a meglepetés ereje csak előcsalogatott. Ugyanis mielőtt elkezdték referátumaikat, bekapcsoltattam velük a kamerát. És a dolog működött! Egészen biztos vagyok abban, hogy másnak is működne.

Arra biztatom hát minden kollégámat, ne hagyják, hogy a diákok elbújjanak a láthatatlan képernyők és monogramok mögött! Mi tehetünk azért, hogy ne sikerüljön a technikának elfedni az emberit! Ákos vendégírásából úgyis erőteljesen elbillent a mérleg afelé. Persze, fontos felvillantani a jogszabály szövegét, de ha én diák vagyok, ahelyett, hogy végig a törvény betűit látom a képernyőn, biztos jobban szeretném látni is az egyébként szórakoztató és szenvedélyes beszédű tanár úr meggyőző mimikájú és ígéző tekintetű fizimiskáját. De ma nem láttuk őt, így inkább csak elképzeltem. És még az is lehet, hogy mászkált, miközben beszélt, ahogy a tanteremben szokott.

Na, nem morgok tovább, tudja ezt ő is, hisz elmondtam neki, miközben átbeszéltük az órát, ami szerinte nem egy jól sikerült óra volt. Mondjuk ezt én egyáltalán nem éreztem. Hacsak nem azt érti ezen, hogy nem volt elég interaktív. Mert ha így mérjük, akkor valóban van mit alakítani rajta. De jó hírem van: egyszerű a csel. Mutasd magad, hogy látva lássanak! És meglásd, magától beindul a kölcsönös kommunikáció!

Ha betekintést engedsz hozzátok máskor is, megnézem, ahogy kipróbálsz! És szavamom foghatsz, barátom!

2021. április 12.

Kedves Naplóm!

Ahogy ígértem, az online gyorsvonat három hét alatt valóban Szombathelytől Miskolcig, majd onnan Keszthelyig jutott. Amióta ezen utazok, nem ismerem tér- és időbeli korlátokat!

A szép Zalában Srágli Izabella vendéglátását élveztem. Ez csak online találkozókból volt az első, különben már a sokadik. Lépett már fel vendégszerzőként is⁵⁵, ami nem csoda: harmadik éve kedves varázslótanoncom ő. És mint ilyenhez illik, jó előre fel is csigázta mesterét. Amikor az időpontot egyeztettem, megírta, hogy már dolgozik azon, hogyan építsen bele az órai tevékenységbe. Megsúgtam neki, hogy már másnál is bejött a trükk. Vendégként – mint Shrek a sárkányt –, ha már nála vagyok, ne féljen használni is! Persze ne higgye, hogy riogatni megyek az ellent! Vesse be motiváló lényemet! Mi másra is lennék való, mint nebulói rendészeti pályára orientálására?

Amire ez a csendes felbujtás vezetett – s hol van még a vége? –, az engem is meglepett. Mondjuk kifejezetten adta magát a helyzet: Iza öt olyan diákkal foglalkozik, akik nemcsak az iskolai tanórák keretei között, hanem hetente egyszer szabadidőből emelt szintű érettségire készülnek rendészeti ismeretekből. De nem ám idén! Jövőre, mert most még csak harmadikosok. Iza harmadik éve dolgozik a keszthelyi Asbóth Sándor Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium rendőr oktatójaként, és kiderült: igazán neki való feladat motivált diákokat tanulásra buzdítani!

Az első öt percben – aztán kiderült, hogy félidőig folyamatosan – átélhettem azt, amit a mobilról csatlakozó hallgatóim szoktak. Én ugyanis nagyon kényelmesen – és számomra magától értetődően – asztali számítógépről dolgozom. Az tökéletesen megbízható. Kivéve, ha Murphy úgy dönt, hogy pont most pont hozzám tokolódik be. Internetszolgáltatóm ugyanis úgy döntött, éppen ma délután végez karbantartási munkálatokat. Így hát maradt a mobiltelefon, de az nem az igazi.

Míg én technikailag beüzemeltem magam, a résztvevők lelkileg hangolódtak az órára. Már ekkor lehetett érezni azt a közvetlen alaphangulatot, amelyet

---

⁵⁵ Lásd itt: <http://www.nyelvilektoralas.hu/palyaorientacios-mesterfogasok-neverending-story/>

Srágli tanárnő képes teremteni maga körül. Kétségem nem volt efelől, de jó volt meggyőződni róla. Talán lehetett abban a varázsdobozban valami, amit három éve stafétaként adtam át neki. És a lényeg is bejött: nála végre láthattam, amit Szombathelyen és Miskolcon is hiányoltam. A tanárnő és a tanulók kedves arcát, mindvégig, két órán át. Persze itt kevesen voltak, mindössze négyen (egy tanuló sajnos hiányzott). Ez ezért jelentősen növeli a kamera-bekapcsolási hajlandóságot. De kiderült: náluk ez alap.

Iza mai legfőbb módszere a tanári előadás volt, pontosabban tanári elmesélés. Haladt szépen sorban az adott tananyagon (ez most az 1945 és 1989 közötti magyar rendőrség története volt), és gondolkodtató kérdéseket feltéve, szemléletesen és érdekesen magyarázott. Látszott a kis társaság összeszokottsága a tanárnővel és egymással is. Beszéltek, kérdeztek, hozzászóltak, találgattak szabadon, kedvesen, hol bátrabban, hol szerényebb tudásukról tanúságot téve. Hát, kiderült, mára bizony nem olvasták el elég figyelmesen a feladott fejezetet. Vagy nem más ez, mint a diákosan szelektív memória? Esetleg a tavaszi szünet utóhatása? Ez is, az is jó alibi lehet. Az óra utolsó harmadában egy a tanárnő által összeállított feladatlap megoldásának átbeszélése következett. Ebben már jobban jeleskedtek.

A végén maradt vagy húsz perc, és ekkor jött az a bizonyos „beépítés”. A gyerekek olyan nyitottan és érdeklődve fogadták feléjük záporozó kérdéseimet, hogy az csoda. Azaz hogy nyilván nem az, mert ilyenek a kamaszok, akik szeretik tanárnőjüket, s látszott: vakon bíznak abban is, akit ő vendégségbe hív. Bátran találgatták, mit taníthatok, s kaptam tiszteletbeli jogász, intézkedéstaktikai kiképző és ifjúságvédelmi, bűnmegelőzési szakember címet is. Az egyik lány érzett rá a lényegre, s szemfüles is volt. Mikor elárultam, hogy olyan idős koromban, mint ők, milyen továbbtanulás felé húzott a vágyam, elcsípte a magyar szakot. Innen már csak egy macskaugrásra volt a megfejtés, s hamar egyértelművé vált számukra, hogy én tanárnőjük tanárnője vagyok. Remélem, elég lazán és lelkesen, nem pátoszosan meséltem nekik tanulásról, ambíciókról, szorgalomról, és hogy a rendőri szakmáról mit gondolok: segítő, szolgáltató, biztonságot támogató munka ez, érdemes szépen és jól csinálni. És hogy tán eljön még az ő idejük! Hiszen látják a tanárnőt is, milyen kedvesen szigorú és rendszerető. És azt hiszem, látják. De azért én örülök neki, (a)hogy Izabella tanít. Az ő középiskolai diákjaként lehet, hogy én is rendőr akarnék lenni.

Kedves Naplóm! Véget ért a háromhetes vidéki hospitálási turném. Ugye nem bánod, hogy hónom alá csaptalak, és megmutattam neked, milyen tanárurak és tanárnők igyekeznek biztosítani a rendőr utánpótlást Szombathelytől Miskolcon át Keszthelyig?

Bándli Tibor: Hospitálás

Amikor 1993-ban magam mögött hagytam a szombathelyi Savaria Szakközépiskolát, megfogadtam, hogy többet a környékére sem megyek. Aztán eltelt 23 év és – amolyan Zeki Mülleresen, a Fack ju Göhte című filmből – ismét beléptem a tanári ajtaján, de nem fegyelmi tárgyalásra érkeztem, mint hajdanán annyiszor, hanem tanítani. Mellbevágott a gyerekek szeretete, az öröm, az élmény, a mosoly... Ma már vágyom az iskola semmivel össze nem hasonlítható illatát, zaját, a folyosói félhomályt, a tantermi ablakon beszűrődő nyüzsgő város képét.

Ebből zökkentett ki, a sokszor átkozott digitális örület, a Meet, a Classroom, a digitális kollaborációs tér. Arcot adni az arctalannak, jelleget adni a jellegtelennek, megszemélyesíteni a személytelent – nem sorolom a nehézségeket, de egészen őszintén mondom, hogy sok időt vett el, amíg megtaláltam a szépséget benne.

Kata nem kis segítségemre volt az örök optimizmusával, a lehetetlenben is lehetőséget kereső bátorságával. Kata ugyanis nem más, mint a pedagógia dallama. Ezért is értette a Magna Cum Laude Cigány himnuszát, mint felvezetést az óra amúgy száraz témája elé.

A tananyaghoz kapcsolódó érzelmi kötődést csak növelte Katanárnő saját élményen alapuló története, mely spontaneitása mellett úgy illeszkedett az óra menetébe, mintha az óravázlatban külön sorba lett volna dőlt szedéssel előre beírva. A története során, melyben a Váci Fegyház és Börtönhöz kapcsolódó élményét osztotta meg az osztállyal, olyan képzettársításokat indított be, hogy a gyerekek maguk jutottak el – egyfajta flow élménnyel – a válaszokig, és maradt gondolkodásra alkalmas téma az óra utánra is.

Emlékezetes maradt Katanárnő hospitálása, hiszen néhány perc alatt kialakult az érzelmi kötődés, mind a személye, mind a tananyag témája iránt, olyannyira, hogy ez még a középszintű érettségi tesztlap BVOP-val kapcsolatos kérdéseinek megválaszolásánál is visszaköszönt.

Tanárként tisztában vagyok azzal, hogy nem attól jó egy diák, hogy mindenből ötöse van, hanem attól, hogy érdeklődik, hogy mer kérdezni, hogy keresi a válaszokat, kutatja az összefüggéseket, mert meg akarja érteni a tananyagot. Hogy mindezt egy idegen szemlélődő jelenlétében – hospitálás során – is nyíltan vállalják, azért külön köszönet! Nélkülük ugyanis hiába szerettem volna bemutató órát tartani, nem ment volna...

Nagy Ákos: Kíméletesen őszinte visszajelzés – és a hatása

Eltelt az őszi, a tél, a semmilyen tavasz. Nyíltak a virágok és az iskolakapuk, így a miénk is. Voltaképp az utolsó megállapítással magam sem értek egyet, hiszen mi folyton nyitva álltunk a nagyközönség és a tanulni vágyó, de otthonában megfelelő technikai felszereltséggel nem rendelkező diákjaink előtt is. Elhangzott az online oktatás során sok őszinte, de még több hazug vallomás. A „De hiányzik már az iskola!”, „Én itthon megbolondulok, mennék már vissza.” inkább volt értelmezhető a valami elől menekülésnek, mint őszinte felismerésnek, hogy az online nem az igazi. És igenis kíváncsiak lennének a tanáraik vagy akár osztálytársaik rusnya képére.

Miért ezzel a felütéssel kezdem reflexiómat? Mert meg lettem figyelve, meg lettem mér(et)ve, mit és hogyan csinálok a digitális térben túl az Óperenciás tengeren, de még az Üveghegyen is túl, a Maszat hegyen, itt Bergengóciában. Nem titkoltam soha, hogy ki vagyok éhezve egy egészséges visszajelzésre – lehetőleg külső ítéző által. Azokat, akiket volt és van szerencsém tanítani, nem szállta meg az igazmondás démona, így nem hogy érdemi, de semmilyen kézzelfogható visszajelzésem nincs arról, hogy én miként vettem az akadályokat. Az iskolai összesített „önvállveregetés” nekem nem szempont, de ha egy szakmabéli, ráadásul általam nagyra becsült ember, a kommunikáció mágusa mond rólam véleményt, akkor érdemes és illik rá odafigyelni. Tanácsait hasznosítani pedig kutya kötelessége az általa elemzett tanárembernek.

Arc nélkül, csak a hallójáratokra gyakorolt nyomás segítségével oktattam arc nélküli, ugyanakkor a szemükre is támaszkodható tanulókat, akik most a jelenléti oktatás során úgy néznek át rajtam, vagy úgy szegik le fejüket, arcukat a mobiltelefon képernyőjére irányítva, mintha most is digitális oktatás lenne. Talán annyi a különbség, hogy annak álcája mögött éppen ruhátlanul, borostásan, ágyban fekvve is hallgathatták az általam elmondottakat, vagy éppen fűzhettek, játszhattak, ne adj Isten, elmehettek közben pecázni, mert ugye a halaktól nem lehet elkapni a Covidot.

Ezt lehetett volna kiküszöbölni azzal, ha én is megmutatom az arcomat a kamerák segítségével, és kérem az ifjú rendőrjelölteket, hogy jó szokásomhoz ők is csatlakozzanak. Biztos, hogy többen „ragadtak” volna a képernyők elé, de abban is biztos vagyok, hogy az átlagosnál is több műszaki hibabejelentés érkezett volna, mint például: „Nem jó a kamerám.”, „Nem jó a mikrofonom.”, „A tesóm telefonját/laptopját szoktam használni, és most kell neki is.” És még folytathatnám a sort.

De a kérdés nem az, hogy füllentésen, uram bocsá', szemenszedett hazugságon kapom-e a diákokat, hanem hogy az én lelkiismeretem tiszta-e, hogy mindent megtettem a tanítás sikeréért. Bevallom, én meg voltam győződve róla, hogy az átlagosnál többet ölk bele az online képzésbe – na jó, javíthatatlan maximalista vagyok –, de aztán Kata rávilágított arra, hogy bizony közkinccsé illet volna tenni ábrázatomat. Mivel ellenkező tapasztalataim nincsenek, nem tudom, hogy mi lett volna, ha, csak azt tudom, hogy mi volt és mi lett – ha nélkül –, így el kell fogadnom azt a megállapítást, hogy online oktatás ide, digitális tanóra oda, a tanár a pásztor, a nyáj őrzője, és ha nem látják a báránykák, bizony szerteszaladnak. Nem állítom, hogy várom a következő járványhullámot és az otthonomból történő oktatást, de bizony már fel vagyok rá készülve. Jaj lesz minden diáknak és résztvevőnek, mert újabb sokkhatásként az eddig nem alkalmazott digitális megoldás mellé atomcsapásként felsorakozok majd – vezetőknemhez méltó módon – Nagy Testvérként, aki mindent lát, vagy látni kíván. Ugyanakkor a Kis Testvérek részéről is igényelni fogom a kíváncsi tekinteteket. Be is szereztem egy ultra HD minőségű webkamerát, nincs kímélet!

DIGITÁLIS VENDÉGNAPLÓK 19.⁵⁶ **KOMMENTÁR EGY KOMMENTÁR(GYÚJTEMÉNY) ELÉ**

2021. március 20-ára datálódik az az esemény, amelyik annyira megdobogtatta a szívemet, hogy különös címadásra ragadtatta blogger éneket. Az online boldogság-tréning csak félnapos volt, mégis egy egész kurzussal felért.

Napra pontosan fél, másfél, két és három évvel azelőtt tartott közös találkozót az a tizenkét mesterhallgató, akiből ez a szabadon, az egyetemi évek végeztével is szívesen találkozó kis csapat összeállt. Mi tudjuk, hogy egyáltalán semmi költői túlzás nincs abban, hogy boldogság minden perc, amit együtt tölthetünk, és ez nekünk elég. De hogy az olvasó is megneszelhessen belőle valamit, én bizony megírtam⁵⁷, hogyan esett az eset. Aztán pedig egyiküknek, Srágli Izabellának segédszerkesztői megbízatást adtam, hogy ha volna kedve, gyűjtse össze a kis kompánia arra hajlandóságot mutató tagjainak e boldogság-tréning nyomán papírra kíváncsozó érzéseit és gondolatait. Mert reméltem, hogy egyikből is, másiból is szép számmal van nekik.

Volt kedve, és bár nem gyorsan, három hét alatt, de a redaktori munka elvégeztetett. Hogy lelte-e benne örömet, azt nem tudom, de alig várom, hogy kiderüljön. Az írás kis ideig itt parkolt a postafiókomban, de szokásosan csak ennek a szövegnek a megírása után olvastam el.

Mindig izgalmas játék, hogy ki hogyan látja ugyanazt a „filmet”. Ez esetben mégis azért különlegesen az, mert ezt négy éve együtt rendezzük és játsszuk. És hiszem, hogy filmünk forog tovább és tovább...

Karmazsinné dr. Srágli Izabella: A boldogság napján boldognak lenni az online térben

Vannak napok, amiket az ember jobban vár, mint a többit. Ilyenek általában az ünnepnapok. Az ember ünneplőbe öltözteti a szívét, lelkét, feldíszíti, hangulatossá varázsolja a környezetét. Mint gyermekként az ünnepeket, olyan izgatottsággal vártam én is egy jeles napot. Egy napot, amikor olyan emberekkel tölthetem együtt az időt, akikre felnézek, tisztelem és becsülöm őket, mind emberileg, mind pedig szakmailag. Március 20-ra, mint kiderült, a boldogság világnapjára nem hiába készültem gyermeki izgatottsággal. Igaz, a hangulatot nem a feldíszített fenyőfa vagy tojásfa biztosította, hanem a kiváló Café, méghozzá az online térben elfogyasztva, amely a visszajelzések szerint, mint mindig, most is feltöltött minket energiával.

Hogy mi is történt aznap? Lássuk a kommentárokat!

***

---

⁵⁶ Megjelenés: 2021. április 15. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/digitalis-vendegnaplok-19/>

⁵⁷ Lásd itt: <http://www.nyelvilektoralas.hu/digitalis-naplo-15-resz-online-boldogsag-trening/>

Online (osztály)találkozó

Hideg zuhanyként érte a hazai pedagógus- és tanuló társadalmat az oktatási intézmények egymást követő bezárása, majd a különböző kormányrendeletek miatt a teljes oktatás virtuális osztálytermekbe, kabinetekbe történő áthelyezése. Többnyire az első tapasztalat – nem a pedagógus beszél belőlem – a jól érzékelhető tanácstalanság, a felkészülést segítő intézkedések hiánya volt. Az új oktatási feltételek alapvetően más pedagógiai módszereket és más türelmi fokozatokat igényelnek mindenkitől. Az internet-hozzáférés, az oktatáshoz-tanuláshoz szükséges eszközök megfelelősége is igen komoly kihívás elé állította a résztvevőket. Minden eddigi kompetencia, amely valamiféle értéket képviselt, elkezdte értelmét veszteni, és nem tűnt más kiút, mint az új helyzethez való gyors, hatékony alkalmazkodás.

Ebben a státusban ért minket a mi nagyon szeretett, tisztelt és azt hiszem, nyugodtan mondhatom, örök Katanárnőnk megkeresése, hogy mit szólnánk ahhoz, hogy ha a szokásos MSZE találkozónkat is a virtuális térben tartanánk meg. Ilyenkor csak egy valami jut az ember eszébe: Ezt miért is nem én találtam ki? Kedves Iza, persze ez itt csak a vicc helye volt, hiszen tudom, hogy az ötlet tőled származott! De Kata ráharapott, és mindannyian nagyon örültünk neki, hogy ha másképp nem, legalább így találkozhatunk, láthatjuk egymást.

Személy szerint tartottam tőle egy kicsit, hiszen már vettem részt online értekezleten, szakmai konferencián, de az nem ilyen. Ott napirendi pontok vannak, meghatározott téma, fegyelem. De egy baráti összejövetelnek – még ha van is karmestere – milyen lesz a menete? Szóval sok-sok gondolat forgott a fejünkben itthon is. Találgattuk, hogy vajon ki mennyit mer majd magából megmutatni, mert ilyenkor akarva-akaratlanul is beleláthatunk mások privát világába is.

Ezek az aggodalmak gyakorlatilag mind tovaszálltak, mihelyt bekapcsolódtunk a virtuális térbe. Olyan volt, mintha nem is képernyőn keresztül beszélgetnénk. Na és hogy teljes legyen a kép, az ebek, bár bele nem ugattak, de át-átszaladtak a háttérben a nappalin vagy az udvaron, mintha csak ezzel is támogatni akarták volna azt a bizonyos személyes jelleget. És mint oly sokszor, most is nagyon könnyen ment minden, a témák csak úgy jöttek, szaladt az idő. Persze ilyenkor a szakmázás sem maradhat el, ezt le se tagadhatjuk. Száz szónak is egy a vége, nagyon jó volt látni mindenkit, mindig pozitív feltöltődést kapunk egymástól. Köszönöm/köszönjük, hogy e csapat tagjai lehetünk. **(H. K. & H. P.)**

***

Reflexió egy szép napra

Ahogy így visszaemlékszem, egy gyönyörű tavaszi nap volt. Halkan susogtak a fák, ébredezett a természet, a horgászbójaim mocorogtak a tartójukban.

Azután pedig bekapcsoltam a gépet. Felsejlett a monitor, és megtörtént a csoda. Hirtelen, mint egy filmben, *abban* az egyetemi tanteremben találtam magam, ahol három éve történt a csoda, körbevéve régi ismerősökkel. A tavaszi természet hirtelen eltűnt, és magába szívott a Déjá Vu. Egyszerűen ugyanazt az energiával átszőtt érzést éltem át, amit utoljára ugyanebben a körben az alma materben. Valahogy hihetetlenül gyorsan pörgött az a nap. Felszabadító és motiváló erők dolgoztak. Mintegy közös erőterbe sűrűsödtünk, és csak MI voltunk az éterben. Köszönöm Nektek ezt a felejthetetlen napot! Feltöltötte az akkumulátoraimat. Hogy ez flow élmény volt-e? Igen, a javából. Hiába a virtuális tér, az energia így is átáramlik. Ezekben az időkben pedig a feltöltés egyenlő az étellel, nem a vegetatív, hanem az igazi étellel. Köszönöm mindenkinek, hogy ezt így átélhettem, és nagyon bízom benne, hogy rövid időn belül ezt megismételjük. Nem kell ehhez karanténhelyzet, csak közös gondolkodás és közös akarat, na és persze egy atomdetonátor, aki beindítja a láncreakciót, akit Katának hívnak... (T. Zs.)

***

Kedves Katanapló!

Hát itt vagyok, nekilátok életem első blogbejegyzésének. Felkérésre, igaz, de nem kényszerből, és annál nagyobb örömmel teszem. Örömmel, nemcsak tanárnőnk kedvében járva, hanem a kis „utógondozott” csapatunkért is egyben. Bevallom, minden egyes blog, amit elkészítésüket követően tanárnőnk mindig utánam küldött, rádöbentett arra a sokszínűsége és a világban történő tájékozottságra, amit aztán a mondatok egymásutániségében, fogalmazási csűr-csavarokkal papírra vetett. Az egyes részekbe nem lehet csak úgy beleolvasni, hiszen annak semmi értelme nem lenne, meg igazán nem is értené az olvasó. Csak egyben, teljes egészében jön ki a lényeg, ahogy egy ember megismerésekor, sok találkozás után rajzolódik ki a személyiség, hogy ki is valójában az, aki velünk szemben ül, és van úgy, hogy ez is kevés. Pár találkozás (ami persze az alapokat is képezi, de inkább csak benyomásokat ad) nem elég, még ha viszonylag rendszeres is.

A mi kapcsolatunk azonban már ezen túl van, *állandó* lett, minden értelemben, sajnos legutóbb csak online, de ez már majdnem a normális manapság. Tavaly még húztunk egy lapot a 21-re, most azonban ez már nem ment. Pedig milyen örömmel és kíváncsisággal járnak ezek a találkozók, főleg, ha még egy moderált program is társul hozzá, nem engedve elfeledni az egyetemi éveket. Nem sokan vannak ám így! Nagyon keveseknek adatik meg az ilyen törődés, és ráadásul minden színjátéktól mentesen. Mert hiszen másképp nincs is értelme, csak tiszta vízzel, tiszta pohárban és tiszta beszéddel.

Nem tudom, hogy van ez, de akik a rendvédelemben dolgoznak, tényleg egy nyelvet beszélnek, hát ha még azt tanítják is nekünk! Mi tud ebből kikerekedni? Hát mi, így együtt, a magunk sokféleségével, sokhelyűségével. Persze, biztos jobb lenne többször találkozni, beszélni, megnyílni, hol mi van, de ez még így is nagy siker, szinte évente mindig ugyanakkor. Különösen szeretem a valóságot visszaadó beszélgetéseket, hogy mindannyian lássuk egyszerre, mennyi tennivalónk is van még, együtt és nem egyenként.

Úgy gondolom, Katanárnőnk digitális naplójában nagy érzékkel, néha rejtve, de rávilágít ezekre a feladatainkra, mert az a két év, amit együtt töltöttünk, nem volt erre elég. Remélem, kicsit kiválasztottak is vagyunk, mert az erő mindig az összefogásban rejlik! (M. G.)

***

Lélekszerviz

Pandémia: egy szörnyeteg, mely átvette az irányítást az életünk felett. Veszteség, félelem, bezártság, düh, tehetetlenség, bizonytalanság. Mennyi tünet, lelki megrázkódtatás, mely külön-külön is fájdalmas, de ily halmazban szinte elviselhetetlen. Mégis tudjuk, hogy mennünk kell tovább, hiszen erőt kell adnunk az arra éhezőknek, biztatnunk az elesetteket, vigasztalnunk, aki gyászol.

Ebben a kétségekkel teli időszakban felüdülés régen látott barátokkal, iskolatársakkal felidézni a kellemes közelmúltat, látni a több barázdával terhes, de bizakodó mosolyukat, elszánt erőfeszítésüket, hogy élhetőbbé tegyék a mindennapokat. Online találkozóink sokat jelentett mindannyiunknak, és hihetetlen boldogsággal tölt el, hogy D. kisbabája teszi a dolgát, elégedetten mosolyog, I. az élet legszebb időszakát élheti át a babavárás örömeivel, míg a többiek is próbálják mindennapi megfeszített munkájuk mellett megtalálni családjuk körében a kiegyensúlyozott, örömteli pillanatok.

S ha szavalni kell, hát rajta, ha prózát olvasunk fel, remek! Ha kreatív költéssel rukkolunk elő, meglepetten ujjongunk. De szép!!!

Kesergés, kiegész nem lehet. Az együtt töltött idő – ha csak képernyőn keresztül is – ráébreszt, hogy másképp kell állnunk az adott helyzethez. Kétség esetén a hiba a saját készülékünkben keresendő, mely javításra szorul. Hát kérem szépen, ebben is segít a kapcsolattartás, a jó szó. Mondhatni, szervizeltük a lelkünket. Garanciavállalásról szó sincs, de az időszakos felülvizsgálat kötelező!

Ez a kis bejegyzés a Mesterek 2021. március 20-i lelki szervizeléséhez készült. (G. M.)

***

DinamiKata

„*Na ezt is letudtuk.*” Ez az a mondat, amivel a szombati virtuális együttlét egyáltalán nem jellemezhető. Sokkal inkább a „Csak összejött.” és a „Nem is akárhogy!” szlogenekkel írható le a néhány nappal ezelőtti élmény, melynek – és azt hiszem, ezzel nem vagyok egyedül – még mindig a hatása alatt vagyok, ha rá gondolok.

Sok jó ember kis helyen is elfér? A fenét! Nekik hely sem kell hozzá! Mindannyiunk meglepetésére sikerült ugyanis legalább olyan színvonalon ez az online találka, mintha személyes lett volna. A közös érdeklődést, a hasonló értékrendet, az egymás társaságára vágyást a személyes találkozó megvalósíthatatlansága nem hogy nem írta felül, hanem egyenesen még különlegesebbé tette!

Történt ez ismét számos összecsengő „véletlennel”, ami továbbra is azt sugallja: egymás közt – legyen az bárhol – jó helyen vagyunk. Pláne, ha rendszeres időközönként DinamiKata terelget össze bennünket. **(P. D.)**

***

Egy biztos pont

Alig egy éve még elképzelhetetlen volt számunkra, hogy az online tér lesz a mindennapjaink közös platformja. Ugyan tartottuk egymással a kapcsolatot a modern technika eszközeinek segítségével, de sosem gondoltuk volna, hogy ez az üzenetváltásoknál, rövidke megbeszéléseknél többre hivatott. Izgatottan, ámde tele kérdéssel vártuk az első online egész napos összejövetelünket. Biztos, hogy ugyanúgy tudunk együttműködni, mint személyesen? Biztos, hogy létrejön ugyanaz a hangulat? Vajon tudjuk-e jól kezelni a programot? Egy biztos pont volt: Kata. Benne bízunk, és tudtuk, hogy ha valaki, akkor ő megteremti azt a teret, amiben mi mindannyian működni tudunk.

Előző este még egy próba, hogy tudunk-e csatlakozni, reggeli izgatottság, és eljött az idő... számítógép bekapcsol, kamera működik, egy, kettő, három, hajrá...

Meglepetés. Mintha ott folytatnák, ahol Erdőtarcán abbamaradt. Baráti csevej, ismerős, mosolygós arcok, lassan mindenki itt van. De jó látni őket! Mindenki beszámol, jó hallani és megosztani is az elmúlt időszak történéseit. Örömmel konstatáljuk, hogy igen, ez működik. Téma témát vált, és a csapat ugyanolyan aktív, elfogadó, támogató, mintha egymás mellett ülnék a körben.

Mindeközben tanulunk. Tanulunk magunkról, a másiktól, a világról, és nem melleleg az online térben való létezésről. Hogy egy konferenciabeszélgetés során lehetőség van jelentkezni?! Meglepő fordulatok sora jellemezte a napunkat. Egy biztos, ha jó időben, a megfelelő emberekkel vagy – és nem kell, hogy fizikailag ugyanott legyetek –, a siker garantált.

Hogy mit adott nekünk az a nap? Feltöltődést, megerősítést, reményt, és nem utolsósorban... boldogságot. De mi mást is vár az ember egy boldogság napi szeretet-tréningtől? **(K. CS. & K. S. I.)**

DIGITÁLIS NAPLÓ 19. RÉSZ⁵⁸
ROUTER, FOGPISZKÁLÓ, RENDÉSZETI KOMMUNIKÁCIÓ

2021. április 16–17.

Kedves Naplóm!

Hiába alkudoztam és győzködtem magam, hogy nem, mindenről neked se kell tudnod, nem bírom ki. Erről nem lehet nem beszámolni!

Csütörtök délután. A végsőig halogatom a dolgot: el kell kezdenem készülni másnapra. Kétnapos online tréning, már megint valami új műsor, ami persze mindig ugyanaz: rendészeti kommunikáció. De most megfűszerezve egy kis konfliktuskezeléssel. Na jó, nekidurálom magam, hisz a célcsoport végül is nem idegen. Rendészeti szervező szakirányos hallgatók, hm, hogy ők kik? – kérdezed, már egyszer elmagyaráztam, de legyen, elmondom megint. Olyan civil diplomás szakemberek, akiknek előmenetelükhöz kell a rendészeti felsőfokú végzettség is. A cél, hogy hivatásos státuszba vagy tiszti rendfokozatba kerüljenek. Innen nézve viszonylag gyors előmenetelnek tűnik, de nem mindenkinél, vannak, akik évtizede várnak erre. Az idei első évfolyamon minden eddigénél többen vannak: mintegy százhetvenen. Okát nem firtatom, bár van ötletem, hogy miért lettek ennyien. Nekem harmincöt hallgatót sorsolt a Neptun, és őszintén izgultam, mit tudok majd kezdeni velük két fél napon át.

Szóval megvolt a magam baja az utolsó pillanatra hagyott felkészüléssel, de úgy kell nekem. Nem mentegetőzöm, de te aztán tudod, hogy miért nem érem utol magam. Szóval, nekiülök, és eltelik vagy tíz perc, és egyszer csak az asztali számítógépeken, amin dolgozom, és épp elkezdeném előkészíteni a jegyzeteket, képeket, tölteném fel a vázlatot... egyszer csak az internetkapcsolat megszakad. Délután öt óra lehet. Pánikgombot még nem nyomok, várok, molyolok mással. Telik az idő. Elmosogatok. Este hat, hét, nyolc, fél kilenc. Eddigre a pánik odáig fajul, hogy megkérem egy ismerősömet, üzemelnék be a mobiltelefonos Teams-kapcsolódási lehetőséget, mert ha minden kábel szakad, hát csak az marad. A dolog működik, de nem az igazi. Ott jóformán semmi varázslat nem használható, kénytelen leszek hangommal elkápráztatni a hallgatóságot... Na de reggel nyolctól este hétig? Közben délelőtt egy, délután két, s délben ebédszünet. Szerinted? A guta megüt, ezt így nem lehet.

És jönnek az ötletek: tegyék rá hideget, tegyék rá meleget, ja, ez Karinthy – de itt már csak a humor és a harctéri optimizmus segít. Aztán a mentő gondolat: ha éjjel nem oldódik meg a helyzet magától (néha meg szokott), reggel kérjek a szolgáltatótól távsegítséget.

Elalszom, nem annyira nyugodtan, és felvirrad a nap, kelek, és fél hétkor már egy álmos hangú diszpečserrel beszélgetek, előadom a szegény tanárnő panaszait, hogy értse meg, nekem egész nap online kell tanítanom etc.... És hallgatja, eleinte szenvtelenül, majd lassan ébred benne az empátia, s azt

---

⁵⁸ Megjelenés: 2021. április 17. Forrás: <http://www.nyelviktoralas.hu/digitalis-naplo-19-resz-router-fogpizskalo-rendeszeti-kommunikacio/>

mondja, nyugodtan és egyszerűen: a routert reszettelni kellene. Visszakérdezek: Azaz? Hát a hátulján van egy egészen apró, szinte láthatatlan reset gomb, gombostűfej méretű, azt kellene egy fogpiszkálóval tíz másodpercig benyomva tartani. Szaladok, hozom, benyomom, ő vár, percekig, türelmesen, közben már kellemesen csevegünk, magamban imákat rebegek, s mikor feláll a rendszer, hálásan megköszönöm neki. A gép működik, s még van egy órám, hogy elindítsam a napot. Remek!

Lemegy a délelőtt egy kiscsoporttal, de a kamerám nem működik... Hm... Fél tizenegy, megint megkérek valakit egy próbahívásra, a kamera érthetetlen okból megembereli magát. Éljen, akkor mégse ússzák meg a látványomat! Maradt másfél órám, hogy valami épkezláb vázlatot összedobjak az úri közönségnek, mert nem ártana produkálni valami színvonalat. Eszköz van, muníció is akad, előre hát, arccal a Whiteboard felé! Felskiccelem a képekből, üres postit-ekből, feliratokból, kérdésekből kanyargó gondolati ösvényt, amelyen majd rutinosan végigvezetem a résztvevőket. Mi bajom lehet? De azért mégis lámpalázás vagyok. Menni fog? Jönni fognak velem? És nem utolsósorban: routerem is kitart? Azért a fogpiszkálót kezem ügyébe helyezem...

Eljön az idő, pontban egykor jelentkezem a fedélzeten, és nagyjából tíz perc se telik el, az első bátor hallgató (inter)aktivizálja magát, majd kiszáratva a többi is. Este fél hétig, folyamatosan adják egymásnak a szót. Hát ezért izgultam annyira? Gondoltam, hogy majd lassan megértik a csíziót, de hogy ilyen könnyen hagyják magukat beszélgetésre csábítani, és vezetésemre bízzák magukat ezen az ingoványos talajon, ahol a nem ritkán konfliktusokkal is teli rendészeti kommunikációs ösvény kanyarog, az bizony – kedves Naplóm, nekem elhiheted – nem mindennapi!

Ami ezután következett, leírhatatlan, több okból is. Úgy értem, hogy visszaadhatatlan, aki ott volt, szerintem jó ideig nem felejtí el. Az élményt, a hatást, a pezsgő párbeszédet. És imádtam a rendészeti szakemberek ismét megmutatkozó sokszínűségét, okos és valódi érdeklődést tanúsító kérdéseiket és érdekes, hol mulattató, hol szomorkás történeteiket. És egyáltalán nem meglepő, viszont biztató, hogy a jövő rendszetéhez szervesen illeszkedő vágyképekből, ragyogó kommunikációs ötletekből volt a legtöbb. Komplet rendészeti kommunikációs stratégiát lehetne belőlük kanyarítani. Ha lehetne. De nem lehet, mert mondom, hogy leírhatatlan ez az egész. Néha egy-egy, itt-ott működő, üdítően innovatív valósággrészlet, asszociációk, üzenőfalra írt kommentárok sora, kedves poénok és nevetés, szerteágazó kötetlenség – ez lengte be az online teret folyamatosan.

Mégis célba értünk, és remélhetem, hogy a sok szertelennek tűnő beszéd rendszerbe állt össze valamiképp. Bárki megirigyelhetné ezt az összerázását a sokféleségnek. És megint kiderült: annyi, de annyi emberi érték van a rendszetben dolgozó szakemberek között! Csak ki kellene engedni az azokat elrejtő páncélok és látszatok alól. Örülök, hogy ezeken az alkalmakon megmutatkoznak, de ilyenkor azért ugyanannyira szomorú is vagyok. Hátha eljön az idő, amikor ezeknek a nagyjából tét nélkülinek látszó, felszabadító beszélgetéseknek komolyan is foganatjuk lehet.

Szilágyi Attila: Születésnapunkra

Végre! Úgy éreztem, otthonosabb terepre értem. Nem állítom, hogy ne lettek volna kaptatók, míg az „ember végül – NEM reménytelenül – síkra ér, szétnéz merengve és okos fejével biccent...” Volt hegymenet. Persze: ha ez az ember bölcsészből, újságíróból, irodalomfaló és betűvető humángondolkodóból hivatásos rendőrtisztté akar válni – ám, viselje következményeit. Nem azért fogják állományba venni, hogy majdan, esetleges intézkedési helyzetben összecsavart Lakáskultúra magazinnal csapkodjon, vagy törvényismeret híján dörgő publicisztikákkal, pörgő dialógusokkal, zörgő fél-felvértezéssel álljon helyt. Hát nem ezért jött a Nemzeti Közszerződési Egyetem Rendészettudományi Karára! Úgy-úgy, nagyon helyesen, záporozzon csak nyakunkba a szakmaiság, mintha dézsából öntenék! Így esett, már bokáig jártunk rendészettörténetben és kriminalisztikában, büntetőjogban és államtudományi alapismeretekben. Vegyes összetételű osztály lévén, ki mely területen bírt előképzettséggel; eddig tiszthelyettesként dolgozó szolgálatirányítók bólogattak biztosan beavatottként közrendészeti ismereteken, naponta Btk.-t bővülő tisztaspiráns nyomozók ásítozhattak talán a jogon, konkrétan persze nem tudom, mert speciális időben ért bennünket az első egyetemi etap, az Úr 2021. évében, COVID idején, preventív megfontolásból online oktatási formában.

És akkor eljött az én időm. Most én készülhettem viszonylag felszabadultan a számomra ismerős és kigyakorolt téma langy hullámaiba belebocsátkozni. Rendészeti kommunikáció és konfliktuskezelés néven csobogott-csacsogott be az órarendbe, igézőn, buján, oldást és élményt szavatolva. Nem, azt azért egyáltalán nem állítom, hogy grammra-centre pontosan tudtam, mit kapok, annak ellenére sem, hogy az órarendben a tréning kategóriába sorolt, tehát eleve interaktivitást, színes-szagos gyakorlatiasságot ígérő tantárgyat – csoportunknak – régi ismerősöm, Molnár Katalin volt hivatva celebrálni.

Évekkel ezelőtt a Police Café elnevezésű közösségi rendészeti párbeszédet megújító kommunikációs szisztéma lelkes honi házigazdájaként ismertem meg, mint ötletgazdát-trénert. Emlékeztem rá, hogy riportalanyként milyen szuggesztív erővel, átütő lelkesedéssel volt képes beszélni küldetéséről. Oké, jól beszél, naná, kommunikációs nagyágyú. Találkoztam írásaival is, és később az a megtisztelő feladat ért, hogy rövid ajánlókat készíthettem blogbejegyzéseimhez. Láttam, hogy jól ír, persze, rendben van, oszoljunk, emberek, nincs itt semmi látnivaló, szószonglór és kész. Tudtam, hogy nyelvi lektorálással is foglalkozik. Na, az már egészen komoly műfaj, ott már nem elég szeretni a szavakat, bírni az ékes szövegcsinálás ajándékával, az gránitkemény szakmaiság, nyelv és struktúra, üzenet és forma szigorú jegyben járatása, működő egységbe boronálása. Beszél, ír, korrigál, de hogyan taníthat? – ez volt a csiklandó kérdés. Hamar kiderült: teljes odaadással, profi felkészültséggel, okos és imádnivaló nagyvonalúsággal.

Gyarló az ember. Megy a kisebb ellenállás felé, és még tetszik is neki. Tudjuk, mit vállaltunk, lehetőséget kaptunk, képezzük magunkat, levelezőn, meló mellett. Deeee.... Nem nagyon állunk ellen, ha azt tapasztaljuk, hogy kedvező feltételek mentén tudunk abszolválni egy-egy számonkérést.

Kata beköszönt. Nevetett, és torkot köszörült. Így, Kataként aposztrofálva önmagát, jókedvvel, bőséggel, tegeződéssel, közvetlenséggel. Gyarló a főhadnagy is. Amit megél, úgy ítél. Ha korábban nem szimpatizáltam volna vele, Katával, Katanárnővel, második mondatával akkor is megvett volna magának. Hogy ő nem ragaszkodik a szigorú értelemben vett vizsgálóhoz. Mert miért is jöttünk össze? Kommunikálni, ugye. Akkor tessék, mehet, akár jegyért! Az eddigi, frontális tudásközvetítési módszert alkalmazó

órától eltérően, mivel a csoportbontás létszáma technikailag lehetővé tette, mi, harmincvahányan is bekapcsolódtunk, azaz bekapcsoltunk és rákapcsoltunk. Kamerát, mikrofont és egyéni kvalitást mozgósítva rugaszkodtunk neki állórajtból az okulásnak. Témavázlatok, hívószavak alapján, gyerünk, lehet kezdeni, beszélni, mondani. Én, ugye, újságíró vagyok, ebből adódóan rendkívül színvonalasan és felkészülten hallgatók. Na de egy ilyet nyilván nem fogok kihagyni! Sebbel-lobbal készülök ad-hoc expozémra, testben-lélekben, vagy inkább gondolatokban és megjelenésben, mivel kamerakapcsolat lesz. Én meg itten tipik hómofisz üzemmódban... Finoman macskaszőrös (ítthoni) pulóverem frissen mosott patyolatpólóra cserélem, szobahasználatra nemezesedett hajzatomat közvetítés-kompatibilis tincsekbe zselézem, közben kagylózok... Uh, de jókat mondanak a t. tantársak! Mernek beszélni, mondataikhoz arcukat adni – nyilván ők nem öt perce szakadtak oda a monitor elé, összeszedettek így is, úgy is. Meg Kata is... de jól vezeti-kezelem ezt az egészet! Annyit, úgy és akkor tesz oda, ami az élvezetes eszmecsere mederben tartásához, ritkábban akkumulálásához feltétlen szükséges.

Már nem a könnyű ötösért akarok hozzászólni, hanem mert értelmét látom annak, hogy beszéljünk. Nem hiúságból rendezem magamat össze, hanem hogy tiszteletet adjak a tanárnőnek és a többieknek. Ég a pofám, azaz hogy az orcám – lám, igazodnak a szavak is –, hogy eleve nem így kezdtem, és egy teljesen inadekvát vezeklő fogmosással igyekszem kisebbiteni bűnömet. Hát ez mégiscsak egy óra, de nem úgy, de pláne!

Kata közben központosz és összegez, strukturál és old. Párbeszédese formában ejti meg bemutatkozását, csökkenti a tanár-diák távolságot. Elmondja például, hogy Murphy él, és ezt onnan tudja, hogy tegnap elkóválygott a netje, a mai foglalkozás kútba esni látszott, de egy huszárvágással, nem is: digitális dárda-döfködéssel, azaz fogpiszkálós router-akupresszúrával ezt az akadályt is elhárította. Nem L'art pour l'art! Rendbe kellett tenni a közlési csatornát, hogy kommunikálhassunk a rendészeti kommunikációról! Szintiszta gyakorlatias konfliktuskezelés! Dupla haszon, tripla élvezet. Egyre komolyabb problémákat beszélünk meg, ki-ki beemel saját munkaterületéről jelenségeket, megfogalmaz kérdéseket. Vagy megválaszoljuk, vagy nyitva hagyjuk, mindenesetre: érintjük, körbejárjuk, és érezzük, hogy beszélni jó, mert az konfliktuslohasztó, közösségformáló, problémamegoldó. Ez a tananyag, hipotézis és konklúzió? Ez bizony, ómega és origó.

Kata(rtikus) élmény. Volt. Másfél nap után búcsúzunk. Katanárnő megemlíti: egyébként születésnapja van, és úgy érzi, csoportunktól igazi ajándékot kapott, az együttgondolkodás élményét. Egy hét van köztünk, mert én meg 25-én ünnepelek, így voltaképpen előre vigyorgok szülinapi jelesen. Soha rosszabb szüvenírt! Ajándékozott oktató, meg klaviatúra-koptató – az ám, hazám!

DIGITÁLIS NAPLÓ 20. RÉSZ⁵⁹ VISSZA A JÖVŐBE!

2021. április 19.

Kedves Naplóm!

Most, hogy az online gyorsal bejártuk Vast, Borsodot és Zalát, visszatérünk a jövőbe. Nem hiszed? Csak gyere velem! *Papp Dávid* és *Gál Erika* – ismered őket is, mert írtak már neked – ugyancsak meghívtak vendégségbe. Pontosabban visszahívtak, mert ők már jártak nálam, de arról majd legközelebb.

Dávidnál egy levelezősökkel zajló kiscsoportos tanórát nézhettem meg. A téma az egyik kedvencem: a körzeti megbízotti szolgálat. Ahogy hallgattam a tananyagot, arra gondoltam, egy erős kettesre már le tudnék belőle vizsgázni tanulás nélkül is. Hiszen én már „hospitáltam” ennek a témának a kapcsán kétszer is. Persze inkább csak meghallgattam a számomra ezt a szolgálati formát szó szerint megtestesítő Tomis Károly vendéglőadásait az egyetemen 2017. november 29-én⁶⁰ és 2018. október 25-én⁶¹. Őt magát személyesen, rajta és zuglói csapatán – na meg újabban a józsefvárosiakon – keresztül pedig ezt a rendőri tevékenységet is van szerencsém ismerni. És nagyon nagyra becsülöm, amit a közismert nevükön kmb-sek csinálnak.

Ahogy viszont most Dávid megfogta ezt a „tananyagot”, az másként volt érdekes. A fiatal tanár már komoly tananyagszerző, amihez ezúton is gratulálok neki. Lelkesedése, remélem, ragadós. Legyen is az, mert egyrészt ez fogja visszatáplálni belé a diákokra fordított energiát – de hát ezt tudod, kedves Naplóm. Ez a legfőbb titka annak, hogy az ember évtizedek múltán ne veszítsen a motivációjából, és a naprakész szakmai munícióból se fogyjon ki soha! Másrészt meg csakis így tud maga mellé utódokat nevelni ő is. Az ide vezető utat jól ismerheti, hiszen nem közömbös ösztönző tényező, hogy alap- és mesterszakon ő is jó tanároktól tanulhatott. Talán ez is csinált neki kedvet ahhoz, hogy maga is ebbe a szerepbe kívánozzon. Most aztán közéjük került! És milyen jól tette, hogy így határozott!

Formálódó tanári stílusára a legjobb szó – férfi esetén legyen ez akármilyen különös, mégis – a báj. Annyi természetes kedvesség szorult ebbe a Dávidba, hogy öröm ránézni, hallgatni. Sokat és egyre jobban beszél, érdekesen, tele szemléletesebbnél szemléletesebb, tapasztalatból vett példákkal. A hallgatók, pedig életkorban szerintem mindnél fiatalabb, itták minden szavát. Fegyelmezett, tartása van, mégis könnyed és kellemes. Szerintem pontosan érzik lényének ezt az odaadó varázsát, és valamiért úgy gondolom, a kedvéért is

---

⁵⁹ Megjelenés: 2021. április 21. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/digitalis-naplo-20-resz-vissza-jovobe/>

⁶⁰ Erről szóló beszámolómat lásd itt: <http://www.nyelvilektoralas.hu/kommunikacios-potora-avagy-megszemelyesített-körzeti-megbízotti-szabalyzat/>

⁶¹ Az erről szóló beszámólót pedig lásd itt: <http://www.nyelvilektoralas.hu/szulesnap-i-eloadas-isten-eltesse-25-eves-karcsi-rendort/>

tanulnak. Jól, követhetően, érthetően magyaráz. A szakmai tudás a kisujjában van, ahogy szokták mondani. Lehengerlően alapos, friss, meggyőző és hiteles. Ezért is tudja ujja köré tekerni a hallgatóságot.

Élvezettel figyeltem bontakozó tanári módszertanát. Változatos szemléltetési eszközöket használt (Ppt, de csak éppen hogy, amennyit nagyon muszáj, bár az azon jól feldolgozott tananyagot elküldte utána a hallgatóknak; filmrészlet; a szakirodalom kellően kritikus ajánlása és a nagy újdonság, a Whiteboard). A minimál változaton két diák-írnoka is akadt a tanár úrnak, s ő nagyon köszönte nekik. Egyáltalán: minden hallgatói megszólalás, válasz, példa után a pozitív megerősítések csak úgy záporoztak feléjük. Igazán azt érezhették a hallgatók – kollégák –, hogy Dávid „csak” összerendezi bennük azokat a partikuláris tudáselemeket, amelyekből így együtt, csoportosan szerintem ők jelesre is levizsgáztak volna már. De külön-külön majd csak ez után a kilencven percbe sűrített tartalmas óra után. Mert Dávid nem számon kérni, hanem megértetni, elsajátíttatni, tanítani akar. Nagyon jó látni ezt, és azt is, ahogyan ez elég hatékonyan sikerül is neki.

Persze az órát követő megbeszélés is szokásosan élvezetes volt. Nem tudtam megtagadni tanárnő mivoltomat, és házi feladatot adtam neki: egy kb. tízmondatos saját definíciót lesz szíves három napon belül úgy strukturálni, hogy a mégoly amatőr hallgató/olvasó (mint jómagam) is azonnal értse, mit takar. Na és hogy anyagmennyiségben a kevesebb több lehet. Ez viszont már olyan önkorlátozást kíván, amihez kell még pár évnyi önbizalom. Meglesz hamar, ahogy Dávidot ismerem. Nemcsak saját maximalizmusa alapján, de az én ítéletem szerint is minden esély megvan erre, főleg ha ilyen tempóban, kettes-hármasával ugorja át az egyes szinteket.

Amiben még neki is fejlődnie – nem is, inkább bátorodnia – kell, az a diákok még nagyobb arányú résztvevővé tétele. A tizenhárom közül most négy-öt aktív diák akadt, de tornázható ez még fölfelé, s óra után meg is beszéljük ennek mesterfogásait. Szerencsére nem kellett azzal riogatnom, hogy legközelebb ellenőrzöm, sikerül-e. Őt jobban motiválja, hogy ezt maga is kipróbálja, annál is inkább, mert a készülék másik oldalán ülve párszor már megesett vele. S látá, hogy az biza' működik! És azt is vakon elhiszi nekem, hogy az jó lesz neki...

2021. április 21.

Kedves Naplóm!

Ma hospitáltam utoljára – legalábbis ennek a napló a naplóban sorozatnak a keretei között. Mit mondjak? Ennél méltóbb zárórát senki nem kívánhat magának!

Először is, képzeld, előzetes képbehelyezésként óratervet kaptam! Elkövetője nem sejtette talán, hogy ez lehetőséget ad arra, hogy az időgazdálkodását még szigorúbban ellenőrizzem. Persze ezt akkor is figyeltem volna, ha nem ad a kezembe ilyet. Így viszont jelentem: a számításába se csúszott hiba, minden óramű pontossággal működött. Sőt, de ezt majd a mai bejegyzés végén fogod megérteni, még a slusszpoén is időben megérkezett. Így hát – tekintettel az óra témájára – az óratervet magamban át is neveztem levezetési tervnek. Tudniillik a sportrendezvények rendőri biztosításának szakmai rejtelmait fejtegették az órán a hároméves képzésben részt vevő nappali tagozatos közrendvédelmi szakirányos hallgatók.

Ez az óravázlat dolog azért fogott meg különösen, mert nem nagyon jellemző manapság. Én magam – hogy így mondjam – újra visszaszoktam rá jó pár éve, mert bevallom neked, pár év könnyelmű rutin után, amikor a tanárember először kezd ráérezni arra, hogy csípőből is megtart egy órát, bizony elkanászodik. Aztán rájön, hogy a terv szükséges hozzávaló, hogy lépésről lépésre megtervezzen egy tanulási folyamatot.

Itt most tempósan, fegyelmezetten, mégsem görcsösen, rendőrösen sikerült végigmenni mindenben – és ez *Gál Erikától* nem idegen. Mert róla van szó. Meg kell mondjam neked, hogy a virtuális tanteremben is azt hozta, amit magamban megelőlegeztem neki. Az összeszedett, pontos, alapos és mindehhez nagyon-nagyon támogató, kedves tanárt. Azt hiszem, egykor vágyott szerepébe – mert valamikor ez akart lenni, csak aztán egy véletlen folytán rendőrré avanszált – teljesen megérkezett.

A módszerek olyan harmonikusan váltották egymást, hogy esélyük nem maradt a hallgatóknak unatkozni, de elfáradni se. Nézzük sorban. Indított egy a témára teljes mértékben ráhangoló zenei bejátszással. Ez különben saját magának kifejlesztett szokása lett, sőt, nemcsak ő, mindig más-más hallgató a zenei felvezetés felelőse. Ez nekem tán azért is tetszik, mert gyerekkoromban az iskolában én voltam a Nótafa. Aztán jött egy film megbeszélése, ami olyan jól sikerült, hogy felkeltette iránta az érdeklődésemet. A téma megosztó, így a szükségeszerű véleménykülönbségeket kulturált vitává oldotta a tanáros kérdezz-felelek. Majd jött egy kristálytisza negyedórás oktatói magyarázat, minden cicoma (értsd: Ppt) nélkül. Erikának egy olyan elméleti tananyagrészt sikerült az azonnali megjegyezhetőségig megértetnie, ami más módon előadva unalmas is lehetett volna. Amit hallottunk: egy rendezvénybiztosítási terv zsinórmértékei. A tantárgy egyik alaptétele.

És még mindig lehetett fokozni a hangulatot. A Teams pillanatnyi hisztije miatt kissé kalandosan, de mégis csak melléktermekbe rendezett négy csoport egyikében találtam magam három kedves, gyors reagálású rendőrhallgató

között. És már jött is a feladat: 40 tételt kellett három csoportba szétválogatni. Az egyik mondta, a másik magyarázta, a harmadik kereste – a negyedik meg (ez lettem én) jegyzetelte. Húsz percig dolgoztunk, s közben feltúrtuk a fél internetet jogszabályok, linkek, képek és fogalmak után. Micsoda trükk az önirányított tanulásra! Bravó! Aztán pedig az össznépi megoldókulcsismertetés. Mivel nemcsak írnok voltam, hanem kis csapatomnak sügtam is, komolyan szurkoltam, hogy minél több jó válaszunk legyen. Nem maradtunk szégyenben. Ha Dávidnál kettest, itt, kis jóindulattal, tán négyest is kaptam volna. És hogy mi ennek oka, azt Erikának is most árulom csak el. Visszavágót ígértem neki ugyanis az óra végi meglepetése után.

Azt tudni kell, hogy engem sem a sport-, sem a nagy tömegrendezvények nem érdekelnek, az ott zajló erőszakos események kiváltképpen bosszantanak. Így hát az ezekre adott rendőri reakciók sem a szívem csücskei. Az évek alatt ezt a tevékenységet professzionálisan végző hallgatóim miatt azonban egyszer csak ott találtam magam egy-egy ilyenén. Na nem a B-középben, félre ne értse senki! Úgy 5–6 évvel ezelőtt egy nyáron volt alkalmam a Készenléti Rendőrségen szakmai tapasztalatszerzésen részt venni. Kedves akkori tanítványaim kézről kézre adva kalauzoltak végig a rendezvénybiztosítási előkészületek, a tervezés, a helyszínbejárás és a levezénylés kulisszái mögött. Még a Partner Csoport rendezvény előtti összetartásán is részt vehettem! Értő és amit csak lehet megmutatni és megértetni akaró mestereimnek köszönhetően erről a szakterületről is egész sokat tudok. Pedig, mondom, eredetileg távont állt tőlem a terep. Ezt az egészet azért mesélem el, mert ez volna a lényeg a tanításban is: hogyan lehet felkelteni az érdeklődést, a tudni vágyást szinte bárkiben valami iránt, amihez nem feltétlenül vonzódna magától.

És Gál Erika is tudja ezt. Azok a tiszthelyettesek, akik végigdolgozták a mai majd' kétórás foglalkozást, a tananyagot túl valamit megérthettek abból is, miért érdemes egyetemre járni egyáltalán. Hogy nemcsak rendfokozatban és beosztásban, de a tudásuk minőségében előrébb-feljebb léphetnek. Hogy eddig többnyire csak végrehajtóként szerzett tapasztalataikat összerendezhetik. S hogy végtére is majd parancsnokként milyen ráhatásuk lesz a rendőrségi tevékenységek által a közösségek életére, az emberek viselkedésére, így közvetve a társadalmi folyamatokra. Hogy mit jelent a rend, amelyet rendőrként mégis csak ők – akár sport- vagy tömegrendezvényeken is – biztosítanak. És ezt az attitűdöt ezen az órán határozottan érzékeltetni lehetett.

Ja, és hogy mi volt az a bizonyos slusszpoén? Mikor már mindennek vége volt, Erika egyszer csak azt mondja, küldene valakinek valamit, és biztos benne, hogy az illető érteni fogja... És akkor egy cuki kis születésnapi animáció jelent meg a képernyőn. Azt hiszem, jó, hogy ki voltak kapcsolva a kamerák, mert szerintem az érintett egyszerre vigyori és meghatott ábrázata biztosan leleplezte volna az inkognitóját. Bár semmi szégyellnivaló nincs azon, ha valaminek egyszerűen megőrülünk. Úgyhogy itt is üzenem a tanárnőnek: köszöntése a célszemély szíve közepébe hatolt.

Milus Gábor: Kolléga, diáktárs, tanár?

Kivételes helyzetben vagyok, hisz Erikát és Dávidot is ismerhettem már tanári pályájuk kezdete előtt. Ezt fontosnak tartom leszögezni, hisz az embert (még ha munkatársak is) nem mindenki hozza össze a sors csak úgy, mert véletlenek nincsenek!

Az bizonyos, hogy bár életkorukból adódóan pályájuk kezdete nem esik egybe, de a korábbi munkahelyükön megszerzett tapasztalatuk, jártasságuk és a stabil alapokon nyugvó elhivatottságuk minden előnyt megadott számukra a tanári pályán a dinamikus kezdéshez, majd a profizmus elérésének célkitűzéséhez. Ám ez a szerep nyilván teljesen más. Nem elég csak beleszületni, vagy folyamatosan felkészülni az előadásokra. A tanári pálya felelősségteljesebb bárminél. Itt hitelesnek is kell lenni, mely esetükben megkérdőjelezhetetlen. A mesterképzésre bekerülve rendkívül örömteli volt, hogy Erika tanította nekem – és persze Dávidnak is – a csapatszolgálati tananyagot. Régi ismerősöm volt, aki számtalanszor segítette munkámat a Készenléti Rendőrségnél is tisztánlátásával, mély meggyőződéseivel, ezért tanárként történő elfogadása nem is volt kérdés számomra.

Ebben az időben Dávid fiatal alosztályvezetőként hívta fel magára a figyelmet a csoportunkban. Életkorát meghazudtoló módon fejtette ki a véleményét egy-egy témához kapcsolódva. Innen aztán továbblépett a bölcs tanárokat nevelő színpadra. Számukra sikeres és szép út van kijelölve a jövő rendőrségének oktatásában, melyhez sok sikert kívánok és azt, hogy elképzeléseik megvalósíthatóak legyenek!

DIGITÁLIS NAPLÓ 21. RÉSZ⁶²

KÖLCSÖN HOSPITÁLÁS ÉS NÉHÁNY RÉGI HALLGATÓ IS VISSZAJÁR

Kedves Naplóm!

Mondtam neked, hogy már tanár-tanonc koromban is szerettem hospitálni. Most magad is láthattad, hogy néhány kollégámat is sikerült rákapatnom, és ettől még jobban esik a nosztalgia. De azt hiszem, nemcsak nekem jó ez a móka, másoknak is hasznára van. A tanári mesterséget egymás műhelyeiben is tanulhatjuk, folyamatosan. És hogy nehogy azt hidd, hogy csak én kopogtattam be más tantermekbe, elárulom, hogy páran bekukucskáltak az én kulisszáim mögé is.

Még 2020. december 3-án érkezett az első digitális vendégem. *Gál Erika* akkor csak úgy, belekóstolni jött a hangulatba, de pont a félév utolsó tanóráját fogta ki. Írt róla ő is vendégnaplójában, és én is megemlegettem azt a napot. Már akkor sejteni lehetett, hogy ebből rendszert csinálunk. Na de hogy ilyen!?

Erika 2021. március 12-én újra meglátogatott, de most nem csak csendes megfigyelőként, mint decemberben, hanem a részvételt is kipróbálva. Olyan csoportba csöppent, ahol a hallgatók nagy részét ő is tanítja, így hát ismerősként fogadták. Főleg két dologra volt kíváncsi. A hallgatók bevonására, illetve arra, de nagyon, hogy mit kezdek egy-egy szárazabb, elméleti tananyagrésszel. Milyen feldolgozási módszereket, technikákat le lehetne el, amivel az általa „művelt” szakterületeket (csapatvezetési ismeretek) is emészthetőbbé lehetne tenni akár még az online térben is. Egy dolgot biztosan magával vitt, ezt tudom, mert utána megbeszéltük. A közös memóriafal módszerét használva láthatta, hogy az online tér milyen kiváló lehetőséget biztosít arra, hogy a diákok egymás házi feladatait – példának okáért egy szolgálatvezénylési lapot – a Whiteboard-on egymás mellé téve, a tanár átlátható értékelési szempontjain végigmenve megnézhessek és elemezhessek. Ezzel mindjárt átvágható a kollektív tanulás kibogozhatatlannak tűnő gordiuszi csomója is. A bevonással kapcsolatban pedig egyszerű titokra derült fény. Ha a tanár nem mindentudónak és mindenhatónak tételezi, és főleg nem a rendfokozati rendszerben elfoglalt helye alapján pozicionálja magát, hanem „csak” a tanulást segítő asszisztensként sűrűn-forog a tanuló körül, sokkal hatékonyabb lesz a dolog...

De kíváncsi volt más is a műhelytitkokra. Kollegiális kollokviumainkon két kedves egykori diákom, *Amberg Erzsébet* és *Papp Dávid* is jelezték, szívesen beülnének hozzám hallgatóni. Ők persze sejtették, hogy ilyen nincs, kibicnek nem nálam a helye, aki a diákjaim közé vegyül, az legyen bátor megszólalni is. Gyorsan jelzem neked, nehogy megdorgálj: tudom, hogy ez nem a klasszikus hospitálás, de hát nem is klasszikus tanárképzésen vagyunk! De hidd el, jó ez is! Lehet, hogy meztlábás, de így élet közeli és szeretetteli az egymástól tanulás.

---

⁶² Megjelenés: 2021. április 23. Forrás: <http://www.nyelviktoralas.hu/digitalis-naplo-21-resz-egy-kis-nosztalgia-avagy-kolcson-hospitalas-es-nehany-regi-hallgato-visszajar/>

Böbét az érdekelte, hogy az általa jól ismert büntetőjogi útvesztőkben merre vezet az a módszertani ösvény, amelyen haladva ügyesebben kalauzolhatja az el-eltévedő nappali tagozatos rendőrtanoncokat. 2021. március 12-én egész délelőtt figyelhette, hogyan próbálkozom komoly és tankönyvek oldalain igencsak száraznak ható elméleteknek a filmművészet oldószerébe keverésével. Tudod, a szörp meg a szóda tipikus esete. Külön-külön az egyik túl tömény, a másik íztelen, de a jó arányt eltalálva együtt üdítően finomak. Valami ilyesmi számomra az elmélet és a gyakorlat kellemes keveréke is. Mert azért valljuk be, a vezetési stílusok elméletét is lehet(ne) unalmasan „tanítani”. De én ezt magamnak meg nem engedem!

Dávid látogatása érdekesen alakult. Ő 2021. március 10-én annak a háromnapos vezetői készségfejlesztő mestertreningnek egy másfél órás foglalkozására ült be, amelyen maga éppen három évvel ezelőtt résztvevőként is megfordult. Csak hát akkor jelenléti tréninget lehetett tartani, most meg az online adás futott, ahol szinte minden más volt. Kivéve – ahogyan ő fogalmazott – azt a mindent meghatározó fundamentumot, amely tulajdonképpen tizenharmadik éve, a mesterszak elindulása óta változatlanul áll. Erre épülhetnek aztán a folyamatosan frissülő, aktualizált, a csoport mindenkori igénye szerint változó építőelemek. A hangulat, a lazaság, a humor szintűgy jó kötőanyagok. Dávidtól származik az a saját megfigyelés, hogy mihelyt valami pozitív érzéshez kapcsolódik számára a tanulás, sokkal hatékonyabban tanul. Mind a negatív asszociációkkal, mind a könnyel párosított „tanulás” csak nyögvenyelős, így hát ehetetlen és emészthetetlen is minden olyan tudáselem, amit így akarnak lenyomni a torkán. Fontos következtetése: ő tanárként ilyet nem szeretne okozni senkinek, tehát hamar eljutott oda, hogy a „beetetés” finomabb módszereit szeretné megtanulni. Remélem, jó helyen volt ezúttal is.

Tudod, hogy kíváncsiságom mellett önreflexiós igényem is kiváltképp magas, ezért hát én is kértem tőlük visszajelzést mindarra, amit láttak, tapasztaltak.

A látogatásukat pár nappal követő kollegiális kollokviumunkat ennek szenteltünk, de persze ami ott elhangzott, elismételhetetlen. Nem is terhelnélek vele. Egyetlen epizódot csupán, mert az annyira szenzációs és találó. Azt mondja a szemtelenül (leg)fiatal(abb) tanerő: ő azért is akar másképp, korszerű módszertani eszközökkel tanítani, mivel saját magát is unná, ha századszor is megismételné ugyanazt az előadást. És hamar rájött, hogy szegény hallgatók is ezt érezhetik, ha arra kárhoztatja őket, hogy frontális monológjait hallgassák.

Innen szép győzni. Saját magunk unásától és az ebből fakadó fenti empatikus megfigyelésből egyenes út vezet a módszertani megújulásig!

Kedves Naplóm! Amióta ezt a hospitálási naplót írom neked, egyfolytában az jár a fejemben, hogy ezt az egymástól tanulást a tantermekbe való visszatérés után is folytatni kellene. Micsoda csendes, de nagyon is tudatos, módszeres didaktikai forradalom volna ez! Bár már ott tartanánk! De addig gyakoroljuk az online tanítást, mert egy ideig még úgy tűnik, szükség lesz rá...

Amberg Erzsébet: A mit és a hogyan...

A rendészeti felsőoktatásban a szakok, szakirányok hallgatóival szemben megfogalmazott képzési és kimeneti követelmények orientálnak abban a kérdésben, hogy milyen *szaktudás, kompetenciahalmoz* elvárt az NKE RTK végzett hallgatóitól.

A követelmények rögzítik, hogy a Rendészettudományi Kar bünyügyi igazgatási alapképzési szakának hallgatói *mélységében és átfogóan ismerjék ezt az alapvető diszciplínát*, annak fő elméleteit, legfontosabb problémáit, ezek kritikai megközelítését és természetesen a kapcsolódó terminológiát. Ismerniük kell a terület ismeretszerzési és problémamegoldási módszereit, fel kell vértézni őket a büntetőjogi normák *megértésének és rutinszerű, magabiztos alkalmazásának képességével*, ide értve az ehhez szükséges módszerek és eszközök kiválasztására, azok egyedi és komplex alkalmazására irányuló rutint. A hallgatóknak egyidejűleg magas szinten képesnek kell lenniük a büntetőjogi tartalmat hordozó dokumentumok önálló elkészítésére. Levelező munkarendben az előadás a fenti tudás elsajátítását segítő keret, míg a nappali munkarendben tanulók ismeretszerzését *szemináriumok, gyakorlatok hivatottak segíteni*. Az utóbbi tanórátípusok kialakítása során az alapvető tartalom (*mit*) adott, azonban kevésbé áll rendelkezésre mankó módszertani kérdésekben (*hogyan*).

A fent körülírt tudás, készségek, képességek átadásának *alapvető, általánosan ismert és alkalmazott módszere a jogeseteken keresztül történő oktatás*, amely következetes alkalmazása a teljes tananyagra jelentősen meghaladná a rendelkezésre álló órakeretet, így felmerül a kérdés, hogy a *jogesetelemzésen túl milyen metódusokkal tehető hatékonyabbá, „ehetőbbé” a büntetőjog oktatása*.

Például gyakorlati jellegű foglalkozásoknál hogyan alakítandó ki az óra tartalma a tematikában lévő cím alatt? Milyen a tudatosan tervezett, illetve a spontán kommunikáció jellege és aránya az órán? Hogyan történjen meg a kijelölt tananyag feldolgozása, milyen szempontok és megoldás alapján összegzendők az órán felmerült témakörök? Milyen munkaformákat alkalmazzunk a tanórán, milyen arányban? Mik egyáltalán azok az oktatási módszerek – közlés, magyarázat, elbeszélés, előadás, referátum-korreferátum, kérdés-felelet, bemutatás, megfigyelés, kísérlet, vita, játék stb. –, amelyek a leginkább illeszkednek a tantárgy sajátosságaihoz? A módszerek körében célszerű-e változatosságra törekedni, vagy elsődlegesen a következetes felépítés, sematikusság jellemezze az órákat? A Kata által felajánlott *hospitálási lehetőséget* többek között a fenti kérdésekre választ keresve fogadtam el, amelynek a tapasztalásait, úgy vélem, a saját munkám jobbitására irányuló törekvésben *keretjelleggel hasznosíthatom*. Kivülállóként úgy láttam, nagyban segítette a tanóra menetét, hogy rendelkezésre állt a *vezetői stílusok Kurt Lewin-féle elméletét taglaló tananyagrészt demonstrálására alkalmas dokumentumfilm*, amely alapja lehetett a tapasztalat és az absztrakció egységes átadásának a foglalkozáson. Kata inkább *tanulásszervező szerepben*, mint frontális módon *segítette* a hallgatókat abban, hogy egymástól is információkat szerezve vonják le *saját következtetéseiket, értsék meg* a látottak jelentőségét, alkalmazkodva mindeközben a *csoportdinamikához*, építve egyrészt a tanulók *meglévő tudására (mesterekről van szó!)*, másrészt a *tananyag mélyebb, elvontabb rétegei iránti nyitottságára*, könnyedén fenntartva a *tanítás-tanulás folyamatát támogató légkört*, közben *monitorozva a hallgatók megértési folyamatát*.

A hospitálás során is igazolódott: nemcsak a szakmai felkészültség, a tudományosság (*mit*) elengedhetetlen egy-egy foglalkozás levezetéséhez, hanem a pedagógiai-andragógiai szakszerűség és annak a képessége, hogy mindezeket rutinosan, a tananyaghoz igazodva alkalmazni tudja az oktató (*hogyan*). És felmerül az a messzire vezető kérdés, hogy a pedagógus képesítéssel nem rendelkező oktató honnan szerezheti meg azt a tudást és tapasztalatot, amelyre az egyetemi oktatásban szüksége van...

DIGITÁLIS NAPLÓ 22. RÉSZ⁶³

ONLINE TANÍTOK ONLINE TANÍTANI

2021. április 14., 20.

Kedves Naplóm!

Alig telt el két hónap, mióta komolyabban elkezdtem online tanulni online tanítani, és már fordult is egyet a világ velem. Ennek megfelelően az akkor érvényes kijelentést egy szócserével kellett kiigazítanom, hogy az állítás a mostani helyzetre is igaz legyen. Ez a keletkezéstörténete ennek a mostani címnek, amiről – neked elárulom – már akkor, amikor az a másik megszületett, tudtam, hogy arra erősen rímelni fog. Tudom, lassan megszokod, hogy nyakatekert címeket adok. De akármilyen furcsán hangozzanak is, a valóságot tükrözik.

Most, hogy két napja digitális hospitálási naplóorozatom végére értem, maradt itt még valami meglepetés neked. Ez az online gyorsvonat annyira népszerű lett, hogy egyre többen szeretnének rá jegyet váltani. Én pedig nem hogy nem bánom, de örülök neki. Gondolhatod! Ha ezt nekem valaki tavaly novemberben mint távoli jövőt felveti, hát biztosan kinevetem. Most viszont azt, aki engem akkor azzal vigasztalt, hogy mint kiskutya az ugatásba, ebbe a digitális kultúrába én is belejövök, és emiatt még pöröltem is vele, bizony megkövetem. Azt hiszem, nagyjából sikerült utolérni magam. Nem, nem másokat, és nem is a kort. A 21. századot utolérni az én generációmnak hiú ábránd volna. De miről is van szó?

Szóval, kedves Naplóm, én mondtam neked, hogy az a nem klasszikus értelemben vett hospitálgatás, amit itt az elmúlt hetekben-hónapokban keresztbe-kasba műveltünk, informális tanulás volt „csupán”. Azért teszem idézőjelbe ezt a szót, mert sokak szemében csak az iskolarendszerbe tagozódott képzések „igaziak”. Ezeknek a végén az ember kezébe kapja bizonyítványát, tanúsítványát, oklevelét, s boldogan dicsekedhet vele. Aztán vagy van mögöttük valódi tudás, vagy... nem folytatom, ki-ki döntse el maga a saját tapasztalatai alapján. Megszereztem ezeket a papírokat magam is. De minden formális és ezért sokszor kötelező penzum helyett többre tartom a belsőleg motivált, önrányított vagy puhább módszertani eszközökkel moderált tanulást. Azt, ahol nincs vizsga, szigorú és formálisan üres számonkérés, egyáltalán: semmi kellemetlen mellékhatás. Ellenben van ösztönző tanulási környezet, oda-vissza tudás- és érzelemáramlás a tanulók és a tanulást támogató szakemberek között. Van öröm és állandó, érdemi visszacsatolás, s ezek révén fejlődés, mély és tartós tanulás.

De ha már egyszer az iskolarendszer kereteiben kell gondolkodni, hát legyen. Ünnepelesen jelentem, hogy immár papírforma szerint is létezik egy a

---

⁶³ Megjelenés: 2021. április 26. Forrás: <http://www.nyelvillektoralas.hu/digitalis-naplo-20-resz-online-tanitok-online-tanitani/>

rendészeti továbbképzési rendszerben akkreditált 12 pontos képzés. A címe: Digitális oktatás-módszertani tréning rendészeti oktatóknak.

Tudod, hogy nem kevés ideje köteleződtem el a rendészeti képzés iránt. Érdekel, milyen minőségű képzés folyik annak egyes szintjein. Az ezen a szakterületen oktatók nagy része nem rendelkezik tanári képzettséggel. Nem végzettséget írtam szándékosan (bár jellemzően azzal sem), mert arra szerettem volna utalni, hogy a tanári mesterség apróbb-nagyobb fogásait ismerő, alkalmazni szándékozó és képes kollégából van kevés. Pedig a hatékony tanulás alfái és ómegái ők. És konokul hiszem, hogy ez a mesterség tanulható és tanulandó.

Amikor ez az egész online tanítás elkezdődött, még sokan azok közül is megrogytak hirtelen, akiknek a tanári kincsesládájuk tele van. Ők is próbálgatták, mi illik az online térbe, s mi nem. Hát még azok, akik a tanteremben sem feltétlenül tudtak magukkal és a tanulókkal mit kezdeni. Ám míg a tanterem afféle diákmegőrző funkciója a kötelező jelenlét miatt – legalábbis látszatra – működik, addig a kikapcsolt kamerák mögött, teljesen kiesve a kontroll alól, a tananyagot csupán felolvasó-előadó-levetítő oktató a még inkább nyilvánvalóan és joggal unatkozó hallgatóságot elveszítheti.

Márpedig ez nem lehet cél, de még csak mellékhatás sem. Ezért, kedves Naplóm, másfél hónap online oktatás után, 2021. január elején nagy bátran fejembe vettem, hogy keresztülviszem furmányos tervemet: digitális oktatás-módszertani tréninget tervezek. Hozzáférhetővé teszem az online térben zajló motiváló, hatékony tanulás műhelytitkait azok számára, akiket mindez érdekel.

Az, hogy az én vágyam teljesült, persze kevés lenne, hogy a fölötte érzett örömet megosszam veled. De mivel pár nappal az első kísérleti csoport próbaútja után vagyunk, immár elmondhatom, hogy az utazással ők is elégedettek. Nem bánták meg, hogy megváltották erre a két közös délutánra szóló 12 kredites menetjegyüket. Majd megtudod, ne félj, mert nyilván kikérem a véleményüket...

Az expressz hol robogott, hol hosszabban időzött egy-egy állomáson, sőt még büfékocsi is üzemelt, amit a szünetekben lehetett igénybe venni. Azzal a kis szépséghibával persze, hogy a kávé mindenki a saját konyhájában főzte meg. A képernyő előtti kóstoláshoz azonban azok az ingyencsésék szolgáltak, amelyeket a résztvevők adtak össze. Az első délután végén kipakolt módszertani hozzávalók piacán ugyanis ki-ki kedvére válogathatott. A második, gyakorlati foglalkozáson szigorúan egy másik résztvevő által árusított darabot, saját szája íze szerint átalakítva, rajtunk kipróbálhatott. A kezdeti csodálkozás átváltott kreativitásba, és a tanárok úgy készültek a következő órára, mint a jó tanulók. Alkottak szabadon. Mit sem sejtettek abból, hogy úgy bújtak elő az online oktatásról szóló panaszok árnyékából a pedagógiai innováció napsütötte tisztására, hogy öröm volt néznie a masinisztának.

Képzeld, a két délután között eltelt öt napon végre kitavaszkodott! Jó is ez, mert minden értelemben ránk fér a megújulás. Szokták mondani, hogy egy fecske nem csinál nyarat, de tíz talán már elkezdheti. Fecskék vagy online utasok, mindegy is. S az sem fontos, hogy Dunakeszin, Szigetszentmiklóson, Kiskunhalason, Mohácson, Keszthelyen vagy Szombathelyen szállt ki és be, aki

ezen a két délutánon ebben a kupében utazott. Az online világ szerethető oldaláról itt is, ott is sokat megtudhatott.

Remélem, lesznek újabb csatlakozó kíváncsiak. Ezúttal közhírré tétetik, hogy az online gyorsvonat rendészeti oktatóknak forgalomba állított különjárata – 15/M/2021/39-es járatszámon – inentől kezdve menetrendszerűen közlekedik.

Gergely György: Potyautasok VIP jeggyel

Poirot-nak szerencséje volt... Szerencséje volt, mert az isztambuli Grand Hotelben találkozott az Orient Express-t üzemeltető vasúttársaság igazgatótanácsának egy tagjával, aki felajánlotta, hogy a reggel induló járatra helyet biztosít számára. Poirot örült, mert reménytelennek látszott Londonba jutnia, így viszont luxus körülmények között utazhatott, kényelmesen, gyorsan. Pedig, ha tudta volna, mi vár rá az út során...

Így jártunk mi is. Mi, tízen, akik jegyet kaptunk Molnár Kati online gyorsvonatára, a naiv tíz kicsi indián, különböző törzsekből.

De miért akartunk mi erre a száguldó expresszre felugrani? Többünket túl az ötvenen, de a harmincon mindenképp, kaszkadőrök nélkül is fűtött a kíváncsiság. A pandémia okozta válsághelyzetben a diákok kezét elengedte a klasszikus iskolai képzés, amit felváltott az online oktatás. Ezen belül próbáltuk fenntartani a rendészeti képzésben tanulók érdeklődését, de tapasztalnunk kellett, hogy ez csak a saját kreativitásunk, önszorgalmunk révén valósulhat meg. Szerettük volna jól végezni a munkánkat. A csapattréning során leginkább az derült ki, hogy próbálunk megfelelni a 21. századi elvárásoknak, de sokszor érezzük, hogy olyan ez, mint csúzlival repülőre vadászni.

Ennek az érzésnek a legyőzésében segített Kati a maga állandó képzésingeréből adódó kreativitási vágyával, ami arra ösztönözte, hogy egy online oktatási tréningre invitáljon bennünket. Látta, hogy nem csak a középiskolai, hanem a felsőoktatási képzésben is nagy kihívás az online tanítás. A legnagyobb kérdés, hogy hogyan tudjuk tartani a kapcsolatot a diákokkal, milyen minőségben, mélységben és főleg hogyan lehet átadni egy-egy óra anyagát. És ezek voltak a témák. Sikertült elmélyíteni bennünk azt a hitet, hogy az online képzés is lehet kreatív, tartalmas, aminek a célja, hogy az állandó érdeklődés fenntartása mellett segítsünk tanulni a rendész hallgatóknak.

Kati írja a naplójában: „...*míg a tanterem afféle diákmegőrző funkciója a kötelező jelenlét miatt – legalábbis látszatra – működik, addig a kikapcsolt kamerák mögött, teljesen kiesve a kontroll alól, a tananyagot csupán felolvasó-előadó-levetítő oktató a még inkább nyilvánvalóan és joggal unatkozó hallgatóságot elveszítheti.*” Teljesen helyálló megállapítás! Hogy hány diákot veszítettünk, az majd év végén, talán ősszel derül ki. Mindenesetre köszönet azért az igyekezetért, amellyel rávilágított arra, hogy nem a fenti módon kell oktatni, hanem ki kell lépni a komfortzónánkból, és meg kell tanulnunk a „*hatékony tanítás műhelytitkait*”. Miért? Mert biztosak vagyunk abban, hogy ez a módszer már beépül az oktatási rendszerbe, lehetőséget adva a tanár digitális kompetenciáinak kiteljesedésére, valamint a hatékonyabb tanulás motiválására. Ez viszont csak akkor fog sikerülni, ha valóban időt, energiát szánunk azoknak a módszereknek az elsajátítására, amelyeket a tréning két napja alatt megismertünk.

Nagy kihívás a generációs különbségek áthidalása, ami önmagában is komoly feladat, külön ismeretanyag. Az a szakmai, emberi hozzáállás, amit az online expresszen utazó indiánok tanúsítottak, és amit Kati nyújtott részünkre, számomra meghatározó és egyben inspiráló a jövőre nézve. Ha minél többen megtanulnánk az online oktatásban rejlő kreatív módszereket, biztosítva láthatnánk a rendészeti oktatás sokszínűségét, talán a tartalmas jövőjét is. Kati felkeltette érdeklődésünket, rávilágított ismerethiányainkra, de egyben motivált ezeket a megszerzésére és készség szinten való használatukra. Köszönet érte!

DIGITÁLIS VENDÉGNAPLÓK 20.⁶⁴ JOGÁSZBÁL HELYETT

A következő három alkalommal egy kis vendégcsapat következik. Akár külön jogászbált is rendezhettem volna nekik, ha elcsípi a farsangi szezont. De késlekedtek – ezért, azért, amazért –, így hát beelőzte őket a rendészeti pályaaorientációban és a rendőri alapképzésben tanító csapat. Meg most már a hospitálási naplósorozatam is. Persze nem csoda, mi az online gyorsvonatra váltottunk jegyet, a jogászok meg szeretik – hogy is mondjam csak finoman – vakargatni a kobakjukat. Nem baj, jó ez így is. Mondandójuk bármikor jól jön, hiszen az, amit ők tanítanak, minden színterén a rendőrképzésnek nagy hangsúllyal van jelen, lévén, hogy a rendőrök hétköznapi jogalkalmazók. Nem mindegy tehát, ki és hogyan tanítja meg nekik a törvényes betűvetést.

Bár meg kell vallanom, én a jog betűjét önmagában nem sokra becsülöm, szellemét viszont kedvelem, és Iustitia méltón képviseli ezt. Oly előkelő hölgy, hogy nyelvét a pór nép nem beszélheti. Így én sem, és már annak is örülök, hogy néha az az illúzióm, hogy legalább érthetem. Ahány oldal jogi szöveget olvastam s olvasok, az két egyetem elvégzéséhez is elég volna, mégis az egész jog nekem olyan idegen, távolságtartó, merev, nyakatekert és szenttelen. Sehogy se barátkoztam meg vele. Ezért biztosan kapok hideget-meleget, de vállalom. S azt is – tudniillik a köszönetet –, amit azért kapok, ha egy-egy túl jogi vagy hivatalos stílusú tanulmány szöveget igyekszem – amennyire persze lehet – magyarra lefordítani.

Ahogy viszont Szilvász tanár úr magyaráz, azt – legalábbis akárhányszor hallottam őt – még én is értem. És ez nem kis teljesítmény – tőle. Először is retorikailag kifejezetten szépen beszél. Kellemes hangon, jól artikulálva, hibátlan hangsúllyal. Másodszer: komótosan, derűsen, könnyeden és értelmezően, mint akinek a jogtár a kisujjában van. Olyan hallgatni őt, mint nézni egy kellemes, tét nélküli, barátságos labdamentet. Mert Gyuri kiváló teniszjátékos is – ezt csak úgy mellékesen mondom. Tökéletesen illik hozzá ez a sport. Így hát szellemi eleganciáját is egy fehér inges, tiszta cipős, füves pályás játékoséhoz hasonlíthatom. Tőle a hallgatók nemcsak a törvény betűjét, de szellemét is megismerhetik.

Vendégoldalamon ékeskedett már tollával⁶⁵ 2019 novemberében, amikor először álltunk szakmai módszertani trénertársakként kollégák elé. És épp arról igyekeztünk győzködni őket, miért és hogyan lehet hatékonyan középiskolásoknak jogot tanítani. Vagy bármit is. Ha belegondolok, jó helyen van az ő vendégírása éppen most, a pályaaorientációs oktatókkal való online oktatás-módszertani képzésem után közvetlenül. Gyurival nagyon jó volt közösen fellépni és írásban egymásra rímelni is. Bár mindig szerénykedik, de szerintem most is valami kellemes írással állt elő. Miután megírtam ezt a felkonferáló szöveget, meg is jutalmazom magam a megírással...

---

⁶⁴ Megjelenés: 2021. április 30. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/digitalis-vendegnaplok-20/>

⁶⁵ Lásd itt: <http://www.nyelvilektoralas.hu/vendegoldal-orientalas-eppen-palyara/>

Szilvás György Péter: A jognak online asztalánál mind egyaránt foglalunk helyet?

Kedves Naplnk!

gy szólítalak meg, hiszen sokan – s egyre többen – runk „beléd”. „Hziasszonyod” aktív és erőteljes (majdnem egy másik szt használtam, de a szviccet direkt kihagyom, hiszen *magyar szakos*) –, engem sem hagyott békén, nagyon helyesen. Nehezen és lassan írok, „megrgom” a mondatokat – no de ha muszáj, ht muszáj. Igyekszem összeszedni magam – meg a gondolataimat is.

Ha jól emlékszem, az online oktatás világának első születésnapját is „megltk” már. Jó ez? Vagy br ne lett volna rá szükség? Nem is tudom. De egy biztos: meg kell szokni, mert van egy olyan érzésem, hogy ha véget r a pandémia/vírus/veszélyhelyzet/smgkitudjamiminden, a „régi” világ egészen már sosem jön vissza. Jó ez? Vagy br ne lenne gy? Nem is tudom...

Amikor kiderült, hogy online kell tanítani, lázasan és aggódva kezdtem keresgélni. Milyen programot használjunk? Hogyan? Jogi tárgyaknál?? Képzeld, mg regisztráltam egy Facebook-csoportba is, ahol pedagógusok közé kerültem – hamar rájöttem, hogy k mennyivel felkszltabbek, és n fényévekkel vagyok lemaradva tőlük. Jó ez? Ht biztosan nem...

Eldlt, hogy Teams lesz. Nosza, ahogy szoktam, sebesen elolvasni, amit tudni lehet róla, segédanyag, útmutató, leírás és gy tovább. Aztán szólnak, hogy „ki lettem választva”. Már akkor ki kell próbálnom, amikor még nem is használjuk. Jó ez? Vagy br ne gy lett volna? Képzeld, ezt tudom – utólag: jó lett gy. Hiszen mire aggódó kollégáim ráeszméltek, hogy Teams lesz, n már gyakorlottabb voltam... Ebben sokat segítettek az egyetemen dolgozó, digitális oktatásban jártas szakemberek – innen is köszönet érte.

Hogy is van ez? Jogot online tanítani? Nos valójában – nem is olyan vészes. Nálunk a szemléltetés, a rajzok, ábrák ritkbbak. Nincsenek látványos kísérletek, semmi nem folyik, szikrázik, robban. Nincsenek képletek, számok, körző, vonalzó, sinus, cosinus, logaritmus. Nincsenek szervek (legfeljebb közigazgatási szervek – br tudom, kedves Naplnk, a te „hziasszonyod” szerint ilyenek sincsenek), szervrendszerek, gének, vírusok, boncolások. A mi eszközünk, a mi vizsgálatunk tárgya: a mondat, a sz, a betű. No és azt persze bárki a saját gépén is olvashatja. Igaz, ez csak a forma – a tartalom (lenne) a lényeg. No és azt persze – kicsit – kevesebben tudják kiolvasni a „tárgyi jog” objektívált megjelenéséből (hogy legyenek egy kicsit szakmai – vagy érthetetlen – is.)

Meg kell azt is szokni, hogy „gömbökhöz”, bennük monogramokhoz beszélünk – meg hát magunkhoz. A kamera csak nálam van bekapcsolva – mint egy apró tükör. m ne aggódj, kedves Naplnk, a hallgatók mind dicsreatesen bejelentkeznek az ra elején – aztán viszont, hát, ki tudja, merre járnak. Ahogy a memek mondják: mint egy szensz. Van itt valaki? Ha van, szóljon hozzánk! tszr szólítom X urat – megtenné, hogy válaszol? tdszrre beleszól a mikrofonba: „Elnézést, tanár r, valami gond van a mikrofonommal – , de

mi is volt a kérdés?’’ Hát semmi gond, elismétlem – olykor még a jó válaszok is megérkeznek.

Azért van itt előny is, nem is kevés: ágyban, párnák közt is hallgatható az előadás – mondjuk *megtartani* így még nem próbáltam. De nem kell bemenni az „iskolába”, elég, ha a 8-kor kezdődő óra előtt 10 perccel felkel az ember, megmosakszik, és már ülhet is a gép elé. (Hmm, én ráadásul pacuha ember vagyok, engem aztán biztosan nem „a ruha tesz” – eleinte vettem magamra inget, de mostanában már a póló-pulóver „kombó” is megteszi. Hát végül is a hallgatók is így ülnek/fekszenek ott. Remélem, kedves Naplónk, ODH úr nem látja ezt a bejegyzést – az pedig talán jobb, ha nem is tudod, ki ő... Persze a jelenléti oktatás során sokkal jobb, ha látom az arcokon a reakciót – de itt meg az sem tragikus, ha nem látom, ki alszik épp, miközben beszélek (nem az ő hibája – fáradt és/vagy a tanóra unalmas).

Mi a helyzet a számonkéréssel? Nos, kedves Naplónk, a jog nem lövészet és nem intézkedéstaktika. A Moodle-teszt kiválóan alkalmas arra, hogy „dolgozatot írassunk”. Segédeszközök, „humán támogatás” igénybevétele? Hát igen – ezt nem tudjuk kiszűrni. Javultak is bizony az átlageredmények. Meg is állapítottuk kollégáimmal, hogy mióta online világ van, sokkal jobban tanítunk. Meg persze a hallgatók is sokkal okosabbak lettek.

Nos, mindent összevetve: az online oktatást megszokja az ember, de azt hiszem, sokakkal együtt már nagyon várjuk, hogy visszatérjünk a tanterembe. Lehet, hogy ezután „vegyes világ” jön – az online tartott nemzetközi konferenciáknak például egyik nagy előnye, hogy nem kell a részvételhez külföldre utazni. De a személyes kontaktus, a beszélgetés, a kapcsolatépítés is kimarad. Szerintem a személyesség még hosszú ideig nem lesz pótolható – sem a tudományos életben, sem az oktatás terén. Jó ez? Vagy nem így kéne lennie? De, kedves Naplónk: szerintem így kéne.

DIGITÁLIS VENDÉGNAPLÓK 21.⁶⁶
TANÍTVÁNYBÓL SZERZŐTÁRS MAJD KOLLÉGA

A második „bálozó” jogász Amberg Erzsébet – vagy ahogy sokan szólítják, Böbe – egyike azoknak a kedves tanítványaimnak, akiket egyszer csak alma materükbe hozott vissza az élet, miután fiatal tisztként elvégezték az iskolát. A Budapesti Rendőr-főkapitányság V., VI. és VII. kerületeiben bűnügyi szakterületen szerzett sokrétű – vizsgálói, nyomozói és ügyeletesi –, összesen hatéves tapasztalatot.

Aktákat bújva bűncselekményeket nyomozni, áldozatot, elkövetőt, tanút hatékony technikával kihallgatni, bizonyítékokat gyűjteni, adatokat értékelni, szembesíteni, házkutatni, elfogni, lefoglalni, száz meg száz lapból álló irathalmazokban eligazodni, az ügyeket vádra előkészíteni – mert nagyjából összefoglalva ennyiből áll egy bűnügyes élete –, nos, ezekhez a büntetőjog oly alapos ismerete kell, ami a jártasság szintjére emeli alkalmazóját. Ennyi év elég időnek tűnik arra, hogy összejöjjön annyi tudás, hogy ha megkínálják az embert egy egyetemi tanársegédi katedrával, akkor kétségek közt bár, de egy kis tanárnői biztatás után mégis inkább boldogan mondjon rá igent. Böbével ez történt, s úgy hiszem, nem bánta meg. Ő volt az, akivel az első közös publikációm⁶⁷ jelent meg, 2004-ben, úgy, hogy a szerzőpáros egyik tagja egy hallgató volt.

Azóta lassan – azaz gyorsan – eltelt tizenhét év, és a kedves tanítvány most az egyetem Büntetőjogi Tanszékének friss PhD-fokozatos tanársegédje, amihez ezúton is gratulálok.

Böbe vendégírásának ténye azért is különösen kedves nekem, mert azokban az években – éppen a hozzá hasonló lelkes hallgatóknak köszönhetően – kezdett érdeklődésem a tréning módszerrel történő tanítás felé fordulni. Ők voltak az első alanyai ez irányú szárnypróbálgatásaimnak. Hiszem, hogy generációjának tagjai a mai napig is bevált, minőségi szakemberek. S hogy közülük néhányan tanári szárnyacskákat is növesztenek, az már csak a ráadás.

Annyit elég biztos forrásból tudok, hogy Böbe rengeteget dolgozik azon, hogy a szikár és komoly – ettől akár unalmasnak is tartható – büntetőjogot elég jól tanítsa. Hogy ebben még vannak nehézségei és kétségei? Nekem is lennének. Sokszor megkapom: „Jó neked a te tantárgyaiddal, mert azokat könnyen lehet élvezetesen, változatos módszertannal tanítani!”

Persze, nekem tényleg jó, de jelzem: ha valaki a pedagógiai eszköztár széles arzenáljával rendelkezik, akkor az, hogy mi a tananyag, szinte másodlagos. Ez az állítás biztosan sokak ellenállását kiváltja, de vállalom, és tartom magam véleményemhez: én így gondolom. Aki nem hiszi, annak nyitva a pedagógia hatalmas boltja. Térjen be, nézzen körül, vegyen drága munkával és

---

⁶⁶ Megjelenés: 2021. május 5. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/digitalis-vendegnaplok-21/>

⁶⁷ Lásd itt:

http://www.nyelvilektoralas.hu/publikacio/szemelyisegfejleszto_modszerek_felhasznalasa.pdf

gyakorlással ezt-azt, próbálja ki, s utána szívesen leülök vele akár vitatkozni is. De addig állítása csupán feltételezés, ami a meggyőzősemmel bizony kevés.

Kíváncsi vagyok, Böbe mire jutott, főleg, hogy neki – a fent kifejtett előzmények okán – saját tulajdonú módszertani kincsesládába örökös bérlete van.

Amberg Erzsébet: Professzionális tanulástámogatási ambíciók

Kedves Vendégnapló!

A távoktatás egy éve kéretlenül érkezett sokunk mindennapjaiba, és nem tudhatjuk, meddig marad. Úgy érezhetjük, *bolyongunk életünk digitalizálódott, döntően problémákból álló erdejében*, amelyet néhány növekedésnek indult *célfa* és egy-egy fejlődő *tevékenységfa* tarkít. Ebben a környezetben az előadás neve webinarium, a magyarázat blog, a tanulói kiselőadás podcast, a megbeszélés Teams konferenciabeszélgetés, a vita pedig chat, post vagy komment.

A megváltozott körülmények rámutatnak, hogy a *korábban megfelelőnek tartott digitális felkészültségünk nem elég fejlett* ahhoz, hogy extra erőfeszítések nélkül átültessük a meglévő oktatási anyagainkat, szaktudásunkat és oktatói készségeinket különféle, számunkra idegen IKT rendszerekbe. Világosan kirajzolódik a *távoktatás térbeli és időbeli függetlenségének előnye*, azaz hogy az önkiszolgálásra is alkalmas online tanulástámogató platformokon egyéni ütemezés szerint szabadon hozzáférhetők az ismeretanyagok, adott a lehetőség a felületek folyamatos bővítésére, frissítésére. Úgy látom, ez az e-learning metódus a *valós idejű kommunikációs technológiákkal kiegészítve* alapvetően biztosítja az oktató általi irányítás lehetőségét.

Hogy miben is merülne ki ez az irányítás? A valós idejű e-kommunikáció a hagyományos oktatásnál szűkebb keret, amelyben ugyan megjelenik a tanulás mint lépésről lépésre való útmutatások sorozata, az oktató segíthet megszüntetni a hallgatók előtt felmerülő akadályokat, ráirányíthatja a figyelmüket módszerekre, lehetőségekre, további irányokra, azonban az *online tanulási felületek*, az egyéni tanulás jelentősége megnövekedett. A csatornák tartalmának kialakítása, fejlesztése, a digitális oktatásmódszertani lehetőségek, illetve tanulásmódszertani igények kihasználása terén azonban az adott felsőoktatási képzés szempontjából megfelelő szakmai végzettséggel bíró, ugyanakkor pedagógusi képesítéssel nem rendelkező *oktatók munkájában jelentős hozzáadott értéke lehet a professzionális támogatásnak*.

A webalapú kommunikáció egyértelműen gátat vet a személyes oda- és visszacsatolások természetes gördülékenységének, és *új kommunikációs megoldások kialakítására* késztet. A szenzoraink nem elég élesek ahhoz, hogy az „érintésmentes” oktatási környezetben a megszokott verbális és non-verbális kommunikáció nélkül értsük a hallgatóság visszajelzéseit. Emiatt fokozottabb figyelmet igényelnek az online oktatásban a személytelenséget oldó, a hagyományos szociális kapcsolatokat és az informális kommunikációt helyettesítő megoldások. A klasszikus hallgató-oktató kommunikáció

arányainak, hangsúlyainak eltolódásával párhuzamosan erősödő igény mutatkozik a *hallgatói közösség tudásformáló hatásának* kihasználására, amely némiképpen ellensúlyozhatja a bevett kommunikációs és tanulási formák terén kialakult hiátust.

Egy év távlatából biztos vagyok abban, hogy *a számítógép és a web nyújtotta potenciált célszerű (lesz) kiaknázni a jelenléti oktatási formában is.* A megváltozott oktatási, tanulási rendszerek *erősségeit és gyengeségeit* látva úgy hiszem, *távoktatási környezetben is közvetíthető a tenni akarás, a jó szándék* úgy hallgatói, mint oktatói oldalon, amely némi plusz energiabefektetéssel biztosíthatja a hatékony tanulás lehetőségét.

DIGITÁLIS VENDÉGNAPLÓK 22.⁶⁸ BÜNTETŐELJÁRÁS – A MUMUS

A jogászból harmadik vendége valószínűleg nem fog könnyű táncot lejteni. És nem alkata miatt gondolom, mert ahogy évek óta figyelem könnyű léptű, derűs figuráját és tetteit, lendületes, még mindig fiatal, és úgy látom, igencsak szereti, amit csinál. Kicsit kémkednem kellett, hogy mióta is ismerem. És kiderült, már hallgató korából is emlékezmem kellene rá, hiszen még a Társadalomtudományi Tanszékre, Kozáry Andreához írta szakdolgozatát. Hogy témája mi volt, nem tudom, de jó kezdet, hisz szociológiai vagy politológiai érdeklődést sejtet a konzulens tanár választása. Akkor még magam is fiatal tanársegéd voltam, így valószínűleg épp nem az én csoportomba járt.

Aztán amikor a 2000-es években így-úgy elkezdtem kötődni a Miskolci Rendészeti Szakközépiskolához, ott találkoztunk. Néhány év szakmázás után akkor tájt vált ott ifjú tanárrá. Alighanem valami módszertani okosságról szóló konferencián vagy továbbképzésen ültünk, és hallgattuk együtt a szépre festett jövőt. Hittük is, nem is, de mindenképpen akartuk, hogy egyszer majd úgy legyen, hogy a rendőr tanulók képzéséhez – alap- vagy felsőfokon, de – minőségi módon járulhassunk hozzá mindannyian.

És évek teltek el, amikor egyszer csak a Rendőrtiszti Főiskola folyosóján találkoztam Vári Vincével, és a kérdésemre, hogy mi járatban van nálunk, az volt a válasza, hogy átjött hozzánk tanítani. Örömmel üdvözöltem a fedélzeten. Ennek már tíz éve, szalad az idő.

Az online gyorsvonattal Miskolc és Budapest között már suhantam eleget, de a múltba révedező nosztalgiautazás is jólesik néhanap. Vincével nagyjából ez a közös felület, illetve tudom, hogy a kollégák, akikkel ott tanított, a mai napig jó szívvel gondolnak rá és szeretettel emlegetik. S biztos van olyan volt tanítványa is, akivel aztán a főiskolán újra viszontláthatták egymást.

Olvasom néha a műveit, és örülök, hogy vérbeli rendőrként is foglalkoztatja őt a civilek felé nyitás. S bevallom, az is jólesik, hogy tudományos írásaiban néha hivatkozik arra, amit a civil szemüveget viselő magamfajta tanárnő ebbe az ügybe belekötöget. Amiről most szólni fog, legalábbis gyanítom, hisz a felkérésem erre irányult – a büntető eljárásjog és az online oktatás –, az nagyon komoly dolog. Majdnem azt mondtam, hogy komolyabb, mint az, ahol mi Vincével összekapcsolódunk, de hát ez így nem volna igaz. A büntető eljárásjog ugyanis az én nem jogászi fejemben éppen az, *ahogyan* a szervezet egyes tagjai az ügyfelekkel *eljárnak, bánnak*, a *jog* által körülbástyázva, de *emberül*. Vagyis központi elemük a professzionális kommunikáció. Anno a rendőri alapképzésben Vince egyébként tudtommal bűnügyi ismereteket, nyomozástant tanított, aminek alapköve mindkettő. Helyben is vagyunk.

Úgyhogy nagyon-nagyon kíváncsi vagyok, hogy a tanár úr ebből az egyszerre a diákok rémeként számon tartott tantárgyból, ugyanakkor csodálatos jogi labirintusból hogyan talál és mutat másoknak, diákjainak is kijáratot.

---

⁶⁸ Megjelenés: 2021. május 8. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/digitalis-vendegnaplok-22/>

Vári Vince: Eljárásjogi tudásgyár – digitális változat

Kedves Naplóm!

Úgy gondolom, hogy nem újdonság számodra az a körülmény, hogy a COVID-19 okozta pandémiás válsághelyzet feje tetejére állította az egész korábbi életünket. Természetesen az egyetemi képzés sem úszta meg, hogy az addigi hagyományos oktatási kereteket felrúgva új módszerekkel kísérletezve tartsuk fenn az oktatás folyamatosságát. Ha megfelelő kifejezést szeretnék találni arra, hogy mit is jelent a virtuális online oktatás a személyes jellegű, megszokott tanár-diák interakciókat működtető rendszerhez képest, akkor azt mondanám, hogy nem mást, mint megalkuvást.

A megalkuvás fogalmilag a lemondást és a keletkezett helyzet elfogadását takarja, egyfajta kiegyezést a rosszabb, hátrányosabb, negatívabb körülményekkel abból a célból, hogy ne teljes mértékben kelljen lemondanunk valamiről, jelen esetben az oktatás egészéről. Hozzá kell tennem, hogy az ember mindig igyekszik a helyzetből a legjobbat kihozni, és ha szűk keretek közé szorítják is, próbálja azokat folyamatosan tágítani és javítani annak hatékonyságán, valamilyen módon értelmet adni saját tevékenységének, munkájának. Egyszerűen ilyenek vagyunk, nem tudjuk elfogadni, ha valami nem tökéletesen működik, ezért örökösen agyalunk, újítunk, fejlesztünk, hogy a megalkuvás adta helyzetből a legtöbbet hozzuk ki. Pontosan ez mondható el a virtuális oktatásról is, amire kényszerűségből – reméljük, csak ideiglenesen, de – át kellett térnünk.

Az igazsághoz hozzátartozik, hogy nálunk a mi jogi tárgyunknál ez a kényszerű alkalmazkodási folyamat már jóval korábban, kb. 6–7 éve elindult, és történetesen ennek vektora éppen abba az irányba mutatott, mint amit a pandémiás helyzet 2020-ban tőlünk hirtelen megkívánt. Ennek oka abban az egyszerű szituációban keresendő, hogy már több éve elindult egy olyan folyamat az egyetemen, korábban főiskolán, amit nevezünk „tömegképzésnek”. Sajátos vonása abban állt, hogy egyre csökkenő óraszámú folyamatosan növekedett azon hallgatók száma, akiknek abszolválniuk kellett a kurzusainkat, miközben a tanszéken oktató tanárok száma nem változott vagy éppen csökkent. Ehhez tegyük még hozzá azt is, hogy az eljárásjogi intézményrendszer, ezáltal az oktatási didaktikába transzformálható dogmatikus anyag mennyisége folyamatosan bővül. Vagyis egyre több és bonyolultabb a tananyag, amit le kell adnunk, és sem a mennyiségével, sem a minőségével nem lehetett kompromisszumot kötni. Ha ezt képletbe szeretnénk felírni – matekosok előnyben –, a helyzet kétséget kizáróan abba az irányba mutatott, hogy valamit lépnünk kell.

Ezért mi már idejekorán, talán a karunkon elsőként az informatikai tananyagfejlesztés talajára léptünk, és kezdetben a lehetetlen mennyiségű vizsgát a Moodle segítségével bonyolítottuk. Később pedig az oktatási mindennapokba is bevontuk az említett rendszert a folyamatos számonkérésekre alkalmas platformként. Az egész folyamatnak és tanszékünknek is az adott lendületet, hogy én egy olyan oktatási helyről csöppentem az egyetemi milióbe,

aminek a fő sajátossága korábban is a tömegképzés volt, így számomra egyáltalán nem volt szokatlan ezeknek az informatikai rendszereknek a mindennapos használata. Ez a hely a legnagyobb rendészeti jellegű tanulói létszámmal rendelkező hajdani Miskolci Rendészeti Szakközépiskola volt, ahol még vezetőként dolgozva a kétezres évek első évtizedében, több száz hallgató oktatását, vizsgáztatását, ismeret- és kompetenciaszint-felmérését kellett viszonylag rövid idő alatt, ismétlődő jelleggel, számos tantárgy esetében informatikai alapokon bonyolítanom.

Bár hozzá kell tennem, hogy amikor átkerültem az egyetemre oktatóként, abban reménykedtem, hogy a tömegképzést egyszer és mindenkorra elfelejthetem, és a továbbiakban minőségi, igényes, differenciált, kreatív oktatási módszereket használhatok, amelyekre nézve tapasztalattal és képesítéssel rendelkeztem. Sőt mi több, 2011-ben enyém lett a „legjobb tehetséggondozási projekt” az országban az Oktatási Minisztérium döntése alapján. Megjegyzem, voltak a tömegképzési jelleggel ellenkező irányú tendenciák is az oktatásban, ilyen volt a kompetencia alapú moduláris képzés bevezetésének kísérlete a rendészeti szakképzésben, a projektoktatás elméleti és gyakorlati háttérének megteremtése, illetve az olyan, akkor még kuriózumnak számító oktatási formák bevezetése, mint a tréning alapú bünygyi vagy kmb szaktanfolyam, amelynek alapjait kollégáimmal tettük le, és nagy sikerrel évekig alkalmaztunk.

Visszatérve a pandémiás időszak alatti tapasztalatokra, az online oktatásról azt kell mondanom, hogy ne legyenek illúzióink azzal kapcsolatban, hogy az oktatás hatékony lehet és elérheti a célját tényleges tanár és diák közötti személyes – fizikai – kapcsolat hiányában. Nem szeretnék messzemenő pszichológiai fejtegetésekbe bocsátkozni, de az szerintem mindenki számára nyilvánvaló, hogy az oktatás nem pusztán ismeretátadás vagy ismeretszerző tevékenység, legyen az bármennyire interaktív, kooperatív vagy kreatív. A tanár személye, egyénisége, stílusa, hozzáállása, kisugárzása nélkül a tanulási folyamat nem fog úgy elindulni, és nem fogja a szükséges hatásokat kiváltani. Gondoljunk csak arra, hogy vajon mire emlékszünk inkább saját tanulmányainkból: az oktatóra vagy a tananyagra? Különösen igaz ez egy olyan nehéz és nehezen elsajátítható tantárgyra, amely igencsak igényli a hallgató téma iránti elköteleződését és abba való 100%-os bevonódását.

Kedves Naplóm, a leírtak alapján azt kell mondanom neked, hogy a tantárgyunk az alapvetően bonyolult jogi nyelvezet mellett döntően lexikális ismereteket vár el a hallgatóktól. Ezért amikor az egyes online tanulási eljárásokat bevetettük a virtuális Teams platformon, számunkra elsődlegesen a hallgatókból a tanulást „kiváltó” módszerek gyakori alkalmazásán volt a hangsúly. Saját tapasztalataim alapján le kell szögezmem, hogy rendkívül alacsony arányban vannak olyan hallgatók, akik anélkül helyeznének nagyobb erőfeszítést a tananyag folyamatos elsajátítására, hogy arra ne lennének bármilyen módon rákényszerítve. Mivel a folyamatos tanultatás a tantárgy elementáris érdeke – tekintettel arra, hogy az egyik szint (fogalom, jogintézmény stb.) szorosan a másikkra épül –, ezért az oktatásban a hangsúly a rendszeres számonkérés rendszerére épül. Olyan rendszert igyekeztünk

kialakítani, hogy annak hallgatók általi kijátszása szinte lehetetlen legyen, vagy rendkívüli szervezőmunkát igényeljen. Egyszóval az online oktatásban is alkalmaztuk a rendszeres ismeret-ellenőrzést, amit zömében tesztekkel, gyakorlati feladatokkal, jogszabály-értelmezési és alkalmazási tesztekkel kombináltunk. Értelemszerűen a számonkéréseket minden esetben szemléltető előadások, magyarázatok előzték meg, hogy a hallgatókkal gyakorlati órákon folytatott szakmai diskurzus a fogalmi elemek elsajátítása és használata nélkül ne legyen parttalan és értelmetlen.

Személy szerint a saját nappalis hallgatóimnál bevezettem a Kahoot használatát, ahol az okostelefonjukkal a megosztott monitorképeken szereplő tesztkérdések megoldásában egymással versenyezhetek. A Kahoot-ban mindig az aktuálisan feladott tananyagrészből készítettem versenyfeladatokat. A legjobb és leggyorsabb hallgatók számára az aznapra meghatározott Moodle számonkérésből felmentést adtam, így motiválva őket arra, hogy óráról órára folyamatosan készüljenek, és az órai munkájukkal és teljesítményükkel a félévi jegymegajánlásra szerezzenek előjogot. Meggyőződésem, hogy egy ilyen nehéz jogi tárgy esetében, ha nem kifejezetten jogban jártas, annak bizonyos területein már tapasztalattal, így bizonyos fokú érdeklődéssel bíró személyről van szó, úgy nagyrészt a „porosz” tanítási stratégiák lesznek hatékonyak a tanulás iránti motiváció kialakításában és a szorgalom fenntartásában. Nem elengedve azt az utópiát, hogy hallgatóinkat a jobb érdemjegy is motiválja a mindennapos tanuláshoz szükséges erőfeszítéseikben. És bár jó dolog a bizalom, hogy a hallgatók önkéntesen is tanulni fognak, és majd a vizsgára teljes mértékben felkészülnek, azért ha ehhez folyamatos órai ismeret-ellenőrzés társul, úgy a kellő motiváltság valóban fenntartható lesz.

Nos hát, az ilyen szemléletmódú oktatásban az online keretek nem éppen tanárbarátok, tekintettel arra, hogy a hallgató otthoni, kontakt órai vagy feladatmegoldás alatti tevékenysége nem igazán kontrollálható. Ennek eredményei és következményei nagyon élesen visszaköszöttek a már teljesen pandémiás online szorgalmi időszakot követő félévi kollokviumokon, amikor általánosan tapasztalhattam meg a korábbi évfolyamokhoz képest bekövetkező tárgyi tudásszint drasztikus csökkenését.

Következésképpen és összegezve, kedves Naplóm, abbéli reményemnek adnék hangot, hogy mielőbb visszatérünk a régi oktatási kerékvágásba, hallgatóinkat újra sokkal komolyabb és mérhetően magasabb tudással vétezzük fel, hiszen röviddel a kibocsátásuk után már a gyakorlati szakmai berkekben kell (meg)felelniük.

DIGITÁLIS VENDÉGNAPLÓK 23.⁶⁹ TÉVÉTORNA?

Főcím:

Egy kicsi mozgás mindenkinek kell,
a karosszékből álljanak most fel,
ez a kis torna néhány percen át,
ne tessék félni, senkinek sem árt.

Záró főcím:

Ez a kis torna, ugye jól esett?
Mindenki frissebb, fiatalabb lett,
mozgásra öt perc, nem is nagy idő,
és minden este ismétélhető.

Aki nosztalgiázni szeret, vagy aki nem ismeri, az itt nézheti meg a magyar televíziózás hőskorából származó esti torna szignálját⁷⁰. Egy fél ország erre tornázott – vagy nézte a karosszékből a jó formájú és ügyes mozgású Müller Katit és Bérczi István. Ők pedig mit sem sejtettek arról, milyen korszakalkotó jövőbelátásnak fog bizonyulni jó negyven-ötven év múlva ez a televíziós tornáztatás. Szerintem mostani vendégszerzőm, Doroszlai András is csak hírből ismeri az ominózus adást. De ha ő és tanszéke a tanév végére érve netán kifogytak volna az ötletekből, ajánlom neki, hogy feltétlenül nézze meg.

Egy rendészeti szakembernek ugyanolyan fontos a fizikai fittség és ügyesség, mint a szellemi frissesség és a lelki erő. Így kerek az ember. Magam rendészeti szakember se vagyok, mégis vallom és gyakorlom is ezt. Ezért sem engedhettem meg magamnak, hogy épp ez a szakterület maradjon ki a naplóból. Olvasván a legkülönbözőbb tantárgyakat képviselő vendégszerzőimet, sok mindent el tudok képzelni online formában, de a testnevelést nem igazán. Bár jó egy évvel ezelőtt az a vasalódeszkás úszásóra nagyon mulattatott. Igazán sajnáltam a humoráért meghurcolt tanár urat.

Felettebb érdekelt, hogyan élték túl a home office-t karunk edzői, testnevelői, és hogy szerintük mit kezdtek magukkal az immár hivatalosan is egész napra a számítógépek mögé száműzött hallgatók. Mit és hogyan tudtak tanítani nekik? Létezik digitális testnevelés?

Amit a magam példáján tudok: hát- és nyakmerevedés, egy bizonyos, az üléshez nélkülözhetetlen testtájék enyhe érintettsége, az ún. egérgömbök (most találtam ki a szót, szerintem mindenki érti, mire gondolok), szemeknek egész napos képernyőre meresztgetése, valamint a „hova a bánatba tegyem a lábaimat?” gyakorta felvetődő problémája folyamatosan foglalkoztat. Futni sose

---

⁶⁹ Megjelenés: 2021. május 12. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/digitalis-vendegnaplok-23/>

⁷⁰ Lásd itt: <https://www.youtube.com/watch?v=-c5X5QtkHs>

szerettem, mert nem bírok. Télen maradt az intenzívebb gyaloglás a közeli mezőn, kitavaszkodván előkerült a kerékpár, és hát mihelyt az időjárás engedte, kapára-ásóra-gereblyére-lapátra kaptam, és irány a kert! De azért ez mégse ugyanaz, mint amikor minden reggel hatkor a szaunában előre kiizzadom az aznapi feszültséget, majd mintegy 22–23 perc alatt leúszom a szigorúan vett egy kilométeremet. Szinte napra pontosan fél éve már, hogy ezt nem tehettem. Alig vártam, hogy újra vízbe ereszkedjek. Jelentem: megtörtént! Ha nekem hiányzott a sport e szerény léptékű változata, akkor mit érezhet egy tesitanár? Mindjárt kiderül, mire jutott a kérdéssel Doroszlai András.

Doroszlai András: Az online oktatás és a testnevelés

Amikor belecsöppentem ebbe a helyzetbe, rettegés fogott el. Vén fejjel, szinte nulla informatikai tapasztalattal, a betűket keresgélve a klaviatúrán vágtam bele az internetes távoktatás rejtelseibe. Mint alapfelhasználó, tudtam, mi a Facebook, Messenger, Instagram, sőt alkalmazom is ezeket. Fénykép, hozzászólás, cikkmegosztás. Ennyi. Most meg telepítsd és használd a Skype-ot, Teams-et és egyebeket! Holnap online értekezlet! Jó, de hol? Itt vagytok? Nem látzom! András, kapcsolj már be a mikrofont, mert nem hallunk! Ne a kamerádat, mert nem vagyunk kíváncsiak a lakás plafonjára! De aranyos kutyi!

Profí lettem, mert a kényszer nagy úr, és a gyors alkalmazkodás az életben maradás legfontosabb alapeleme. Ma már simán osztom meg a képernyőmet, töltök fel anyagokat, másolok be zenéket, videókat a hallgatónak. Nem gondoltam volna, hogy ezt dobja az életünk, de jó pap holtig tanul. Hát még egy 'bukfencitanár'... Az önbizalmamat csak növelte, hogy a diákjaim sem tudták bekapcsolni a kamerát, mikrofont, vagy a képernyőt úgy beállítani az elején, hogy az számomra elfogadható legyen. Vagy csak játszottak velem...

Le kell szögezmem, hogy a távoktatás a testnevelés oktatásában csak alapszinten lehetséges, és kizárólag kényszermegoldás. Tananyagunk két nagy részből áll: kondicionális felkészítés a szakma kihívásainak megoldására és testi kényszer oktatása. Idetartoznak a különböző esések, gurulások, tompítások, dobások, ütések, rúgások, háritások stb. Ezeket oktatni kamerán keresztül lehetetlen. Marad a fizikai felkészítés, ami különböző erősítő gyakorlatokat jelent. Másfél óra erősítés? Minden órán a fekvőtámasz, felülés, guggolás különböző válfajait csináltasd? Komoly kihívás szellemileg a tanárnak, nagy monotoniatűrés a hallgatónak. Zenéssel, videókkal, ötletes gyakorlatokkal tudtam változatosabbá tenni az egészet. Persze az én zenéimmel. Retro, rock, magyar zenék. Sokszor csak a Rocky ötperces főcímdalával tudtam ébreszteni, 'felspanolni' a gyerekeket.

Az óráinkon a hallgatók jelenléte csak akkor fogadható el, ha bekapcsolt kamerával, sportruházatban, aktívan vesznek részt. Ebből érdekes és vicces dolgok adódtak. Az elején a fél társaságnak nem volt jó a laptopja, kamerája, mikrofonja, a telefonja alkalmatlan volt erre... Aztán az alapelvek tisztázása után érdekes módon mindenkinek mindene működött! Sok mindent láttam. Számomra, mint kutyás, macskás, állatszerető embernek az első, hogy sok házi kedvenc van. Amikor a hallgatód átszellemülten, teljes erőbedobással végzi az

adott gyakorlatot, és a kutyája berohan, fülön nyalja, vagy rángatja a ruháját, bújik, hogy játsszon vele, az csöndben megmosolyogtat. De amikor a cica a hátán landol, méltatlankodó kurrogások közepette, hangosan felnevetek, minden tanári renomémat feledve.

Sok gyakorlathoz otthoni segédeszköz kell. Amikor rogyan az ágy, billen a szék vagy szekrény, nem tudom, hogy sírjak vagy nevessek. Amikor anyu bekiabál az órán, hogy „Kisfiam! Rántotta jó lesz reggelire?“, amikor a kistestvér berohan és átöleli az épp küszködő tesóját... Személyes, kedves pillanatok.

Külön élmény a kamerák beállítása, a mikrofon használata. Ha csendben, szinte sunnyogva lépek be a csoportba, hallom a véleményeiket, örömeiket, hogy láthatják, hallhatják egymást, dumcsizhatnak kötetlenül. Majd kezdődik az óra. Homályos a kép. Túl közeli a beállítás. Nem a gyakorlatot végzőt mutatja, hanem a szőnyeget, plafont vagy az ágyban heverő barátot, barátnőt. Aztán minden jó, de nem hallja, vagy nem látja, nem érti a gyakorlatot. Ekkor négykézláb odakúszik közvetlenül a kamerához, én hátrahökölök, majd megállapítom, hogy minden izzadságcsepp jól látható, az óra elérte hatását. A pihenőidőben mindig visszajelzést kérek a gyakorlatokról, fáradságról. Elfáradnak. Az óra után mindig marad valaki, tanácsot kérni, problémát megosztani, beszélgetni.

Közel hoz, de fárasztó ez az online oktatás. Nem lehet rutinból, kisujjból kirázni. Nincs szakmai tapasztalat mögé bújás. Ahhoz, hogy az óráim élvezetesebbek, változatosak legyenek, nagyon sokat kell készülni. Mik voltak az előző órákon? Új, mindig új gyakorlatokat, testhelyzeteket kitalálni, összeírni. Friss zenék, amit nem hallottak a múltkor, de a ritmusa olyan pörgős legyen, amit az adott feladat megkíván. „Tanár Úr! Ne a Neoton Família: 220 felett legyen, hanem a Halott pénz: Mindenre ráveszel című száma!!!”

A viccet félretéve, sajnos közel sem lehet azt a határfokot elérni, amit a gyakorlati órákon tudunk megkövetelni, és ami elengedhetetlen a félév sikeres teljesítéséhez. A szakmai rész meg egyenesen megvalósíthatatlan ebben a formában. A jelenleg, külön engedéllyel zajló gyakorlati hetek rávilágítanak arra, hogy ez az oktatási forma csak rész megoldás, jó esetben szinten tartásra jó. A most zajló bemutatások eredményei sajnos ezt igazolják. Az elért eredményeket össze kell vetnünk az előző évekéivel, de már most látjuk, hogy nagyon sok mindent kell javítani, pótolni, ha majd a rendes oktatásunk újraindul.

DIGITÁLIS NAPLÓ 23. RÉSZ⁷¹ KÜLÖNLEGES DOKTORI (KÜLÖN)ÓRÁK

2021. április 9–10.

Kedves Naplóm!

Elmondom neked, hogy a rendészeti felsőoktatás 2015 óta a tanulmányok legmagasabb fokozatába kapcsolt: egyetemünkön Rendészettudományi Doktori Iskola működik. Ennek egyik oktatójaként is volt szerencsém a digitális oktatáshoz, így hát adta magát a feladat: szerepeljenek doktoranduszaim is a sorozatban.

Azt kell tudnod, hogy már a legelső időktől kezdve két kötelező tantárgyamat kell felvenniük. Az egyiknek a címe *Nyelvi és kommunikációs készségek*, a másiké *Előadói készségek*. Ebben a két elnevezésben nincs semmi talány, mindkettő azt fedi, amit a szavak jelentenek.

Az idén a még mindig fiatalnak számító iskolában az ötödik évfolyam tanul. Kilenc hallgató egy készségfejlesztő kurzushoz ideális létszám. Velük kezdtem el dolgozni ezen a péntek délutánon és szombat délelőttön, és mint mindig, különleges élményben részesülhettem általuk. Az a szint, amelyen valaki a tudományos életbe való első komolyabb belépőnek számító doktori fokozatszerzésre vállalkozik, valóban nem hétköznapi. Vallom, mert tapasztalom, hogy aki erre adja fejét és nem kevés idejét, az komolyan veszi az elmélyült tanulást.

Eddig természetesen ezeknek a készségeknek a fejlesztését is jelenléti képzésen végeztük. Voltak is erős kétségeim, mit lehet belőlük kihozni az online platformon. Ám a személyes találkozás mindig valahogyan elvitte a fókuszot a szóbeli előadói készségek felé. A hallgatóknak is nagyobb igényük volt erre, illetve maga a tanterem is ehhez kínált több lehetőséget.

Most helyreállt az egyensúly. Az online térben központi szerepet játszó itthoni asztali számítógépem ugyanis szinte kínálta magát, hogy élő illusztrációra használjam. Különösen alkalmas erre egyszemélyes „szerkesztőségem”, ahol a szövegalkotási folyamat szinte bármelyik fázisába betekintést nyerhet, akinek ezt hagyom. Digitális vendégeimnek kérniük se kellett, annyira kapóra jött a kurzus egyik tárgya, az *Ars Scriptorum*, avagy a tudományos írás mestersége/művészete. Mert évtizedek óta ilyen szövegekkel foglalkozva vallom: mindkettő van neki! Nekem pedig a mesterséghez műhelyem, a művészethez ihletem lévén, szívesen beavatom mindkettőnek a kulisszatitkaiba azt, aki kíváncsi rá, mi és hogyan történik alkotás címén. És ki más lenne erre annyira nyitott, mint azok a doktoranduszok, akik saját szövegeikkel igencsak sokat kell, hogy bíbelődjenek?

A Teams képernyőmegosztó funkciója remekül szolgálta e célt. A cetlik, feliratok, képek, szövegek és a speciálisan erre az alkalomra kifejlesztett stílus-

---

⁷¹ Megjelenés: 2021. május 17. Forrás: <http://www.nyelviktoralas.hu/digitalis-naplo-23-resz-kulonleges-doktori-kulonorak/>

és műfajmátrix bemutatására kiválóan alkalmasnak mutatkozott. Az a nyolc tanóra, ami e két fél nap alatt adatott, úgy eliszkolt, hogy nem győztek csodálkozni a nebulók. Mérnöki pontosság, szakértői és szerkesztői gondosság, rendőri és határőri identitás adtak egymásnak szellem-randevút. Kérdéseik, hozzászólásaik, véleményeik csak úgy záporoztak felém, öröm volt válaszolni és magyarázni nekik. És szövegelhettek egymással is annyit, mint máskor egy háromnapos „összevonás” alatt.

Azt hiszem, nem csak az én illúzióm, hogy jól érezték magukat, s bevallom, én is, felettébb. Ilyen összeszedetten, töményen még sose sikerült ennyi időbe belesűríttenem mindazt, amit az írásbeli alkotómunkáról gondolok s tudogatok. Alig várom a szóbeli folytatást! Hogy ezekkel az aktív, érdeklődő és beszélni nagyon szerető tanulókkal az Ars Oratoria is izgalmas lesz, az nem vitás!

2021. április 12.

Kedves Naplóm!

E bejegyzés címében a zárójeles szónak jelentősége van, s ha eddig nem értetted, hát most fény derül rá.

Mivel két hallgató a szombat délelőtti óráról hiányozni volt kénytelen, kérdezték, tartanék-e nekik különórát. Az ilyesmit nekem nem kell kétszer mondani, még akkor sem, ha a pótórára eső tananyagot, úgy tűnik, kétszer kell elmondani. De csak úgy tűnik.

Tudod, amikor kérdezik, mivel foglalkozom, és mondom, tanár vagyok, sokan nem értik, hogyan nem lehet megenni, hogy ezerszer ugyanazt mondom. Pedig a válasz egyszerű, s nehezen értik: mi az, hogy ugyanazt? És mi az, hogy mondom?

A tanítás már régen nem ez! Ezen a doktori kurzuson meg pláne nem. Itt nem tanítani kell, hanem inkább biztatni, inspirálni, ez pedig a partneri párbeszéd alapul. Aminek fontos része a hallgatás is. Hogy lehetne mindez unalmas, ha folyton változnak a társak és a témák? Jönnek az újabb és újabb évfolyamok, a fiatal rendészettudománnyal foglalkozó fiatal kutatók, és mondják a magukét. És kérdeznek. Vitatják a régit, hozzák az újat, és óvatosan próbálgatják a szárnyaikat. És szerencsére jól értik a szót – mert ezen a kurzuson ugye ez a topic.

Ma sem egyszerűen olvasni és írni tanultunk – igen, így többes szám első személyben, mert én is tanuló vagyok tőlük szüntelen –, hanem azt elemeztük, alaposan, hogy a tudományos írásbeliségben hogyan lehet ötről a hatra jutni. Úgyhogy ezen a hétfő délelőttön is azt jártuk körül, amit a múlt hétvégén a többiekkel kétszer fél napig: miben rejlenek a tudományos írás műhelytitkai, hogyan készül a gyárban a szöveg? A műzsáról szóló esti mese utóhatásai, kis doktori stilisztika és műfajismeret, a fejlődés és a fejlesztés különbségei, a kötelező penzumok és az élvezetes, szinte függőségnek nevezhető írás, a fejben is írni képes zsenialitás, a piszkozattól tartó út a tisztázatig, a határidő ihlette kapkodás, a szavak közötti szöszmötölés, az alkotó tér és idő összefüggései – ezek voltak maximalista triászunk élénk és élvezetes beszélgetésének közös

metszőpontjai. Németh Ágotának és Gál Erikának ezt a gazdag különórát ezúton is köszönöm!

Még hogy unalom? Ezt a szót nem ismerem! Kedves Naplóm! Élményekkel igencsak sűrűn írt lapjaidat olvasván, remélem, te sem!

2021. május 6.

Kedves Naplóm!

Eljött az Ars Oratoria ideje is, ahogy vártuk. Összejött a kis csapat, mert immár azok, ebben egészen bizonyos vagyok. Az a két félév, amit együtt töltöttek a doktori iskolában, a jelenlegi kilenc elsőéves doktoranduszt úgy összekovácsolta, ahogy kell. Vidám, inspiráló, okos társaságukban kiválóan éreztem magam ma is.

Hogy mire mentünk egymással, azt persze lehetetlen elmondani, de annyira biztos, hogy gyakoroltuk magunkat a beszédben. Ez volt ugyanis a kurzus második részének tárgya. Szűkebben az előadói készségek fejlesztése. A sok év alatt, amióta magam is el(ö)adom magam és azt a „portékát”, amit hol itt, hol ott ilyen-olyan mondanivalónak, üzenetnek hívnak, sok olyasmit megtapasztaltam a saját bőrömon, aminek alapjait, mint tudjuk, már az ókorban lefektették eleink. A retorika is akkor született ugyanis, legalábbis az első írásos emlékek szerint a görög és római bölcsök, filozófusok kezdtek először behatóan foglalkozni azzal, hogy tanulják és tanítsák a hatékony – és hangsúlyozom: tiszta – meggyőzés művészetét.

A lényeg máig nem változott: egy valaki beszél sokaknak valamiről, azzal a szándékkal, hogy felkeltse és fenntartsa a hallgatóság figyelmét, elnyerje egyetértését, tetszését, tudást, szemléletet, értékeket adjon át nekik. Azonnal kijelentem: mi itt nem tanulunk a szó propagandisztikus értelmében manipulálni vagy divatos szóval „marketingelni” sem. Doktori iskola lévén, amihez muníciót gyűjt(öget)ünk, az a tudományos közéletben elvárt és gyakorta előforduló előadás műfaja. Szép idegen szóval prezentáció. Ha már itt tartunk: nagy felfedezést tettünk ma. Az angol ’presentation’ (’előadás’) szó töve a ’present’, ami jelent ’jelenlét’-et, ’jelenlévőség’-et és ’ajándék’-ot is. Ebből a szómagyarazatból – főleg, ha a nyelvész fantáziája beindul –, igazán nem nehéz odáig eljutnunk, hogy az előadást az adásnak, a hallgatóság megajándékozásának gesztusaként értelmezzük. És amivel a legtöbbet adhatjuk nekik, az önmagunk, az ott és akkor vele „levésünk”, a közösen eltöltött értékes, minőségi idő, vagyis a jelenlétünk. Gazdag tartalom és hozzá illeszkedő forma – mindössze ennyi a retorika lényege. Nem nagy ördögösség az Ars Oratoria, avagy a beszéd mestersége/művészete.

Persze ha csak ennyi volna, nem lenne érdemes annyi aggodalmat szentelni neki, és össze-vissza izgulni magunkat egy-egy előadás, pódiumra, pulpitusra, színpadra, katedrára lépés előtt. Mégis sokaknak okoz ez komoly megpróbáltatást, és kevesen felelnek meg annak a mércének, ami az elég jó előadót teszi. A tudományos világban is alig-alig látni-hallani jó beszélőt, és ezt nemcsak én, az e téren (is) vállaltan szigorú és kritikus ítéző tapasztalom.

Egyértelműen érzékelhető a rendészettudományi doktoranduszok igénye a fejlődésre. Fülük-szemük érzékeny – és ezeken a foglalkozásokon még tovább finomítható – vevőkészülék, és azt hiszem, pontosan érzékelik a különbséget a bosszantóan hiteltelen és az irigylésre méltóan színvonalas előadók között. Persze ez a kevéske idő, ez a nyolc óra nem nevezhető sem klasszikus, de még csak modern retorikaiskolának se. Nem is ígéri, hogy itt „szónok születik”. De azt igen, hogy ami ebbe a szerény keretbe belefér, azt belesűríti. És hát mi fér bele?

Saját készségiárunk gyors és önironikus feltérképezése, vicces egymást méregetés, előadói erények csereberéje, kézzel-lábbal magyarázása hiánybizonyítványainknak. Néhány intő vagy épp követendő példa(beszéd) meghallgatása, elemzés, finomhangolás, érzelemkontroll, háromfókuszú figyelemmegosztás, tudatosítás, szándékok, alapvetések megerősítése, kellemes polémiák, érvelés, példalózás és biztatás. Magas iskola ez, hiszen doktorinak nevezi magát. Magasra van téve a léc is, mit át kellene ugrani. Hol így, hol úgy sikerül, de egy bizonyos szint alá nem megyünk – legalábbis fogadkozunk, ígéretünk, többnyire magunknak.

Hogy meddig tart a kölcsönös inspiráció, nem tudom, de remélem, hogy sokáig. Ha meg elfogy, még jó ideig együtt vagyunk, és kívánom ennek az erős kis csapatnak, hogy támogassák és ajándékozzák meg egymást míves szép beszéddel is, hogy jó szívvel fogadhassák, amit a másik (elő)ad nekik!

Felföldi Péter: A mérnök és a retorika

Kedves Tanárnő, illetve Kollégánő, illetve Naplóíró társ!

Először is köszönöm a lehetőséget, hogy kommentelhetem az itt leírtakat. Bár az is igaz, hogy az egyetemen van egy olyan, hogy Oktatók Hallgatói Véleményezése, és abban meg nem írtam le semmit. Vicces ez így egy év után, hogy egyszerre vagyok jelen oktatóként és hallgatóként is a rendészettudományban, és ha egy kicsit elrugaszodom az imént említett OHV-tól (amit oktatóként én szerintem még szöveges formában soha nem kaptam az elmúlt nyolc évben hallgatótól, az elmúlt egy évben meg, mint mondtam, hallgatóként én sem írtam bele sajnos), talán épp itt az ideje, hogy végre megerőltessem az agyam, és leírjak én is pár dolgot.

Kicsit távolabbról kezdeném. A doktori iskola úgy önmagában is tetszik, mert nagyon jó érzés, hogy az ember használhatja azt, ami a fejében van. Ez persze már az egész egyetemi létben is benne van, de itt még az egyetemi oktatásban rutinszerűvé vált dolgokat is messze magunk mögött kellett hagynunk. Be kell valljam, hogy én annak ellenére, hogy gimis korom óta írok naplót, hébe-hóba verseket is, a humán tárgyaktól, főleg az irodalomtól és a nyelvtantól mindig ki voltam borulva. Nem véletlenül lettem inkább mérnök. Az agyam egyik hátsó zugában volt egy kis fenntartás, hogy jó-jó, mérnöki a kutatási témám, de ez alapvetően mégis társadalomtudományi doktori képzés, ezért nyilván jó pár olyan órám lesz, amelyek a gimis nyelvtan- és irodalomórák rémképeit fogják felidézni.

Persze ezektől a gondolatoktól annyira azért nem rettegetem, hogy ne bírjak aludni vagy rémálmaim legyenek (azok az egyetemi mérnöki képzésem miatt vannak, viccen kívül, a mai napig a mechanika és az áramlástan témakörökkel küzdök álmomban!).

De amikor megláttam az órarendben az Előadói készségek fejlesztését, akkor azért elég vegyes érzelmek fogtak el.

Egyrészt azért, mert tudtam, hogy van mit fejlesztenem. A papon kívül szerintem mindenki más is holtig tanul, és hiába vagyok itt oktatóként nyolc éve, a szóbeli megnyilvánulásaimmal sosem voltam elégedett. Mindig úgy gondoltam, hogy írásban jobban ki tudom fejezni magam, ráadásul, ha az írást nem érti meg valaki, az már nem kizárólag az én saram, mert elolvasni valamit, amit átgondoltam, leírtam, aztán meg átolvastam, talán mégis egyszerűbb, mint megérteni engem, ha, mondjuk, hadarok. Mert bizony hadarok.

Szóval a rám amúgy néha túlzott mértékben is jellemző önkritikával álltam a készségeim fejlesztése elé, de afelől az első pillanattól kezdve nem voltak kétségeim, hogy érdekes lesz. Mindenhez úgy állok hozzá, hogy érdekes lesz, és ez emiatt sokszor önbeteljesítő jóslattá válik. De az önbeteljesítésre ezúttal nem lett szükség, mert ez a kurzus saját erőből is érdekes volt!

Mérnökként az ember sokszor élettelen dolgokkal foglalkozik. Én többek között acélszerkezetekkel, informatikai rendszerekkel, közlekedéssel, amelyekben azért lehet élő faktor is, de alapvetően akkor is műszaki dolgok. Meg lehet őket tervezni, figyelni, lehet őket befolyásolni, és akkor jó esetben úgy fognak működni, ahogy azt megterveztük. És mióta belecsöppentem ebbe a doktori iskolás csapatba, látom, hogy egy emberi, élő „közeg” is működtethető egészen precízen. Ez a kurzus számomra ennek a felismerése volt. Személy szerint nagyon jól éreztem magam, és biztos vagyok benne, hogy ezzel más is így volt. Nagyon hasznos gondolatokat osztottunk meg egymással, ami jellemző volt már más doktori iskolai kurzusunkra is, mert a csapatunk egytől egyig nagyon értelmes, intelligens tagokból áll, ami a mai közállapotok közepette nagyra becsülendő. Számomra egy szellemi oázis. Viszont a csoport „üzemeltetése”, dinamikájának átlátása, az, hogy mit lehet kihozni egy adott emberi közösségből (elárulom: ugyanez a csoport volt agyhalál közeli állapotban is itt a doktori iskolában), már egyáltalán nem kézenfekvő. De Katanárnőnek ez is könnyed mozdulatokkal ment. Nem beszélve arról, hogy a lényegében nyelvtanon és irodalmon alapuló retorikai és írásbeli készségeket is olyan szenvedéllyel tálalta, hogy eszembe se jutott, hogy én azokat tulajdonképpen nem szeretem!

Remélhetőleg jövő tavasszal, amikor jelenléti oktatás lesz, valahogy ki tudom bulizni, hogy észrevétlenül beülhessek a hátsó padba, mert egy másik csoport dinamikáját megfigyelőként látni még nulla kreditért is megérné. De gyanítom, hogy a kedves tanárnőnek még vannak meglepetések a tarsolyában a „csoportmérnöki” tevékenységével kapcsolatosan, és ezekhez akkor is hozzáférhetek, ha mégsem trollkodhatok be egy másik órájára. Köszönöm az élményt!

Németh Ágota: Mozart, az írás meg a csoki

Tavaly nagy fába vágtam a fejszém, mivel majdnem 20 év kihagyás után visszaültem az iskolapadba. A Rendészettudományi Doktori Iskolában lassan már a 2. félév végén járunk. Ide járni nemcsak a kutatást és a disszertáció megírását jelenti, hanem vannak tantárgyak is, melyeket abszolválni kell. Az egyetem befejezése után nem gondoltam, hogy még egyszer Kant vagy Platón gondolataival kell megküzdenem.

Mivel reál beállítottságú vagyok, az adatok, számok, képletek és talán a paragrafusok között érzem leginkább otthon magam, nem a megfoghatatlan gondolatok világában. Mint diák nem tartottam magam sosem aktív résztvevőnek a tanórákon egyetemista koromban. Csendesesen, de figyelve, jegyzetelve ültem végig azokat.

A Doktori Iskolában a kötelező tárgyak között szerepel a *Nyelvi és kommunikációs*, valamint az *Előadói készségek* című tantárgy. Az oktató Molnár Katalin, akit már korábbról ismertem, előző félévben tartott óráit szerettem. Kíváncsian vártam hát a mostanit is. Munkámból adódóan van már egy saját előadói, sőt, írói stílusom, és nem tudom, hogy az mennyire jó vagy rossz. De nem hiszem, hogy a korábban tanult retorikai és stilisztikai ismereteket tudatosan beépíttem volna.

Az órák pénteken délutánra és szombaton délelőttre estek. Mivel nekem és még egy hallgatótársamnak szintén órája volt szombaton, Kata készségesen felajánlotta, hogy hétfőn szívesen találkozik velünk.

A tanóra természetesen digitális formában zajlott mindkét alkalommal. Az online tér a személyes jelenlétet nem pótolja, de most nem éreztem hátrányát, hiszen mint hallgatók ismertük egymást. A köztünk lévő kötetlen légkör átjött az online térben is. Már a pénteki órán is Kata beszélt, magyarázott, figyelmesen hallgattuk. Közben folyamatosan, mindenkit bevont a beszélgetésbe, az óra vázát megfelelő mederben telerelgetve.

Hétfő, jön a pótóra. Kicsit nagyobb kíváncsisággal vártam, mivel most csak két hallgató és egy tanár lesz. Az óra témája: *Ars Scriptorum*, azaz az írás mestersége és művészete.

Tábla, azon kis cédulák, rajtuk feliratok, gondolatok, természetesen virtuálisan. A gondolatok közül felváltva választottunk és mondtuk el, hogy arról a tudományos írással kapcsolatban mi jut eszünkbe. Rögtön előjött gyerekes énem. Az első szó, amit észrevettem: Mozart és csoki. De mi a kapcsolata ennek a tudományos íráshoz? Én szinte minden csokoládét szeretek, a Mozartkugelt is. Talán az, hogy írás, tanulás közben mindig csokit eszek? Pótcselekvés? Megnyugtat? Ihletet ad? Mindegyik? Most is mellettem van. Aztán kiderült, hogy Kata is csokifaló. És hogy Mozartot is nagyon szereti, zenéjére ihletetlen tud írni például. És máris a múzsánál tartottunk, hogy kié milyen.

De a többi gondolat: forgács, nekiveselkedés, írni nem könnyű stb., mind olyan momentumok, melyeket kielemezve, természetesen Kata magyarázatával, megértettem, hogy mit üzennek az írás művészetével kapcsolatban. Megnéztük, hogyan készül el egy tudományos cikk, milyen az a folyamat, mely során a mű elnyeri végleges formáját, abban milyen szerepe van a kapkodásnak, a határidőnek és a korábban leírt többi gondolatnak.

E pár sor megírása során most is alkalmazom őket, „forgács” is keletkezik. Hányadszor is írok hozzá vagy húzok ki belőle szavakat, mondatrészeket? Aktuális „a fejben már megvan” idézet is, mert az óra után már azonnal megszületett bennem az az érzés, hogy csak pozitívumokat tudok írni a hétfő délelőtről. Megvolt a halogatás is,

hiszen többször elkezdtem, de a befejezés mindig tolódott egyéb okok miatt. Nagyon jól éreztem magam, és megtörtem a tanórákon szokásos hallgatói csendemet, szerintem többet is beszéltem, mint kellett volna.

Azóta már elkezdtem írni egy tudományos cikket, és egy bekezdés vagy új gondolat megfogalmazása során eszembe jutnak az órán hallottak, mint például ennél a mondatnál is, hogy hány szóból álljon egy mondat. Azt hiszem, ez már hosszú lett. Nem baj, majd Kata húz belőle. Hisz ahogy mondta, ezt más szövegével az ember könnyebben megteszi. A saját gondolatait sajnálja csak.

A hétfő délelőtt gyorsan eltelt, szinte nem is akartuk, hogy vége legyen. Egyáltalán nem éreztem, hogy tanórán ülök, sokkal inkább egy kötetlen, gondolatébresztő beszélgetésen. Önismereti tréning is volt kicsit, hiszen a gondolatok átbeszélése során az is megfogalmazódott bennem az írással kapcsolatban, hogy miben kell fejlődnöm vagy változtatnom. Külön kiemelem Kata felkészültségét, és köszönöm, hogy az órát külön is megtartotta nekünk. Olyan ismeretekkel lettem gazdagabb, melyek egy Ppt vagy egy cikk elolvasása után nem fogtak volna meg annyira. És köszönet tanulótársamnak, Erikának is!

Kalmár Ádám: A kiselsősök és a nyelvi és kommunikációs készségek

Ma osztályommal, a „kiselsősökkel” – ahogy magunkat nevezni szoktuk – ismét bepillanthattunk Molnár Kata tanárnő kincses ládájába a „Nyelvi és kommunikációs készségek tantárgy” második felvonása keretében. Történt ez egy hónappal azután, hogy elsőként megtapasztaltam játékos tanulásra épülő módszereit, miközben online óráin ízelítőt kaphattunk az „Ars Scriptorum”, vagyis a tudományos írás műhelytitkaiból.

Ezt úgy kell elképzelni, hogy a doktoranduszok javaslatai alapján állította össze a különböző írásbeli műfajok jellemzőit egy digitális táblán elektronikus cetlikre feljegyezve a mondottakat. Már ekkor motivált és inspirált minket, miközben lendületes, a figyelmet fenntartó órákat tartott, a hallgatók pedig végig aktívak voltak. Láttuk, hogy a tudományos stílus nem tiszta, rengeteg közös pontja van a hivatalos, a publicisztikai, a retorikai vagy éppen a társalgási stílussal. Mindezt úgy tanultuk meg példákon keresztül, hogy szinte észre sem vettük az idő múlását. Én magam, bevallom, nem hittem, hogy lehet személyes jelenlét nélkül, kinek-kinek a saját nappalijában – vagy éppen jó idő lévén a teraszon – helyet foglalva egy laptop előtt olyan tantárgyat tanulni, amely a nevéből kiindulva igényelné a tanár és a nebulók közös jelenlétét. Hiszen vettem már részt hasonló tréningen. „Vezetőképző” fedőnévvel Adyilgeten volt szerencsém – remélhetőleg – fejleszteni a kommunikációs képességeimet, de akkor szükségünk volt osztályteremre, „flipcsárt” táblára, rengeteg cetlire és persze személyes jelenlétre is. Szóval azt hittem, hogy ezek nélkül nem is megy, de persze Kata tanárnő megmutatta, hogy de mennyire, csak kreatívnak kell lenni...

Szóval hasonlóan az előző alkalomhoz, tanárnónktól ma is dinamikus, őszinte, szókimondó, motiváló órákat remélhattunk, és mondhatom, hogy ez teljes mértékben így is lett. A téma most a beszéd művészete volt, az „Ars Oratoria”. Az online óra megkezdésekor az egyik első bejelentkező lévén Kata tanárnő a „Mi újság a napfényes Baranyában?” kérdéssel örvendeztetett meg, lévén rengeteg barátja van Pécs környékén. Idekötik az éves pécsi nemzetközi tudományos konferenciák, vagy éppen az általa és Gaál Gyula kollégám által megálmodott és megalkotott Police Café is. Én öt személyesen itt az egyetemen ismertem meg, de egyből leesett, hogy ő az a Molnár Katalin, akinek Gaál Gyulával közös „Police Café Pécs – rendőrök és civilek innovatív konzultációja a biztonságról” című cikkét fordítottam, bizony azonos velem. Ki más lehetett volna a rendőröket és a civileket egy asztalhoz ültető, beszélgetős, de ezáltal az egyenruhások és a civil társadalom által egy élhetőbb közösséget célzó interaktív, kreatív konzultációs módszer megalkotója? Itt Pécsen egy olyan egyedülálló kezdeményezést hoztak létre, mely kiválóan segíti a közös gondolkodást és növeli a biztonságot. Az órán is a közös gondolkodásé volt a főszerep.

Az osztály a második foglalkozáson is lelkes és aktív volt. Az aktivitási szándékot a Teams programban úgy kell jelezni, hogy kis sárga elektronikus kezeinket felemeljük, és az megjelenik az ikonjaink mellett. Hát senkit sem kellett noszogatni. Tanárnónk kérdéseire majdnem minden résztvevő ikonja mellett megjelent a kéz, és ő mindenkinek türelmesen szót adott. Bevallom, ez meglepett, hiszen páran a laptopjuk magányába is mélyedhettek volna, de hát Kata tanárnő lendülete magával ragadta az osztályt. Megnéztük, kinek mi az erőssége bevallása szerint akkor, ha szóban előad, majd azt is, hogy kinek mi a gyengesége. Jó volt látni, hogy senki sem szégyellte a hiányosságai felsorolását sem, így sokkal jobban megismertük magunk mellett az osztálytársainkat is. Ez is egy érdekes hozadéka a digitális oktatásnak, hiszen a mi kis közösségünk még formálódik. Csak pár napot voltunk együtt tavaly szeptemberben és októberben, majd jött a pandémia következő hulláma, és attól fogva csak az oktatási platformokon

találkoztunk. Nem ismerhettük meg egymást olyan mélyen még akkor sem, ha a „kiselsősök” fele az egyetem különböző tanszékein oktat, dolgozik. Miután mindenki kinyilvánította az erősségeit és gyengeségeit, piacot rendeztünk, ahol – képletesen persze – vehettünk egymástól abból, amiből nekünk kevés volt.

Az „Ars Oratoria” óra még néhány meglepetést tartogatott. Elsőként a fiatalon tragikusan elhunyt Montágh Imre tűnt fel a képernyőn, aki nemcsak beszélni, hanem viselkedni is tanította az országot. Ő sem szégyellte Antal Imrének elmesélni, hogy ő is raccsolt kilencéves koráig. A kisfia hároméves koráig nem beszélt, majd a saját tanítványa lett, és később szavalóversenyeket nyert. Ez terelte őt a kommunikáció tanítása felé, amelyet oly magas színvonalon és boldogan művelt, hogy a nyolcvanas évek elejére egy ország fogadta a szívébe. De sajnos 1986-ban egy szerencsétlen balesetben halt meg. A televíziózás és a rádiózás jóvoltából az interneten megtalálhatjuk parádés hangképzési, akusztikai bemutatóinak felvételeit, melyeket azóta is élvezettel nézegetek, hallgatok. A másik nagy beszédtechnika- és retorikatanár pedig Fischer Sándor volt. Láthattuk, ahogyan egy 80-as évekbeli főiskolai csoportban hangképzést oktat, közéleti beszéd gyakorlatot tart tanítványainak nagy hozzáértéssel.

Láthatja a kedves olvasó, hogy milyen nagyszerű élményben volt részünk Kata tanárnő óráin. Megtanultam, hogy írásban is legyen saját stílusunk, ne bújjunk a steril, száraz és személytelen tudományos szakmaiság mögé. És merjük és akarjuk előadni magunkat, és bátran és kitartóan fejlesszük beszédünket a másoktól ellesett praktikákkal. Kíváncsian várom az első próbát, amikor tudatosan is megpróbálok majd figyelni az új szempontokra.

DIGITÁLIS VENDÉGNAPLÓK 24.⁷² FUTTÁBAN

Legutóbb a doktori órákon szerzett élményeimről számoltam be, de úgy gondoltam, hogy azokat kiegészítem más kollégáméval is. A választásom két okból esett Héra Gáborra. Egyrészt kellőképpen vállalkozó szellemnek éreztem ahhoz, hogy igent mondjon a kérésemre, és ez be is jött. Másrészt, mivel kutatás-módszertani szakember, különösen érdekel a véleménye arról, hogy szerinte hogyan digitalizálhatók a doktori iskolai tanulmányok. Ám olyan krónikus időhiányban szenved (megjegyzem, ezzel nincs egyedül), ami már-már azt mondatta vele, hogy nem vállalja a vendégszereplést. Márpedig én semmiképpen nem akartam róla lemondani.

Ismervén, hogy mennyire lendületes – és persze azt se hittem, hogy majd épp egy sokszínű módszertanásznak jelent akadályt az időhiány –, egyszemélyes szerkesztőségem gáláns és egyedi ajánlással állt elő. Azt tanácsoltam neki, hogy ha autóvezetés, gyerekfelvigyázás vagy épp kávézás közben – futtában, folytatásokban – fel-felmondja gondolatait, én szívesen lejegyzem őket, és varázsolok belőlük szöveget. Mondanom se kell, hogy az ötlet azonnal megtetszett neki, és vállalta ezt a sajátos öninterjút. A hangfájlokat eddig csak sima üzenetek továbbítására, a tudományos életben pedig interjúkészítésre vagy saját gondolataim rögzítésére használtam. De hogy más hanganyagából fabrikáljam meg tulajdonképpen az ő szövegét, hát ez eszembe nem jutott. Bár a technika nyilván csak nekem új, hisz az újságírás ezen alapul, de hát nem vagyok én zsrnaliszta, kérem szépen! Gondoltam, most próbát teszek, hisz szükség törvényt bont.

Meg kell mondanom, hogy ezzel a szerző szájából elhangzó vendégsszöveggel se volt több bajom, mint egy írásos változattal. Két okból. Egyrészt azokkal se volt sok bajom. Szeretetből, lelkesedéssből születtek ugyanis. Legfőljebb ha ritka fogú fésűvel kellett őket átsimítani, egyébként szerzőik öröme is. Másrészt meg Gábor – hiszen sokszor hallottam előadni – nagyon jól beszél, úgyhogy mondatait tényleg csak az írásbeliség szigorúbb stilisztikai szabályainak kellett megfeleltetni kicsit. Örömmel, élvezettel gondoztam szövegét, hisz ez a dolgom, na meg annyira örültem annak, hogy bekapcsolódott az ezúttal szó szerinti párbeszédbe, hogy ezt az áldozatot meghoztam neki. És miközben hallgattam, olyan volt, mintha beszélgetnénk.

Nem mellékesen az ügynek is tartozom ennyivel. Akartam, hogy a doktori iskola oktatói kara is képviseltesse magát a sorozatban valahogy, főleg így a záró akkordokhoz közeledve, mint olyanok, akik betetőzik a tudomány iránt magas szinten is érdeklődők tanulmányait.

Következzen hát utolsó egyetemi vendégbloggerem hangjához a magyar felirat, amely a Kata szinkronstúdióban készült. Jó ez a kaláka! És alanyom rugalmasságáért is hálás vagyok. Köszönöm is neki ezt a különleges kommunikációs kalandot!

---

⁷² Megjelenés: 2021. május 21. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/digitalis-vendegnaplok-24/>

Héra Gábor: Óh, azok a boldog békeidők!

Óh, azok a boldog békeidők, amikor még a folyosón lebzselő hallgatókat el lehetett csípni és be lehetett terelni órára! Amikor még a menzán várhattam ki, hogy a hallgatók befejezzék az étkezést, elmélázzanak a desszert fölött, majd a kávéjukat szűrösölve próbáljanak visszatalálni a kutatómódszertan világába. Milyen jó volt véletlenül összefutni a büfében és beszélgetni arról, hogy egy kutatási terv vagy egy adatfelvétel kapcsán milyen problémák, dilemmák és kérdések merültek fel. Úgy tűnik, mintha mindez ezer évvel ezelőtt lett volna. Ezeknek a spontán emberi találkozásoknak és beszélgetéseknek most kevesebb esélye van. De mindez nem jelenti azt, hogy a digitális oktatásnak ne lennének meg a maga szépségei.

Mert az online oktatás jó! Több okból is. Kevesebb időt vesz igénybe, hiszen nem kell órákig zötykölődni buszon, villamoson, metrón, nem kell dugóban ülni a saját autónkban ahhoz, hogy egy órára eljussunk. Kreativitást igényel, hiszen minden résztvevő óhatatlanul digitális ismeretekre tesz szert, és kénytelen átgondolni, hogyan tanítson vagy éppen tanuljon online. Rugalmasságot tesz lehetővé: nem egyszer konzultáltam már hallgatóimmal este, korán reggel vagy éppen egy kávézóban ülve. Ráadásul az oktatók óhatatlanul bepillantást nyerhetnek a hallgatók életébe. Láthatjuk, hogy az óráinkra járók milyen képeket szeretnek és tesznek ki a falra. Megtudhatjuk, hogy hívják háziállataikat. Végigkövethetjük gyerekeik küzdelmeit az online oktatással. Ez a fajta bepillantás számomra nem egy kutatás-módszertani lehetőséget, nem egy résztvevő megfigyelői szituációt jelent. Ezek a körülmények inkább arra emlékeztetnek, hogy nemcsak nekem nehéz a online oktatni, ezzel együtt lelkesíteni, bevonni és figyelmet fenntartani. A hallgatóknak is megvannak a maguk nehézségei, nekik is meg kell küzdeniük ezzel a sokunk számára még új, ismeretlen oktatási formával.

Hiszen az online oktatásnak is van egy olyan része, amit megküzdésnek lehet tekinteni. Személyesen könnyebben tudunk reagálni egymásra, hamarabb ismerjük fel mások gesztusait, érzéseit és igényeit. Például nagyon könnyen lehet azonosítani azt a mélypontot, amikor a hallgatók kezdenek elszenderedni; legjobb jele ennek az ablakon elmélázva kitekintők arányának ugrásszerű emelkedése. Ahogy az is érzékelhető, hogy az órán jelen lévőknek mikor csillan fel a szemük, mikor szeretnének beszélgetni, kérdéseket feltenni, vitázni egy adott kérdés kapcsán. Az „offline világban” ráadásul jobban tudunk figyelni ezekre a jelekre, hiszen a párbeszédet nem szakítja meg a gyenge Internetkapcsolat, a postás csengetése vagy éppen az, hogy a kocsikulcsot kereső párunk átkiabál a másik szobából. Számítógép előtt ülve mindez máshogy működik. Online üzemmódban újra kell tanulnunk az egymással zajló kommunikációt.

Tapasztalatom szerint a számítógép előtt ülve órát tartva sokkal direktbbnek kell lenni. Nagyon egyértelmű, rövid, lényegre törő kérdéseket kell feltenni. Egyértelmű instrukciót szükséges adni a kommunikáció módjára vonatkozóan. Fontos ugyanakkor a változatosság: a 90 percen keresztül monotonon beszélő oktató valószínűleg a hallgatók rémálma, egyben garancia az adott tantárggyal

kapcsolatos utálat kialakulására. A frontális előadást váltsa fel egy film vetítése, egy irányított beszélgetés, egy hallgató által tartott előadás vagy éppen kiscsoportokban zajló munka. Fontos továbbá több időt hagyni mindenre. A 90 perces órákból a „nettó” felhasználható idő jó eséllyel 70–80 percre szűkül. Egyrészt a kommunikáció akadályozottsága, másrészt a technikai malőrök miatt. Az online oktatás kezdetén az egyik órán 15 percre volt szükség ahhoz, hogy az előadást tartó hallgató életet leheljen a mikrofonjába. Újabb 15 percre, hogy a képernyőmegosztás sikerüljön. Végül körülbelül további 20 percet veszítettünk azzal, hogy az előadáshoz hozzászóló hallgatók hasonló problémáit kezeljük közösen. És ez egy újabb, a korábbiakban még nem említett előny; a digitális tudással jobban felvértezettek és az ezen a területen még kevésbé jártasak, oktatók és hallgatók, felkészültek és a kevésbé felkészültek, lelkesek és fáradtak együtt, közösen próbálják megoldani a technikai nehézségeket.

Végül fontos megemlíteni a figyelem fenntartásának egyik legfontosabb eszközét: azt, ha a hallgatók érdeklődésére számot tartó témát dolgozunk fel. A Doktori Iskola szerencsére elég rugalmasságot biztosít, és az alacsonyabb hallgatói létszám is lehetővé teszi az olyan téma-specifikus órák megtartását, amelyek egy hallgatói kör kutatási témájához illeszkednek. A közösségi rendszertel kapcsolatos témája van több hallgatónak? Mások a büntetés-végrehajtáshoz kapcsolódóan szeretnék kutatást végezni? Megint mások azt szeretnék megérteni, hogy a rendészet és a kutatás hogyan kapcsolódhat egymással? Többen vannak olyanok, akik a rendészettudományi képzés sajátosságai iránt érdeklődnek? Rajta hát! Szervezzünk ezekhez a témákhoz illeszkedő olyan órákat, ahol a hallgatók bemutatják saját kutatási eredményeiket és kérdéseket fogalmazhatnak meg! Adjunk lehetőséget arra, hogy az ugyanilyen területen dolgozó és kutató kollégáik fogalmazzanak meg kritikát vagy adjanak választ a feltett kérdésekre! Ha mindez sikerül, az online oktatás legnagyobb kihívásai se tudják a lelkesedést, érdeklődést és tanulni akarást letörni.

Végül a vizsgákról. Amikor kizárólag az oktató és a hallgató ül egymással szemben (jó néhány kilométerre egymástól a való világban). Amikor kiderül, hogy az egész féléves online oktatás során mit sikerült átadni és elsajátítani. Más kurzusok és online képzések során megtapasztalhattam, hogy a vizsgák lebonyolítása komoly kihívást jelent az online világban, és nem csak a korábban említett kommunikációs nehézségek, hanem a hallgatók kreativitása miatt is. Hiszen az oktató csak azt látja, amit a kamera látni enged. A kamera hatókörén kívül eső jegyzetfüzetek, a vizsgázást segítő csoporttársak, barátok és rokonok az oktató számára csak akkor válnak valóságossá, ha a hallgatók (vagy a vizsgázást segítő csoporttársak, barátok és rokonok) hibáznak. Ilyen hibaforrás lehet a háttérben látható tükör vagy üvegajtós szekrény, amin jól látszik a támogatást biztosító stáb vagy éppen az, hogy a hallgató egy második monitorról olvassa fel a válaszait. De beszédes a mikrofon magas érzékenysége is, aminek köszönhetően a jegyzetfüzet lapozása szinte elnyomja a kérdésre kétségbeesetten válaszolni szándékozó vizsgázó akadozó hangját. Szerencsére ilyen próbálkozásokkal nem vagy csak elvétve találkoztam a RDI-ben.

És legtöbbször boldog voltam, mivel azt tapasztaltam, hogy a sok-sok online nehézség és kihívás ellenére sikerült az, amit eredetileg terveztem: a kutatás-módszertani ismeretek elmélyítése.

Néhány év múlva remélhetőleg mindez furcsa kalandnak tűnik majd. Egy olyan kalandnak, amikor sokat tanulhattunk magunkról, egymásról és egy új oktatási formáról. A magam részéről bízom benne, hogy ez a tanulás segíteni fogja az oktatókat abban, hogy még jobban tudják tanítani azt, amit fontosnak tartanak. Amiben hisznek. Amit szeretnének átadni a hallgatóknak. És hogy személyesen vagy online formában teszik ezt? Az talán nem is a legfontosabb kérdés...

DIGITÁLIS NAPLÓ 24. RÉSZ⁷³ HIBRID SZAKZÁRÓ DOLGOZATOK

2021. május 25.

Kedves Naplóm!

Idén minden eddigi szokásomat félretéve csupán négy szakzáró dolgozat konzulensi teendőit vállaltam. Ne kérdezd, hogy alakulhatott így, de egyáltalán nem bánom. Volt év, amikor ennek háromszorosát teljesíttem. Akkor megfogadtam, hogy többet ilyet nem teszek. És sikerült betartanom! Ráadásul az ideai konzultációk kivétel nélkül telefonon, írásban és online módon zajlottak. Személyesen csak a téma elvállalásakor találkoztam a jelöltekkel, és végül a védésen. Igazi hibrid hadviselés. De így is működött minden, remekül.

A négy hallgatónak nemcsak a szakiránya, de a témáik, a motivációjuk, a karakterük, a munkastílusuk és a velük zajló kommunikáció is annyira különbözőek voltak, hogy amikor valamennyien leadták a dolgozatukat, elhatároztam, megírom őket neked. Meg mert megérdemlik, hogy ők, mint olyan hallgatók, akikkel azért sokkal intenzívebb munka köti össze gazdátat, lapjaidra kerüljenek. És nyilván a bejegyzéssorozat vége felé kaptak helyet, hiszen az az epizód, amelyen most túljutottak, a tanév, sőt, egyetemi tanulmányaik lezárásához illeszkedik. Ma, amikor a védésük is megtörtént, immár büszkén helyezhetem az egész történetet múlt időbe. És köszönöm nekik, hogy azt művelték velem, aminek kivonatos leírása alább következik.

Az első fecske – Molnár Ildikó

Szorgalmas, megbízható, önálló, komoly és határozott rendőrnő ez a levelező tagozatos alapszakos hallgató. Tudta, mit akar, szó szerint otthonosan mozog ott, ahol saját interjú kutatását végezte. Számomra nagyon szimpatikus módon – hiszen van szerencsém ismerni a terepet – Csongrád megye bűnmegelőzési tevékenysége érdekelte, bár ő maga – még – nem kifejezetten ezen a szakterületen dolgozik. Vallom, s most már ő is, hogy minden rendőr bűnmegelőző. A kisvárosban, ahol él, sokat tesz a biztonságért. Számára jó előiskolának bizonyult a központi egyetemi szakdolgozati módszertani felkészítő kurzus, amivel azért – neked, kedves Naplóm, bevallhatom – nem sok hallgató van így. A dolgozat kezdeményét, elméleti részét már ahhoz a tantárgyhoz elkészítette, így csak az empirikus részt kellett ráépíteni. Az első fecske nevet azért kapta, mert ő volt az, aki abszolút elsőként, már másfél hónappal a határidő előtt leadta a dolgozatot. Alig volt vele munkám, egy-két konzultáció, és sorra vette az akadályokat. A konzulensek álma. Bár az opponens csak jóra értékelte az írásbeli munkát, a védésen Ildikó – nevének jelentéséhez híven ('harcos') – szépített. Gratulálok! És hát esetében a

---

⁷³ Megjelenés: 2021. május 25. Forrás: <http://www.nyelviktoralas.hu/digitalis-naplo-24-resz-hibrid-szakzaro-dolgozatok/>

vezetéknev is jó ómennek bizonyult: abban a konstellációban, ami a hallgató – opponens – konzulens triászában összejött, nem is lehetett volna másként. Molnárok, egymás között. Ez azért ritkán passzol ennyire, de most így sikerült.

A csillogó szemű – Moni Eszter

A nappali tagozatos bűnügyi nyomozó szakirányos hallgató huszonkét évével a szép reményű pályakezdés szimbóluma. Pár hét és három záróvizsga választja el első munkanapjától, amelyet már annyira vár, mert az élettől kissé elszigetelt elméleti tanulásból elég neki. Ezt persze nem ő mondja, én érzékelem. Több beszélgetés után sikerült leszűkítenünk dolgozatának kezdetben szerteágazó témáját. Lassan tisztult a kép, sok fölösleges szöveget kellett elengednie, de utólag azt hiszem, megértette, miért. Azért, hogy amikor végre eljutott odáig, hogy összehoztam őt valakivel, aki összehozta azokkal az interjúalanyokkal, akik szakterületük – a kamerás kihallgatás – hétköznapi gyakorlati fogásairól és nehézségeiről meséltek neki, egészen arra tudjon koncentrálni, amiért a téma érdekelte őt. Eszter nyitottan, igazi fiatalos lendületével és lelkesedésével itta a profik szavait, és mindent megtudakolhatott tőlük, amit a tankönyvekből bizony nem lehet megtanulni. És interjúalanyainak is jót tett az érdeklődő hallgató csillogó szeme! Olyan strukturáltan tálták fel kérdései nyomán azt a sok tapasztalatot, amelyet összegyűjtöttek az évtizedek alatt, hogy a dolgozatírónak nem volt nehéz dolga a szövegbe rendezéssel. Eleinte alig hitte, hogy valaha kitalál a büntetőeljárási jog, a kihallgatástaktikai szakirodalom és saját kérdései erdejéből. De aztán kikerelkedett egy szép dolgozat. Szín öröm volt vele minden konzultáció. Ahogy rácsodálkozott erre-arra, ahogy fogadta a tanácsokat! Minden alapja megvan arra, hogy ezzel a lelkesedéssel nekiindulva a pályának, jó nyomozó legyen. Remélem, pár év múlva már hozzá küldhetem interjúra a fiatal szakdolgozókat, és továbbadja nekik, amit most ő kapott!

A duplamester – Mészáros József

Józsit még előző mesterdiplomája megszerzése okán ismerem, három félévet dolgoztunk együtt a vezetői tréningeken. Amikor megkeresett ennek a diplomamunkának a témaválasztásával, nagyon megörültem neki. Egy alapos, szolid, lelkiismeretes szakembert és embert ismertem meg személyében, és borítékoltam írásbeli munkájának kitűnő színvonalát. Ám hogy ekkora fába vágva a fejszét, ilyen derekasan megbirkózzon vele, az azért – ha nem is meglepő, de – mindenképpen elismerésre méltó.

A mai magyar rendészeti szakember-utánpótlással foglalkozó kutatást végezni már önmagában bátor dolog. Ehhez megszerezni nemcsak a szükséges engedélyeket, de még magas szintű vezetői támogatást is bírni hozzá, szinte hihetetlen. Mindezek után az igen hosszú kérdőívre a 271 kitöltő által adott válaszokat feldolgozni gigászi munka volt. És a jelölt viszonylag rövid időt ráfordítva elvégezte ezt, nem is akárhogyan. Az elemzések, a grafikus ábrázolás, a következtetések levonása, saját véleményének 17 éves rendőri tapasztalatokon is alapuló diplomatikus, kulturált, mégis határozott értékrend mentén történő

megfogalmazása feltétlenül tiszteletet érdemel. A munka azonban nemcsak a készítőjének és a konzulensnek értékes. Úgy vélem, ezekkel az adatokkal és eredményekkel nyugodtan kiállhat a tudományos közvélemény elé, és javaslom is neki, hogy egy rövidített változatban (hiszen dolgozata óriási terjedelmű), kiemelve a legfontosabb eredményeket, akár az elméleti rész elhagyásával is, valamely rendészeti tudományos folyóiratban publikálja dolgozatát. És nemcsak én támogatom ebben, de mégoly szigorú opponense is. És így folytatódhat az a lassan másfél évtizedes hagyomány, melyet a nálam író mesterszakos elődei kezdtek. Szuper vagy, Józsi! És bár tulajdonképpen szinte önállóan dolgoztál, azért jó volt az utolsó pillanatokban csupán bábáskodni a szöveged világra jövedele körül.

A konzulensek rémálma, a végsőkig halogató – Dakos Csaba

Egy körülbelül egy évvel ezelőtti személyes beszélgetésre emlékszem, ami az irodámban zajlott. Nyílt tekintetű, szókimondó rendvédelmi szervező szakos – azaz második diplomáját, ezúttal a rendészeti felsőfokú végzettséget – megszerezni kívánó hallgató. Egy zsvány bűnügyes: jó fellépés, meggyőző szöveg, ráadásul egyedi címadású, izgalmasnak ígérkező dolgozat – ám legyen, elvállalom. „De én szigorú konzulens vagyok ám!” – riogatom. És akkor hosszú-hosszú csend. Valamikor szeptemberben óvatosan próbálkozom: „Csaba, el kellene kezdeni a munkát, konzultáció, egyebek.” Halogatás, mindenféle indokok, kifogások, majd hallgatás. Év elején megint nekifutottam, de szinte semmi jel. Ennek fele se tréfa, gondoltam, baj lehet. Volt is, nem kicsi. Tuti alibije volt. Annyira, hogy már le is mondtam róla, s én is hallgattam, halogattam a noszogatót. És a célegyenes előtt egy kanyarban váratlanul felbukkan, hogy akkor íme, a dolgozat fele... Hát, nem idézném, amit magam elé morogtam, de persze megnéztem, mit lehet a szöveggel kezdeni. Bár a jótól igen messze van, de ha éjt nappallá téve csinálja, lehet belőle valami. „Jaj, csak görbüljön az a jegy, drága tanárnő!” Nem szeretem az ilyet. Hát nem tudja, hogy én maximalista vagyok? Vagy elfelejtette, hisz az elején megmondtam, nem árulok én zsákba macskát! A teringettét! Nekilendül újfent, alakul, kupálódik a szöveg, de a finisben megint rezeget a lécs. Már-már feladom. Olyan szikár-szigorú levelet, mint amit szegény a leadás előtt két nappal kapott tőlem, szerintem még életemben nem írtam hallgatónak. Hideg zuhany. Ajtón ki, ablakon be – nem ereszti a dolgot, küzd emberül, átír, hozzáír, szerkeszt, már ő biztat engem, aztán viszont. Még egy kicsit a Neptun is szórakozik velünk, de a végén nevetünk nagyokat: sikerült a leadás egy egész nappal a határidő előtt! Az opponens, nem ismervén a kálváriát, egészen jóra értékeli a dolgozatot. Csoda, hitetlenkedés. És megvan a védekezés eredménye is, ez tényleg jó lett! De azért ezt így nem ismételném meg, Csaba!

***

És nem utolsósorban a mai – minden várakozás ellenére mégis – jelenléti védés igazán kellemes szellemi társaságban telt. Lassan már régi, mégis friss és üde tanszéki tanártársam, Fekete Márta és az ebben a műfajban két „elsőbálozó” – Uricska Erna és Molnár Jenő – segítettek elnöki teendőimet igazán élvezetessé tenni. A hallgatók derekasan helytálltak, azaz megvédték dolgozataikat – nem mintha bármelyikünk el akarta volna venni tőlük. De az az élmény, hogy mi, tanárok velük támogató szakmai partnerségben működünk mind konzulensként, mind opponensként vagy az általuk választott témákhoz hasonló jelenségeket kutatóként, és érdeklődéssel fordulunk feléjük, számukra azért sajnos nem feltétlenül mindennapi. Ezért hát izgulnak, és kellőképpen megilletődve készülnek életük e fontos eseményére, ami jól van így, hiszen mégis csak belépő ez. Nemcsak a közelgő záróvizsgára, de diplomás – vagy épp másod- vagy harmaddiplomás – szakmai életük következő szakaszába is.

Kívánok mindegyiküknek sikeres tisztai pályát, sok emberi pillanatot, vagyis csupa olyasmit, amiről magatartástudományokhoz kötődő szakzáró dolgozataikban értőn kutattak, gondolkodtak, írtak és a mai védésen beszéltek. És örülök, hogy engem választottak ezen az izgalmas úton kísérőnek!

Molnár Ildikó: Ilyen hamar elkészült?

Amikor az egyetemen a szakdolgozatom megírásának kapujában álltam, arra jutottam, hogy szinte mindegy, milyen témát dolgozok fel, de azt dr. Molnár Katalin tanárnőnél szeretném megírni, mert az egyetemi oktatások alkalmával az óráin – és már korábban egy rendőrségi továbbképzés alkalmával is – a tanárnőben egy olyan nagy tudású, elhivatott és sokoldalú szakembert ismertem meg, akivel úgy gondoltam, megtiszteltetés volna dolgozni. Továbbá a kommunikációja, stílusos megjelenése és nagylelkűsége is megfogott, mivel az a tapasztalatom, hogy ritka, hogy valaki ekkora elhivatottsággal művelje, amit csinál. Nem ám fél lángon, hanem belead apait, anyait.

Amikor elvállalta, hogy lesz a konzulensem, nagyon megörültem, nem akartam csalódást okozni. Iránymutatást kértem, meg is kaptam, egyeztetttük a fő csapásirányt. Elindultam a szakdolgozatom megírásának rögzös útján, legalábbis akkor még így gondoltam, ez hosszú lesz. De hamarosan rájöttem, hogy tévedtem, mert a munka egy-két fennakadást kivéve – a tanárnőtől gyors segítséget kapva – haladt tovább a maga útján. A tanárnő mindig éppen akkor keresett, amikor kellett, mintha mindig ráértett volna. Viszonylag gyorsan kész is lett, és ránézve a műre, elégedettséggel töltött el. Megtiszteltetés volt a szakdolgozatomat a tanárnőnél készíteni, és jó szívvel gondolok az életem e jelentős időszakára, amit ezúton is köszönök!

Moni Eszter: KATALizátor

A szakdolgozatom megírásához Molnár Katalin tanárnőt választottam konzulensemként. Nem igazán ismertem, amikor felkértem, és nem kértem senkitől sem tanácsot, hogy kit válasszak, egyszerűen csak a megérzéseimre hallgattam, és ez tökéletesen bevált. Egy szakdolgozat sikeressége nagymértékben azon is múlik, hogy a konzulens és a hallgató mennyire tudnak együttműködni, együtt dolgozni és kommunikálni. Nem túlzás, ha azt mondom, hogy a tanárnő a szakdolgozók álma. A szakdolgozat egy szükséges rossz a hallgatók életében, muszáj megírni, kötelező... Ezek a gondolatok voltak bennem is, de ez is csak nézőpont kérdése, és az enyém abszolút megváltozott e tekintetben. A tanárnőnek köszönhetem, hogy a szakdolgozatírás nem volt rémálom és nyűg, mint sokaknak, hiszen én szívesen írtam. Úgy hiszem, a tanárnővel teljes mértékben együtt lehet működni, és nem is tudom elképzelni, hogy van olyan, akivel ő erre ne lenne képes. Hiszen nagyon segítőkész, rugalmas. Sosem vártam napokat, heteket, mire válaszolt nekem, gördülékenyen, dinamikusan ment a közös munka, és neki köszönhetően fantasztikus szakembereket ismerhettem meg, és készíthettem velük interjút. Órákig beszélgettem velük, és rengeteg tudást átadtak nekem, ami a szakdolgozatom jelentős részét teszi ki. A tanárnő valóban maximalista, amibe belefog, abból biztosan a legtöbbet hozza ki, de fontos, hogy emellett teljesen empatikus marad, megérti a nehézségeket, segít, biztat, és másokból is kihozza a legtöbbet, nagyon motiváló személyiség. Rendkívül szorgalmas, folyamatosan munkálkodik, szinte fáradhatatlan. Szerencsés vagyok, hogy megismertem, a lehető legjobb konzulens, és neki hála, nagyon jó szakdolgozat született. A dolgozat sikere is közös dicsőség.

Mészáros József: Az örök optimista

Egy olyan vallomással kezdeném mondandómat, melyet a konzulensemmel sem osztottam meg ez ideig. Amikor odakerültem, hogy diplomamunkámnak címet kellene választanom, elképzelésem sem volt, miről is tudnék írni. A mesterképzés során ajánlott címek egyike sem fogott meg, nem éreztem magaménak őket. Ekkor a Neptun rendszerben megláttam, hogy nem csak a szakirányomnak megfelelő címek közül választhatok, hanem a rendészeti vezető mesterképzés címei közül is. Felcsillant a szemem, hogy kibővült a választék, és ahogy kutattam, egyszer csak megláttam a „Rendészeti munka és motiváció” témát, amely már régóta foglalkoztatott.

Azonban amikor megláttam, hogy dr. Molnár Katalin tanárnő a témafelelős, egy kicsit elbizonytalanodtam. A korábbi mesterképzés során megismertek alapján egy nagyon jó kedélyű, de alapos, hivatásának élő, szenvedélyes oktatónak tartottam, azonban én egy könnyed, gyorsan letudható dolgozatot szerettem volna készíteni. Mivel már az utolsó napokban jártam a témaválasztásban, ezért kiválasztottam. Néhány nap múlva egyszer csak érkezett egy üzenet, amelyben leendő konzulensem elküldte a telefonszámát, kérve, hogy beszéljünk. Ekkor még nem tudtam, mire számíthatok. Gondoltam, kapok egy kis fejmosást a késői jelentkezésért, de nem így történt. A telefonbeszélgetésünk során olyan nyugalom árasztott el, hogy egy jó alcím választásával megkoronázhatom a kriminalisztika mesterképzésen folytatott tanulmányaimat. Végül „A rendészeti pályára jelentkezők motivációja” alcímben állapodtunk meg. Ezután kezdődhetett igazán a munka.

Egészen a leadási határidő előtt egy hónapig nem jelentkeztem, csak gyűjtöttem az anyagokat, és összeállítottam egy hosszúra sikerült kérdőívet, amelyet megküldtem konzulensemnek. Majd kaptam egy üzenetet, amelyben visszahívást kért a tanárnő. Na, gondoltam, jön a fejmosás, de megint nem ez történt. Végimentünk a dolgozat felépítésén, a kérdőív kérdésein, és a konzulensem, valamint én is nyugtázhattuk, hogy lesz ebből még valami.

A diplomamunka az első határidőre nem készült el a kérdőív hosszúra nyúlt elemzése miatt, de hosszabbítással együtt időben sikerült abszolválni. A konzulensemtől, opponensemtől, valamint a komplex záróvizsga bizottságától is elismerő szavak mellett kaptam meg az értékelésemet, amelyben biztattak dolgozatomnak a tudományterület más művelőivel történő megismertetésére. Úgyhogy most ezen dolgozunk.

Köszönöm konzulensemnek azt a sok türelmet, biztatást, önzetlen segítséget, amelyet szabadidejében, akár az esti órákban nyújtott. Azt hiszem, nem túlzás kijelenteni, hogy segítsége nélkül már a téma- és címválasztásban elakadtam volna, illetve figyelmeztető jelzései nélkül dolgozatom sem készült volna el időben.

Kívánok neked, kedves „Kata tanárnő” az elkövetkezendő évekre, évtizedekre is ilyen sok erőt, energiát és egészséget, hogy a jövő évtizedek rendészeti szakemberei is ilyen nagyszerű, önzetlen és a rendészet iránt megingathatatlanul elkötelezett tanártól, oktatótól, nevelőtől – azt hiszem, a jó szó – PEDAGÓGUSTól tanulhassanak!

Dakos Csaba: „A konzulensek rémálma...”

Bár jobban szeretnék inkább minden nő álma lenni, Kata tanárnőnek biztosan okoztam pár nyugtalan és kellemetlen napot, amivel okkal kiérdemeltem ezt a jelzőt.

Kit kérjek fel konzulensnek, Sanyika? – tettem fel a kérdést a levelező tagozaton végzős kollégámnak. Molnár Katalin tanárnőt válaszd! Csupa szív, és ha valaki, akkor ő fog neked segíteni mindenben! – jött a válasz.

Nagyon szeretek kommunikációban, pszichológiában jártas és sikeres emberekkel beszélgetni. Mikor Katával találkoztam, egy ilyen embert ismerhettem meg. Sajnos a pandémia miatt bevezetett korlátozások a további személyes konzultációkat nem tették lehetővé, és a jelenléti órák is elmaradtak.

A szakdolgozat címét megfogalmaztuk. Nekem már ez is tetszett, és nagy megelégedettségemben több hónapra le is tudtam a szakdolgozattal járó munkásságot!

Amikor nagy késve munkához láttam, nagyon sok falba ütköztem. Az Istenért se akart kerekedni a dolgozat, és nem teltek a lapok. Februárban a Covid is ledöntött. Az interneten rengeteg anyagot találtam, de nem tudtam, mit és hogyan használjak fel. A feleségem feldolgozott anyagait is segítségül hívtam (óvónő, fejlesztőpedagógus), a kollégákkal is kitöltettem a kérdőívet... Összegeztem, osztottam-szoroztam, de éreztem, hogy ez nem teljesen az, amit akartam. Száraz, nyers, és kevés van benne „belőlem”! Hiszen a témával saját magamnak és magamra is kerestem a választ, amit nem kaptam meg.

Gondoltam, nincs mit tenni, elküldöm Katának, és majd csak mond rá valamit. Ez természetesen a leadási – már a hosszabbított – határidő előtt néhány nappal történt. Kaptam is rá olyan választ, hogy teljesen lefagytam. Ekkor kezdtek cikázni a gondolatok a fejemben: „Tényleg nem tudom megcsinálni? Szégyent hozok magamra és azokra is, akik iskolapadba ültettek? Fizessen vissza egy csomó pénzt?” Ekkor jött el az ösztönző, mindent egy lapra feltevős, motivációs beszélgetés, amire talán hónapokkal azelőtt lett volna szükségem. Mert Kata tényleg mondta, hogy ő maximalista, csak én nem mondtam neki, hogy én meg *Pató Pál uras* vagyok...

Pont készenléti szolgálatot láttam el aznap a kapitányságon. Szóltam a kollégáimnak, hogy most segítségre van szükségem, és ha munka van, akkor azt csinálják meg. Megírom a „memoárjaimat”, ahogyan azt Regős Bendegúz mondta az Indul a bakterházban. Magamra zártam az irodát, és írni kezdtem. Minden olyan őszinte, bennem lévő gondolatot kiírtam, ami a jelenleg kialakult helyzetben zavar, és a témámhoz kötődik valamilyen szinten. Kilenc óra alatt több mint nyolc oldalt töltöttem meg. Majd a kész anyagot átküldtem Katának.

Na, így már jó lesz! Átküldöm az opponensnek! – kapom a választ, és szinte örömmámorban úszok a felszabadult feszültség hatására. Álmomban sem gondoltam, hogy ezek után „jó” értékelést kapok majd a dolgozatra, hiszen annak is örültem volna, ha csak görbül a jegy.

Katán éreztem, hogy legalább annyira megkönnyebbült, mint én. Szegényt

nem irigyeltem egy kicsit sem. Éjszaka is dolgozott. Nekem, velem, miattam... Ha egyszer az életben lesz rá lehetőségem, meghálálom neki.

Kata lendülete töretlen. Folyamatos a pozitivitása irányomba. Nyugtat, biztat, és készülünk az online védésre. Kötetlenül beszélgetünk mindenről messenger-es videohívás során. Derült égből villámcsapásként ér a hír, hogy személyesen kell védeni és majd záróvizsgát is tenni.

Eljön a nagy nap. A közel 300 km-es útra a családom is elkísér. A rádióban hallom: „10 km-es torlódás az M3-on, több mint egyóra az áthaladás”, majd az egyik benzinkúton a hároméves fiam leforrázza a kezét a forró kakaóval. Szegénykémet magamhoz ölelem, természetesen a fehér ingemen barna foltot hagy a ruhájáról átitatódott ital! Már bosszankodni sem tudok.

A kicsi megnyugszik, a rádióban hallom, hogy már nincs dugó. Ahogy közeledünk, mintha minden azt sugallná, hogy ne idegeskedjek. Még a parkolóba is szó nélkül beengednek. Büszkén mutatom az impozáns épületet a családnak, majd sok szerencsét kívánnak, és elindulok a kijelölt tanteremhez.

A folyosón sok fiatal lelkes vizsgázó jön-megy, izgul. Kicsit öregnek érzem magam közöttük. Mit keresek én itt? Kellett ez nekem? – teszem fel magamnak sokadjára a kérdéseket, mikor megérkezik egy jól szituált fiatalember, akiről kiderül, hogy csoporttársam, és együtt fogunk vizsgázni. Basszus, hogy annyi előadás nem volt, hogy megismerjük egymás arcát! – szörnyülködök el ismét a kialakult helyzeten, ami még személytelenebbé tette az amúgy is agyon digitalizált világunkat.

A tanterem ajtaja kinyílik, és derűs, mosolygós embereket látok, akik beszélgetnek egymással. Ez nagyon jó érzéssel tölt el. Kata meglát, és kezével befelé invitál. Most találkozunk másodszor személyesen, és mind a ketten nyugtázzuk, hogy kamerás beszélgetés ide vagy oda, a személyes találkozásokat nem pótolhatja semmi.

Kata megnyitja a vizsgát, és bemutatja a bizottságot. Három szimpatikus hölgy lesz jelen, és négyen vizsgázunk férfiak. Kimondottan örülök, hogy nem én vagyok az első, így láthatom, hogy ki hogyan reagál.

Lelkes KMB-s kollégám kezdi a vizsgát. Örömmel tapasztalom, hogy vannak még ilyen ambiciózus emberek a cégnél. Majd egy határozott és rutinosan beszélő vizsgázó következett a TEK színeiben. Mind a két védő nagyon felkészülten és határozottan oldotta meg a faladatát.

Láttam, hogy az opponensem, Fekete Márta egy nagyon érzékeny és nagyon lelkes fiatal hölgy. Uricska Erna egy jó humorú, könnyed teremtés. Kata hozzá(m)állítását ismerem. A teremben nem érződik a nyers katonás fegyelemnek a nyoma sem, mégis kicsit összezavarva és határozatlanul kezdem a feleletem, még a hangom is meg-megremeg. Majd fordulatot hoz talán egy kérdés, és a feszültség elmúlik, kötetlenül kezdek beszélni. A kezem még remeg egy kicsit, de érzem, hogy sínen vagyok. Érzem, hogy őszintén és nyíltan beszélhetek a rendőrség helyzetéről, itt senki nem fog megsértődni, ha hallja a valóságot. Védés gyanánt jót beszélgetünk. És vége is, ennyi az egész? Már nyugodtan hallgatom végig a negyedik kollégát, aki szokatlan módon többoldalas „védőbeszéddel” védi meg szakdolgozatát.

Kata összegez és lezárja a vizsgát. Mindannyian örömmel vesszük át a

kiállított jegyzőkönyvet.

Mindannyiunk nevében köszönöm ezt a mai napot, Kata! A kollégáid és a Te csodás személyed könnyebbé varázsoltátok ezt a vizsgát. Bízom benne, hogy sokáig tudjátok a rendőrképzések során a kommunikáció fontosságát átadni és tudatosítani!

És köszönöm, hogy nem mondtál le rólam, és az utolsó pillanatig – természetesen jelképesen – fogtad a kezem!

DIGITÁLIS VENDÉGNAPLÓK 25.⁷⁴ BIZTOSÍTVÁ ÁLL MÁR A JÖVŐ?

Nem mese ez, gyermek... vagy mégis? Legyen! Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy gyereknap. Idén is elérkezett a várva várt pillanat. Nagy gonddal készítettem a különleges ajándékot, amellyel a számomra legfontosabb gyerekek, unokahúgomnak szeretnék kedveskedni. Nem tud róla, meglepetés, amit szeret is meg nem is, de azt hiszem, inkább igen. Azt persze tudja, hogy a vendégnaplóban kap helyet élete első olyan írása, amely a nyilvánosság elé kerül, hisz én kértem rá, írja meg, neki mit jelent a digitális oktatás. De hogy éppen gyereknapra esik a megjelenés, arra szerintem nem számított. És arra sem, hogy az ő szövege elé egy kis köszöntőt kanyarítok.

Hogy ő mit jelent nekem, azt hiszem, tudja. Hogy én neki mit, azt sejtem. A Molnár lányok – néha így emlegetjük magunkat. Értjük egymást szavak nélkül is könnyű túlléből készült gondolatfüggönyeinken át, hát még, ha elfelejtjük összehúzni homlokunk előtt a nehézbarsony sötétűtőszárnyakat. Nem csoda, hogy hamar sikerült őt írásra csábítani. És reményeim szerint – hiszen mikor ezeket a sorokat rovom, még nem ismerem szövege tartalmát – megértette a kérésem lényegét. Mesélte az elmúlt hónapokban, hogy az online tanulás nem jön be neki, ezt tehát tudom. S azt is, miért: tanárai nem épp arról híresek, hogy jeleskednének a gyerekek motiválásában. Sokat keseregtünk ezen.

Réka gondolatai minden bizonnyal tiszták, kendőzetlenek, frissek lesznek. Bennük a jövő ígérete. Hogy hogyan ír, azt – most jövök rá – tulajdonképpen nemigen tudom, mert csak beszélgetni szoktunk. Ha abból indulok ki, nem félek. S ha abból, hogy ő is Molnár, akkor még annyira se. Biztosan nekiült, megadta a módját, elbíbélődött vele. Valahogy úgy képelem, hogy kézzel vetette papírra. De az is lehet, hogy egyből gépbe írta, hiszen mégis csak a digitális nemzedékhez tartozik. Bár ő a maga módján bájosan régimódi is. Egyik lába a miénk mellett a tradíció talaján áll, masszív sarkakon, a másik, ki tudja, milyen magasra rugaszkodik. Napokon belül elvégzi a hetedik osztályt, jeles tanuló. Angolul már most úgy tud, mint én sohasem fogok. Cserfes, érdeklődő, nyitott. Ismerkedik a múlttal, éli a jelent, álmodja a jövőt, amely napról napra épül. Remélem, megtalálja és végigjárni is lesz ereje azt az utat, ami az övé. Feltétlen híve, szurkolója, és a magam módján segítője vagyok.

De a mai gyereknap meglepetés nemcsak neki szól, hanem annak a huszonnégy, gyermeki lelkületű játszótársamnak is, akik a Digitális vendégnaplók írásába január eleje óta bekapcsolódtak. Mert itt most bezárul a napló vendégoldala. Már csak egy írás van hátra, a sajátom, mint gazdasszonyé. Azt is jeles napra tartogatom. De most ujjongjunk, mert gyereknap van! S nézzük a meglepetést!

---

⁷⁴ Megjelenés: 2021. május 30. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/digitalis-vendegnaplok-25/>

Molnár Réka: Iskola dolog nénikémnek

Sajnos nem sokan vannak, akik azért lettek „pedagógusok”, mert ez volt minden álmuk. Ennek persze mi, gyerekek isszuk meg a levét. Nem túl sok az olyan tanár, aki tényleg megtesz mindent azért, hogy a gyerekek szeressék az adott tantárgyat és szívesen tanuljanak róla még többet. Általában viszont a gyerekek a tanárok miatt nem szeretik azt a bizonyos tantárgyat. Mennyivel jobb lenne, ha egy tanár élvezettel végezné a munkáját! Mindemellett, ha szereztél sorozatban több rossz jegyet, először felelősségre vonnak, majd leszidnak. De hogy a gyereknél valami probléma van otthon, vagy nem érti az anyagot stb., és hogy segíteni kellene neki, az fel sem merül bennük.

Na meg természetesen ott van a kivételezés is. Minden iskola minden osztályában vannak azok a tipikus kedvencek, akik bármit csinálnak, mindig jó jegyeket és dicséretet kapnak.

Fontos megemlítenem még azt is, hogy rengeteg olyan dolgot kötelező tanulunk, amit soha többet nem fogunk használni. De ami eléggé alap és még szükség is lenne rá majd valamikor, olyat biztos, hogy nem tanulunk. Ilyen például a technika óra. Arról, hogy egy napelem hogyan működik, tanulunk, sőt még dolgozatot is írunk belőle. De persze azt, hogy hogyan kell egy gombot felvarrni, senki nem tudja. Olyan felesleges dolgokkal tömik egy gyerek fejét, hogy hihetetlen. Persze az összes tanár elvárja, hogy minden tantárgyból 100%-ot nyújtsunk, járjunk szabadidős elfoglaltságokra, legyünk a levegőn és ne legyünk fáradtak. Ez mind szép és jó lenne, azonban az összes elvárást maximum egy csodagyerek képes teljesíteni.

Ami még szerintem óriási probléma, az az, hogy nem képesek megérteni, hogy senki nem lehet mindenből jó. Kinek ez, kinek az megy jól. Ez pedig teljesen természetes. Azonban az évek alatt már rájöttem, hogy mennyire lusták ezek a fajta tanárok. Mindent mindig úgy csinálnak, ahogy nekik egyszerűbb, kényelmesebb. Meg persze úgy, hogy alig kelljen az adott dologgal foglalkozni.

Amit a digitális oktatás alatt is produkáltak, elég nevetséges volt. Persze itt is voltak kivételek. Sokszor csak kiadták azt a típusú feladatot, ami nekik a legegyszerűbb. Ez pedig nem más, mint a Power Point. A legtöbb esetben csak beírják rá úgy az ötöst, hogy meg se nyitják. Lehet, hogy ez jó annak, aki nem foglalkozott vele túl sokat. De annak, aki talán több órát is rászánt a bemutató elkészítésére, ez nem kedvező. Voltak, akik egyetlen órát sem tartottak meg. Viszont akadt olyan is, aki mindig rendesen tartott órát, és még valami szint is próbált vinni ebbe a helyzetbe.

Az pedig szomorú, hogy a gyerekekben rejlő igazi tehetséget fel sem ismerik. Egyáltalán nem is ismernek minket. Viszont előbb vagy utóbb, ha felismernek bennünk valamit, attól is elveszik a kedvünket. Mert persze ők mindent jobban tudnak, még azt is, hogy mi mit szeretnénk. Aztán ezt ők el is döntik helyettünk, és kész, el is ment a kedvünk. Ez pedig szörnyű. Azt sem tudják szinte, mi az, hogy gyerek. Hogy hogyan kell vele szót érteni, és persze a helyes utakat is megmutatni nekik. Minden tanár egy szintre akarja besorolni az összes gyereket. Holott mind tudjuk, hogy nem vagyunk egyformák, és ez lehetetlen. Nekik viszont teljesen mindegy, hogy annál az adott szintnél jobbak vagy

rosszabbak a gyerek képességei. Mert nekik ez a legegyszerűbb. Egyfajta feladatot kiadni könnyebb, mint minden gyereknek olyat, ami a saját tudásának megfelel. Ezért van az, hogy akinek gyengébb képességei vannak, az alig bír felzárkózni. Viszont aki erősebb, őt csak visszafelé húzzák. Pedig ezzel rettentően fontos lenne foglalkozni, hogy majd később mindenki megtalálja a maga helyét a világban.

Amelyik tanár pedig igazi pedagógus, azt a többi tanár nem is szereti, és próbálnak minél jobban elszigetelődni tőle, hogy még hozzá se kelljen szólni. Ezek az igazi pedagógusok pedig törődnek a gyerekekkel, úgy tudnak fegyelmet tartani, hogy nem is kell ránk szólniuk, mert figyelünk rájuk, és a tudásunkat is észreveszik és elismerik. Csak sajnós kevés van belőlük.

Amúgy az iskolaépületekben nincs semmi élet. Mindenhol komor, fehér falak, egyszerű, szintén fehér mosdók és persze idejétmúlt szekrények, berendezések. Már csak ezek miatt is mindenkinek elmegy a kedve mindentől. Ha egy kicsit színesebb lenne a környezet, akkor máris sokkal jobb lenne, és mindenki szívesebben járna be az iskolába.

Az oktatási rendszernek még van hová fejlődnie ahhoz, hogy a gyerekek több kedvvel járjanak iskolába és szívesebben tanuljanak.

DIGITÁLIS NAPLÓ 25. RÉSZ⁷⁵
PEDAGÓGUSNAPRA: T/EACH OTHER WITH LOVE

Kedves Naplóm!

Elérkezett az utolsó bejegyzés napja. Hogy éppen pedagógusnapra esik, azon, kérlek, ne csodálkozz. Még szép, hogy így jött ki a lépés. Időzítés kérdése az egész. Megszokhattad, hogy gazdád mindenből igyekszik a legjobbat kihozni. Nem lehetett ez másként az online oktatással sem. Hiszen magad voltál legfőbb tanúja annak, ahogyan tavaly novemberben a szükségből igyekeztem erényt kovácsolni. Így utólag azt hiszem, sikerült.

Hogy ez mire elég, ma még nem tudhatom. De most, hogy kitélt a második félév – és az a szinte napra pontosan fél év is, amióta én és vendégeim elkezdtünk beszélgetni veled –, készítettem egy leltárt. Ez lesz az utolsó bejegyzésem. És meg ne haragudj, de remélem, hogy ebben a formában örökre elbúcsúzhatok tőled. Nővéreddel, tanári műhelyitkaimat magába fogadó blognaplómmal szívesen folytatom meghitt viszonyomat, de belőled elég.

Nem te vagy az oka, ne hidd, hiszen születésed kényszerből fakadt, tudtad az első pillanattól, hogy ezt gondolom, és igyekeztem korrekt alapokra helyezni kapcsolatunkat. Digitális oktatáshoz digitális napló dukál. De nem szeretnék tőled haraggal elválni, ellenkezőleg. Köszönöm neked, hogy végig itt voltál, és hűségesen meghallgattad kétségektől sem mentes gondolataimat, eszementnek tűnő ötleteimet, néha szentimentális érzelmeimet vagy épp iróniával teli magamra tekintésemet. S főleg, hogy befogadtad kedves vendégszerzőimet, akik örömmel írtak neked, s osztozkodtak lapjaidon. Huszonöten vannak! Gondoltad volna? Mert bevallom neked, hogy ez számomra is igencsak meglepően kerek szám, és végtelenül megtisztelő. Ezúton illendően meg is köszönöm nekik, hogy belementek a vendégszerzőimbe, és elfogadták felkérésemet. Te pedig hétről hétre tanúja voltál egymást tanításunknak is, amely a világ legegyszerűbb és legnagyobb egyszerűbb hozzávalójából, a szeretetből keletkezett. T/each other with love! Talán tetszik neked ez a pedagógusnapi szóelemény. Annak, akinek a jelenlétében született, biztosan. Ernáról van szó, legkedvesebb tanártársam ő. Naná, hogy angoltanár, és ez a szóalkotásunk is közös. Így kívánok boldog pedagógusnapot!

Kedves Naplóm! Nézzük a leltárt, mit tanultunk egymástól és a diákoktól! Digitális bevándorló lévén technikai felzárkózásom tempója a mai digitális bennszülöttekéhez képest csigalassúnak tűnhet. De sosem csináltam hiúsági kérdést abból, hogy tőlük kérdezzek, és az elektronikus kütyük világában rájuk bízom magam. Megtörtént ez a tanteremben is. Simán megkértem a fiatal hallgatókat az asztali számítógép vagy a kamera kezelésére, sőt, olyan is volt, hogy vadonatúj mobiltelefonom általam lehetetlennek tartott beállítását is fél perc alatt megoldotta valamelyikük. Örülnek, ha segíthetnek és taníthatják a tanárt!

---

⁷⁵ Megjelenés: 2021. június 6. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/digitalis-naplo-25-resz-pedagogusnapra-teachother-love/>

De képzelj már el azt, amikor a Whiteboard vagy a Breakout rooms alkalmazásokkal én ismertetem meg a Z generációs diákokat! És ebben a pillanatban megtörténik a csoda: a digitális kompetenciák piacán zajló cserebere a szerepeket is kellemesen összekeveri. Már mindegy, ki kitől tanul, inkább az lesz a fontos, ami valóban a lényeg, a vesszőparipám, hogy *mit* és *hogyan*. Ez az érzés ezen a mindenkinek új kihívásokat jelentő online gyorsvonalon utazva egyenesen szédületes!

Aztán a tér és az idő dimenziói is megváltoznak kicsit. Vagy inkább nagyon. Ami a teret illeti: egyszerre lehetek jelen keleten és nyugaton, több száz kilométerre, miközben otthonom jól megszokott kényelméből ki sem mozdulok. Virtuálisan az ország egymástól messze lévő tantermei és a rendőrképzés különböző színterein zajló tanulási folyamatok között közlekedhetek, villámsebessen. A platformok is különbözőek, és ezeket is élvezem: Zoom, Teams, Google meet és Classroom – ahány ház, annyi szokás. Élezem a technikai megoldások sokféleségét. Én! Aki amúgy technikai analfabéta vagyok... Ha nem kényszerülök erre az egészre, sose érdekelt volna ez a szép új világ. Így meg kezdek megbarátkozni vele.

Az idővel volt az egyik legérdekesebb tapasztalásom, s ezt más kollégák is mondták. Az online tér valahogyan az időbeosztásban is fegyelmezettebbé teszi az embert. Sokáig gondolkodtam, kerestem az okát, hogy ez miért van így, s azt hiszem, megtaláltam a magyarázatot. Az online térben – akármennyire igyekszik is az ember ezt tompítani, mégis – valahogy nagyobb szerep jut a tanárnak. Az igazi osztályteremben is moderálja a történéseket: szót ad, kérdez, irányít, terelget, de valahogy azt érzem – immár az online tanítás tapasztalatával nézve –, hogy ott hajlamosabb a tanár is elkalandozni, kevésbé fókuszáltan működni. Hiszen a személyes jelenlét közvetlen varázsa hatalmába keríti: nemcsak lehet, de fontosabb reagálni a résztvevők legapróbb rezdüléseire is. A képernyőn keresztüli kapcsolódás – bár az arcok és a rajtuk látható nem verbális jelek sokkal közelebbiek – mégis picit távolságtartóbbá teszi még a legközvetlenebb tanárt is. Itt a szó átadásának-átvételének udvariasabb gesztusai szükségesek. Kevésbé akarunk egymás szavába vágni, és egy kis összeszokás után mindenki fegyelmezettebb lesz: figyel a többiekre, s hamar megszokja, hogy moderálja magát. Automatikusan bízzák rá magukat a tanár irányítására, és ha ő eléggé tudja, honnan hová szeretné eljuttatni egy-egy alkalommal a folyamatot, akkor szívesen mennek vele. A szünetekkel is egyszerűbb tervezni, és azok végeztével mindenki pontosan visszaül a kamera elé – itt lehet igazán érezni a büfében való sorban állással elvesztegetett időt. Szóval feszesebbek a keretek, amit nem teherként, hanem könnyebbségként él meg az online tanuló.

És akkor a módszerekről, tanári stílusokról nem is beszélve! Azaz dehogy is nem! Hiszen erről szólt ez az egész sorozat! Élvezet volt elmerülni abban, hogy ki hogyan fogott bele a digitális tanításba, s ki-ki honnan hová jutott. Mit gondolt előtte, milyen utat járt be digitális sztrádáin vagy időnként keskenynek ható ösvényein, hogyan merült alá a váratlan gondokban vagy emelkedett magasra az újonnan felfedezett határtalan univerzumban. Szép utazás volt ez, akárhogy is. És ha tudnád, milyen meglepetést tartogatok még

nekik – és neked is! De mindent a maga idejében! Csak várj, most már hamarosan megtudod!

Utolsó bejegyzésem és e leltár végére már csak egy kérdés maradt. Azaz hogy kettő, persze mindkettő egy tőről fakad. Mikor térhetünk vissza virtuális tantermünkből a valóságosba és meddig maradhatunk ott? A választ nem tudjuk, csak reméljük, s ez a bizonytalanság felettébb aggasztó. De van, ami ennél is jobban foglalkoztat. Ha ismét lehetővé válik a jelenléti tanulás, ugye... ugye már az sem folytatható ott, ahol abbahagytuk? Szerinted nemcsak tanulunk, de okulunk is ebből a digitális kényszerkiterőből? Mondd csak, mint korhű dokumentum, állandó mementóként ugye velünk maradsz?

Nos, hogy így legyen, azért magam is tehetek valamit. A te sorsod ugyanis meg van írva, szó szerint. Azóta tudom ezt, mióta elkezdted a vendégírásokat befogadni. Ezzel az utolsó, neked írt naplórészlettel a belőled készülő kötet ötlete kiteljesedett. Úgyhogy Kedves Naplónk – most már én is így szólítalak –, köszöntelek elő-születésnapodon! És hogy valóban minden sajátosan legyen kerek – mégiscsak hozzám tartozol –, az 50+2 legyen rád is igaz! A még várakozó két ráadás naplóbejegyzéssel ennyi lesz benned végül, így jön ki az idén érvényes matek. Tudd meg azt is: afféle beszélgetőkönyv leszel! Hogy lásd, kivel van dolgod, idei legszebb születésnap ajándékomat is megosztom veled. Csodakarkötőm új darabjának hozzád is illeszkedő üzenetét a kis ékszeren bevésve láthatod.

És azt is megsúgom: Pandora online szorongást is ránk szabadító szelencéjéből végre ismét előjött a remény. Megbeszéltem vele, hogy sokáig velünk marad. Miként a te digitális naplóoldalaidról nyomdafestékbe transzformált emlékezet...

Gál Erika – Papp Dávid: Üzenet a szerkesztőknek

A Digitális napló és vendégnaplók szerkesztője a tőle megszokott gondossággal és precizitással állította össze a 25 saját és 25 vendégírás (+ 2 ráadás) koncepcióját. Mindeközben azt az érzést keltette a vendégszerzőkben és olvasókban, hogy a „naplógyár” oly lágyan és észrevétlenül, mégis oly feszesen és pontosan üzemel, akár egy svájci óra. Amikor a Digitális napló ötlete kipattant a fejéből, még ő sem sejtette, hogy ez lesz belőle – gondolhatnánk. Dehogynem! Még hogy sejtette? Pontosan tudta, vagy legalábbis remélte.

A digitális oktatással kapcsolatos bejegyzések témája azonos ugyan, megközelítésük, megállapításaik, súlyponti kérdéseik mégis oly sokszínűek. A vendégszerzők sorában találunk többek között pszichológust, szociológust, nyelvészt, rendőrt, sőt egy hús-vér kisdíákot is. Vannak köztük olyanok, akik rendelkeznek pedagógiai végzettséggel, képzettséggel és olyanok is, akik nem. Ez utóbbi csoport pedagógiai vénával és a neveléstudomány módszereinek elsajátításához és alkalmazásához szükséges nyitottsággal viszont annál inkább felvértezett. Fél év alatt rengeteg hasznos tapasztalat és bölcsesség gyűlt össze az ennél a kommentárnál esetenként hosszabb bejegyzésekben, melyek összegyűrt formában alkalmasak a digitális távolléti oktatás fejlődéstörténetének bemutatására.

Az oktatás online térbe történő áthelyezése kényszerhelyzet volt, mely kezdetben szükségmegoldásokat szült. A mű szerkesztőjének és az általa gondosan kiválasztott vendégszerzőknek ez az élethelyzet azonban csak rövid ideig jelentett problémát, hamarosan inkább kihívássá fejlődött. Az alulmotiváltság jelenségén felülkerekedve ráébredtek, hogy az ideiglenesen átalakult, rendhagyó oktatás hosszú távon lényegesen több sikerrel kecsegtet, mint amennyi kudarccal fenyeget.

Összességében e kötet jóval több, mint élménybeszámolók sokasága. A könnyed, személyes hangvétel mögé rejtve ugyanis számos módszertani ajánlás és erkölcsi-etikai irányelv fogalmazódik meg a sorokban. A személyes élmények és az azokból leszűrt tanulságok alapján megfogalmazott magvas gondolatok a szerző és vendégei kimondva-kimondatlanul létező szellemiségét, értékrendjét hivatottak tükrözni, ami nem más, mint az oktatás és az okulás folyamatának szeretete, az ismeretek átadása és elsajátítása iránti elkötelezettség.

Az alábbi kommentárok levelező tagozatos hallgatóktól érkeztek egy-egy etika előadás után:

„Szeretnék köszönetet mondani Önnek (és Ön mellett, ha csak virtuálisan, de a kollégáinak is) azért, hogy a rendészeti felsőoktatási képzés nem ér véget a szakmai és jogi tárgyaknál, de etikát, pedagógiát, pszichológiát is tartalmaz. Lehet, hogy kissé borúlátónak tűnök, de úgy gondolom, hogy a mai magyar rendészetnek, a benne dolgozó szakembereknek nagy szüksége van ezekre, sőt, bizonyos értelemben talán nagyobb is, mint az előbbiekre. Hiszen amíg a szolgálatellátáshoz szükséges jogi ismereteket (ha nem is feltétlenül az egyetem által oktatott szinten) kénytelen elsajátítani a szakember a munkahelyén, addig azzal már nemigen találkozunk, hogy valaki az etika fontosságáról tartana oktatást az újonc kollégáknak egy-egy rendőrkapitányságon vagy igazgatóságon (ide nem értve az etikai kódex munkaértekezlet keretében történő felolvasását).”

Szabó Alajos

„Drága Kata! Pár percen belül kezdődik a következő órám, így csak röviden! Eddig is csodálattal és nagy tisztelettel hallgattalak, de az a szenvedély, ahogy a mai órán szóltál hozzánk, mindent vitt. Fantasztikus, milyen jól látod a problémákat, mennyire azonosulni tudsz az azokat elszenvedőkkel. Amióta elkezdődött az előadás, a csoportunkban egyik üzenet követi a másikat, és mindenki arról ír, hogy mennyire tisztel, amiért ilyen nyíltan felvállalsz egy ilyen komoly témát. Én csak abban bízom, egyszer a vezetőinknek lesz szerencséjük végighallgatni egy órát, amit tartasz. Igen sok ember gondolkodásmódja, hozzáállása megváltozna neked köszönhetően. Kevés ember tud ilyen nyílt őszinteséggel, ilyen szenvedéllyel felvállalni valamit. Ma TE lettél a mi hősrünk. Köszönjük, hogy vagy nekünk. Hidd el, ez nagyon sokat jelentett mindenkinek, aki ma hallgatott. Kicsit olyan voltál nekem, mint egy szabadságharcos. Úgy éreztem, éreztük, hogy végre valaki fogja a kezünket a szakadék szélén. Eddig is sokan kedveltek, de a mai után sokat nőtt a rajongóid száma.”

A másodéves levelező tagozatos hallgatók nevében Tripponné Dobi Tünde

„Kedves Tanárnő! Engedje meg, hogy megköszönjem kedves szavait, nagyon megtisztelt velük, és nagyon jólestek. Nagyon hálás vagyok, amiért lehetőséget adott nekünk, és magam is megírhattam Önnek mindezeket, hisz ilyen őszinteséggel és részleteiben még soha senkivel nem oszthattam meg ezeket a tapasztalataimat. Véleményem szerint mindezek talán abban is segíthetnek, hogy az akkor megélt negatív élmények hatására még inkább értékeljem családomat és a jelenlegi élethelyzetemet. Nagyon hálás vagyok a sorsnak, hogy megismerhettük Önt, és úgy vélem, bátran írhatom, hogy minden a félév során együtt megélt órán olyat kaptunk Öntől, amit itt az egyetemen egyetlen előadótól sem. Különleges megtapasztalás ez nekünk, és különösen kedves az én lelkemnek. Kívánom, hogy Tanárnő minden külső behatás ellenére is maradjon olyan kedves és mosolygós és nem utolsósorban elhivatott, mint amilyennek mi megismerhettük, és mindehhez nagyon jó egészséget kívánok!!! Öleljük, Tanárnő!!!”

Mohai Zoltán

RÁADÁS DIGITÁLIS VENDÉGNAPLÓK 1. SZIGORÚAN TITKOS?

A következő két ráadás vendégnapló-bejegyzés majdnem kimaradt. De mégsem, mert az utolsó utáni pillanatban, amikor már lezártam a sorozatot, és érzékeny búcsút vettem a naplómtól, mégis sikerült elcsípnem szerzőiket. Ily módon a honlapon már nem jelent meg ez a két szöveg, de nagy öröömre a szerkesztett változatba bekerülhettek.

Drusza Tamás doktorandusz tanítványom, és bár szakmája szerint szigorúan visszafogottnak és diszkrétnek kell lennie, én tudtam, hogy nem csak ilyen oldala van. Vendégszerzőként való meghívása épp laza stílusa miatt kínálta magát, és nem szerettem volna, ha kimarad az a szakterület, amelyet képvisel. S bár ki kellett várni az időt, míg megérleli, hogy miről és hogyan írhat ide, azt hiszem, érdemes volt. De ezt majd döntse el a kedves olvasó.

Drusza Tamás: Digitális oktatás – A nemzetbiztonsági képzés lehetőségei

Nagyon megtisztelő volt Kata felkérése, hogy a digitális oktatás szempontjából írjak a nemzetbiztonsági képzés dilemmáiról, kihívásairól. Számos okból nem könnyű e témáról röviden, közérthetően és valamennyire személyesen is értekezni. Én azonban mindig szerettem a kihívásokat, főleg ha ezzel egy kedves kollégám életébe csempészhetek némi érdekességet, változatosságot és talán elégedettséget. Lássuk hát, mivel szembesültünk az online nemzetbiztonsági képzés során.

A nemzetbiztonsági tudományosság és az iskolarendszerű oktatása

A tudományosság e területe nem túl régi múltra tekint vissza. Bár már az állambiztonsági időszakban létezett iskolarendszerű oktatás e szolgálatok tagjai számára, a terület nyílt tudományos feldolgozása (angolszász terminológiával: intelligence studies) inkább csak a rendszerváltást követően indult be. Nagy lendületet jelentett a szervezett képzés megjelenése a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen, majd kiteljesedése a Nemzeti Közsolgálati Egyetemen megalakuló Nemzetbiztonsági Intézetben.

A nemzetbiztonság tudományosságának, iskolarendszerű oktatásának eleve létezik egy olyan alapdilemmája, amely nem oltható fel egykönnyen. E dilemma lényege, hogy a titkosság hogyan egyeztethető össze az iskolarendszerű képzéshez szükséges tudományosság művelésének alapvető feltételével, a nyitottsággal. A titkosság abból fakad, hogy a nemzetbiztonság, mint állami funkció alapvetően egy adott ország fontos – úgy is mondhatjuk, stratégiai – érdekeinek érvényesítésére hivatott. Erre azért van szükség, mert az államok (és szervezeteik) nem légius térben mozognak, hanem egymás környezetét jelentik, így hatással vannak egymásra. E hatás legjobban az erőforrásokért folytatott versenyben jelenik meg, így a cél az egymáshoz viszonyított (relatív) versenyhelyzet javítása. Egy adott állam minél többet képes megtudni a versenytárs államokról, miközben minél jobban meg tudja védeni saját titkait,

annál jobb helyzetbe tud kerülni e hatalmas nemzetközi versengésben. Különösen igaz ez a modern tömegpusztító fegyverek és a kölcsönös globális gazdasági függőség korában, ahol a hagyományos háborúk szerepét az egyéb – kevesebb fizikai pusztítással járó – eszközök és módszerek (pl. titkosszolgálati műveletek) alkalmazása vette át.

A nemzetbiztonsági témájú tudományos kutatások és az erre épülő iskolarendszerű felsőoktatás nyíltsága így látszólag ellentétes a nemzetbiztonsági tevékenység titkosságához fűződő érdekekkel. Azonban a kutatás és az oktatás hatalmas nyereséggel is járhat a szféra szempontjából. Ennek oka, hogy a nemzetbiztonsági tevékenység olyan speciális cselekvési rendszer, amely számtalan kompetencia együttes meglétét és magas szintjét feltételezi. Különösen igaz ez napjainkban, amikor a megoldandó problémák jellege és összetettsége gyors ütemben változik, illetve növekszik.

A nemzetbiztonsági kompetenciákról

Nézzünk három egymással szoros kapcsolatban álló kompetenciát, amelyek magas szintje a XXI. századi környezetben megkerülhetetlen az eredményes érdekérvényesítéshez.

- Proaktivitás: Szándékosan ezt a – véleményem szerint – még mindig kevés figyelmet kapó kompetenciát említem először. A nemzetbiztonsági tevékenységben nagyon fontos szerepe van a „jövőbe látásnak” és az ez alapján történő cselekvésnek. A proaktivitás komoly versenyelőnyt jelent, mert a kihívásra történő előzetes felkészülés jobban tervezhető, mint az utólagos reagálás (reaktivitás), illetve mert csökkenti a negatív események bekövetkezése okozta kár mértékét.
- Elemzőkészség: Ahhoz, hogy előre láthassuk a jövőt, nem csak számtalan információra van szükségünk, de észre kell vennünk ezekben olyan csoportosítási lehetőségeket, amelyek révén új ismeretek hozhatók létre. Ezek mutathatják meg ugyanis az egyes események irányát, illetve segítenek becslést adni bekövetkezésük valószínűségét, idejét, formáját illetően.
- Kreativitás: Ha már tudjuk, mi várható a jövőben, akkor lépéseket tehetünk az érdekeink védelmére. Sok esetben azonban olyan új problémákról van szó, amelyek megoldása eddig nem ismert módon történhet. E kompetencia – bár sokszor idegen a biztonsági szolgálatok merev formalitásától – valószínűleg egyre nagyobb hangsúlyt fog kapni már csak a világ komplexitásának köszönhetően is. A különböző titkosszolgálati szervezetek egymással szembeni versenyének egyik legmeghatározóbb dimenziója a kreativitás. Az egyes szolgálatok egyre kreatívabb és kreatívabb módszerekkel próbálják legyőzni az ellenérdekelt feleket, miközben igyekeznek védekezni azok hasonló törekvéseivel szemben.

A nemzetbiztonsági szolgálatok hierarchikus szervezetek, erős szervezeti kultúrával, részletesen szabályozott működéssel. E három kompetencia mégis jól példázza, hogy nemzetbiztonsági területen is szükség van az „out of the box” jellegű gondolkodásra, az ehhez szükséges kompetenciák fejlesztésére.

A hagyományos felsőoktatás, mivel elsődleges feladata egy adott szakmai tudás megalapozása, átadása – némileg érthető módon – kevesebb hangsúlyt helyez a kompetenciák fejlesztésére. A nemzetbiztonsági felsőoktatásnak pont ez adja az egyik különlegességét: elsősorban nem szaktudást akar átadni, hanem a szaktudás hatékonyabb alkalmazásához szükséges képességeket kívánja fejleszteni. No és persze szemléletet kíván formálni, ami alapvető feltétele az új kompetenciák gyakorlati alkalmazásának. E szemléletformálás fontos eleme a példamutatás is. Így például a digitális oktatásban sem a problémát, hanem a lehetőséget látjuk, és ezt a hallgatók felé is kommunikáljuk.

A fenti kompetenciák fejlesztésének remek módja a komplex, gyakorlati szempontú elemzési feladatok megoldása. E feladatoknak része a nemzetbiztonsági szempontból releváns információkra irányuló internetes információgyűjtés, a megszerzett ismeretek megadott és saját szempontok szerinti elemzése és az ez alapján történő újszerű, jövőorientált cselekvési lehetőségek felvázolása. E feladatok alapvető jellegzetessége a széleskörű szabadság a felhasznált adatok és szakirodalmi források tekintetében, illetve a feladatmegoldási tevékenység tér- és időbeli elhelyezése terén. A feladatok értelemszerűen nem rendelkeznek egyetlen jó kimenetellel, így az eredmény értékét a felhasznált inputok minősége és mennyisége, a gondolatok újszerűsége, összességében a megoldásba tett erőfeszítés mértéke határozza meg. Ennek mérése ugyan nehezebb, de meggyőződésünk, hogy a gyakorlatban kézzelfoghatóbb eredményekkel jár a titkos érdekvényesítéssel foglalkozók és így szervezeteik számára is.

A COVID-19 világjárvány idején bevezetett „kényszerű” digitális oktatás ezért a nemzetbiztonsági képzésben – a képzés tartalmát illetően – nem okozott komoly problémát, sőt inkább lehetőségeket hordozott magában. Először is fokozta a képzés rendhagyó, kompetenciafejlesztő jellegét, mivel erősen korlátozta a hagyományos frontális oktatás kereteit. Másodsorban még több kreativitásra ösztönözte az oktatókat. Harmadrészt, mivel mindenkinek szüksége volt az informatikai kompetenciáinak bővítésére, az oktatókat és a hallgatókat egyaránt nyitottabbá tette új ismeretek, új szemléletmód befogadására.

Mindezek alapján – ahogy a címben is jeleztem – nemzetbiztonsági területen nem kihívást, hanem lehetőséget látunk a digitális oktatásban. Mindez persze nem jelenti ennek az oktatási formának a jövőbeni kizárólagosságát. Már csak azért sem, mert a fenti kompetenciák mellett olyanokra is szükség van, amelyek nem csak újszerű megoldások kigondolását, de az azok gyakorlati alkalmazásához szükséges motiváció kialakulását és fennmaradását is elősegítik. Ehhez pedig elengedhetetlen a személyes kontaktus megléte és ereje.

RÁADÁS DIGITÁLIS VENDÉGNAPLÓK 2. HÁROM ETŰD

Ezúttal egy képzeletbeli filmbemutatóról tudósítunk. Mikor máskor is tartották volna, ha nem a leghidegebb téli napon, 2021. február 12-én. Az idő lehet, de a hangulat egyáltalán nem volt fagyos. Hogy mennyire nem, arról tanúskodjanak az alábbi sorok. S bár hónapok teltek el, az élmények nem koptak. Legfeljebb az a bizonyos idő volt kevés, hogy mindez végre három etüddé álljon össze. De összeállt, és az emlékezés filmje forog...

Gál Erika – Fekete Csaba – Kis Márton Zoltán: A gyakorlat

Stáblista

A rendező *Gál Erika*. Szerény lénye biztosan tiltakozna, hogy így méltatom, de szerencsére a stáblistát nem ő ismerteti. Szakmájában határozott és alapos, olyan igazi csapatban edzett női szervezőerő. Tanárként támogató és kedves, méltán példakép. Ő igazgatta a sorokat ezen a felszabadító közrendvédelmi kutatási terepgyakorlaton. Amikor lelkesen mesélte, hogy végre összejött, látszott rajta, mennyire boldog, hogy a hallgatóknak a hosszú hónapok kihagyása után végre jelenléti élmény adatott.

A tábornok – és ez nem kitalált szerep – *Fekete Csaba*, új tanerő. Ebben a félévben kezdte meg oktatói pályafutását a Közbiztonsági Tanszéken, miközben már kenyere javát megette a rendőri pályán. Tán látott eleget, de ilyen helyre kis gyakorlatot szerintem nem sokat. Most átélhette, milyen az, ha számára sem csak térkép a táj, hanem együtt lehet a hallgatókkal, és szakavatottan asszisztálhat a lelkes fiatalok tapasztalatszerzéséhez.

A krónikás neve *Kis Márton Zoltán*. Aktív és agilis diák, aki a rendező biztatására bátorkodott tolmácsolni saját és társai érzéseit. Ritka alkalom, s még az is lehet – láttunk már ilyet –, hogy egykoron nemcsak e kisebb csapatnak, hanem egy országos szervezetnek is jó hírét keltheti. Tudom, miről beszélek: pár kedves tanítvány is így kezdte, akik ma már szépen és méltón viszik a szót.

Mint blogszerkesztő naplótulajdonos, mindhármuknak köszönöm, hogy ez a rendhagyó koprodukció megvalósulhatott!

A rendező...

Hollywoodi megfogalmazással kezdődhetne ez az írás úgy, hogy a forgatókönyvet írta és rendezte..., de, mint minden film, színházi darab esetében, így ebben a történetben is a főszereplőkben és előadásukban rejlik annak valódi üzenete. A háttérben tevékenykedők szerepe az előadás szempontjából már másodlagos, jelentőségük az előkészítésben, a mindenoldalú biztosításban érhető tetten.

A történet időpontja az elmúlt tél talán leghidegebb (a napi legmagasabb hőmérséklet is bőven nulla fok alatti) időszakára esik, helyszíne a nagytényi bázis egy lőtértől jól elkülönített területe, főszerepben pedig a rendészeti

felsőoktatás egy maroknyi hallgatói csoportja, azaz a közrendvédelmi és közlekedésrendészeti szakirányú végzős tisztjelöltek. A forgatókönyv részben adott, hiszen a csapatszolgálati képzés része az általános csapatszolgálati taktikai eljárások alapvető ismereteinek elsajátításán túl az azok hatékony végrehajtását elősegítő parancsnoki munka rendjének ismerete és személyes kompetenciák fejlesztése is. Mindezeknek a legalkalmasabb formája a terepen, realisztikus események feldolgozásával végzett gyakorlati foglalkozások megtartása és a tisztjelöltek irányító parancsnokként való fellépésének gyakoroltatása.

Ahogy említettem, mindez a rendészeti tisztjelöltek képzésének, fejlesztésének szerves részét képezi. Minden hallgatói csoport lehetőséget kap e képességei kipróbálására. Azonban mindennek alapvető feltétele, hogy a hallgatói közösség egy időben egy helyen tartózkodjon, és testközelben élje át a közös gyakorlás élményét. És pontosan ennek az alapvető feltételnek a hiánya veszélyeztette leginkább a terepgyakorlat idei megvalósulását. Hiszen a koronavírus járvány harmadik magyarországi hullámának idején a hazai felsőoktatásban ismét bezárultak az intézményi kapuk, és ezzel egy időben az elméleti oktatás újfent áthelyeződött a digitális térbe. Mit is tehet ilyen esetben az oktató, aki tudván tudja, hogy ezek a kompetenciák – még erős elméleti alapok mellett is – csak a valós körülményekhez leginkább hasonlító terepgyakorlatok során fejleszthetők igazán? A válasz egyszerű: leginkább újratervez. Azaz érveket felsorakoztatva küzd azért, hogy a nehezített körülmények ellenére is a gyakorlati foglalkozás megvalósulhasson. És aki észérvekre támaszkodva keres, az megtalálja az utat a kitűzött cél eléréséhez. Persze szükségeltetik mindehhez némi oktatói szerencse is, hiszen a szakmai gyakorlatok megvalósulása érdekében a tanév második szemesztere elején – persze szigorú szabályok betartása mellett – mégiscsak lehetőség nyílt egy-egy óra, nap elkülönítésére, ezáltal a foglalkozások jelenléti formában történő megtartására. Tehát a terepgyakorlat megvalósítása zöld jelzést kapott, ezzel elindítva a film forgatásával kapcsolatos számos szervezési feladat megkezdését.

Az oktató ezen a ponton magára ölti a rendezői szerepet, és körültekintő előkészületekbe kezd. Csakúgy, mint egy csapatszolgálati alegységet irányító parancsnok. A párhuzam nem véletlen, sőt... bármily hihetetlen, de a fent leírt nehézségek (a szigorú szabályok pandémia idején, a szélsőséges időjárási körülmények) segítenek tisztjelöltjeinknek elég jó parancsnokká válni. A rendezőnek egy dolga van csupán: ezt a láthatatlan segítséget láthatóvá tenni a számukra. Rendészeti felsőoktatás keretein belül ennek leghitelesebb módja az eligazítás. Ami szintén sajátosan zajlott, hiszen a forgatás előkészületének időszakában még az online kommunikációra volt csak lehetőségünk, ezért a képernyőn keresztül történt szóbeli eligazítás mellett egy nagyon alapos írásbeli tájékoztató is készült a terepgyakorlat szabályszerű és biztonságos lebonyolítása érdekében. És a szemfüles hallgató az írásbeli tájékoztatót megőrzi, majd használja, mint parancsnok. A rendező gondoskodik róla, hogy az írásbeli tájékoztató az adott helyzet/esemény minden részletére kiterjedjen, ezáltal egy éles helyzet esetén mankóként szolgáljon a pályakezdő parancsnok számára.

A gyakorlat végrehajtásának sikere érdekében a rendező asszisztent is keres és talál. Nem is akármilyet! Olyan ember személyében találja meg segítő társát, aki évtizedeken át parancsnokként diszponált sok-sok munkatársa felett, és sokrétű tapasztalatait ma már az oktatásban hasznosítja. Ezzel a rendező előkészítő munkája véget ért, csak egy rövid várakozási időnek kellett eltelnie, hogy a forgatás elkezdődjön.

A forgatási nap reggelén a mínusz 10 fokos hideg és a hajnali köd ellenére a nap mégiscsak felragyogott, a főszereplők, a rendező és asszisztense, a jelmezek, a díszlet stb. a közös „játékra” készen álltak, tehát minden adott volt, hogy a film forogjon. És a forgatás a szereplők lelkesedésével színesítve megkezdődött, a csapó többször csattant, és a jelenetek lassan-lassan a rendező elvárásainak is megfelelően formálódtak, ezzel kibontakoztatva a történet egészét. És hogy mi is a történet, melyek a forgatás tapasztalatai, azt megítélni nem a rendező feladata, erről inkább meséljenek a közös „játékban” részt vevők. Elsőként az asszisztens, azaz...

...a tábornok

Kedves Napló!

Mindenekelőtt tartozom egy vallomással: sohasem írtam naplót, blogot, sem kommenteket. Bár gyakran megfordult a fejemben, hogy a hétköznapi történeteit – élményeket, kudarcokat, fontos pillanatokat, eseményeket, azokkal kapcsolatos érzéseimet ne csak fényképeken, videofelvételeken, de feljegyzések, jegyzetek formájában – valahol megőrizzem.

A blogírás teljesen elkerült. Nem oly régen – gyakorló rendőri vezető mivoltomban – ezeket az eseményeket, pillanatokat a kommunikációs szolgálatok megörökítették, megőrizték, és olykor meg is osztották. Utólag visszagondolva talán nem is mindig azzal a tartalommal, amelyet én szerettem volna megosztani másokkal vagy megőrizni saját magam számára.

Egy-egy szakmai esemény fontos pillanatai általában csak fotókon maradtak meg. A legalább annyira fontos és hasznos jó gondolatok, a verbális tartalom „elveszett”. Elveszett az, ami mások számára is hasznosítható még ma is. A kettő együtt igazán érték.

Segítséggeddel szeretnék most bekapcsolódni – már az egyetemi oktatás résztvevőjeként – abba a „vérkeringésbe”, amelyben megismerhetem oktatók, óraadók, hallgatók, kutatók véleményét, tapasztalatait, érzéseit, amelyeket az oktatással kapcsolatban szereztek és megosztanak. Hiszem, hogy ezek inspirálóan és motiválóan hatnak.

Az egyetemi oktatói munkásságom kezdetén gyakran találkozom a gyakorlatias szemlélet, a gyakorlatias oktatás fontosságát hangsúlyozó véleményekkel. Mint volt gyakorló rendőri vezető, ezzel egyet kell értenem. A koronavírus járvány elleni védekezés időszakában viszont most nehezebb.

Februárban azonban dr. Gál Erika r. őrnagy felkért, hogy a tömbösített órákon vegyek részt a csapatszolgálati ismeretek keretében szervezett gyakorlati

foglalkozáson. Örömmel tettem eleget a kérésnek, mert nagyon kíváncsi voltam a tisztjelöltek ismereteire, személyiségére.

Az előkészületek során – bevallom – kételkedtem a jó eredményben. A hallgatók hosszabb ideje nem vettek részt jelenléti oktatáson, és ezért több kérdés is megfogalmazódott bennem. Mennyire lazult a fegyelem? Az időjárási előrejelzés az idei tél leghidegebb napjait jelezte, havazással, szél kíséretében! Végrehajtható lesz-e ilyen körülmények között a terepgyakorlat? Vajon hogyan tudnak majd koncentrálni a hallgatók?

Bár a rendőri hivatásban mindenre – az ilyen körülményekre is – fel kell készülni. A korábbi, kedvezőtlen gyakorlati tapasztalataim alapján – figyelembe véve a nehéz feltételeket – egy kissé előítéletes voltam.

A kétségeim az időjárást kivéve nem igazolódtak be. A hideg szél, az erős fagypont alatti hőmérséklet egyáltalán nem érződött a hangulaton. Motivált, elszánt IV. éves hallgatósággal találkoztam reggel a busznál.

A gyakorlatunk helyszínéül szolgáló ORFK ROKK nagytétényi bázisa pedig a zárás, kutatás taktikai elemeinek gyakorlásához ideális környezetet biztosított. A sűrű fenyőerdő, a szomszédos tanyán gazdálkodáshoz használt eszközök, mint természetes akadályok, a kissé köves, hóval fedett talaj és természetesen a csípős időjárás megeremtettek egy teljes valóság-hű helyzet érzését.

Megbeszéltük a biztonsági rendszabályokat, majd mindenki rendbe hozta az öltözetét, megkezdődött a feladatok végrehajtása. A zárás taktikai elemeinek gyakorlása képezte a délelőtt első részének programját. Parancsnok és végrehajtó szerep körben is kipróbálták magukat a hallgatók, hiszen rövid időn belül már a saját állományuk felkészítéséről kell gondoskodniuk.

Hamar kiderült, hogy a jogszabályok és utasítások rendelkezéseit a gyakorlatba átültetni nem is olyan egyszerű. A taktikai elemek minden részlete – például a zárást végrehajtó sorfal tagjai közötti ideális távolság – nincs benne a csapatszolgálati szabályzatban. Hallottunk „újszerű” szakmai terminológiát, amely mosolyra fakasztott mindannyiunkat. A jó hangulat azonban csak emelte a motiváció szintjét!

A gyakorlat első részének végére az olvadó hó némi sárral vegyült. Az igazi kihívás csak ezután következett. A nehezen járható fenyőerdőben – egy már ismert történet alapján – bűncselekmény elkövetésének eszközeit kellett felkutatni a csoportnak. Próbára tett mindenkit a feladat, de a motiváció töretlen volt.

Legvégül oktatók és hallgatók együtt értékeltük a tapasztalatokat. A gyakorlati foglalkozás végrehajtásához a feltételek – térben és időben is – ideálisak voltak. Az olyan lényegtelennek tűnő körülmények, mint a kellemetlen időjárás, a havas, sáros, köves, csúszós talaj, a nehezen átjárható erdő tették az egészet kissé kalandossá, de nagyon is életszerűvé, pozitív töltetűvé a hallgatók számára és számomra is.

A fergeteges jó hangulatú foglalkozáson egy pillanatra sem tapasztaltam a feladatok végrehajtásával szemben fegyelmezetlenséget. Jöttek a jobbnál jobb teljesítmények. Mindenki része akart lenni a gyakorlásnak, próbára akarta tenni a képességeit, meg akarta érteni és tanulni a gyakorolt taktikai elemek szakmai fogásait, a parancsnoki teendőket.

Azt tapasztaltam, hogy a hamarosan rendőrtisztté előlépő hallgatókban is ott van az elszántság, a bizonyítani akarás, a magas szintű tudás és a tudás iránti igény. Erős és nagyon is gyakorlatias a személetük, az elméleti ismeretekkel kapcsolatban felmerülő kérdéseik is a gyakorlat oldaláról közelítenek.

Másként értelmeznek feladatokat, hatékonyabb a joganyag megértése a gyakorlat szemüvegén keresztül. Az új generáció irányítása és vezetése, gondolkodásmódja, a majdani parancsnoki feladatokra történő felkészítésük változtatást igényel szemléletben és gyakorlatban is egyaránt a jelenkor rendőri vezetőitől.

A leendő rendőrtisztek képesek a nagyobb kihívást jelentő feladatok teljesítésére, csak bízni kell a képességeikben, tudásukban. Ezeket a lehetőségeket kell jól kiaknázni, és jó szakemberekké fognak válni! Most már csak az ő véleményükre volnék kíváncsi... bárcsak volna közöttük...

...egy krónikás

Kedves Naplóm!

Új napra virradtunk, bár sajnos egy kicsit korán: 6 órakor megszólalt az ébresztőm jól megszokott hangja. Mint általában az ilyen reggeleken, most is morcosan ébredtem, de némi vigaszt nyújtott számomra, hogy nem a laptop mögött ülve kell töltenem a napot, online órákat hallgatva, hanem végre újra egyenruhába öltözhetünk és kimehetünk a terepre.

Az egyetemi éveink során sok külső helyszínes gyakorlaton vettünk már részt, viszont ehhez hasonló csapatvezetői terepgyakorlaton korábban még sosem voltunk. Így aztán már régóta izgatottan vártuk ezt a napot, hiszen eredetileg az előző szemeszterben került volna rá sor, azonban mint sok más tervünket, a vírus ezt is keresztbe húzta. Ezen a reggelen viszont már semmi sem állíthatott meg bennünket abban, hogy egy rövid eligazítást követően az ORFK Rendészeti Szervek Kiképző Központjának nagytétényi lőtere felé vegyük az irányt.

Már az oda vezető utunk is élvezetes volt, mivel dr. Fekete Csaba r. dandártábornok kérésünkre mesélt nekünk vadászpilóta múltjáról, emellett pedig a rendőri pályafutásába is bepillantást engedett, amit élmény volt hallgatni. A buszról leszállva rögtön szembesültünk vele, hogy valószínűleg kifogtuk a hónap egyik leghidegebb reggelét, ami sokunk lelkesedését átmenetileg megtörte, de ez nem tartott sokáig, hiszen szerencsénkre időközben a nap is kisütött.

Annak ellenére, hogy nem első alkalommal voltunk Nagytétényben, egy egészen ismeretlen környezetbe csöppentünk, hiszen a gyakorlat végrehajtására a hátsó fás-bokros részen került sor. Oktatóink két fő feladatot határoztak meg számunkra, ez pedig a zárás, valamint a kutatás gyakorlati végrehajtása volt. A zárás során a szakasz minden egyes tagjának legalább egyszer parancsnoki beosztásban kellett levezényelnie a feladat-végrehajtást, így mindegyik próbálkozás egy kicsit más és más volt, de pont ettől volt érdekes és tanulságos.

Ehhez képest a kutatás már egy teljesen más jellegű végrehajtást igényelt, de ugyanúgy, mint a zárásnál, a hangsúly itt is a csapatmunkán és az egymás közti összhangon volt. A kutatás parancsnokaként én lettem kijelölve, ami jó érzéssel töltött el, egyrészt mert közrendvédelmi szakasparancsnokként nem áll távol tőlem, hogy ilyen szerepkörben tevékenykedjek, másrészt pedig alaptól is közel áll a szívemhez a csapatszolgálat. Ez azonban egy teljesen újfajta szituáció volt, hiszen itt nem az iskolai körülmények között kellett parancsnokként helytállnom, hanem tulajdonképpen egy valódi rendőri csapaterős művelet szimulációját kellett levezényelnem, ami sokkal nehezebbnek, de sokkal izgalmasabbnak is bizonyult, mint azt elsőre gondoltam.

Összességében szerintem a többi hallgatótársam nevében is elmondhatom, hogy egy rendkívül színvonalas és hasznos terepgyakorlaton vettünk részt, és olyan élményekkel és tapasztalatokkal gyarapodtunk, amelyek a jövőben hasznunkra válhatnak. Már csak azért is, mert pár hónapon belül közülünk jó néhányan nagy valószínűséggel parancsnoki beosztásba fognak kerülni, ahol már „élesben” kell alkalmazni az itt megtanultakat.

Nyomdai munkák: Kódex Nyomda Kft.

(Tel.: +36-72-213-999; e-mail: kodex@t-online.hu)

Felelős vezető: Simon Béla